

32012R1268

31.12.2012.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 362/1

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1268/2012**od 29. listopada 2012.****o pravilima za primjenu Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući o obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije⁽¹⁾, a posebno njezine članke 8., 11., 13., 19., 21., 22., 23., 25., 26., 29., 30., 31., 34., 35., 38., 41., 44., 49., 53., 54., 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63., 64., 65., 66., 68., 69., 70., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 83., 84., 85., 86., 87., 88., 89., 90., 92., 93., 98., 99., 100., 101., 103., 104., 105., 106., 107., 108., 109., 110., 111., 112., 113., 114., 115., 116., 117., 118., 119., 121., 122., 123., 124., 125., 126., 128., 129., 130., 131., 132., 133., 134., 135., 137., 138., 139., 140., 142., 144., 145., 146., 148., 151., 154., 156., 157., 181., 183., 184., 186., 187., 188., 190., 191., 192., 195., 196., 199., 201., 203., 204., 205., 208. i 209.,

budući da:

- (1) Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 od 25. lipnja 2002. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica⁽²⁾ bitno je izmijenjena i zamijenjena Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012 (dalje u tekstu: „Financijska uredba”). Stoga je potrebno s Financijskom uredbom uskladiti Uredbu Komisije (EZ, Euratom) br. 2342/2002 od 23. prosinca 2002. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica⁽³⁾. Radi jasnoće, potrebno je zamijeniti Uredbu (EZ, Euratom) br. 2342/2002.
- (2) Na temelju članka 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu: „UFEU”), Komisiji se zakonodavnim aktom može delegirati ovlast za donošenje nezakonodavnih akata samo radi dopune ili izmjene određenih elemenata tog zakonodavnog akta koji nisu ključni. Stoga su u Financijsku uredbu uključene neke odredbe utvrđene u Uredbi (EZ, Euratom) br. 2342/2002. Te odredbe stoga ne bi trebalo uključiti u ovu Uredbu.
- (3) Tijekom svog pripremnog rada Komisija je održala odgovarajuće konzultacije, uključujući i one na stručnoj razini i osigurala istovremen, pravovremen i prikladan prijenos odgovarajućih dokumenata Europskom parlamentu i Vijeću.
- (4) U vezi s proračunskim načelima, a posebno načelom jedinstva, zbog pojednostavnjenja pravila kojima se uređuju nastanak i povrat kamata na pretfinanciranje, a posebno odricanje od obveze za primatelje bespovratnih sredstava da ostvare takve kamate, odredbe o području primjene i uvjetima za povrat kamata postale su zastarjele. Kada bi ta obveza još uvijek postojala za subjekte kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna, pravila kojima se uređuju utvrđivanje, upotreba i računovodstvo za ostvarene kamate trebalo bi uključiti u sporazume o delegiranju sklopljene s tim subjektima. U tim slučajevima kada su kamate na pretfinanciranje plative Uniji na temelju tih sporazuma te bi se kamate trebale uplatiti u proračun kao namjenski prihodi.
- (5) U vezi s načelom jedne godine potrebno je pojasniti značenje godišnjih odobrenih sredstava i pripremnih faza u postupku preuzimanja obveza, koje, ako su završene do 31. prosinca, mogu dopustiti prijenos odobrenih sredstava za preuzimanje obveza.

⁽¹⁾ SL L 298, 26.10.2012., str. 1.

⁽²⁾ SL L 248, 16.9.2002., str. 1.

⁽³⁾ SL L 357, 31.12.2002., str. 1.

- (6) U vezi s načelom obračunske jedinice trebalo bi odrediti tečajeve za konverziju između eura i drugih valuta za potrebe upravljanja novčanim tokom i za potrebe računovodstva. Osim toga trebalo bi dodatno povećati transparentnost u obračunavanju rezultata tih radnji konverzije. Nakon uvođenja eura trebalo bi ukinuti obvezu Komisije da državama članicama dostavlja informacije o gotovinskim prijenosima između različitih valuta.
- (7) U vezi s odstupanjem od načela univerzalnosti trebalo bi odrediti proračunski tretman namjenskih prihoda, posebno doprinosa država članica ili trećih zemalja za određene programe Unije, kao i ograničenja pri izravnavanju rashoda i prihoda. Posebno, imajući u vidu sadašnju praksu, za potrebe pravne sigurnosti potrebno je pojasniti da bi namjenski prihod trebao u načelu automatski stvarati odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanja, čim institucija primi prihode. Također je potrebno utvrditi slučajeve kada se namjenski prihod može iznimno staviti na raspolaganje prije nego što ga institucija zaista primi.
- (8) U vezi s načelom specifikacije trebalo bi točno odrediti način izračuna postotka odobrenih sredstava, koji su institucije ovlaštene prenijeti na temelju svoje autonomije. Europski parlament i Vijeće trebaju primiti sve informacije putem detaljnog obrazloženja zahtjeva za prijenose koji se njima podnose.
- (9) U vezi s dobrim financijskim upravljanjem potrebno je odrediti ciljeve *ex ante*, privremene i *ex post* evaluacije programa i aktivnosti, minimalnu učestalost takvih evaluacija te podatke koje treba iskazati u zakonodavnom financijskom izvješću.
- (10) U vezi s načelom transparentnosti objava podataka prema imenu dotičnih primatelja i točnih iznosa koje oni primaju povećava transparentnost u vezi s upotrebom dotičnih sredstava. Te informacije stavljene na raspolaganje građanima jačaju kontrolu javnosti nad upotrebom tog novca i doprinose najboljoj upotrebi javnih sredstava. Istodobno, kada su primatelji fizičke osobe na tu se objavu primjenjuju pravila o zaštiti osobnih podataka. Stoga se osobni podaci trebaju objaviti samo ako je to potrebno i razmjerno s obzirom na željeni legitimni cilj.
- (11) Informacije o upotrebi sredstava Unije treba objaviti na internetskoj stranici institucija i trebaju uključivati barem ime, mjesto, iznos i svrhu sredstava. Te informacije trebaju uzeti u obzir kriterije utvrđene u članku 35. stavku 3. Financijske uredbe, a posebno vrstu i važnost sklapanja ugovora.
- (12) Ime i mjesto primatelja sredstava Unije treba objaviti za nagrade, bespovratna sredstva i ugovore sklopljene nakon otvaranja javnog postupka za nadmetanje, kao što je to posebno slučaj kod natječaja, poziva za podnošenje prijedloga i poziva za podnošenje ponuda s obzirom na načela UFEU-a, a posebno načela transparentnosti, proporcionalnosti, jednakog postupanja i nediskriminacije. Nadalje, ta objava treba doprinijeti kontroli postupaka javnog odabira od strane odbijenih podnositelja zahtjeva za nadmetanje.
- (13) Objava osobnih podataka koji se odnose na fizičke osobe ne bi trebala premašiti razdoblje tijekom kojeg primatelj upotrebljava sredstva te ju stoga treba ukloniti nakon dvije godine. To se treba primjenjivati i na osobne podatke koji se odnose na pravne osobe kod kojih se u službenom nazivu spominje jedna fizička osoba ili više njih.
- (14) U većini slučajeva obuhvaćenih ovom Uredbom objava se odnosi na pravne osobe.
- (15) Kada je riječ o fizičkim osobama, objava se treba predvidjeti samo uz poštovanje načela proporcionalnosti između važnosti odobrenog iznosa i potrebe za kontrolom najbolje upotrebe sredstava. Kada je riječ o fizičkim osobama, objava regija na razini NUTS 2 u skladu je s ciljem objave primatelja, njome se osigurava jednako postupanje među državama članicama različitih veličina uz istodobno poštovanje prava primatelja na privatni život, a posebno na zaštitu njihovih osobnih podataka.
- (16) Informacije o stipendijama i drugim izravnim potporama koje se isplaćuju fizičkim osobama u najvećoj nuždi trebaju i dalje biti izuzete iz objave.

- (17) Kako bi se osiguralo poštovanje načela jednakog postupanja među primateljima, objavu informacija koje se odnose na fizičke osobe treba također osigurati u skladu s obvezom država članica da uspostave visoku transparentnost ugovora koji prelaze iznos utvrđen u Direktivi 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovorima o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama ⁽¹⁾.
- (18) Ime i mjesto primatelja te iznos i svrha sredstava ne bi se trebali objaviti ako bi to dovelo do rizika da se ugrozi integritet primatelja kako je zaštićen Poveljom o temeljnim pravima Europske unije ili bi naštetilo legitimnim komercijalnim interesima primatelja.
- (19) Proračunskom nomenklaturom treba osigurati jasnoću i transparentnost koje su potrebne za proračunski postupak.
- (20) Trebalo bi odrediti i radnje koje bi mogle predstavljati sukob interesa.
- (21) U vezi s neizravnim upravljanjem potrebno je utvrditi okvir za takvo delegiranje ovlasti i sadržaj sporazuma o delegiranju. Svi subjekti ili osobe kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna trebaju jamčiti stupanj zaštite financijskih interesa Unije jednak onom koji se zahtijeva na temelju Financijske uredbe. Treba utvrditi uvjete pod kojima Komisija može prihvatiti da su sustavi, pravila i postupci tih subjekata ili osoba jednaki njezinima kako bi se osiguralo dobro financijsko upravljanje sredstvima Unije od strane subjekata kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna.
- (22) Izvršne agencije koje ostaju pod kontrolom Komisije trebale bi biti priznate kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti te institucije za izvršenje proračuna Unije.
- (23) U slučaju neizravnog upravljanja s međunarodnim organizacijama potrebno je odrediti organizacije prihvatljive za ovu vrstu upravljanja.
- (24) Kada su zadaće izvršenja proračuna povjerene javnim tijelima ili tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge potrebno je utvrditi uvjete njihova imenovanja.
- (25) Za neizravno upravljanje potrebno je uspostaviti detaljna pravila za postupke ispitivanja i prihvaćanja financijskih izvještaja i za isključivanje iz financiranja Unije rashoda za koje izvršene isplate čine povredu primjenljivih pravila.
- (26) Subjekti privatnog prava koji obavljaju pripremne ili pomoćne zadaće za Komisiju odabiru se u skladu s postupcima javne nabave.
- (27) U vezi s ulogom financijskih izvršitelja, reforma financijskog upravljanja zajedno s ukidanjem centraliziranih *ex ante* kontrola povećava odgovornosti dužnosnika za ovjeravanje u svim radnjama u vezi s prihodima i rashodima, uključujući radnje u smislu sustava unutarnje kontrole. Europski parlament i Vijeće bi ubuduće trebalo obavješćivati o imenovanju ili razrješenju dužnosti dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti. Slijedom toga, trebalo bi utvrditi zadaće, odgovornosti i načela postupaka koje treba poštovati. Internalizacija *ex ante* kontrola posebno zahtijeva jasno razlikovanje između zadaća vezanih za započinjanje radnji izvršavanja proračuna i zadaća u vezi s provjerom takvih radnji. Pored toga, svaka bi institucija trebala donijeti kodeks profesionalnih standarda za osoblje odgovorno za *ex ante* i *ex post* provjere. Također je potrebno predvidjeti da se preuzete odgovornosti uzimaju u obzir u godišnjem izvješću za instituciju koja je, između ostalog, zadužena za *ex post* provjere. Popratnu dokumentaciju koja se odnosi na obavljene poslove treba čuvati. Konačno, o različitim oblicima pregovaračkih postupaka za sklapanje ugovora o javnoj nabavi, s obzirom na to da ti ugovori predstavljaju odstupanja od uobičajenih postupaka dodjele, trebalo bi pripremiti posebno izvješće za instituciju i obavijestiti Europski parlament i Vijeće.
- (28) Uredbu (EZ, Euratom) br. 2342/2002 treba prilagoditi kako bi se uzela u obzir dvostruka uloga šefa delegacije kao dužnosnika za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti za Europsku službu za vanjsko djelovanje (dalje u tekstu: „ESVD”) i, u vezi s odobrenim sredstvima za poslovanje, za Komisiju.
- (29) Radi pojašnjenja odgovornosti trebalo bi jasno odrediti zadaće i odgovornosti računovodstvenog službenika u vezi s računovodstvenim sustavima, upravljanjem rizikom, upravljanjem bankovnim računima i dokumentacijom trećih osoba. Također bi trebalo utvrditi način razrješenja računovodstvenog službenika njegovih dužnosti.

(¹) SL L 134, 30.4.2004., str. 114.

- (30) Trebalo bi odrediti i uvjete za korištenje knjiga blagajne, sustava upravljanja koji predstavlja iznimku od uobičajenih proračunskih postupaka, te zadaće i odgovornosti blagajnika, kao i zadaće i odgovornosti dužnosnika za ovjeravanje i računovodstvenog službenika u vezi s kontrolom knjiga blagajne. Trebalo bi obavješćivati Europski parlament i Vijeće o svakom imenovanju ili razrješenju dužnosti. Zbog učinkovitosti bi u delegacijama trebalo uspostaviti samo jednu knjigu blagajne, za odobrena sredstva iz odjeljaka proračuna za Komisiju i ESVD zajedno. Pokazalo se da je potrebno uvesti mogućnost upotrebe debitnih kartica povezanih s knjigama blagajne kako bi se olakšala plaćanja, posebno u delegacijama i predstavništvima Unije, te kako bi se izbjegli rizici povezani s rukovanjem gotovinom.
- (31) Nakon što se odrede zadaće i odgovornosti svakog financijskog izvršitelja, oni odgovaraju samo prema uvjetima utvrđenima u Pravilniku o osoblju za dužnosnike Europske unije i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Europske unije. Posebna povjerenstva za financijske nepravilnosti uspostavljena u svakoj instituciji pokazala su se kao učinkoviti mehanizam za utvrđivanje jesu li se dogodile financijske nepravilnosti te ih stoga treba zadržati. Potrebno je utvrditi postupak putem kojeg dužnosnik za ovjeravanje može tražiti potvrdu upute za koju smatra da je nepravilna ili protivna načelu dobrog financijskog upravljanja i tako biti razriješen od svake odgovornosti.
- (32) U vezi s prihodom, osim u posebnom slučaju vlastitih sredstava koja su obuhvaćena Odlukom Vijeća 2007/436/EZ, Euratom od 7. lipnja 2007. o sustavu vlastitih sredstava Europskih zajednica⁽¹⁾, potrebno je odrediti zadaće i kontrole za koje su odgovorni dužnosnici za ovjeravanje u različitim fazama postupka: procjena iznosa potraživanja, nalog za povrat, slanje obavijesti o terećenju kojom se dužnika obavješćuje da je utvrđen iznos potraživanja, izračun mogućih dospjelih zateznih kamata i odluka, prema potrebi, o odricanju od dodijeljenih prava uzimajući u obzir kriterije koji jamče usklađenost s načelom dobrog financijskog upravljanja kako bi se osigurala učinkovita naplata prihoda.
- (33) Potrebno je odrediti ulogu računovodstvenog službenika u naplati prihoda i prilikom odobravanja dodatnog roka za plaćanje rashoda. Računovodstveni službenik također treba imati fleksibilnost u povratu plaćanja, kao što je mogućnost izravnog prebijanja dugova ili, u iznimnim okolnostima, mogućnost odstupanja od zahtjeva dostavljanja jamstva za otplatu duga kada je dužnik spreman i sposoban izvršiti plaćanje u dodatnom vremenskom razdoblju, ali nije u mogućnosti dostaviti takvo jamstvo uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti.
- (34) Kako bi se osiguralo upravljanje imovinom uz istodobno ostvarenje financijske naknade, potrebno je da se privremeno plaćeni iznosi, kao što su osporavane novčane kazne u području konkurencije, ulože u financijsku imovinu i da se odredi kome pripadaju kamate koje se ostvaruju tim ulaganjima.
- (35) Kako bi se osiguralo da Komisija ima sve potrebne informacije za donošenje financijskih odluka, potrebno je utvrditi minimalne zahtjeve za sadržaj odluka o financiranju u vezi s bespovratnim sredstvima, javnom nabavom, uzajamnim fondovima, nagradama i financijskim instrumentima.
- (36) U vezi s izdacima trebalo bi odrediti odnos između odluka o financiranju, ukupnih obveza i pojedinačnih obveza, kao i značajke tih različitih faza kako bi se uspostavio jasan okvir za različite faze izvršenja proračuna.
- (37) Potrebno je pojasniti odnos između radnji potvrđivanja, odobravanja i plaćanja te kontrola koje treba izvršiti dužnosnik za ovjeravanje kada potvrdi rashode s potvrdom „odobreno za plaćanje”. Trebalo bi odrediti popratnu dokumentaciju koju je potrebno priložiti kao dokaz plaćanja, te utvrditi pravila za poravnanje prefinansiranja i privremenih plaćanja.
- (38) Trebalo bi utvrditi detaljna pravila za primjenu rokova koji se primjenjuju na radnje potvrđivanja i plaćanja, uzimajući u obzir Direktivu 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama⁽²⁾ kako bi se osiguralo da nema nepotrebnog kašnjenja u plaćanjima primateljima.
- (39) Za unutarnju reviziju je potrebno utvrditi postupak za imenovanje revizora i zajamčiti njegovu neovisnost u instituciji koja ga je imenovala i koju je dužan izvješćivati o svojem djelovanju. Europski parlament i Vijeće bi trebali biti obavješćeni o svakom imenovanju ili razrješenju dužnosti kako bi se osigurala transparentnost prema Europskom parlamentu i Vijeću.

⁽¹⁾ SL L 163, 23.6.2007., str. 17.

⁽²⁾ SL L 48, 23.2.2011., str. 1.

- (40) Pravila o javnoj nabavi trebaju se temeljiti na Direktivi 2004/18/EZ. Potrebno je utvrditi različite vrste postupaka javne nabave, mjere o oglašavanju i objavljivanju koje se primjenjuju, uvjete u kojima se može koristiti određena vrsta postupka i glavne značajke postojećih postupaka, specifikaciju uvjeta sposobnosti i kriterija za odabir, pravila pristupa dokumentaciji za nadmetanje te za obavješćivanje ponuditelja ili natjecatelja i, za slučajeve kada Komisija provodi javnu nabavu za svoj račun, granične vrijednosti i pravila za procjenu vrijednosti ugovora koji se trebaju sklopiti.
- (41) Svrha postupaka za sklapanje ugovora o javnoj nabavi je udovoljavanje potrebama institucija pod najboljim mogućim uvjetima, osiguravajući mogućnost jednakog pristupa ugovorima o javnoj nabavi te poštujući načela transparentnosti i nediskriminacije. Za osiguranje transparentnosti i jednakog postupanja prema natjecateljima i ponuditeljima te potpune odgovornosti dužnosnika za ovjeravanje kod konačnog odabira, potrebno je utvrditi postupak za otvaranje te potom postupak za evaluaciju ponuda i zahtijeva za sudjelovanje, od imenovanja odbora do obrazložene i dokumentirane odluke o sklapanju ugovora, koju konačno donosi javni naručitelj.
- (42) Na temelju prethodnog iskustva potrebno je uspostaviti novi postupak javne nabave za ugovore srednje vrijednosti. Potrebno je dopustiti upotrebu „popisa dobavljača” prema uvjetima koji su jednaki postojećem „pozivu na iskaz interesa” jer se tim popisom osigurava manje administrativno opterećenje za potencijalne ponuditelje.
- (43) Kako bi se zaštitili financijski interesi Unije tijekom izvršenja ugovora potrebno je predvidjeti mogućnost da se od subjekata koji pružaju financijsku sposobnost u javnoj nabavi zahtijeva da budu solidarno odgovorni za izvršenje odgovarajućeg ugovora.
- (44) Kako bi se zaštitili financijski interesi Unije i zajamčila kontrola nad izvršenjem ugovora potrebno je predvidjeti mogućnost da se od izvoditelja zahtijeva da sam izravno obavi određene ključne zadaće.
- (45) Kako bi se zajamčilo izvršenje ugovora po najvišem profesionalnom standardu, potrebno je predvidjeti mogućnost odbijanja ponuditelja koji imaju potencijalni sukob interesa.
- (46) S obzirom na to da zahtjev za financijska jamstva više nije automatski, potrebno je utvrditi kriterije prema kojima se ona mogu tražiti.
- (47) Potrebno je pojasniti područje primjene glave o bespovratnim sredstvima, posebno u pogledu vrste djelovanja ili tijela od općeg europskog interesa prihvatljivih za bespovratna sredstva kao i s obzirom na vrste pravnih obveza koje se mogu upotrebljavati za pokriće bespovratnih sredstava. Za te pravne obveze je potrebno odrediti kriterije za odabir između sporazuma i odluka, njihov minimalni sadržaj i mogućnost sklapanja posebnog sporazuma ili odluke o bespovratnim sredstvima u sklopu okvirnih partnerstava kako bi se osiguralo jednako postupanje i izbjeglo ograničavanje pristupa sredstvima Unije.
- (48) Područje primjene glave o bespovratnim sredstvima također treba uzeti u obzir da su, s jedne strane, u Financijsku uredbu uvedene posebne glave o nagradama i financijskim instrumentima te da su, s druge strane, uvedena ključna pravila koja se primjenjuju na bespovratna sredstva, prihvatljive troškove, brisanje načela postupnog smanjivanja, upotrebu pojednostavnjenih oblika bespovratnih sredstava (jednokratni iznosi, jedinični troškovi i paušalni iznosi) i uklanjanje obveznog dostavljanja jamstava za prefinansiranje.
- (49) Napredak prema elektroničkoj razmjeni podataka i dostavljanju dokumenata u elektroničkom obliku, koji je značajna mjera pojednostavnjenja, treba biti praćen jasnim uvjetima za prihvaćanje sustava koji će se upotrebljavati kako bi se uspostavilo pravno stabilno okružje.
- (50) Načela zabrane stvaranja dobiti i sufinansiranja trebaju se revidirati u skladu s pojašnjenjima i mjerama pojednostavnjenja koje su uvedene u Financijskoj uredbi. Radi jasnoće je posebno potrebno odrediti detaljna pravila o vrstama primitaka koji se pridržavaju načela zabrane stvaranja dobiti kao i oblike vanjskog sufinansiranja i doprinosa u naravi.
- (51) U pogledu načela transparentnosti, potrebno je odobriti usvajanje i objavu višegodišnjih programa rada jer oni imaju dodanu vrijednost za podnositelje zahtjeva, koji mogu bolje predvidjeti i bolje se pripremiti za pozive za podnošenje prijedloga. U tom kontekstu treba odrediti uvjete pod kojima se programi rada mogu smatrati odlukama o financiranju. Kako bi se osigurala transparentnost također je potrebno objaviti pozive za podnošenje prijedloga, osim u hitnim slučajevima ili kada djelovanje može provesti samo jedan subjekt. Potrebno je odrediti minimalni sadržaj te objave.

- (52) S obzirom na to da kod uvjeta prihvatljivosti za porez na dodanu vrijednost (PDV) koji plaćaju korisnici može lako doći do pogrešaka i odstupanja, potrebno je osigurati da se pojmovi nepovratnog PDV-a i osoba koje nisu porezni obveznici u smislu članka 13. stavka 1. Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost⁽¹⁾ dosljedno shvaćaju i primjenjuju, upućivanjem na aktivnosti koje ti pojmovi obuhvaćaju.
- (53) Kako bi se osigurala transparentnost, jednako postupanje prema podnositeljima zahtjeva i povećala odgovornost dužnosnika za ovjeravanje, potrebno je utvrditi postupak dodjele od podnošenja prijedloga za bespovratno sredstvo, za koji je Komisija trebala predvidjeti minimalne informacije za podnositelje zahtjeva, do njegove evaluacije na temelju unaprijed određenih kriterija prihvatljivosti, uvjeta sposobnosti i kriterija za odabir prije nego što odgovorni dužnosnik za ovjeravanje donese svoju konačnu i odgovarajuće dokumentiranu odluku. Potrebno je odrediti detaljna pravila o sastavu i zadaćama odbora zaduženog za procjenu prijedloga u odnosu na uvjete sposobnosti i kriterije za odabir, kao i mogućnosti za kontaktiranje podnositelja zahtjeva tijekom postupka dodjele ili pozivanja da prilagode svoje prijedloge. Te mogućnosti trebaju primjereno odražavati zahtjeve u smislu dobrog upravljanja koji su uvedeni u Financijskoj uredbi i trebaju uključivati uvjete pod kojima se prijedlozi mogu prilagoditi prije potpisivanja sporazuma o bespovratnim sredstvima ili obavijesti o odlukama o bespovratnim sredstvima, uz istodobno osiguranje jednakog postupanja prema podnositeljima zahtjeva i poštovanje načela prema kojem inicijativu za djelovanje imaju isključivo podnositelji zahtjeva.
- (54) S obzirom na to da je uporaba jednokratnih iznosa, jediničnih troškova i paušalnih iznosa olakšana i proširena u skladu s Financijskom uredbom, potrebno je pojasniti definicije tih pojednostavnjenih oblika bespovratnih sredstava. Posebno je potrebno pojasniti da je njihova namjena, kao i svih drugih oblika bespovratnih sredstava, da obuhvate kategorije prihvatljivih troškova i naznačiti da njihov iznos ne mora nužno biti utvrđen *ex ante*, što je posebno važno kada se oni utvrđuju na temelju uobičajenih praksi troškovnog računovodstva korisnika. Postoji i potreba da se osigura stabilnost u pravilima financiranja prema određenom programu. U tu svrhu treba dopustiti uporabu pojednostavnjenih oblika bespovratnih sredstava tijekom cijelog trajanja programa. Za statističke ili metodološke potrebe ili za potrebe sprečavanja i otkrivanja prijevара potrebno je imati pristup općim računovodstvenim informacijama od korisnika, čak i kada se oni financiraju jednokratnim iznosima, jediničnim troškovima ili paušalnim iznosima. Te se provjere, međutim, ne bi trebale upotrebljavati za preispitivanje opravdanosti već dogovorenih jediničnih vrijednosti jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih iznosa.
- (55) Dobro financijsko upravljanje zahtijeva da se Komisija zaštititi jamstvima. U fazi prijedloga za bespovratna sredstva, organiziranjem financijskih revizija za prijedloge koji uključuju veće iznose; u fazi isplate pretfinanciranja, ako je to opravdano rizicima koje procjenjuje službenik za ovjeravanje, traženjem prethodnih financijskih jamstava; i u fazi privremenog plaćanja ili plaćanja preostalog iznosa, organiziranjem dostavljanja revizorskih potvrda za zahtjeve za plaćanje koji uključuju najviše iznose i predstavljaju najveći rizik.
- (56) Potrebno je pojasniti uvjete i postupke za suspendiranje i smanjenje bespovratnih sredstava kako bi se bolje definirali razlozi za tu suspenziju ili smanjenje, osiguralo odgovarajuće informacije korisnicima i osiguralo da korisnici imaju mogućnost iskoristiti svoje pravo na obranu u bilo kojoj fazi.
- (57) Dobro upravljanje sredstvima Unije također znači da sami korisnici bespovratnih sredstava upotrebljavaju bespovratna sredstva Unije ekonomično i učinkovito. Troškovi ugovora koje su korisnici sklopili za provedbu djelovanja trebaju biti prihvatljivi, pod uvjetom da su ti provedbeni ugovori sklopljeni na temelju ponude koja pruža najbolju vrijednost za novac.
- (58) S obzirom na to da su ograničenja davanja financijske potpore trećim osobama ublažena u Financijskoj uredbi, potrebno je utvrditi minimalne odredbe koje trebaju biti dogovorene na razini sporazuma o bespovratnim sredstvima ili uključene u odluku o bespovratnim sredstvima kako bi se financijska potpora koju korisnici dodjeljuju trećim osobama jasno razlikovala od provedbe proračunskih zadaća koje obavlja osoba kojoj su delegirani poslovi u sklopu neizravnog upravljanja.
- (59) Ovlasti za izricanje sankcija korisnicima bespovratnih sredstava trebaju se uskladiti s ovlastima dodijeljenima u kontekstu javne nabave s obzirom na to da su one iste naravi i na njih se trebaju primjenjivati ista pravila u smislu učinkovitosti i proporcionalnosti.
- (60) Na nagrade se trebaju primjenjivati načela transparentnosti i jednakog postupanja, na isti način kao i na bespovratna sredstva. U tom je kontekstu također potrebno utvrditi minimalna svojstva programa rada i natječaja, uzimajući u obzir odgovarajuće zahtjeve za bespovratna sredstva. Posebno je potrebno odrediti uvjete pod kojima se programi rada mogu smatrati odlukama o financiranju, kao i minimalni sadržaj pravila natječaja, posebno uvjeta za isplatu nagrade pobjednicima u slučaju dodjele i odgovarajuće načine objave.

⁽¹⁾ SL L 347, 11.12.2006., str. 1.

- (61) Usklađenost s načelima transparentnosti i jednakog postupanja također zahtijeva uspostavljanje jasno utvrđenog postupka dodjele, od dostavljanja prijava do informacija podnositelja zahtjeva i obavješćivanja pobjedničkog sudionika. Taj postupak treba uključivati evaluaciju prijava od strane povjerenstva stručnjaka koje imenuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, primjenjujući kriterije za odabir objavljene u pravilima natječaja kako bi se osigurala nadležnost i neutralnost u procjeni prijava. Na temelju njihovih preporuka, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje treba donijeti konačnu odluku o dodjeljivanju nagrade jer je za izvršenje proračuna uvijek odgovorna Komisija.
- (62) Kako bi se osigurala usklađena provedba različitih financijskih instrumenata unutar Komisije, opći okvir uključen u glavu VII. Financijske uredbe treba biti nadopunjen detaljnim pravilima za upravljanje financijskim instrumentima, uključujući odredbe za odabir subjekata kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna, sadržaj sporazuma o delegiranju, troškove i naknade za upravljanje i za fiducijarne račune.
- (63) Pravila za odabir financijskih posrednika i konačnih primatelja trebaju se utvrditi posebno kada se financijskim instrumentima u iznimnim slučajevima upravlja izravno, preko namjenskih investicijskih subjekata ili drugih mehanizama isporuke, čime se osigurava učinkovita potrošnja sredstava Unije.
- (64) Potrebno je odrediti uvjete za uporabu financijskih instrumenata, uključujući učinak poluge, te okvir nadzora. Također je potrebno osigurati da se financijski instrumenti provode na osnovi odgovarajuće *ex ante* evaluacije, što Komisiji omogućuje da ih posebno oblikuje kako bi odgovorila na nedostatke tržišta ili situacije neoptimalnog ulaganja.
- (65) U vezi s računovodstvom i financijskim izvještavanjem, općeprihvaćena računovodstvena načela na kojima se moraju temeljiti financijski izvještaji utvrđena su u računovodstvenim pravilima Unije. Tim računovodstvenim pravilima također se određuju uvjeti za knjiženje transakcija u knjige i pravila za vrednovanje imovine i obveza te za formiranje rezervacija kako bi se osiguralo da su informacije pravilno iskazane, potpune i točne.
- (66) U vezi s računovodstvenim pitanjima potrebno je odrediti da računovodstveni službenik svake institucije mora predložiti dokumente koji opisuju organizaciju računovodstva i računovodstvene postupke te institucije te odrediti uvjete koje treba poštovati u slučaju računalne evidencije računovodstvenih sustava, posebno kako bi se osigurala sigurnost pristupa i revizijski postupak za sve promjene u sustavima.
- (67) U vezi s računovodstvom potrebno je odrediti načela koja se primjenjuju na poslovne knjige, bruto bilancu, periodička usklađivanja stanja te bilance i popis imovine te odrediti sastavne dijelove kontnog plana koji donosi računovodstveni službenik Komisije. Trebalo bi utvrditi pravila koja se primjenjuju na evidentiranje radnji, a posebno za načelo dvojnog knjigovodstva, pravila za konverziju radnji koje nisu izražene u eurima i za popratnu dokumentaciju za knjiženje. Također bi trebalo odrediti sadržaj računovodstvenih evidencija.
- (68) Potrebno je utvrditi pravila za popis imovine i pojasniti odgovarajuće odgovornosti računovodstvenih službenika i dužnosnika za ovjeravanje u tom području, kao i pravila koja se primjenjuju na ponovnu prodaju imovine koja se vodi u evidenciji kako bi se osiguralo učinkovito upravljanje imovinom.
- (69) U vezi s vanjskim djelovanjima, ovom se Uredbom, u skladu s Financijskom uredbom, trebaju predvidjeti iznimke koje odražavaju posebna obilježja poslovanja u tom sektoru, uglavnom u pogledu javne nabave i dodjele bespovratnih sredstava, posebno stoga što te postupke provode tijela trećih zemalja koje primaju financijsku potporu Unije. U vezi s javnim nabavama te se razlike trebaju uglavnom odnositi na vrste postupaka i granične vrijednosti od kojih se primjenjuju. U vezi s bespovratnim sredstvima u nekim bi slučajevima trebalo dopustiti financiranje u cijelosti, uglavnom zato da se uzme u obzir smanjena sposobnost korisnika za sufinanciranje.
- (70) Potrebno je uspostaviti detaljne odredbe o korištenju proračunske potpore, kojima se određuju uvjeti pod kojima se proračunska potpora može koristiti te obvezu partnera da Komisiji dostavi pravovremene i pouzdane informacije kako bi se ocijenilo ispunjavanje tih uvjeta.
- (71) U vezi s uzajamnim fondovima Unije potrebno je odrediti načela koja se primjenjuju na doprinos Unije uzajamnim fondovima Unije kao i na doprinose drugih donatora, utvrditi računovodstvena pravila i pravila izvješćivanja uzajamnog fonda Unije, posebno za kamate koje dospjevaju na bankovnom računu uzajamnog fonda, pojasniti odgovarajuće odgovornosti financijskih izvršitelja i odbora uzajamnog fonda, kao i utvrditi obveze u pogledu vanjske revizije. Također je potrebno osigurati pravednu zastupljenost sudjelujućih donatora u odboru uzajamnog fonda i obveznu suglasnost Komisije za korištenje sredstava.

- (72) Kako bi se pojednostavnili postupci javne nabave u sklopu vanjskih djelovanja neke su granične vrijednosti izmijenjene, a istodobno su dodane i prilagođene neke druge granične vrijednosti i postupci upravljanja koji proizlaze iz zajedničkih odredbi.
- (73) U vezi s bespovratnim sredstvima, potrebno je pojednostavniti uvjete za odstupanja od načela sufinanciranja u skladu s Financijskom uredbom.
- (74) Kako bi se zajamčilo dobro upravljanje odobrenim sredstvima Unije također je potrebno odrediti preduvjete i pravila koja treba uključiti u sporazume kada je upravljanje odobrenim sredstvima decentralizirano ili ako se koriste knjige blagajne.
- (75) Primjereno je utvrditi europske urede i odrediti posebna pravila za Ured za publikacije te odredbe kojima se ovlašćuje računovodstveni službenik Komisije za delegiranje nekih svojih zadaća osoblju tih ureda. Također bi trebalo utvrditi operativne postupke za bankovne račune, koje europski uredi mogu biti ovlašteni otvoriti u ime Komisije.
- (76) Po analogiji s objavom informacija o primateljima sredstava Unije, potrebno je objaviti popis stručnjaka iz članka 204. Financijske uredbe koji su odabrani preko poziva na iskaz interesa te predmet njihovih zadaća. Također treba objaviti njihovu naknadu kada prelazi 15 000 EUR.
- (77) Novi postupak uveden člankom 203. Financijske uredbe treba nadopuniti, posebno u vezi s vrstom troškova koji se uključuju u granične vrijednosti utvrđene u tom članku. Potrebno je utvrditi detaljna pravila o projektima vezanima za nekretnine u delegacijama Unije, s obzirom na njihove posebnosti, posebno u hitnim slučajevima. Primjereno je odrediti da stambene zgrade, posebno u delegacijama, koje treba zakupiti ili kupiti u kratkom roku, treba isključiti iz postupka utvrđenog u članku 203. Financijske uredbe. Stjecanje zemljišta bez naknade ili za simboličan iznos ne bi trebalo biti obuhvaćeno postupkom utvrđenim u članku 203. Financijske uredbe jer ono nije dodatno opterećenje za proračun.
- (78) Kako bi se osigurala usklađenost s odredbama Financijske uredbe potrebno je utvrditi prijelazne odredbe. Osim toga, kako bi se osigurala usklađenost s pravnom osnovom koja se odnosi na pojedine sektore, primjereno je odgoditi primjenu odredbi o načinima upravljanja i financijskim instrumentima do 1. siječnja 2014.,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

DIO PRVI

ZAJEDNIČKE ODREDBE

GLAVA I.

PREDMET

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju pravila za primjenu Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (dalje u tekstu: „Financijska uredba”).

GLAVA II.

PRORAČUNSKA NAČELA

POGLAVLJE 1.

Načela jedinstva i točnosti proračuna

Članak 2.

Obračunavanje kamata na prethfinanciranje

(Članak 8. stavak 4. Financijske uredbe)

Kada su kamate plative proračunu, sporazumom sklopljenim između subjekata ili osoba navedenih u točkama od ii. do viii. članka 58. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe utvrđuje se da

se sredstva prethfinanciranja uplaćuju na bankovne račune ili podračune, koji omogućuju razlikovanje sredstava i povezanih kamata. U protivnom, računovodstvene metode korisnika ili posrednika moraju omogućiti razlikovanje sredstava koje je uplatila Unija i kamata ili drugih koristi koje donesu ta sredstva.

Odredbe ove Uredbe koje se odnose na kamate na prethfinanciranje ne dovode u pitanje knjiženje iznosa prethfinanciranja u aktivni financijskih izvještaja, kako je utvrđeno računovodstvenim pravilima iz članka 143. Financijske uredbe.

POGLAVLJE 2.

Načelo jedne godine

Članak 3.

Odobrena sredstva za financijsku godinu

(Članak 11. stavak 3. Financijske uredbe)

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanja za financijsku godinu sastoje se od:

- (a) odobrenih sredstava predviđenih u proračunu, uključujući u izmjenama proračuna;
- (b) prenesenih odobrenih sredstava;
- (c) odobrenih sredstava ponovno stavljenih na raspolaganje u skladu s člancima 178. i 182. Financijske uredbe;
- (d) odobrenih sredstava proizašlih iz plaćanja pretfinanciranja koja su vraćena u skladu s člankom 177. stavkom 3. Financijske uredbe;
- (e) odobrenih sredstava iz namjenskih prihoda u financijskoj godini ili tijekom prethodnih financijskih godina, koja nisu iskorištena.

Članak 4.

Ukidanje i prijenos odobrenih sredstava

(Članak 13. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i nediferencirana odobrena sredstva koja se odnose na projekte vezane za nekretnine iz članka 13. stavka 2. točke (a) Financijske uredbe mogu se prenijeti samo ako obveze nije bilo moguće preuzeti do 31. prosinca financijske godine zbog razloga koji se ne mogu pripisati dužnosniku za ovjeravanje, te ako su pripremne faze izvedene do te mjere da je opravdano pretpostaviti da će obveza biti preuzeta najkasnije do 31. ožujka sljedeće godine, odnosno do 31. prosinca za projekte vezane za nekretnine.
2. Pripremne faze iz članka 13. stavka 2. točke (a) Financijske uredbe, koje bi trebale biti dovršene do 31. prosinca financijske godine kako bi se omogućio prijenos u sljedeću godinu, su posebno:
 - (a) za ukupne obveze u smislu članka 85. Financijske uredbe, donošenje odluke o financiranju ili završetak do tog datuma savjetovanja predmetnih službi u okviru svake institucije za donošenje takve odluke;
 - (b) za pojedinačne obveze u smislu članka 85. Financijske uredbe, završetak odabira potencijalnih izvoditelja, korisnika, dobitnika nagrada ili osoba kojima su delegirani poslovi.
3. Odobrena sredstva prenesena u skladu s člankom 13. stavkom 2. točkom (a) Financijske uredbe, za koje nije preuzeta obveza do 31. ožujka sljedeće financijske godine, odnosno do 31. prosinca sljedeće godine za iznose koji se odnose na projekte vezane za nekretnine, automatski se ukidaju.

Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o odobrenim proračunskim sredstvima koja su na ovaj način ukinuta u roku od mjesec dana od ukidanja u skladu s prvim podstavkom.

4. Odobrena sredstva prenesena u skladu s člankom 13. stavkom 2. točkom (b) Financijske uredbe mogu se koristiti do 31. prosinca sljedeće financijske godine.

5. Računovodstvo omogućuje identifikaciju prenesenih odobrenih sredstava u skladu sa stavcima od 1. do 4.

POGLAVLJE 3.

Načelo obračunske jedinice

Članak 5.

Tečaj za konverziju između eura i drugih valuta

(Članak 19. Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje proizlaze iz primjene posebnih sektorskih propisa, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje konverziju obavlja koristeći se dnevnim tečajem za euro koji se objavljuje u seriji C *Službenog lista Europske unije*.

Ako konverziju između eura i drugih valuta moraju obavljati izvoditelji ili korisnici, primjenjuju se posebne odredbe o konverziji iz ugovora o nabavi, sporazuma o bespovratnim sredstvima ili sporazuma o financiranju.

2. Kako bi se izbjegao značajan utjecaj radnji konverzije valuta na razinu sufinanciranja Unije ili štetan utjecaj na proračun Unije, posebnim odredbama o konverziji iz stavka 1. osigurava se, prema potrebi, tečaj konverzije između eura i drugih valuta koji se izračunava uporabom prosjeka dnevnog tečaja tijekom određenog razdoblja.

3. Ako dnevni tečaj za euro nije objavljen za određenu valutu u *Službenom listu Europske unije*, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje koristi računovodstveni tečaj iz stavka 4.

4. Za potrebe računovodstva iz članaka od 151. do 156. Financijske uredbe te podložno članku 240. ove Uredbe, konverzija između eura i neke druge valute obavlja se na temelju mjesečnog računovodstvenog tečaja za euro. Taj računovodstveni tečaj utvrđuje računovodstveni službenik Komisije na temelju izvora informacija koje smatra pouzdanim, te na temelju tečaja na prethodni radni dan u mjesecu koji je prethodio onom za koji se tečaj utvrđuje.

5. Rezultati preračunavanja valuta iz stavka 4. ovog članka prikazani su pod posebnim naslovom u računovodstvu institucije.

Prvi podstavak ovog stavka primjenjuje se *mutatis mutandis* na tijela iz članka 208. Financijske uredbe.

Članak 6.

Tečaj koji se koristi za konverziju između eura i drugih valuta

(Članak 19. Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje proizlaze iz primjene posebnih sektorskih propisa ili iz posebnih ugovora o javnoj nabavi, sporazuma ili odluka o bespovratnim sredstvima i sporazuma o financiranju, tečaj koji se koristi za konverziju između eura i drugih valuta u slučajevima kada konverziju obavlja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje jest tečaj na dan kada služba za ovjeravanje pripremi nalog za plaćanje ili nalog za povrat.

2. U slučaju knjiga blagajne u eurima, tečaj koji se koristi za konverziju između eura i drugih valuta određuje se na temelju datuma kada banka izvrši plaćanje.

3. Za reguliranje knjiga blagajne u nacionalnim valutama iz članka 19. Financijske uredbe, tečaj koji se koristi za konverziju između eura i drugih valuta jest tečaj koji se primjenjuje u mjesecu rashoda iz navedene knjige blagajne.

4. Za naknadu paušalnih rashoda ili rashoda koji proizlaze iz Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije i Uvjeta zaposlenja ostalih službenika Europske unije (dalje u tekstu: „Pravilnici o osoblju”), za što je određena gornja granica te koja se isplaćuje u valutama koje nisu euro, koristi se tečaj koji se primjenjuje u trenutku nastanka prava.

POGLAVLJE 4.

Načelo univerzalnosti

Članak 7.

Struktura namjenskih prihoda i osiguranje odgovarajućih odobrenih sredstava

(Članak 21. Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje članke 9. i 10. struktura namjenskih prihoda u proračunu obuhvaća:

(a) u izvještaju o prihodu u odjeljku proračuna za svaku instituciju, proračunsku liniju na koju se unosi prihod;

(b) u izvještaju o rashodima primjedbe uz proračun, uključujući opće primjedbe, pokazuju koje linije mogu primiti odobrena sredstva koja odgovaraju raspoloživom namjenskom prihodu.

U slučaju iz točke (a) prvog podstavka bilježi se oznaka „*pro memoria*” te se procijenjeni prihod iskazuje samo kao informacija u primjedbama.

2. Ako prihod prima institucija, odobrena sredstva u visini namjenskih prihoda stavljaju se na raspolaganje automatski kao odobrena sredstva za preuzimanje obveza i kao odobrena sredstva za plaćanja, osim u sljedećim slučajevima:

(a) u slučajevima predviđenima u članku 181. stavku 2. i članku 183. stavku 2. Financijske uredbe;

(b) u slučaju predviđenom u članku 21. stavku 2. točki (b) Financijske uredbe za države članice ako je sporazum o financijskom doprinosu izražen u eurima.

U slučaju iz točke (b) prvog podstavka, odobrena sredstva za preuzimanje obveza mogu biti stavljena na raspolaganje nakon što država članica potpiše sporazum o financijskom doprinosu.

Članak 8.

Doprinosi država članica za istraživačke programe

(Članak 21. stavak 2. točka (a) Financijske uredbe)

1. Doprinosi država članica za financiranje određenih dopunskih istraživačkih programa iz članka 5. Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1150/2000 ⁽¹⁾ plaćaju se na sljedeći način:

(a) sedam dvanaestina iznosa unesenog u proračun plaća se najkasnije 31. siječnja tekuće financijske godine;

(b) preostalih pet dvanaestina plaća se najkasnije 15. srpnja tekuće proračunske godine.

⁽¹⁾ SL L 130, 31.5.2000., str. 1.

2. Kada proračun nije potpuno donesen prije početka financijske godine, doprinosi iz stavka 1. temelje se na iznosu koji je unesen u proračun za prethodnu financijsku godinu.

3. Svaki doprinos ili dodatno plaćanje koje u proračun duguju države članice knjiži se u računu ili računima Komisije u roku 30 kalendarskih dana od poziva za sredstva.

4. Plaćanja se knjiže na računu utvrđenom u Uredbi (EZ, Euratom) br. 1150/2000 te podliježu uvjetima utvrđenima tom uredbom.

Članak 9.

Namjenski prihodi koji proizlaze iz sudjelovanja država EFTA-e u određenim programima Unije

(Članak 21. stavak 2. točka (e) Financijske uredbe)

1. Da bi se u proračun moglo uključiti sudjelovanje država članica Europskog udruženja slobodne trgovine (dalje u tekstu: „države EFTA-e”) u određenim programima Unije, struktura proračuna je sljedeća:

(a) u izvještaju o prihodu unosi se linija s oznakom „*pro memoria*” i na njoj se iskazuje cjelokupni iznos doprinosa država EFTA-e za predmetnu financijsku godinu.

(b) u izvještaju o rashodima:

i. primjedbe za svaku liniju koja se odnosi na aktivnosti Unije u kojima sudjeluju države EFTA-e prikazuju „informativnu” procijenjenu vrijednost sudjelovanja;

ii. u prilogu koji čini sastavni dio proračuna, navode se sve linije koje obuhvaćaju aktivnosti Unije u kojima sudjeluju države EFTA-e.

Za potrebe točke (a) prvog podstavka, procijenjeni iznos iskazuje se u primjedbama uz proračun.

Prilog iz točke (b) podtočke ii. prvog podstavka odražava i dio je strukture za potrebe odobrenih sredstva koja odgovaraju takvom sudjelovanju, kako je to predviđeno stavkom 2. te za izvršenje takvih rashoda.

2. Na temelju članka 82. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (dalje u tekstu: „Sporazum o EGP-u”) iznosi godišnjeg sudjelovanja država EFTA-e, kako je to Komisiji potvrdio Zajednički odbor Europskoga gospodarskog prostora

u skladu s člankom 1. stavkom 5. Protokola 32. uz Sporazum o EGP-u, na početku financijske godine osigurava se cijeli iznos odgovarajućih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanja.

3. Ako se u tijeku financijske godine osiguraju dodatna odobrena sredstva na proračunskim linijama uz sudjelovanje država EFTA-e, a države EFTA-e nisu tijekom godine u mogućnosti na odgovarajući način prilagoditi svoje doprinose kako bi udovoljile „čimbeniku proporcionalnosti” iz članka 82. Sporazuma o EGP-u, Komisija može kao privremenu i iznimnu mjeru koristiti svoja gotovinska sredstva za prefinanciranje udjela država EFTA-e. Uvijek kada su predviđena takva dodatna odobrena sredstva, Komisija što je prije moguće traži odgovarajuće doprinose od država EFTA-e. Komisija svake godine obavješćuje Europski parlament i Vijeće o tako donesenim odlukama.

Prefinanciranje se u proračunu za sljedeću financijsku godinu određuje što je prije moguće.

4. U skladu s člankom 21 stavkom 2. točkom (e) Financijske uredbe, financijski doprinosi država EFTA-e predstavljaju vanjski namjenski prihod. Računovodstveni službenik donosi odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da se posebno nadzire korištenje prihoda koji proizlazi iz tih doprinosa i odgovarajućih odobrenih sredstava.

U izvješću iz članka 150. stavka 2. Financijske uredbe Komisija posebno prikazuje faze izvršenja prihoda i rashoda koje se odnose na sudjelovanje država EFTA-e.

Članak 10.

Prihodi od sankcija izrečenih državama članicama koje su objavile da imaju prekomjerni manjak

(Članak 21. stavak 2. točka (c) Financijske uredbe)

Struktura proračuna za uključivanje prihoda od sankcija iz odjeljka 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1467/97 je ⁽¹⁾ sljedeća:

(a) u izvještaju o prihodu unosi se linija s oznakom „*pro memoria*” na koju se unosi kamata na takve iznose;

(b) istodobno, ne dovodeći u pitanje članak 77. Financijske uredbe, za te iznose iz izvještaja o prihodu treba u izvještaju o rashodima iskazati odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanja.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 6.

Odobrena sredstva iz točke (b) prvog podstavka izvršavaju se u skladu s člankom 20. Financijske uredbe.

Članak 11.

Troškovi koji proizlaze iz prihvaćanja donacija Uniji (Članak 22. Financijske uredbe)

Za potrebe dobivanja odobrenja Europskog parlamenta i Vijeća iz članka 22. stavka 2. Financijske uredbe, Komisija procjenjuje i pojašnjava financijske troškove, uključujući naknadne troškove, koji proizlaze iz prihvaćanja donacija Uniji.

Članak 12.

Računi za vraćanje poreza

(Članak 23. stavak 3. Financijske uredbe)

Svi porezi koje Unija snosi u skladu s člankom 23. stavkom 2. i člankom 23. stavkom 3. točkom (a) Financijske uredbe unose se na privremeni račun dok ih predmetne države ne vrate.

POGLAVLJE 5.

Načelo specifikacije

Članak 13.

Pravila za izračun postotaka prijenosa institucija osim Komisije

(Članak 25. Financijske uredbe)

1. Postoci iz članka 25. Financijske uredbe izračunavaju se u trenutku podnošenja zahtjeva za prijenos te upućivanjem na odobrena sredstva u proračunu, uključujući ona u izmjenama proračuna.

2. Iznos koji treba uzeti u obzir jest iznos koji je zbroj namjeranih prijenosa na liniji s koje se izvršava prijenos, nakon prilagodbe za prethodno izvršene prijenose.

Iznos koji odgovara prijenosima koje pojedina institucija može obaviti samostalno bez odluke Europskog parlamenta i Vijeća ne uzima se u obzir.

Članak 14.

Pravila za izračun postotaka prijenosa Komisije

(Članak 26. Financijske uredbe)

1. Postoci iz članka 26. stavka 1. Financijske uredbe izračunavaju se u trenutku podnošenja zahtjeva za prijenos te

upućivanjem na odobrena sredstva u proračunu, uključujući ona u izmjenama proračuna.

2. Iznos koji treba uzeti u obzir jest iznos koji je zbroj namjeranih prijenosa na liniji s koje se ili na koju se izvršava prijenos, nakon prilagodbe za prethodno izvršene prijenose.

Iznos koji odgovara prijenosima koje Komisija može obaviti samostalno bez odluke Europskog parlamenta i Vijeća ne uzima se u obzir.

Članak 15.

Administrativni rashodi

(Članak 26. Financijske uredbe)

Rashodi iz točke (b) prvog podstavka stavka 1. članka 26. Financijske uredbe za svako područje politike pokrivaju stavke iz članka 44. stavka 3. Financijske uredbe.

Članak 16.

Razlozi za zahtjeve za prijenose odobrenih sredstava

(Članci 25. i 26. Financijske uredbe)

Prijedlozima za prijenose i svim informacijama za Europski parlament i Vijeće u vezi s prijenosima izvršenima na temelju članka 25. i 26. Financijske uredbe prilaže se odgovarajuća i detaljna popratna dokumentacija koja pokazuje izvršenje odobrenih sredstava i procjene potreba do kraja financijske godine, kako za linije na koje se odobrena sredstva prenose, tako i za one s kojih se prenose.

Članak 17.

Razlozi za zahtjeve za prijenose iz pričuve za pomoć u nuždi

(Članak 29. Financijske uredbe)

Prijedlozima za prijenose koji bi omogućili korištenje pričuve za pomoć u nuždi iz članka 29. Financijske uredbe prilaže se odgovarajuća i detaljna popratna dokumentacija koja pokazuje:

(a) za svaku liniju na koju se sredstva prenose, zadnje raspoložive informacije o izvršenju odobrenih sredstava i procjena potreba do kraja financijske godine;

- (b) za sve linije koje se odnose na vanjsko djelovanje, izvršenje odobrenih sredstava do kraja mjeseca koji prethodi mjesecu kada je podnesen zahtjev za prijenos i procjenu potreba do kraja financijske godine, uključujući usporedbu s početnom procjenom;
- (c) analizu mogućnosti preraspodjele odobrenih sredstava.

POGLAVLJE 6.

Načelo dobrog financijskog upravljanja

Članak 18.

Evaluacija

(Članak 30. Financijske uredbe)

1. Svi prijedlozi za programe ili aktivnosti na temelju kojih dolazi do proračunskih rashoda podliježu *ex ante* evaluaciji kojom se utvrđuje:
- (a) potrebe koje je potrebno kratkoročno ili dugoročno zadovoljiti;
- (b) dodanu vrijednost sudjelovanja Unije;
- (c) ciljeve politike i upravljanja koje treba ostvariti, a koji uključuju mjere potrebne za zaštitu financijskih interesa Unije u području sprečavanja prijevara, njihova otkrivanja, ispitivanja, otklanjanja i sankcija;
- (d) raspoložive mogućnosti politike, uključujući i s njima povezane rizike;
- (e) očekivane rezultate i učinke, posebno gospodarske, socijalne i ekološke učinke te pokazatelje i načine evaluacije potrebne za njihovo mjerenje;
- (f) najprimjereniju metodu provedbe odabrane/odabranih mogućnosti;
- (g) unutarnju koherentnost predloženog programa ili aktivnosti te njegov odnos s ostalim odgovarajućim instrumentima;
- (h) opseg odobrenih sredstava, ljudskih resursa i drugih administrativnih rashoda koje je potrebno dodijeliti, uz uvažavanje načela ekonomičnosti;

- (i) spoznaje do kojih se došlo na temelju sličnih iskustava u prošlosti.

2. Prijedlogom se određuju mjere za praćenje, izvješćivanje i evaluaciju, uzimajući u obzir odgovornosti svih razina države koje sudjeluju pri provedbi predloženog programa ili aktivnosti.

3. Za sve programe ili aktivnosti, uključujući pilot projekte i pripreme aktivnosti gdje uključena sredstva prelaze 5 000 000 EUR primjenjuje se privremena i/ili *ex post* evaluacija dodijeljenih ljudskih i financijskih resursa te ostvarenih rezultata kako bi se potvrdilo da su oni bili u skladu s postavljenim ciljevima:

- (a) postignuti rezultati pri provedbi višegodišnjeg programa periodički se evaluiraju u skladu s rasporedom koji omogućuje da se uzmu u obzir nalazi takve evaluacije prilikom donošenja odluke o obnavljanju, izmjeni ili suspenziji programa;
- (b) aktivnosti financirane na godišnjoj osnovi podliježu evaluaciji ostvarenih rezultata najmanje svakih šest godina.

Točke (a) i (b) prvog podstavka ne primjenjuju se na pojedinačne projekte ili djelovanja koja se provode u okviru aktivnosti, za koje zahtjev može biti ispunjen putem konačnih izvješća koja šalju tijela koja su provela djelovanje.

4. Evaluacije iz stavaka 1. i 3. moraju biti razmjerne s uključenim resursima te s učinkom predmetnog programa ili aktivnosti.

Članak 19.

Financijski izvještaj

(Članak 31. Financijske uredbe)

Financijski izvještaj sadrži financijske i ekonomske podatke koji omogućuju zakonodavnom tijelu da procijeni potrebu za djelovanjem Unije. Financijski izvještaj sadrži korisne informacije o usklađenosti s drugim aktivnostima Unije i mogućoj sinergiji.

U slučaju višegodišnjih operacija, financijski izvještaj sadrži pregled predvidivih godišnjih potreba u smislu odobrenih sredstava i radnih mjesta, uključujući vanjsko osoblje, te evaluaciju njihovog srednjoročnog financijskog učinka.

POGLAVLJE 7.

Načelo transparentnosti

Članak 20.

Privremena objava proračuna**(Članak 34. Financijske uredbe)**

Što je prije moguće, a najkasnije četiri tjedna nakon konačnog donošenja proračuna, konačni detaljni iznosi proračuna objavljuju se, na inicijativu Komisije, na svim jezicima na internetskim stranicama institucija, do službene objave u *Službenom listu Europske Unije*.

Članak 21.

Objava podataka o vrijednostima i primateljima sredstava Unije**(Članak 35. Financijske uredbe)**

1. Podaci o primateljima sredstava Unije koja su dodijeljena u sklopu izravnog upravljanja objavljuju se na internetskoj stranici institucija Unije najkasnije do 30 lipnja. godine koja slijedi nakon financijske godine u kojoj su dodijeljena sredstva.

Osim objave iz prvog podstavka podaci se mogu objaviti i prema standardiziranom načinu prikazivanja preko drugog prikladnog medija.

2. Osim ako nije drukčije predviđeno u ovoj Uredbi i sektorskim pravilima, sljedeći podaci se objavljuju uzimajući u obzir kriterije utvrđene u članku 35. stavku 3. Financijske uredbe:

- (a) ime primatelja;
- (b) mjesto primatelja;
- (c) dodijeljeni iznos;
- (d) priroda i svrha mjere.

Za potrebe točke (b) izraz „mjesto” znači:

- i. adresa primatelja, ako je primatelj pravna osoba;
- ii. regija na razini NUTS 2, ako je primatelj fizička osoba.

U vezi s osobnim podacima koji se odnose na fizičke osobe, objavljeni podaci uklanjaju se dvije godine nakon kraja financijske godine u kojoj su sredstva dodijeljena. To se primjenjuje i na osobne podatke koji se odnose na pravne osobe kod kojih se u službenom nazivu spominje jedna fizička osoba ili više njih.

3. Podaci iz stavka 2. objavljuju se samo za nagrade, bespovratna sredstva i ugovore koji su sklopljeni nakon natječaja ili postupaka za dodjelu bespovratnih sredstava odnosno postupaka javne nabave. Podaci se ne objavljuju za:

- (a) stipendije isplaćene fizičkim osobama i druge izravne potpore koje se isplaćuju fizičkim osobama u najvećoj nuždi iz članka 125. stavka 4. točke (c) Financijske uredbe;
- (b) ugovore čija je vrijednost niža od iznosa iz članka 137. stavka 2. ove Uredbe.

4. Od objave se odustaje ako bi se njome mogla ugroziti prava i slobode dotičnih pojedinaca koja su zaštićena Poveljom o temeljnim pravima Europske unije ili ako bi se naštetilo komercijalnim interesima primatelja.

Članak 22.

Povezanost s objavom podataka o primateljima sredstava Unije koja su dodijeljena u sklopu neizravnog upravljanja**(Članak 35. Financijske uredbe)**

Kada je upravljanje sredstvima Unije delegirano tijelima iz članka 58. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe, sporazumima o delegiranju zahtijeva se da ta tijela kojima je povjereno upravljanje sredstvima na svojoj internetskoj stranici objave podatke iz stavaka 2. i 3. članka 21. prema standardiziranom načinu prikazivanja.

Na internetskoj stranici institucija Unije navodi se najmanje adresa internetske stranice na kojoj se mogu pronaći ti podaci, ako oni nisu izravno objavljeni na za to namijenjenom mjestu na internetskoj stranici institucija Unije.

Osim objave iz prvog podstavka podaci se mogu objaviti prema standardiziranom načinu prikazivanja preko drugog prikladnog medija.

Stavci od 2. do 4. članka 21. odnose se na objavu iz prvog stavka ovog članka.

GLAVA III.

DONOŠENJE I STRUKTURA PRORAČUNA

Članak 23.

Financijsko programiranje

(Članak 38. Financijske uredbe)

Financijsko programiranje iz članka 38. Financijske uredbe strukturirano je prema kategorijama rashoda, područjima politike i proračunskim linijama. Ukupno financijsko programiranje obuhvaća sve kategorije rashoda osim poljoprivrede, kohezijske politike i administracije, za koje se dostavljaju samo sažeti podaci.

Članak 24.

Nacrti izmjene proračuna

(Članak 41. stavak 1. Financijske uredbe)

Nacrti izmjene proračuna popraćeni su izvještajima o razlozima i informacijama o izvršenju proračuna za prethodnu i tekuću financijsku godinu koje su dostupne u vrijeme pripreme izmjene proračuna.

Članak 25.

Proračunska nomenklatura

(Članak 44. Financijske uredbe)

Proračunska nomenklatura je usklađena s načelima specifikacije, transparentnosti i dobrog financijskog upravljanja. Njome se osigurava jasnoća i transparentnost koje su potrebne za proračunski proces, olakšava utvrđivanje glavnih ciljeva koji proizlaze iz odgovarajućih pravnih osnova te se omogućavaju mogući odabiri političkih prioriteta i učinkovito i djelotvorno izvršavanje.

Članak 26.

Stvarni rashodi u zadnjoj financijskoj godini za koju je pripremljen završni račun

(Članak 49. stavak 1. točka (a) podtočka v. Financijske uredbe)

Za potrebe donošenja proračuna stvarni rashodi u zadnjoj financijskoj godini za koju je pripremljen završni račun utvrđuju se na sljedeći način:

- (a) u preuzetim obvezama: preuzete obveze knjižene tijekom financijske godine u odnosu na odobrena sredstva za tu financijsku godinu, kako je određeno u članku 3.;
- (b) u plaćanjima: plaćanja izvršena u financijskoj godini, odnosno, za koje je poslan nalog za plaćanje u banku, u odnosu na odobrena sredstva za tu financijsku godinu, kako je određeno u članku 3.

Članak 27.

Primjedbe uz proračun

(Članak 49. stavak 1. točka (a) podtočka vi. Financijske uredbe)

Primjedbe uz proračun uključuju:

- (a) upućivanja na temeljni akt, ako postoji;
- (b) sva odgovarajuća obrazloženja u vezi s prirodom i svrhom odobrenih sredstava.

Članak 28.

Plan radnih mjesta

(Članak 49. stavak 1. točka (c) podtočka i. Financijske uredbe)

Osoblje u Agenciji za opskrbu prikazuje se posebno u planu radnih mjesta Komisije.

GLAVA IV.

IZVRŠENJE PRORAČUNA

POGLAVLJE 1.

Opće odredbe

Članak 29.

Informacije o prijenosu osobnih podataka za potrebe revizije

(Članak 53. Financijske uredbe)

Potencijalni korisnici, natjecatelji, ponuditelji i sudionici se u svim pozivima u kontekstu bespovratnih sredstava, javne nabave ili nagrada u sklopu izravnog upravljanja, u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, obavješćuju da s ciljem zaštite financijskih interesa Unije njihovi osobni podaci mogu biti prosljeđeni službama unutarnje revizije, Europskom revizorskom sudu, povjerenstvu za financijske nepravilnosti ili Europskom uredu za borbu protiv prijevара (dalje u tekstu: „OLAF”) te između dužnosnika za ovjeravanje Komisije i izvršnih agencija.

Članak 30.

Pripremne mjere u području zajedničke vanjske i sigurnosne politike

(Članak 54. stavak 2. točka (c) Financijske uredbe)

Financiranje mjera usuglašanih od strane Vijeća za pripremu operacija Unije za upravljanje krizama u skladu s glavom V. Ugovora o Europskoj uniji pokriva povećane troškove koji izravno nastaju slanjem na teren misije ili tima, uključujući, između ostalog, osoblje institucija Unije, te obuhvaćaju osiguranje od visokog rizika, putne troškove, troškove smještaja i dnevnica.

⁽¹⁾ SL L 8, 12.1.2001., str. 1.

Članak 31.

Posebne ovlasti Komisije na temelju Ugovora**(Članak 54. stavak 2. točka (d) Financijske uredbe)**

1. Članci Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu: „UFEU”) kojima se izravno dodjeljuju posebne ovlasti Komisiji su:

- (a) članak 154. (socijalni dijalog);
- (b) članak 156. (studije, mišljenja i savjetovanja o socijalnim pitanjima);
- (c) članci 159. i 161. (posebna izvješća o socijalnim pitanjima);
- (d) članak 168. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi sa zaštitom zdravlja);
- (e) članak 171. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s transeuropskim mrežama);
- (f) članak 173. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s industrijom);
- (g) članak 175. drugi podstavak (izvješće o napretku u ostvarenju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije);
- (h) članak 181. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s istraživanjem i tehnološkim razvojem);
- (i) članak 190. (izvješće o istraživanju i tehnološkom razvoju);
- (j) članak 210. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s politikama za razvoj suradnje);
- (k) članak 214. stavak 6. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s mjerama humanitarne pomoći).

2. Članci Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (dalje u tekstu: „Ugovor o Euratomu”) kojima se izravno dodjeljuju posebne ovlasti Komisiji su:

- (a) članak 70. (financijska potpora u granicama koje su utvrđene proračunom za programe geoloških istraživanja na državnim područjima država članica);
- (b) članci od 77. do 85.

3. Prilikom predavljanja nacrtu proračuna, popisi iz stavaka 1. i 2. mogu se dopuniti daljnjim pojedinostima, uz naznaku predmetnih članaka i uključenih iznosa.

Članak 32.

Radnje koje bi mogle predstavljati sukob interesa i postupak**(Članak 57. Financijske uredbe)**

1. Radnje na koje bi mogao utjecati sukob interesa u smislu članka 57. stavka 2. Financijske uredbe mogu, između ostalog, imati jedan od sljedećih oblika, ne dovodeći u pitanje njihovu kvalifikaciju kao nezakonitih aktivnosti iz članka 141.:

- (a) odobravanje neopravdanih izravnih ili neizravnih pogodnosti samom sebi ili drugima;
- (b) odbijanje da se korisniku dodijele prava ili pogodnosti u koje korisnik ima pravo;
- (c) izvršenje nezakonitih ili protupravnih radnji ili propuštanje izvršenja obveznih radnji.

Druge radnje na koje bi mogao utjecati sukob interesa su radnje koje mogu narušiti nepristrano i objektivno obavljanje dužnosti određene osobe kao što su, između ostalog, sudjelovanje u komisiji za evaluaciju za postupak javne nabave ili dodjele bespovratnih sredstava kada osoba može, izravno ili neizravno, ostvariti financijske koristi od rezultata tih postupaka.

2. Smatra se da postoji sukob interesa ako je podnositelj zahtjeva, natjecatelj ili ponuditelj član osoblja na koje se odnosi Pravilnik o osoblju, osim ako je njegovo sudjelovanje u postupku unaprijed odobreno od strane nadređene osobe.

3. U slučaju sukoba interesa dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti poduzima odgovarajuće mjere kako bi se izbjegao nedopušteni utjecaj dotične osobe na taj proces ili postupak.

POGLAVLJE 2.

Načini izvršenja

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 33.

Način upravljanja**(Članak 58. Financijske uredbe)**

Računovodstvenim sustavom Komisije određuje se način upravljanja i, u sklopu svakog načina upravljanja, vrsta subjekta ili osobe iz članka 58. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna.

Što se tiče izravnog upravljanja od strane Komisije u skladu s člankom 58. stavkom 1. točkom (a) Financijske uredbe, računovodstvenim sustavom razlikuje se upravljanje od strane sljedećih:

- (a) službi Komisije;
- (b) izvršnih agencija;
- (c) šefova delegacija Unije;
- (d) uzajamnih fondova iz članka 187. Financijske uredbe.

Odjeljak 2.

Izravno upravljanje

Članak 34.

Izravno upravljanje

(Članak 58. stavak 1. točka (a) Financijske uredbe)

Kada Komisija izvršava proračun izravno u svojim službama, zadaće izvršenja obavljaju financijski izvršitelji u smislu članka od 64. do 75. Financijske uredbe i u skladu s uvjetima utvrđenim u ovoj Uredbi.

Članak 35.

Izvršenje ovlasti delegiranih izvršnim agencijama

(Članak 58. stavak 1. točka (a) i članak 62. Financijske uredbe)

1. Odlukama o delegiranju ovlasti ovlašćuju se izvršne agencije kao dužnosnike za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti za izvršavanje odobrenih sredstava u vezi s programom Unije koji im je povjeren na upravljanje.
2. Instrument Komisije o delegiranju ovlasti sadrži barem odredbe navedene u točkama od (a) do (d) članka 40. Formalni prihvat instrumenta u ime izvršne agencije pisanim putem daje njezin direktor.

Članak 36.

Poštovanje pravila o javnoj nabavi

(Članak 63. Financijske uredbe)

Kada Komisija povjerava zadaće privatnim tijelima iz članka 63. stavka 2. Financijske uredbe, ona s njima sklapa ugovor u skladu s glavom V. dijela prvog i poglavljem III. glave IV. dijela drugog Financijske uredbe.

Odjeljak 3.

Podijeljeno upravljanje s državama članicama

Članak 37.

Posebne odredbe o podijeljenom upravljanju s državama članicama – mjere za promicanje najboljih praksi

(Članak 59. Financijske uredbe)

Komisija sastavlja registar tijela odgovornih za upravljanje, ovjeravanje i reviziju na temelju posebnih sektorskih propisa.

Kako bi se promicale najbolje prakse u provedbi strukturalnih fondova, Kohezijskog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi i Europskog fonda za ribarstvo, Komisija za informaciju tijelima koja su odgovorna za upravljanje i kontrolu stavlja na raspolaganje metodološki priručnik u kojem određuje vlastitu strategiju kontrole i pristup, uključujući kontrolne popise, te utvrđene primjere najboljih praksi. Priručnik se ažurira kadgod se to pokaže potrebnim.

Odjeljak 4.

Neizravno upravljanje

Članak 38.

Istovjetnost sustava, pravila i postupaka u neizravnom upravljanju

(Članak 60. Financijske uredbe)

1. Komisija može prihvatiti da su pravila i postupci javne nabave istovjetni njezinima ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) usklađeni su s načelom velike konkurencije među ponuditeljima kako bi se dobila najbolja vrijednost za novac, a pregovarački postupci ograničeni su na razumne iznose ili su valjano utemeljeni;
 - (b) njima se osigurava transparentnost s odgovarajućom *ex ante* objavom, posebno poziva za podnošenje ponuda, i odgovarajuća *ex post* objava izvoditelja;
 - (c) njima se osiguravaju jednako postupanje, proporcionalnost i nediskriminacija;
 - (d) njima se sprečavaju sukobi interesa tijekom cijelog postupka javne nabave.

Nacionalno pravo država članica ili trećih zemalja kojim se prenosi Direktiva 2004/18/EZ smatra se istovjetnim pravilima koja primjenjuju institucije u skladu s Financijskom uredbom.

2. Komisija može prihvatiti da su pravila i postupci odobravanja bespovratnih sredstava istovjetni njezinima ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) oni su usklađeni s načelima proporcionalnosti, dobrog financijskog upravljanja, jednakog postupanja i nediskriminacije;
- (b) njima se osigurava transparentnost s odgovarajućom objavom poziva za podnošenje prijedloga, pri čemu su postupci izravne dodjele ograničeni na razumne iznose ili su valjano utemeljeni, i s odgovarajućom *ex post* objavom korisnika, pri čemu se u obzir uzima načelo proporcionalnosti;
- (c) njima se sprečavaju sukobi interesa tijekom cijelog postupka dodjele bespovratnih sredstava;
- (d) njima se osigurava da bespovratna sredstva ne mogu biti kumulativna ni dodijeljena unatrag te da, u pravilu, moraju uključivati sufinanciranje i ne smiju imati svrhu ni učinak ostvarivanja dobiti za korisnika.

3. Komisija može prihvatiti da se računovodstvenim sustavima i sustavima unutarnje kontrole koje primjenjuju subjekti i osobe kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna u ime Komisije osiguravaju istovjetne razine zaštite financijskih interesa Unije i da se njima realno osiguravaju ciljevi upravljanja ako su usklađeni s načelima utvrđenima u članku 32. Financijske uredbe.

Članak 39.

Ex ante ocjena pravila i postupaka subjekata i osoba u neizravnom upravljanju

(Članak 61. stavak 1. Financijske uredbe)

Za potrebe *ex ante* ocjene na temelju članka 61. stavka 1. Financijske uredbe, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može se pouzdati u *ex ante* ocjenu drugog dužnosnika za ovjeravanje, pod uvjetom da su njihovi zaključci relevantni za posebne rizike zadaća koje se povjeravaju, a posebno za njihovu narav i obuhvaćene iznose.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može se pouzdati u *ex ante* ocjenu drugih donatora ako je ta ocjena provedena imajući u vidu uvjete koji su istovjetni uvjetima za neizravno upravljanje iz članka 60. Financijske uredbe

Članak 40.

Sadržaj sporazuma kojim se zadaće izvršenja proračuna povjeravaju subjektima i osobama

(Članak 61. stavak 3. Financijske uredbe)

Sporazumi o delegiranju sadrže detaljne odredbe kojima se osigurava zaštita financijskih interesa Unije i transparentnost obavljenih poslova. Oni uključuju najmanje sljedeće:

- (a) jasnu definiciju dodijeljenih zadaća i njihovih ograničenja, posebno u vezi s izmjenama povjerenih zadaća, odricanjem od povrata dugovanja, upotrebom vraćenih ili neiskorištenih sredstava;
- (b) uvjete i detaljne odredbe za izvršavanje zadaća, odgovornosti i organizaciju kontrola koje je potrebno izvršiti, uključujući evaluaciju programa;
- (c) uvjete za plaćanje doprinosa Unije, uključujući nadoknadu troškova nastalih tijekom izvršenja, kao i naknadu subjektu kojem je povjerena zadaća izvršenja proračuna, zajedno s pravilima o tome koja je popratna dokumentacija potrebna za pravdanje plaćanja;
- (d) pravila za obavješćivanje Komisije o izvršavanju zadaća, očekivanim rezultatima, nepravilnostima koje su se pojavile i poduzetim mjerama, uvjetima pod kojima se plaćanja mogu suspendirati ili prekinuti kao i uvjete pod kojima se prekida izvršavanje zadaća;
- (e) datum do kojeg se sklapaju pojedinačni ugovori i sporazumi kojima se provodi sporazum o delegiranju, pri čemu taj datum mora biti primjeren prirodi povjerenih zadaća;
- (f) pravila o isključenju koja subjektu ili osobi omogućavaju da subjekte koji su u situacijama iz točaka (a), (b) i (e) članka 106. stavka 1. i točaka (a) i (b) članka 107. Financijske uredbe isključi iz sudjelovanja u postupcima javne nabave, dodjele bespovratnih sredstava ili nagrada ili iz mogućnosti da im se dodijele ugovori u javnoj nabavi, bespovratna sredstva ili nagrade;
- (g) detaljne odredbe za kontrolu koju obavlja Komisija, kao i odredbe kojima se Komisiji, OLAF-u i Revizorskom sudu daje pristup informacijama koje su im potrebne za izvršavanje njihovih dužnosti te ovlast provedbe revizija i istraga, uključujući provjere na licu mjesta;
- (h) mehanizme kojima se predviđa:
 - i. obveza subjekta kojemu je povjerena zadaća izvršenja proračuna da bez odgađanja obavijesti Komisiju o svim prijevarama koje su se dogodile pri upravljanju sredstvima Unije i o poduzetim mjerama;

- ii. određivanje kontaktne točke koja ima odgovarajuće ovlasti da izravno surađuje s OLAF-om kako bi se olakšale njegove operativne aktivnosti;
- (i) uvjete koji uređuju korištenje bankovnih računa i uprihodovanih kamata predviđenih u članku 8. stavku 4. Financijske uredbe;
- (j) odredbe koje osiguravaju vidljivost djelovanja Unije u odnosu na druge aktivnosti tijela.

Članak 41.

Izjava o upravljanju i izvještaj o usklađenosti

(Članak 60. stavak 5. Financijske uredbe)

U slučaju mjera koje završavaju prije kraja dotične financijske godine, završno izvješće subjekta ili osobe kojoj je povjereno izvršavanje te mjere može zamijeniti izjavu o upravljanju iz članka 60. stavka 5. točke (b) Financijske uredbe, pod uvjetom da je podneseno prije 15. veljače godine koja slijedi nakon dotične financijske godine.

Ako međunarodne organizacije i treće zemlje provode mjere koje nisu višegodišnje i ograničene su na 18 mjeseci, izvještaj o usklađenosti iz članka 60. stavka 5. Financijske uredbe može se uključiti u završno izvješće.

Članak 42.

Postupci ispitivanja i prihvaćanja financijskih izvještaja i postupci za isključivanje iz financiranja Unije rashoda koji čine povredu pravila koja se primjenjuju u neizravnom upravljanju

(Članak 60. stavak 6. točke (b) i (c) Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe sadržane u sektorskim pravilima, postupci iz točaka (b) i (c) članka 60. stavka 6. Financijske uredbe uključuju:

- (a) pregled dokumentacije i, kada je to primjereno, provjere na licu mjesta koje obavlja Komisija;
- (b) određivanje iznosa rashoda koje Komisija priznaje prihvaćenim, kada je to potrebno na temelju kontradiktornog postupka s tijelima te nakon što su ta tijela o tome obaviještena;
- (c) prema potrebi, izračun financijskih ispravaka od strane Komisije;
- (d) povrat Komisiji ili njezino plaćanje preostalog iznosa koji proizlazi iz razlike između priznatog rashoda i iznosa već uplaćenih tijelima.

Za potrebe točke (d) prvog podstavka Komisija naplaćuje dospjele iznose po mogućnosti preko prijebija navedenog u članku 87.

2. Kada su zadaće izvršenja proračuna povjerene subjektu koji izvršava mjeru u koju je uključeno više donatora, postupci iz točaka (b) i (c) članka 60. stavka 6. Financijske uredbe sastoje se od provjere da je iznos koji odgovara iznosu koji je Komisija platila za dotičnu mjeru subjekt iskoristio za tu mjeru i da je rashod nastao u skladu s obvezama utvrđenima u sporazumu koji je potpisan s tim subjektom.

Za potrebe ove Uredbe mjera u koju je uključeno više donatora znači svaka mjera u kojoj su sredstva Unije prikupljena zajedno sa sredstvima barem još jednog donatora.

Članak 43.

Posebne odredbe za neizravno upravljanje s međunarodnim organizacijama

(Članak 58. stavak 1. točka (c) podtočka ii. i članak 188. Financijske uredbe)

1. Međunarodne organizacije iz podtočke ii. članka 58. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe su:

- (a) međunarodne organizacije javnog sektora koje su osnovane na temelju međuvladinih sporazuma i specijalizirane agencije koje su osnovale takve organizacije;
- (b) Međunarodni odbor Crvenog križa;
- (c) Međunarodna federacija nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca;
- (d) ostale neprofitne organizacije koje su odlukom Komisije svrstane u međunarodne organizacije.

2. Kada Komisija izvršava proračun neizravnim upravljanjem s međunarodnim organizacijama, primjenjuju se sporazumi o provjeri zaključeni s tim međunarodnim organizacijama.

Članak 44.

Određivanje tijela javnog prava ili tijela uređenih privatnim pravom koja pružaju javne usluge

(Članak 58. stavak 1. točka (c) podtočke v. i vi. Financijske uredbe)

1. Na tijela javnog prava ili tijela uređena privatnim pravom koja pružaju javne usluge primjenjuje se pravo države članice ili zemlje u kojoj su osnovana.

2. U slučajevima upravljanja putem mreže, koje zahtijeva da dotična država članica ili zemlja imenuje barem jedno tijelo ili subjekt, to tijelo ili subjekt određuje dotična država članica ili zemlja u skladu s temeljnim aktom.

U svim ostalim slučajevima, Komisija određuje takva tijela ili subjekte u dogovoru s dotičnim državama članicama ili zemljama.

POGLAVLJE 3.

Financijski izvršitelji

Odjeljak 1.

Prava i obveze financijskih izvršitelja

Članak 45.

Prava i obveze financijskih izvršitelja

(Članak 64. Financijske uredbe)

1. Svaka institucija osigurava financijskom izvršitelju potrebna sredstva za izvršavanje dužnosti i dokument koji detaljno opisuje njegove zadaće, prava i obveze.

2. Šefovi delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s člankom 56. stavkom 2. Financijske uredbe podliježu dokumentu koji osigurava Komisija za izvršavanje zadaća financijskog upravljanja koje su im dalje delegirane.

Odjeljak 2.

Dužnosnik za ovjeravanje

Članak 46.

Pomoć dužnosnicima za ovjeravanje na osnovi delegiranja i daljnjeg delegiranja ovlasti

(Članak 65. Financijske uredbe)

Odgovornom dužnosniku za ovjeravanje pri obavljanju dužnosti može pomagati osoblje koje je, pod njegovom odgovornošću, zaduženo za određene radnje potrebne za izvršenje proračuna i financijsko izvještavanje te izvješćivanje o upravljanju. Kako bi se spriječio svaki sukob interesa, osoblje koje pomaže dužnosnicima za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti podliježe obvezama iz članka 57. Financijske uredbe.

Šefovima delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s drugim podstavkom stavka 2. članka 56. Financijske uredbe može u njihovim dužnostima pomagati osoblje Komisije.

Članak 47.

Interni propisi o delegiranju zadaća

(Članak 65. Financijske uredbe)

U skladu s Financijskom uredbom i ovom Uredbom, svaka institucija određuje u svojim internim pravilima mjere za upravljanje odobrenim sredstvima za koje smatra da su potrebne za pravilno izvršavanje njezinog odjeljka proračuna.

Šefovi delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s drugim podstavkom stavka 2. članka 56. Financijske uredbe podliježu internim pravilima Komisije za izvršavanje zadaća financijskog upravljanja koje su im dalje delegirane.

Članak 48.

Popratna dokumentacija koju čuvaju dužnosnici za ovjeravanje

(Članak 66. stavak 2. Financijske uredbe)

Dužnosnik za ovjeravanje uspostavlja sustave na papiru ili elektroničke sustave za čuvanje izvorne popratne dokumentacije koja se odnosi na izvršavanje proračuna i mjere za izvršenje proračuna ili koja se priprema nakon završetka izvršenja proračuna ili mjera za izvršenje proračuna. Ti sustavi predviđaju:

- (a) da su takvi dokumenti numerirani;
- (b) da su takvi dokumenti datirani;
- (c) da se evidencije koje mogu imati računalnu podršku vode tako da označuju točnu lokaciju takvih dokumenata;
- (d) da se takvi dokumenti čuvaju najmanje pet godina od datuma kada Europski parlament da razrješnicu za financijsku godinu na koju se dokumenti odnose;
- (e) čuvanje dokumenata o jamstvima za prefinanciranje za institucije i vođenje dnevnika koji omogućuje da se takva jamstva primjereno nadziru.

Dokumenti u vezi s radnjama koje nisu završene čuvaju se na duži rok od onog utvrđenog u točki (d) prvog podstavka, odnosno, do kraja godine koja slijedi nakon godine kada su navedene radnje završene.

Osobni podaci iz popratne dokumentacije brišu se u slučajevima kada oni nisu potrebni za davanje razrješnice proračuna, kontrolu i reviziju. Članak 37. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 primjenjuje se na pohranu podataka o prometu.

Članak 49.

Ex ante i ex post kontrole**(Članak 66. stavci 5. i 6. Financijske uredbe)**

1. Podrazumijeva se da pokretanje operacije uključuje sve operacije koje uobičajeno provodi osoblje iz članka 46. radi pripreme donošenja akata za izvršenje proračuna, koje donosi odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

2. Podrazumijeva se da *ex ante* provjera operacije uključuje sve *ex ante* kontrole koje uspostavi odgovorni dužnosnik za ovjeravanje radi provjere poslovnih i financijskih aspekata.

3. *Ex ante* kontrolama provjerava se usklađenost između zahtijevane popratne dokumentacije i svih ostalih raspoloživih informacija.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje određuje opseg *ex ante* kontrola u smislu učestalosti i temeljitosti, a pri tom uzima u obzir pitanja povezana s rizicima i isplativošću. U slučaju sumnje, dužnosnik za ovjeravanje koji je odgovoran za potvrđivanje dotičnog plaćanja traži dodatne informacije ili u sklopu *ex ante* kontrole obavlja kontrolu na licu mjesta kako bi dobio razumno osiguranje.

Svrha *ex ante* kontrola je osigurati da:

(a) rashodi i prihodi budu ispravni i u skladu s mjerodavnim odredbama, posebno onima o proračunu i odgovarajućim propisima te svim aktima usvojenim za provedbu Ugovora ili propisa i, prema potrebi, uvjetima ugovorâ;

(b) se primjenjuje načelo dobrog financijskog upravljanja iz poglavlja 7. glave II. prvog dijela Financijske uredbe.

Za potrebe kontrola, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može smatrati niz sličnih pojedinačnih transakcija u vezi s rutinskim rashodima za plaće, mirovine, naknade za putne troškove i troškove zdravstvene zaštite kao jednu transakciju.

4. *Ex post* kontrole mogu se obaviti na temelju dokumenata i, ako je to primjereno, na licu mjesta.

Ex post kontrolama provjerava se provode li se postupci koji se financiraju iz proračuna ispravno, a posebno poštuju li se kriteriji iz stavka 3.

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti preispituje ishode *ex post* kontrola najmanje jednom godišnje kako bi

utvrdio sva potencijalna systemska pitanja. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti poduzima mjere da riješi ta pitanja.

Analiza rizika iz članka 66. stavka 6. Financijske uredbe preispituje se s obzirom na rezultate kontrola i ostalih relevantnih informacija.

U slučaju višegodišnjih programa dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti uspostavlja višegodišnju strategiju kontrole kojom se određuju priroda i opseg kontrola tijekom razdoblja i način na koji se rezultati mjere u odnosu na prethodnu godinu za godišnje davanje osiguranja.

Članak 50.

Kodeks profesionalnih standarda**(Članak 66. stavak 7. i članak 73. stavak 5. Financijske uredbe)**

1. Osoblje odgovorno za provjeru financijskih radnji koje određuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje bira se na temelju znanja, vještina i određene osposobljenosti koja se dokazuje diplomama ili odgovarajućim stručnim iskustvom, ili onim stečenim na temelju odgovarajućeg programa izobrazbe.

2. Svaka institucija donosi kodeks profesionalnih standarda koji u vezi s poslovima unutarnje kontrole određuje:

(a) stupanj osposobljenosti na stručnom i financijskom području koji se traži za osoblje iz stavka 1.;

(b) obvezu da se takvo osoblje neprekidno usavršava;

(c) dodijeljene funkcije, uloge i zadaće;

(d) pravila ponašanja, posebno etičke standarde i standarde integriteta te dužnost njihova pridržavanja, kao i prava koja imaju.

3. Šefovi delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s drugim podstavkom stavka 2. članka 56. Financijske uredbe podliježu kodeksu profesionalnih standarda Komisije iz stavka 2. ovog članka za izvršavanje zadaća financijskog upravljanja koje su im dalje delegirane.

4. Svaka institucija uspostavlja odgovarajuće strukture kako bi službama za ovjeravanje prenijela odgovarajuće informacije o standardima kontrole te metodama i tehnikama koje su na raspolaganju u tu svrhu, a koje se periodički ažuriraju.

*Članak 51.***Nepoduzimanje radnji od strane dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti****(Članak 66. stavak 8. Financijske uredbe)**

Nepoduzimanje radnji od strane dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti iz članka 66. stavka 8. Financijske uredbe znači da u razumnom roku nema nikakvog odgovora s obzirom na okolnosti slučaja, a u svakom slučaju, u roku od najviše mjesec dana.

*Članak 52.***Slanje financijskih i upravljačkih informacija računovodstvenom službeniku****(Članak 66. Financijske uredbe)**

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti šalje računovodstvenom službeniku financijske i upravljačke informacije potrebne za obavljanje dužnosti računovodstvenog službenika u skladu s pravilima koja je računovodstveni službenik donio.

Dužnosnik za ovjeravanje redovito, a barem prije zaključenja financijskih izvještaja, obavješćuje računovodstvenog službenika o relevantnim financijskim podacima o fiducijarnim bankovnim računima kako bi upotreba sredstava Unije bila odražena u financijskim izvještajima Unije.

*Članak 53.***Izvješće o pregovaračkim postupcima****(Članak 66. Financijske uredbe)**

Dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti za svaku financijsku godinu pripremaju izvješće o ugovorima sklopljenima na temelju pregovaračkog postupka iz članka 134. stavka 1. točaka od (a) do (g), članka 135. stavka 1. točaka od (a) do (d), članka 266., članka 268. i članka 270. ove Uredbe. Ako se udio pregovaračkih postupaka u odnosu na broj ugovora koje sklopi isti dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti znatno poveća u odnosu na ranije godine ili ako je taj udio znatno veći od prosjeka institucije, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje podnosi izvješće instituciji navodeći sve mjere koju su poduzete kako bi se taj trend promijenio. Svaka institucija šalje Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o pregovaračkim postupcima. U slučaju Komisije, to se izvješće prilaže sažetku godišnjeg izvješća o radu iz članka 66. stavka 9. Financijske uredbe.

*Odjeljak 3.***Računovodstveni službenik***Članak 54.***Imenovanje računovodstvenog službenika****(Članak 68. Financijske uredbe)**

1. Svaka institucija imenuje računovodstvenog službenika između dužnosnika na koje se primjenjuje Pravilnik o osoblju za dužnosnike Europske unije.

Institucija odabire računovodstvenog službenika na temelju njegove posebne osposobljenosti koja se dokazuje diplomama ili odgovarajućim stručnim iskustvom.

2. Dvije ili više institucija ili tijela mogu imenovati istog računovodstvenog službenika.

U tom slučaju oni donose potrebne mjere kako bi se izbjegao sukob interesa.

*Članak 55.***Prestanak dužnosti računovodstvenog službenika****(Članak 68. Financijske uredbe)**

1. U slučaju prestanka dužnosti računovodstvenog službenika bez odgađanja se sastavlja bruto bilanca.

2. Računovodstveni službenik kojem prestaju dužnosti ili, ako to nije moguće, službena osoba iz njegove službe novom računovodstvenom službeniku dostavlja bruto bilancu kojoj je priloženo i izvješće o primopredaji.

Novi računovodstveni službenik potpisuje bruto bilancu u znak primitka u roku od jednog mjeseca od datuma slanja te može izraziti rezerve.

Izvješće o primopredaji također sadrži rezultat bruto bilance i sve izražene rezerve.

3. Svaka institucija ili tijelo iz članka 208. Financijske uredbe obavješćuje Europski parlament, Vijeće i računovodstvenog službenika Komisije u roku od dva tjedana o imenovanju ili prestanku dužnosti svojeg računovodstvenog službenika.

*Članak 56.***Potvrđivanje računovodstvenog sustava i sustava popisa imovine****(Članak 68. Financijske uredbe)**

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje obavješćuje računovodstvenog službenika o svim kretanjima ili značajnim izmjenama sustava financijskog upravljanja, sustava popisa imovine ili sustava za vrednovanje imovine i obveza ako se tim sustavom osiguravaju podaci za računovodstvo institucije ili se on upotrebljava za obrazloženje podataka o tom računovodstvu tako da računovodstveni službenik može provjeriti usklađenost s kriterijima potvrđivanja.

Računovodstveni službenik može u svakom trenutku preispitati prethodno potvrđeni sustav financijskog upravljanja. Ako računovodstveni službenik ne potvrđuje ili više ne potvrđuje sustav financijskog upravljanja koji je uspostavio dužnosnik za ovjeravanje, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje oblikuje akcijski plan kako bi pravodobno ispravio slabosti zbog kojih je odbijeno potvrđivanje sustava.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odgovoran je za potpunost informacija koje se dostavljaju računovodstvenom službeniku.

Članak 57.

Upravljanje riznicom

(Članak 68. Financijske uredbe)

1. Računovodstveni službenik osigurava da njegova institucija raspolaže dostatnim sredstvima za pokrivanje potreba za gotovinom u izvršavanju proračuna.
2. Za potrebe stavka 1. računovodstveni službenik uspostavlja sustave za gotovinsko poslovanje koji mu omogućuju da izrađuje predviđanja novčanog toka.
3. Računovodstveni službenik Komisije razdjeljuje raspoloživa sredstva u skladu s Uredbom (EZ, Euratom) br. 1150/2000.

Članak 58.

Vođenje bankovnih računa

(Članak 68. Financijske uredbe)

1. Za potrebe upravljanja riznicom računovodstveni službenik može otvoriti račune na ime institucije kod financijskih institucija ili nacionalnih središnjih banaka, ili dati da se takvi računi otvore. U opravdanim slučajevima računovodstveni službenik može otvoriti račune i u drugim valutama koje nisu euro.
2. Računovodstveni službenik odgovoran je za zatvaranje računa iz stavka 1. ili za osiguranje zatvaranja tih računa.
3. Računovodstveni službenik utvrđuje s financijskim institucijama uvjete vođenja računa iz stavka 1. u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, učinkovitosti i konkurentnog nadmetanja.
4. Računovodstveni službenik ponovno provodi postupak konkurentnog nadmetanja najmanje svakih pet godina između financijskih institucija kod kojih bi mogli biti otvoreni računi u skladu sa stavkom 1.

Ako to dopuštaju uvjeti lokalnih banaka, za bankovne račune povezane s knjigama blagajne, koji su otvoreni kod financijskih

institucija izvan Unije, redovito se provode analize konkurentnih uvjeta kod različitih banaka. Te se analize provode najmanje svakih pet godina na inicijativu imatelja knjige blagajne koji nakon toga računovodstvenom službeniku podnosi obrazloženi prijedlog za odabir banke na razdoblje koje nije dulje od pet godina.

5. Računovodstveni službenik vodi brigu o striktnom poštovanju uvjeta vođenja računa otvorenih kod financijskih institucija u skladu sa stavkom 1.

Za bankovne račune povezane s knjigama blagajne, koji su otvoreni kod financijskih institucija izvan Unije, imatelj knjige blagajne preuzima tu odgovornost uzimajući u obzir mjerodavno zakonodavstvo u zemlji u kojoj imatelj izvršava svoj mandat.

6. Računovodstveni službenik Komisije obavješćuje računovodstvene službenike drugih institucija i tijela iz članka 208. Financijske uredbe o uvjetima vođenja računa otvorenih kod financijskih institucija. S tim uvjetima vođenja računa računovodstveni službenici drugih institucija i tijela iz članka 208. Financijske uredbe usklađuju uvjete vođenja računa koje oni otvaraju.

Članak 59.

Ovlast za potpisivanje

(Članak 68. Financijske uredbe)

Uvjeti za otvaranje, vođenje i korištenje računa predviđaju, ovisno o zahtjevima unutarnje kontrole, da čekove, virmanske naloge banke i sve druge poslove banke mora potpisati jedan valjano ovlašten član osoblja ili više njih. Ručno potpisane naloge potpisuju najmanje dva valjano ovlaštena člana osoblja ili računovodstveni službenik osobno.

Za potrebe prvog podstavka, računovodstveni službenik svake institucije priopćava svim financijskim institucijama kod kojih predmetna institucija ima otvorene račune imena i primjerke potpisa ovlaštenih članova osoblja.

Članak 60.

Vođenje stanja po računima

(Članak 68. Financijske uredbe)

1. Računovodstveni službenik osigurava da stanje na bankovnim računima predviđenim u članku 58. značajno ne odstupa od predviđanja novčanog toka iz članka 57. stavka 2. i u svakom slučaju:

(a) da ni jedan od tih računa nema negativno stanje;

(b) da se stanja na računima u drugim valutama povremeno preračunavaju u euro.

2. Računovodstveni službenik ne smije voditi sredstva na računima u drugim valutama tako da izazove velike gubitke za instituciju zbog tečajnih razlika.

Članak 61.

Prijenosi i radnje konverzije

(Članak 68. Financijske uredbe)

Ne dovodeći u pitanje članak 69., računovodstveni službenik izvršava prijenose između računa koje je otvorio na ime institucije kod financijskih institucija te obavlja radnje konverzije valuta.

Članak 62.

Načini plaćanja

(Članak 68. Financijske uredbe)

Plaćanja se izvršavaju virmanskim nalogima banke, čekovima ili, s knjiga blagajne, preko debitne kartice u skladu s člankom 67. stavkom 4.

Članak 63.

Dokumentacija pravnih osoba

(Članak 68. Financijske uredbe)

1. Računovodstveni službenik može izvršiti plaćanje putem virmanskog naloga banke samo ako institucija u zajedničku datoteku unese podatke o bankovnom računu primatelja plaćanja, koji potvrđuju njegov identitet, ili bilo kakvu izmjenu.

Svi se navedeni unosi podataka o bankovnom računu primatelja plaćanja, njegovi pravni podaci ili izmjene navedenih podataka u datoteci obavljaju na temelju popratnog dokumenta čiji oblik utvrđuje računovodstveni službenik.

2. U namjeri da se plaćanje izvrši virmanskim nalogom banke, dužnosnici za ovjeravanje mogu unijeti preuzetu obvezu prema trećoj osobi u ime svoje institucije samo ako je ta treća osoba dostavila dokumentaciju potrebnu za unos u datoteku.

Dužnosnici za ovjeravanje obavješćuju računovodstvenog službenika o svim promjenama pravnih podataka i podataka o bankovnom računu koje im je priopćio primatelj plaćanja te provjeravaju jesu li ti podaci važeći prije izvršavanja plaćanja.

U vezi s pretpristupnom pomoći, pojedinačne preuzete obveze mogu se sklopiti s tijelima s javnim ovlastima u državama koje se prijavljuju za pristupanje Europskoj uniji bez prethodnog unosa u datoteku trećih osoba. U takvim slučajevima dužnosnik

za ovjeravanje dužan je učiniti sve što je u njegovoj moći kako bi se takvi podaci što prije unijeli. Sporazumi moraju predvidjeti da je priopćenje podataka o bankovnom računu primatelja plaćanja Komisiji uvjet koji je potrebno ispuniti prije nego što se izvrši prvo plaćanje.

Članak 64.

Popratna dokumentacija koju čuva računovodstveni službenik

(Članak 68. Financijske uredbe)

Popratna dokumentacija za računovodstveni sustav i pripremu financijskih izvještaja iz članka 141. Financijske uredbe čuva se najmanje pet godina od datuma kada Europski parlament da razrješnicu za financijsku godinu na koju se dokumenti odnose.

Međutim, dokumenti u vezi s radnjama koje nisu završene čuvaju se na duži rok, odnosno, do kraja godine koja slijedi nakon godine kada su navedene radnje završene. Članak 37. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 primjenjuje se na pohranu podataka o prometu.

Svaka institucija odlučuje u kojoj se službi čuva popratna dokumentacija.

Članak 65.

Osobe koje su ovlaštene za vođenje računovodstva

(Članak 69. Financijske uredbe)

Svaka institucija utvrđuje uvjete u skladu s kojima je osoblje, koje odredi i ovlasti za vođenje računovodstva u lokalnim jedinicama iz članka 72., ovlašteno priopćiti imena i deponirati potpise u lokalnim financijskim institucijama.

Odjeljak 4.

Blagajnik

Članak 66.

Uvjeti za korištenje knjiga blagajne

(Članak 70. Financijske uredbe)

1. Kada je zbog ograničenih predmetnih iznosa fizički nemoguće ili neučinkovito izvršiti plaćanja prema proračunskim postupcima, mogu se uspostaviti knjige blagajne za plaćanja takvih rashoda.

2. Blagajnik može na temelju detaljnog okvira utvrđenog u uputama odgovornog dužnosnika za ovjeravanje privremeno potvrditi i platiti rashode. Navedenim uputama se određuju pravila i uvjeti koji u skladu s kojima se izvršava privremeno potvrđivanje i plaćanje i, ako je primjereno, uvjeti za potpisivanje pravnih obveza u smislu članka 97. stavka 1. točke (e).

3. Uspostava knjige blagajne i imenovanje blagajnika podliježu odluci računovodstvenog službenika na temelju valjano obrazloženog prijedloga odgovornog dužnosnika za ovjeravanje. Tom odlukom se utvrđuju odgovarajuće odgovornosti i obveze blagajnika i dužnosnika za ovjeravanje.

Izmjena uvjeta poslovanja po knjizi blagajne također podliježe odluci računovodstvenog službenika na temelju valjano obrazloženog prijedloga odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

4. U delegacijama Unije knjige blagajne uspostavljaju se za plaćanja rashoda iz odjeljka proračuna za Komisiju i odjeljka proračuna za Europsku službu za vanjsko djelovanje (dalje u tekstu: „ESVD”), čime se osigurava potpuna sljedivost rashoda.

Članak 67.

Uvjeti za otvaranje i plaćanje

(Članak 70. Financijske uredbe)

1. U odluci o uspostavi knjige blagajne i imenovanju blagajnika te u odluci o izmjeni uvjeta poslovanja po knjizi blagajne posebno se navodi:

- (a) najviši iznos kojeg je moguće odvojiti za blagajnu i njegova svrha;
- (b) je li potrebno u ime institucije otvoriti bankovni ili žiro račun;
- (c) vrsta i najviši iznos svake stavke rashoda koju blagajnik može isplatiti trećim osobama ili naplatiti od njih;
- (d) učestalost i postupak podnošenja popratne dokumentacije te pravila za njezino dostavljanje dužnosniku za ovjeravanje radi podmirenja;
- (e) postupak za osiguranje sredstava u blagajni;
- (f) da blagajničke transakcije dužnosnik za ovjeravanje obračunava najkasnije do završetka sljedećeg mjeseca, tako da je moguće uskladiti računovodstveno i bankovno stanje;
- (g) rok valjanosti ovlaštenja koje računovodstveni službenik daje blagajniku;
- (h) osobne podatke o imenovanom blagajniku.

2. U prijedlozima odluka o uspostavi knjiga blagajne odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava:

- (a) da se prednost daje korištenju proračunskih postupaka kada postoji pristup središnjem računalnom računovodstvenom sustavu;
- (b) da se knjige blagajne koriste samo u opravdanim slučajevima.

Najviši iznos koji može isplatiti blagajnik, kada je izvršavanje plaćanja putem proračunskog postupka fizički nemoguće ili neučinkovito, ne smije prelaziti 60 000 EUR za svaku stavku rashoda.

3. Blagajnik može izvršiti plaćanja trećim osobama na temelju i u okviru ograničenja:

- (a) prethodnih proračunskih i pravnih obveza koje potpiše odgovorni dužnosnik za ovjeravanje;
- (b) pozitivnog stanja u knjizi blagajne u gotovini ili na bankovnim računima.

4. Blagajnička plaćanja mogu se izvršiti virtmanskim naložima banke, uključujući sustav izravnog terećenja iz članka 89. Financijske uredbe, čekovima ili drugim sredstvima plaćanja, uključujući debitne kartice, u skladu s uputama koje je utvrdio računovodstveni službenik.

5. Izvršena plaćanja popraćena su formalnim konačnim odlukama o potvrđivanju i/ili naložima za plaćanje koje potpisuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

Članak 68.

Odabir blagajnika

(Članak 70. Financijske uredbe)

Blagajnik se odabire među dužnosnicima ili, ako se pojavi potreba te samo u opravdanim slučajevima, među drugim članovima osoblja. Blagajnici se biraju na temelju njihova znanja, vještina i posebne stručne osposobljenosti koja se dokazuje diplomama ili odgovarajućim stručnim iskustvom, ili onim stečenim na temelju odgovarajućeg programa izobrazbe.

Članak 69.

Osiguravanje sredstava za knjige blagajne**(Članak 70. Financijske uredbe)**

1. Računovodstveni službenik izvršava uplate, čime osigurava sredstva za knjige blagajne, i nadzire ih u pogledu otvaranja bankovnih računa i delegiranja potpisivanja i kontrola na licu mjesta i u centraliziranim računovodstvenim evidencijama. Računovodstveni službenik osigurava sredstva za knjige blagajne. Predumovi se uplaćuju na račun banke otvoren za knjigu blagajne.

Sredstva za knjige blagajne također se mogu osigurati izravno iz raznih lokalnih prihoda koji proizlaze iz:

- (a) prodaje opreme;
- (b) publikacija;
- (c) raznih vraćanja;
- (d) kamata.

Plaćanja se određuju, u smislu rashoda, raznih ili namjenskih prihoda, u skladu s odlukom o uspostavi knjige blagajne iz članka 67. i odredbama Financijske uredbe. Dužnosnik za ovjeravanje oduzima predmetne iznose u trenutku naknadnog obnavljanja sredstava za iste knjige blagajne.

2. Blagajnik može prenositi sredstva između različitih bankovnih računa koji se odnose na istu knjigu blagajne, posebno da se izbjegnu negativne tečajne razlike.

Članak 70.

Provjere koje obavljaju dužnosnici za ovjeravanje i računovodstveni službenici**(Članak 70. Financijske uredbe)**

1. Blagajnik vodi računovodstvenu evidenciju sredstava koja su mu na raspolaganju u gotovini i na bankovnim računima te o izvršenim plaćanjima i primljenim iznosima u skladu s pravilima i uputama računovodstvenog službenika. Izvještaji po tom računu moraju biti dostupni odgovornom dužnosniku za ovjeravanje u svakom trenutku te mu blagajnik dostavlja popis transakcija, koji sastavlja najmanje jednom mjesečno, sljedeći mjesec zajedno s popratnom dokumentacijom zbog obračuna u knjizi blagajne.

2. Računovodstveni službenik obavlja provjere, ili povjerala obavljanje provjere članu osoblja svoje službe ili službe za ovjeravanje koji je za to ovlašten, koje se u pravilu izvršavaju na licu mjesta i bez prethodne najave, kako bi se provjerilo postojanje sredstava koja su dodijeljena blagajniku i knjigovodstvu te da bi se provjerilo jesu li blagajničke transakcije obračunate u za to

predviđenom roku. Računovodstveni službenik priopćava nalaze takvih provjera odgovornom dužnosniku za ovjeravanje.

Članak 71.

Postupak javne nabave**(Članak 70. Financijske uredbe)**

Blagajnička plaćanja mogu se, u okviru granica utvrđenih u članku 137. stavku 3., sastojati od plaćanja troškova po fakturama, bez prethodnog prihvaćanja ponude.

Članak 72.

Uspostava knjiga blagajne**(Članak 70. Financijske uredbe)**

Za plaćanja određenih kategorija rashoda, u skladu s člankom 70. Financijske uredbe uspostavlja se jedna ili više knjiga blagajne za svaku lokalnu jedinicu izvan Unije. Lokalna jedinica je na primjer delegacija, ured ili podružnica Unije u trećoj zemlji.

Odlukom o uspostavi takve knjige blagajne utvrđuju se i njezini uvjeti poslovanja u skladu s člankom 70. Financijske uredbe i na temelju posebnih potreba svake lokalne jedinice.

Članak 73.

Blagajnici i osobe ovlaštene za vođenje računovodstva u delegacijama Unije**(Članak 70. Financijske uredbe)**

U izvanrednim okolnostima i kako bi se osigurao kontinuitet pružanja usluga, dužnosti blagajnika ESVD-a u delegacijama Unije može obavljati osoblje Komisije. Pod istim uvjetima, osoblje ESVD-a može biti određeno za blagajnike za Komisiju u delegacijama Unije.

U delegacijama Unije se pravila i uvjeti utvrđeni u prvom podstavku primjenjuju na imenovanje osoba koje je računovodstveni službenik ovlastio za obavljanje poslova banke.

POGLAVLJE 4.

Odgovornost financijskih izvršitelja

Odjeljak 1.

Opća pravila

Članak 74.

Tijela odgovorna za borbu protiv prijevара**(Članak 66. stavak 8. i članak 72. stavak 2. Financijske uredbe)**

Podrazumijeva se da su tijela iz članka 66. stavka 8. i članka 72. stavka 2. Financijske uredbe, tijela određena na temelju Pravilnika o osoblju i odluka institucija Unije u vezi s uvjetima i

načinom obavljanja internih istraga u vezi sa sprečavanjem prijevare, korupcije te drugih nezakonitih aktivnosti koje štete interesima Unije.

Odjeljak 2.

Pravila koja se primjenjuju na dužnosnike za ovjeravanje na osnovi delegiranja i daljnjeg delegiranja ovlasti

Članak 75.

Financijske nepravilnosti

(Članak 66. stavak 7. i članak 73. stavak 6. Financijske uredbe)

Ne dovodeći u pitanje ovlasti OLAF-a, povjerenstvo za financijske nepravilnosti iz članka 29. (dalje u tekstu: „povjerenstvo”) nadležno je za sve povrede odredbi Financijske uredbe ili odredbi koje se odnose na financijsko upravljanje ili provjeru poslovanja, a koje proizlaze iz činjenja ili propusta člana osoblja.

Članak 76.

Povjerenstvo za financijske nepravilnosti

(Članak 66. stavak 7. i članak 73. stavak 6. Financijske uredbe)

1. Slučajeve financijskih nepravilnosti iz članka 75. ove Uredbe tijelo za imenovanje prosljeđuje povjerenstvu radi donošenja mišljenja iz drugog podstavka stavka 6. članka 73. Financijske uredbe.

Kada šefovi delegacija Unije djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s člankom 56. stavkom 2. Financijske uredbe, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može se izravno obratiti povjerenstvu radi donošenja mišljenja o slučajevima financijskih nepravilnosti iz članka 75. ove Uredbe.

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti može uputiti predmet povjerenstvu ako smatra da je došlo do financijske nepravilnosti. Povjerenstvo donosi mišljenje ocjenjujući postojanje nepravilnosti u smislu članka 75., koliko su one ozbiljne i koje su njihove moguće posljedice. Ako analiza povjerenstva pokaže da je dotični predmet u nadležnosti OLAF-a, ono bez odgađanja prosljeđuje spis tijelu za imenovanje i o tome odmah obavješćuje OLAF.

Kada član osoblja izravno obavijesti povjerenstvo u skladu s člankom 66. stavkom 8. Financijske uredbe, povjerenstvo dostavlja spis tijelu za imenovanje i o tome obavješćuje člana osoblja. Tijelo za imenovanje može od povjerenstva zatražiti mišljenje o slučaju.

2. Institucija ili, u slučaju zajedničkog povjerenstva, institucije koje u njemu sudjeluju, ovisno o njihovoj unutarnjoj organizaciji, određuju načine djelovanja povjerenstva i njegov sastav, koji uključuje vanjskog sudionika s traženom osposobljenošću i stručnim iskustvom.

Članak 77.

Potvrda uputa

(Članak 73. stavak 3. Financijske uredbe)

1. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti koji primi obvezujuću uputu za koju smatra da je nepravilna ili da je u suprotnosti s načelima dobrog financijskog upravljanja, posebno jer se uputa ne može izvršiti sa sredstvima koja su mu dodijeljena, o tome pisanim putem obavješćuje nadležno tijelo od kojeg je primio delegiranje ili daljnje delegiranje ovlasti. Ako je uputa potvrđena pisanim putem i ta se potvrda primi pravodobno, a iz nje je dovoljno jasno da se ona izričito odnosi na točke koje dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti dovodi u pitanje, dužnosnik za ovjeravanje ne smije se smatrati odgovornim. On izvršava uputu, osim ako je ona očito nezakonita ili predstavlja kršenje odgovarajućih sigurnosnih standarda.

2. Stavak 1. se također primjenjuje u slučajevima kada dužnosnik za ovjeravanje tijekom izvršavanja obvezujuće upute sazna da bi okolnosti slučaja mogle dovesti do nepravilnosti.

Sve upute koje se potvrđene na način opisan u članku 73. stavku 3. Financijske uredbe evidentira odgovorni dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti i navodi to u svojem godišnjem izvješću o radu.

POGLAVLJE 5.

Prihodi

Odjeljak 1.

Vlastita sredstva

Članak 78.

Pravila koja se primjenjuju na vlastita sredstva

(Članak 76. Financijske uredbe)

Dužnosnik za ovjeravanje izrađuje raspored koji pokazuje kada se vlastita sredstva definirana u Odluci o sustavu vlastitih sredstava Unije stavljaju na raspolaganje Komisiji.

Vlastita sredstva se određuju i naplaćuju u skladu s pravilima donesenim na temelju odluke iz prvog stavka.

Odjeljak 2.

Procjena iznosa potraživanja

Članak 79.

Procjena iznosa potraživanja**(Članak 77. Financijske uredbe)**

1. Procjene iznosa potraživanja sadrže vrstu prihoda i proračunsku stavku na koju se trebaju knjižiti te, u mjeri u kojoj je to moguće, podatke o dužniku i procijenjenom iznosu.

Prilikom izrade procjene iznosa potraživanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje posebno provjerava:

- (a) da je prihod knjižen na točnu proračunsku stavku;
- (b) da je procjena ispravna i da je u skladu s odredbama koje se primjenjuju i načelima dobrog financijskog upravljanja.

2. Podložno članku 181. stavku 2. i članku 183. stavku 2. Financijske uredbe te članku 7. stavku 2. ove Uredbe, procjene iznosa potraživanja nemaju učinak da su odobrena sredstva za preuzimanje obveza na raspolaganju. U slučajevima iz članka 21. Financijske uredbe, odobrena sredstva mogu biti stavljena na raspolaganje samo nakon što Unija zaista osigura povrat dugovanih iznosa.

Odjeljak 3.

Utvrđivanje iznosa potraživanja

Članak 80.

Postupak**(Članak 78. Financijske uredbe)**

1. Utvrđivanje iznosa potraživanja od strane odgovornog dužnosnika za ovjeravanje predstavlja priznavanje prava Unije u odnosu na dužnika i uspostavu prava na zahtjev da dužnik plati dug.

2. Nalogom za povrat odgovorni dužnosnik za ovjeravanje daje uputu računovodstvenom službeniku da osigura povrat utvrđenog iznosa.

3. Obaviješću o terećenju dužnik se obavješćuje:

- (a) da je Unija utvrdila iznos potraživanja;
- (b) da se, ako je dug plaćen prije isteka roka, ne obračunavaju zatezne kamate;

(c) da se, ako povrat nije obavljen prije isteka roka iz točke (b), na dug obračunavaju kamate po stopi iz članka 83., ne dovodeći u pitanje bilo koji poseban propis koji se primjenjuje;

(d) da, ako povrat nije obavljen prije isteka roka iz točke (b), institucija osigurava povrat sredstava prijebijem ili naplatom bilo kojeg unaprijed podnesenog jamstva;

(e) da računovodstveni službenik može osigurati povrat sredstava prijebijem prije roka iz točke (b) ako je potrebno zaštititi financijske interese Unije i kada opravdano smatra da bi iznos koji se duguje Komisiji bio izgubljen, nakon što je dužnik obaviješten o razlozima i datumu povrata sredstava prijebijem;

(f) ako, nakon što su poduzete sve mjere iz točaka od (a) do (e) ovog podstavka, povrat nije u cijelosti osiguran, institucija osigurava povrat sredstava izvršenjem odluke koja je osigurana ili u skladu s člankom 79. stavkom 2. Financijske uredbe ili u sudskom postupku.

Dužnosnik za ovjeravanje tiska obavijest o terećenju i šalje je dužniku. Računovodstveni službenik obavješćuje se o tom slanju preko financijskog informacijskog sustava.

Članak 81.

Utvrđivanje iznosa potraživanja**(Članak 78. Financijske uredbe)**

Da bi se utvrdio iznos potraživanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava:

- (a) da je potraživanje sigurno, odnosno da ne podliježe nikakvom uvjetu;
- (b) da je potraživanje u fiksnom iznosu, točno izraženo u novcu;
- (c) da je potraživanje dospjelo i da ne podliježe nikakvom roku plaćanja;
- (d) da su podaci o dužniku točni;
- (e) da je iznos čiji povrat treba osigurati knjižen na točnu proračunsku stavku;
- (f) da je popratna dokumentacija ispravna i
- (g) da se poštuje načelo dobrog financijskog upravljanja, posebno u vezi s kriterijima iz točke (a) stavka 1. članka 91.

Članak 82.

**Popratna dokumentacija za utvrđivanje iznosa potraživanja
(Članak 78. Financijske uredbe)**

1. Utvrđivanje iznosa potraživanja temelji se na popratnoj dokumentaciji kojom se potvrđuje pravo Unije.

2. Prije utvrđivanja iznosa potraživanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osobno provjerava popratnu dokumentaciju ili potvrđuje svojom odgovornošću da je provjerena.

3. Dužnosnik za ovjeravanje čuva popratnu dokumentaciju u skladu s člankom 48.

Članak 83.

Zatezne kamate**(Članak 78. Financijske uredbe)**

1. Ne dovodeći u pitanje bilo koje posebne odredbe koje proizlaze iz primjene posebnih sektorskih propisa, na svaki iznos potraživanja koji nije bio plaćen u roku iz članka 80. stavka 3. točke (b) obračunavaju se kamate u skladu sa stavicama 2. i 3. ovog članka.

2. Kamatna stopa na iznose potraživanja koji nisu plaćeni u roku iz članka 80. stavka 3. točke (b) je stopa koju upotrebljava Europska središnja banka za svoje glavne operacije refinanciranja, objavljena u seriji C *Službenog lista Europske unije*, a koja se primjenjuje prvog kalendarskog dana mjeseca u kojem iznos dostiže, uvećana za:

(a) osam postotnih bodova kada se obveza temelji na ugovoru o javnoj nabavi roba i usluga iz glave V.;

(b) tri i pol postotna boda u svim ostalim slučajevima.

3. Kamate se obračunavaju od kalendarskog dana koji slijedi nakon roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) navedenog u obavijesti o terećenju do kalendarskog dana kada je dug u cijelosti podmiren.

Nalog za povrat za iznos zateznih kamata izdaje se kada su kamate doista primljene.

4. U slučaju novčanih kazni, kada dužnik ponudi financijsko jamstvo koje računovodstveni službenik prihvati umjesto plaćanja, kamatna stopa koja se primjenjuje od roka iz članka 80.

stavka 3. točke (b) je stopa iz stavka 2. ovog članka koja se primjenjuje prvog dana mjeseca u kojemu je donesena odluka o izricanju novčane kazne, uvećana samo za jedan i pol postotni bod.

Odjeljak 4.

Odobranje naplate

Članak 84.

Izdavanje naloga za povrat**(Članak 79. Financijske uredbe)**

1. U nalogu za povrat navodi se sljedeće:

(a) financijska godina na koju se prihod knjiži;

(b) upućivanje na akt ili pravnu obvezu koja je osnova za dug i iz koje proizlazi pravo na povrat;

(c) proračunski članak i svaka daljnja podjela koja može biti primjenljiva, uključujući, prema potrebi, upućivanja na odgovarajuće proračunske obveze;

(d) iznos čiji povrat treba osigurati, izražen u eurima;

(e) ime i adresa dužnika;

(f) rok iz članka 80. stavka 3. točke (b);

(g) mogući način naplate, uključujući posebno povrat prijetoj ili naplatom jamstva.

2. Nalog za povrat datira i potpisuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje te zatim šalje računovodstvenom službeniku.

3. Računovodstveni službenik svake institucije vodi popis iznosa dugovanja za koja je potrebno osigurati povrat. Potraživanja Unije na popisu grupiraju se prema datumu izdavanja naloga za povrat. On dostavlja taj popis računovodstvenom službeniku Komisije.

Računovodstveni službenik Komisije priprema konsolidirani popis koji prikazuje iznos dugovanja prema instituciji i prema datumu izdavanja naloga za povrat. Popis se prilaže Izvješću Komisije o proračunskom i financijskom upravljanju.

4. Radi jačanja zaštite financijskih interesa Unije, Komisija sastavlja popis potraživanja Unije navodeći imena dužnika i iznos duga u slučajevima kada je dužniku povrat naložen pravomoćnom sudskom presudom, a nikakav ili nikakav značajan povrat nije izvršen u razdoblju od godine dana od njezina donošenja. Popis se objavljuje uzimajući u obzir zaštitu osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

U vezi s osobnim podacima koji se odnose na fizičke osobe, objavljeni podaci uklanjaju se čim je iznos duga u potpunosti vraćen. To se primjenjuje i na osobne podatke koji se odnose na pravne osobe kod kojih se u službenom nazivu spominje jedna fizička osoba ili više njih.

Odluka o uključivanju dužnika u popis potraživanja Unije donosi se u skladu s načelom proporcionalnosti, a njome se posebno uzima u obzir značajnost iznosa.

Članak 85.

Izvršiva odluka u korist drugih institucija

(Članak 79. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Izvanredne okolnosti iz članka 79. stavka 2. Financijske uredbe postoje kada je dotična institucija iscrpila mogućnost dobrovoljnog plaćanja i povrata duga prijebijem kako je predviđeno u članku 80. stavku 1. Financijske uredbe i kada dug predstavlja značajan iznos.

2. U slučaju iz stavka 1. dotična institucija, osim institucija iz članka 299. UFEU-a, može zatražiti od Komisije da donese izvršivu odluku.

3. U svim slučajevima, u izvršivim se odlukama navodi da se iznos potraživanja knjiži u odjeljak proračuna koji odgovara dotičnoj instituciji, a ona djeluje kao dužnosnik za ovjeravanje. Prihod se knjiži kao opći prihod, osim ako je obuhvaćen posebnim slučajevima namjenskih prihoda predviđenih u članku 21. stavku 3. Financijske uredbe.

4. Institucija koja traži donošenje izvršive odluke obavješćuje Komisiju o svakom događaju koji bi mogao utjecati na povrat te intervenira kao potpora Komisiji u slučaju podnošenja pritužbe na izvršivu odluku.

5. Komisija i dotična institucija dogovaraju praktične načine za provedbu ovog članka.

Odjeljak 5.

Povrat

Članak 86.

Formalnosti naplate

(Članak 80. Financijske uredbe)

1. Po povratu iznosa potraživanja računovodstveni službenik ga odmah knjiži i o tome obavješćuje odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

2. Za svaku gotovinsku uplatu izvršenu računovodstvenom službeniku ili blagajniku izdaje se potvrda o plaćanju.

3. Djelomičan povrat od strane dužnika na kojeg se odnosi nekoliko naloga za povrat najprije se knjiži na najstarije potraživanje, osim ako dužnik ne odredi drukčije.

Kod svakog djelomičnog plaćanja najprije se pokriva kamata.

Članak 87.

Povrat sredstava prijebijem

(Članak 80. Financijske uredbe)

1. Ako dužnik ima potraživanja prema Uniji koja su nedvojbeno, kako je utvrđeno u točki (a) članka 81. u fiksnom iznosu te su dospjela u vezi s iznosom određenim nalogom za plaćanje, računovodstveni službenik po isteku roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) osigurava povrat utvrđenih iznosa potraživanja prijebijem.

U izvanrednim okolnostima, računovodstveni službenik osigurava povrat sredstava prijebijem prije isteka roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) kada je potrebno zaštititi financijske interese Unije i ako računovodstveni službenik opravdano smatra da bi iznos koji se duguje Uniji bio izgubljen.

Računovodstveni službenik također osigurava povrat sredstava prijebijem prije isteka roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) kada se s tim složi dužnik.

2. Prije svake naplate u skladu sa stavkom 1. računovodstveni službenik se savjetuje s odgovornim dužnosnikom za ovjeravanje i obavješćuje dužnike na koje se to odnosi.

Ako je dužnik nacionalno tijelo ili neko od njegovih upravnih tijela, računovodstveni službenik također obavješćuje predmetnu državu članicu najmanje 10 radnih dana unaprijed o svojoj namjeri osiguravanja povrata sredstava prijebijem. Međutim, u dogovoru s državom članicom ili predmetnim upravnim tijelom računovodstveni službenik može osigurati povrat sredstava prijebijem prije isteka tog roka.

3. Prijeboj iz stavka 1. ima jednak učinak kao i plaćanje te oslobođanje Unije iznosa duga te, gdje je potrebno, dospjelih kamata.

Članak 88.

Postupak povrata u slučaju neizvršenja dobrovoljnog plaćanja

(Članci 79. i 80. Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje članak 87., ako do isteka roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) i utvrđenog u obavijesti o terećenju, nije osiguran povrat cjelokupnog iznosa, računovodstveni službenik obavješćuje odgovornog dužnosnika za ovjeravanje te bez odgađanja započinje postupak za osiguravanje povrata sredstava u okviru zakonskih mogućnosti, uključujući, ako je to primjereno, naplatom bilo kakvog unaprijed podnesenog jamstva.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 87., kada nije moguće koristiti način osiguravanja povrata iz stavka 1. ovog članka, a dužnik ne plati dug unatoč formalnoj opomeni koju mu je poslao računovodstveni službenik, računovodstveni službenik izvršava odluku o povratu koja je osigurana u skladu s člankom 79. stavkom 2. Financijske uredbe ili sudskim postupkom.

Članak 89.

Dodatni rok za plaćanje

(Članak 80. Financijske uredbe)

U dogovoru s odgovornim dužnosnikom za ovjeravanje, računovodstveni službenik može dozvoliti dodatni rok za plaćanje samo na primjereno obrazložen pisani zahtjev dužnika, te pod uvjetom da su ispunjena sljedeća dva uvjeta:

(a) dužnik se obvezuje plaćati kamate po stopi utvrđenoj u članku 83. za cijelo odobreno dodatno razdoblje, počevši od roka iz članka 80. stavka 3. točke (b);

(b) kako bi se zaštitila prava Unije, dužnik dostavlja financijsko jamstvo koje pokriva nepodmireni dug po glavnici i kamati i koje je prihvatio računovodstveni službenik institucije.

Jamstvo iz točke (b) prvog stavka može se zamijeniti solidarnim jamstvom treće osobe koje odobri računovodstveni službenik institucije.

U izvanrednim okolnostima računovodstveni službenik može na zahtjev dužnika odstupiti od zahtjeva dostavljanja jamstva iz točke (b) prvog stavka kada je dužnik, po uprocjeni

računovodstvenog službenika, spreman i sposoban izvršiti plaćanje u dodatnom vremenskom razdoblju, ali nije u mogućnosti dostaviti takva jamstva, a ima poteškoće.

Članak 90.

Povrat novčanih ili drugih kazni

(Članci 80. i 83. Financijske uredbe)

1. Ako se podnese tužba Sudu Europske unije protiv odluke Komisije o uvođenju novčanih ili drugih kazni u skladu s UFEU-om ili Ugovorom o Euratomu te dok nisu iscrpljena sva pravna sredstva, dužnik privremeno plaća dotične iznose na bankovni račun koji odredi računovodstveni službenik ili nudi financijsko jamstvo koje je prihvatljivo računovodstvenom službeniku. Jamstvo je neovisno od obveze plaćanja novčane ili ugovorne kazne ili drugih kazni te se može izvršiti po prvom pozivu. Ono obuhvaća potraživanje u vezi s glavnicom i pripadajućim kamatama kako je navedeno u članku 83. stavku 4.

2. Komisija osigurava privremeno plaćene iznose tako da ih ulaže u financijsku imovinu te time osigurava sigurnost i likvidnost novčanih sredstava, a istodobno ostvaruje pozitivan povrat.

3. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva i nakon što je potvrđena novčana ili ugovorna kazna poduzima se jedna od sljedećih mjera:

(a) privremeno naplaćeni iznosi i kamate te ostali prikupljeni iznosi unose se u proračun u skladu s člankom 83. Financijske uredbe, a najkasnije tijekom financijske godine koja slijedi nakon godine u kojoj su iscrpljena sva pravna sredstva;

(b) ako je podneseno financijsko jamstvo, ono se naplaćuje, a odgovarajući se iznosi unose u proračun;

Ako je iznos novčane kazne ili ugovorne kazne Sud povećao, točke (a) i (b) prvog podstavka se primjenjuju u visini do iznosa iz odluke Komisije, a računovodstveni službenik naplaćuje odgovarajući iznos povećanja koji se zatim unosi u proračun.

4. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva i nakon što je novčana kazna ili ugovorna kazna ukinuta ili smanjena poduzima se jedna od sljedećih mjera:

(a) neopravdano naplaćeni iznosi zajedno s kamatama vraćaju se dotičnoj trećoj strani. Ako je ukupan povrat ostvaren za odgovarajuće razdoblje bio negativan, vraća se nominalna vrijednost neopravdano naplaćenih iznosa;

(b) ako je podneseno financijsko jamstvo, ono se vraća na odgovarajući način.

Članak 91.

Odricanje od povrata utvrđenog iznosa potraživanja

(Članak 80. Financijske uredbe)

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može se odreći povrata ukupnog ili dijela utvrđenog iznosa potraživanja samo u sljedećim slučajevima:

(a) kada je predviđeni trošak osiguravanja povrata viši od iznosa čiji povrat treba osigurati te odricanje ne bi naštetilo ugledu Unije;

(b) kada se povrat iznosa potraživanja ne može osigurati s obzirom na zastaru ili nesolventnost dužnika;

(c) kada je povrat nespojiv s načelom proporcionalnosti.

2. U slučaju iz točke (c) stavka 1. odgovorni dužnosnik za ovjeravanje djeluje u skladu s unaprijed utvrđenim postupcima utvrđenima u svakoj instituciji i primjenjuje sljedeće obvezne kriterije u svim okolnostima:

(a) činjenice, s obzirom na ozbiljnost nepravilnosti, koje dovode do utvrđivanja iznosa potraživanja (prijevara, ponovljeni prekršaj, namjera, pažnja, dobra vjera, očita pogreška);

(b) učinak koji bi odricanje od povrata imalo na poslovanje Unije i njezine financijske interese (iznos potraživanja, rizik određivanja presedana, umanjivanje značenja pravne obvezatnosti).

Ovisno o okolnostima slučaja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može također voditi računa o sljedećim dodatnim kriterijima:

(a) moguće narušavanje tržišnog natjecanja uzrokovano odricanjem od povrata;

(b) gospodarska i socijalna šteta koja bi nastala ako bi se osigurao povrat duga u cijelosti.

3. Odluka o odricanju iz članka 80. stavka 2. Financijske uredbe mora biti obrazložena i u njoj se navode mjere dužne pažnje koje su poduzete s ciljem osiguranja povrata te pravna i

činjenična osnova odricanja. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odriče se povrata u skladu s člankom 84.

4. Institucija ne može delegirati ovlast za odricanje od povrata ni u jednom od sljedećih slučajeva:

(a) kada je iznos kojeg bi se odrekla jednak ili veći od 1 000 000 EUR;

(b) kada je iznos kojeg bi se odrekla jednak ili veći od 100 000 EUR, a taj iznos predstavlja 25 % ili više od utvrđenog potraživanja.

Za potraživanja ispod granične vrijednosti iz prvog podstavka, svaka institucija u svojim internim pravilima utvrđuje uvjete i postupak za delegiranje ovlasti za odricanje od povrata utvrđenog duga.

5. Svaka institucija svake godine šalje Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o odricanjima iz stavaka od 1. do 4. ovog članka koja uključuju iznose jednake ili veće od 100 000 EUR. U slučaju Komisije, to se izvješće prilaže sažetku godišnjeg izvješća o radu iz članka 66. stavka 9. Financijske uredbe.

Članak 92.

Poništavanje utvrđenog iznosa potraživanja

(Članak 80. Financijske uredbe)

1. U slučaju pogreške, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u cijelosti ili djelomično poništava utvrđeni iznos potraživanja u skladu s člancima 82. i 84. i navodi odgovarajuće razloge.

2. Svaka institucija u svojim internim pravilima utvrđuje uvjete i postupak za delegiranje ovlasti za poništavanje utvrđenog iznosa potraživanja.

Članak 93.

Pravila vezana za rok zastare

(Članak 81. Financijske uredbe)

1. Rok zastare za potraživanja Unije prema trećim osobama počinje teći od isteka roka o kojem je dužnik obaviješten obaviješću o terećenju kako je navedeno u članku 80. stavku 3. točki (b).

Rok zastare za potraživanja trećih osoba prema Uniji počinje teći od dana na koji dospijeva plaćanje na koje treća osoba ima pravo u skladu s odgovarajućom pravnom obvezom.

2. Rok zastare za potraživanja Unije prema trećim osobama prekida se svakim činom institucije ili države članice koja postupa na zahtjev institucije o kojem je obaviještena treća strana, a kojim se nastoji vratiti dug.

Rok zastare za potraživanja trećih osoba prema Uniji prekida se svakim činom o kojem je obaviještena Unija od strane ili u ime njezinih vjerovnika, a kojim se nastoji vratiti dug.

3. Novi rok zastare u trajanju od pet godina počinje teći na dan nakon prekida iz stavka 2.

4. Svaki sudski postupak koji se odnosi na iznos potraživanja iz stavka 1., uključujući postupke pred sudom koji se kasnije proglašeni nenadležnim, prekida rok zastare. Novi rok zastare od pet godina ne počinje teći dok nije donesena pravomoćna presuda ili dok ne dođe do izvansudske nagodbe između strana u istom postupku.

5. Kada računovodstveni službenik dužniku odobri dodatni rok za plaćanje u skladu s člankom 89., to se smatra prekidom roka zastare. Novi rok zastare od pet godina počinje teći dan nakon isteka produženog roka za plaćanje.

6. Potraživanja se ne vraćaju nakon isteka roka zastare, kako je navedeno u stavcima od 1. do 5.

POGLAVLJE 6.

Rashodi

Članak 94.

Odluka o financiranju

(Članak 84. Financijske uredbe)

1. Odlukom o financiranju određuju se bitni elementi djelovanja koje uključuje rashode na teret proračuna.

2. U odluci o financiranju posebno se navodi sljedeće:

(a) za bespovratna sredstva:

- i. pozivanje na temeljni akt i proračunsku liniju;
- ii. prioritete tijekom godine, ciljevi koje je potrebno ispuniti i predviđeni rezultati sa sredstvima odobrenim za financijsku godinu;

iii. ključni kriteriji prihvatljivosti, uvjeti sposobnosti i kriteriji za odabir koji se koriste pri odabiru prijedloga;

iv. najviša moguća stopa sufinanciranja te, ako su predviđene različite stope, kriteriji koje je potrebno primjenjivati za svaku stopu;

v. raspored i indikativan iznos poziva za podnošenje prijedloga;

(b) za javnu nabavu:

i. ukupan proračunski okvir koji je namijenjen za javne nabave tijekom godine;

ii. indikativan broj i vrste predviđenih ugovora te, ako je moguće, opće naznake predmeta ugovora;

iii. indikativan vremenski okvir za početak postupaka javne nabave;

(c) za uzajamne fondove iz članka 187. Financijske uredbe:

i. pozivanje na temeljni akt i proračunsku liniju;

ii. odobrena sredstva namijenjena za uzajamni fond za određenu godinu zajedno s iznosima planiranima tijekom njegova trajanja;

iii. ciljevi uzajamnog fonda i njegovo trajanje;

iv. pravila upravljanja uzajamnog fonda;

v. mogućnost da se zadaće izvršavanja proračuna povjere subjektima i osobama iz članka 187. stavka 2. Financijske uredbe;

(d) za nagrade:

i. pozivanje na temeljni akt i proračunsku liniju;

ii. ciljevi koje je potrebno ispuniti i predviđeni rezultati;

- iii. bitni uvjeti za sudjelovanje i kriteriji dodjele;
- iv. raspored natječaja i iznos nagrade ili nagrada;

(e) za financijske instrumente:

- i. pozivanje na temeljni akt i proračunsku liniju;
- ii. ciljevi koje je potrebno ispuniti i predviđeni rezultati;
- iii. iznos raspoređen za financijski instrument;
- iv. indikativan raspored provedbe.

3. Ako program rada iz članka 128. Financijske uredbe sadržava informacije iz točke (a) stavka 2. ovog članka za bespovratna sredstva financirana iz odobrenih sredstava za određenu financijsku godinu, odluka kojom je donesen taj program rada smatra se odlukom o financiranju u vezi s tim bespovratnim sredstvima.

U vezi s javnim nabavama, uzajamnim fondovima, nagradama i financijskim instrumentima, kada je izvršenje odgovarajućih odobrenih sredstava osigurano za određenu financijsku godinu programom rada koji sadržava informacije iz točaka (b), (c), (d) i (e) stavka 2. ovog članka, odluka kojom je donesen taj program rada također se smatra odlukom o financiranju u vezi s dotičnom javnom nabavom, uzajamnim fondovima, nagradama i financijskim instrumentima.

Ako program rada ne sadržava te informacije za jedno djelovanje ili više njih, on mora biti prikladno izmijenjen ili se za odnosna djelovanja mora donijeti posebna odluka o financiranju.

4. Ne dovodeći u pitanje bilo koju određenu odredbu temeljnog akta, za svaku značajnu promjenu u već donesenoj odluci o financiranju primjenjuje se jednak postupak kao za inicijalnu odluku.

Odjeljak 1.

Preuzimanje obveze za rashode

Članak 95.

Ukupne i okvirne obveze

(Članak 85. Financijske uredbe)

1. Ukupne proračunske obveze izvršavaju se na temelju sklopljenog sporazuma o financiranju, koji predviđa naknadno preuzimanje jedne ili više pravnih obveza, ili preuzimanjem jedne ili više pravnih obveza.

Sporazumi o financiranju u području izravne financijske pomoći trećim zemljama, uključujući proračunske potpore, koji predstavljaju pravnu obvezu mogu biti osnova plaćanja bez preuzimanja druge pravne obveze.

2. Okvirne proračunske obveze izvršavaju se preuzimanjem jedne pravne obveze ili više njih, na temelju kojih nastaje pravo na naknadna plaćanja ili, u slučaju rashoda za osoblje ili za obavješćivanje javnosti o događajima Unije u koje su uključene institucije, putem izravnih plaćanja.

Članak 96.

Preuzimanje ukupne obveze

(Članak 85. Financijske uredbe)

1. Ukupna obveza preuzima se na temelju odluke o financiranju.

Ukupna obveza preuzima se najkasnije prije donošenja odluke o odabiru primatelja i, kada izvršavanje predmetnih odobrenih sredstava podrazumijeva donošenje programa rada u smislu članka 188., odmah nakon donošenja programa rada.

2. Kada se ukupna obveza izvršava sklapanjem sporazuma o financiranju ne primjenjuje se drugi podstavak stavka 1.

Članak 97.

Jedinstvenost potpisa

(Članak 85. Financijske uredbe)

1. Od pravila da može biti samo jedan potpisnik za proračunske obveze i za odgovarajuće pravne obveze moguće je odstupiti u sljedećim slučajevima:

- (a) kod okvirnih obveza;
- (b) kada se ukupne obveze odnose na sporazume o financiranju s trećim zemljama;
- (c) kada odluka institucije predstavlja pravnu obvezu;
- (d) kada se ukupne obveze odnose na više pravnih obveza za koje su odgovorni različiti dužnosnici za ovjeravanje;
- (e) kada u vezi s knjigama blagajne za vanjska djelovanja, pravne obveze moraju potpisati članovi osoblja lokalnih jedinica iz članka 72. prema uputi odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, koji ostaje u potpunosti odgovoran za odnosnu transakciju;

(f) kada je institucija delegirala ovlasti dužnosnika za ovjeravanje na direktora međuinstitucionalnog europskog ureda u skladu s člankom 199. stavkom 1. Financijske uredbe.

2. Ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje koji je potpisao proračunsku obvezu nije dostupan ili ostane nedostupan tijekom razdoblja koje nije spojivo s rokom za preuzimanje pravne obveze, tu pravnu obvezu preuzima osoba određena prema pravilima imenovanja zamjenika koje donosi svaka institucija, pod uvjetom da takva osoba ima status dužnosnika za ovjeravanje u skladu s člankom 65. stavkom 3. Financijske uredbe.

Članak 98.

Administrativni rashodi koji se pokrivaju okvirnim obvezama

(Članak 85. Financijske uredbe)

Stavke koje se smatraju redovnim administrativnim rashodima, a koje mogu dovesti do okvirnih obveza, uključuju sljedeće:

- (a) rashode za osoblje, bez obzira na to jesu li ili nisu obuhvaćeni Pravilnikom o osoblju, za druge ljudske resurse, mirovine i naknade za stručnjake;
- (b) rashode u vezi s članovima institucija;
- (c) rashode za osposobljavanje;
- (d) rashode za natječaje, odabir i zapošljavanje;
- (e) troškove službenih putovanja;
- (f) troškove reprezentacije;
- (g) troškove sastanaka;
- (h) nezavisne tumače i prevoditelje;
- (i) razmjenu dužnosnika;
- (j) periodična plaćanja najamnina pokretne i nepokretne imovine ili periodična plaćanja koja se odnose na ugovore u vezi s nekretninama u smislu članka 121. ove Uredbe ili obroke zajma u skladu s člankom 203. stavkom 8. Financijske uredbe;
- (k) razna osiguranja;
- (l) čišćenje, održavanje i osiguranje;
- (m) troškove za socijalno i zdravstveno osiguranje;
- (n) korištenje telekomunikacijskih usluga;

(o) financijske troškove;

(p) pravne troškove;

(q) naknade štete, uključujući kamatu;

(r) radnu opremu;

(s) vodu, plin i električnu energiju;

(t) publikacije na papiru ili u elektroničkom obliku;

(u) obavješćivanje javnosti od strane institucija o događajima Unije.

Članak 99.

Evidentiranje pojedinačnih pravnih obveza

(Članak 86. Financijske uredbe)

U slučaju ukupne proračunske obveze iza koje slijedi jedna ili nekoliko pojedinačnih pravnih obveza, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje evidentira u centralnoj računovodstvenoj evidenciji iznose tih naknadnih pojedinačnih pravnih obveza.

Evidentiranje u računovodstvenim evidencijama sadrži upućivanje na ukupnu obvezu prema kojoj se pojedinačne obveze knjiže.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje evidentira iznose u računovodstvenoj evidenciji prije nego što se potpiše odgovarajuća pojedinačna pravna obveza, osim u slučajevima iz četvrtog podstavka stavka 4. članka 86. Financijske uredbe.

U svim slučajevima, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje provjerava da sveukupan iznos ne prijeđe iznos ukupne obveze koja ih pokriva.

Odjeljak 2.

Potvrđivanje rashoda

Članak 100.

Potvrđivanje i potvrda „odobreno za plaćanje”

(Članak 88. Financijske uredbe)

1. Potvrđivanje izdataka temelji se na popratnoj dokumentaciji u smislu članka 110., kojom se potvrđuje pravo vjerovnika na temelju izjave o stvarno pruženim uslugama, stvarno isporučenoj robi ili stvarno izvršenim radovima, ili na temelju drugih dokumenata koji opravdavaju plaćanje, uključujući periodična plaćanja članarina ili tečajeva osposobljavanja.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osobno provjerava popratnu dokumentaciju ili na temelju vlastite odgovornosti potvrđuje da je to učinjeno prije nego što donese odluku kojom se potvrđuje rashod.

3. Odluka o potvrđivanju iskazuje se tako da odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili drugi stručno osposobljen službenik, valjano ovlašten formalnom odlukom odgovornog dužnosnika za ovjeravanje i pod njegovom odgovornošću u skladu s člankom 65. stavkom 5. Financijske uredbe, potpiše potvrdu „odobreno za plaćanje”. Takve odluke o davanju ovlaštenja čuvaju se za moguće kasnije korištenje.

Članak 101.

Potvrda „potvrđeno kao ispravno” za plaćanja pretfinanciranja

(Članak 88. Financijske uredbe)

Za plaćanja pretfinanciranja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili drugi stručno osposobljeni službenik kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje potvrdom „potvrđeno kao ispravno” potvrđuje da su ispunjeni uvjeti iz pravne obveze za plaćanja pretfinanciranja.

Članak 102.

Potvrda „odobreno za plaćanje” u vezi s ugovorima o javnoj nabavi za privremena plaćanja i plaćanja preostalog iznosa

(Članak 88. Financijske uredbe)

Kod privremenih plaćanja i plaćanja preostalih iznosa prema ugovorima o javnoj nabavi, potvrdom „odobreno za plaćanje” potvrđuje se:

- (a) da je institucija primila i formalno evidentirala fakturu izvođitelja;
- (b) da je odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili drugi stručno osposobljen službenik kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje potvrdio fakturu ili popratni interni dokument koji je priložen fakturi potvrdom „potvrđeno kao ispravno” i potpisao;
- (c) da je odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili druga osoba na njegovu odgovornost provjerila sve aspekte fakture kako bi posebno odredila iznos koji treba platiti te valjanost plaćanja kao podmirenja duga.

Potvrdom „potvrđeno kao ispravno” iz stavka 1. točke (b) potvrđuje se da su usluge iz ugovora pravilno pružene ili da je roba iz ugovora pravilno isporučena ili da su radovi iz ugovora pravilno izvršeni. Za robu i radove, dužnosnik ili drugi stručno osposobljen službenik priprema privremenu potvrdu o preuzimanju, zatim konačnu potvrdu o preuzimanju na kraju jamstvenog razdoblja utvrđenog u ugovoru. Ove dvije ovjere imaju vrijednost potvrde „potvrđeno kao ispravno”.

Za periodična plaćanja, uključujući plaćanja članarina ili tečajeva osposobljavanja, potvrdom „potvrđeno kao ispravno” potvrđuje se da je potraživanje vjerovnika u skladu s dokumentima koji opravdavaju plaćanje.

Članak 103.

Potvrda „odobreno za plaćanje” u vezi s bespovratnim sredstvima za privremena plaćanja i plaćanja preostalih iznosa

(Članak 88. Financijske uredbe)

Kod privremenih plaćanja i plaćanja preostalih iznosa koja odgovaraju bespovratnim sredstvima, potvrdom „odobreno za plaćanje” potvrđuje se:

- (a) da je institucija primila i formalno evidentirala korisnikov zahtjev za plaćanje;
- (b) da je dužnosnik ili drugi stručno osposobljen službenik kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje potvrdio sam zahtjev za plaćanje ili popratni interni dokument koji je priložen fakturi potvrdom „potvrđeno kao ispravno” i potpisao;
- (c) da je odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili druga osoba na njegovu odgovornost provjerila sve aspekte zahtjeva za plaćanje kako bi posebno odredila iznos koji treba platiti te valjanost plaćanja kao podmirenja duga.

Potvrdom iz točke (b) prvog stavka, dužnosnik ili drugi stručno osposobljen službenik kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje potvrđuje da je djelovanje ili program rada korisnika u svim aspektima u skladu sa sporazumom ili odlukom o bespovratnim sredstvima, uključujući, prema potrebi, da su troškovi koje prijavi korisnik opravdani.

Članak 104.

Potvrda „odobreno za plaćanje” u vezi s rashodima za osoblje

(Članak 88. Financijske uredbe)

Kod plaćanja koja odgovaraju rashodima za osoblje, potvrdom „odobreno za plaćanje” potvrđuje se da postoji sljedeća popratna dokumentacija:

- (a) u vezi s mjesečnom plaćom:
 - i. potpun popis osoblja, uz navođenje svih elemenata primitaka od rada;
 - ii. obrazac (osobni evidencijski list) koji se temelji na odlukama, donesenim u svakom pojedinom slučaju, iz kojeg su vidljive promjene bilo kojeg elementa primitaka od rada;

- iii. pri novom zaposlenju ili imenovanju, ovjerena preslika odluke o zaposlenju ili imenovanju koja se prilaže pri potvrđivanju isplate prve plaće;
- (b) u vezi s drugim primicima od rada, kao primjerice za osoblje koje se plaća po satu ili danu: izjava koju potpisuje ovlašteni član osoblja, a koja prikazuje odrađene dane ili sate;
- (c) u vezi s prekovremenim radom: izjava koju potpisuje ovlašteni član osoblja, a koja potvrđuje količinu prekovremenog rada;
- (d) u vezi s troškovima službenih putovanja:
 - i. putni nalog koji potpisuje nadležno tijelo;
 - ii. obračun putnih troškova, koji potpisuje član osoblja koji je bio na službenom putovanju i administrativno nadređena osoba kojoj su delegirane odgovarajuće ovlasti, ako se troškovi službenih putovanja razlikuju od putnog naloga;
- (e) u vezi s nekim drugim administrativnim rashodima koji se odnose na osoblje, uključujući članarine i tečajeve osposobljavanja koji se, prema ugovoru, plaćaju unaprijed: popratna dokumentacija koja se odnosi na odluku na kojoj se temelji rashod, a koja prikazuje sve elemente obračuna.

U obračunu putnih troškova iz točke (d) podtočke ii. prvog podstavka navodi se mjesto službenog putovanja, datum i vrijeme odlaska i dolaska u mjesto službenog putovanja, troškovi putovanja, troškovi boravka i drugi troškovi koji su valjano odobreni na temelju popratne dokumentacije.

Članak 105.

Materijalni oblik potvrde „odobreno za plaćanje”

(Članak 88. Financijske uredbe)

Ako sustav nema računalnu podršku, potvrda „odobreno za plaćanje” sastoji se od pečata s potpisom odgovornog dužnosnika za ovjeravanje ili drugog stručno osposobljenog službenika kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u skladu s člankom 100. U sustavu s računalnom podrškom, potvrda „odobreno za plaćanje” ima oblik elektronički sigurne potvrde odgovornog dužnosnika za ovjeravanje ili drugog stručno osposobljenog službenika kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

Članak 106.

Materijalni oblik potvrde „potvrđeno kao ispravno”

(Članak 88. Financijske uredbe)

Ako sustav nema računalnu podršku, potvrda „potvrđeno kao ispravno” sastoji se od pečata s potpisom odgovornog

dužnosnika za ovjeravanje ili drugog stručno osposobljenog službenika kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u skladu s člankom 101. U sustavu s računalnom podrškom, potvrda „potvrđeno kao ispravno” može imati oblik elektronički sigurne potvrde stručno osposobljenog službenika kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

Odjeljak 3.

Odobranje plaćanja

Članak 107.

Provjere plaćanja koje izvršava dužnosnik za ovjeravanje

(Članak 89. Financijske uredbe)

Kod sastavljanja naloga za plaćanje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava:

- (a) da je nalog za plaćanje pravilno izdan, što znači da je prethodno donesena odgovarajuća odluka o potvrđivanju u obliku potvrde „odobreno za plaćanje”, da su pojedinosti o primatelju plaćanja točne i da je iznos dospio;
- (b) da nalog za plaćanje odgovara proračunskoj obvezi prema kojoj se knjiži;
- (c) da izdatak tereti točnu stavku u proračunu;
- (d) da su odobrena sredstva raspoloživa.

Članak 108.

Obvezni podaci na nalogima za plaćanje i njihov prienos na računovodstvenog službenika

(Članak 89. Financijske uredbe)

1. Nalog za plaćanje sadrži:
 - (a) financijsku godinu na koju se izdatak knjiži;
 - (b) proračunski članak i moguću daljnju podjelu koja se primjenjuje;
 - (c) upućivanja na pravnu obvezu na temelju koje je nastalo pravo na plaćanje;
 - (d) upućivanja na proračunsku obvezu prema kojoj se izdatak knjiži;
 - (e) iznos plaćanja, izražen u eurima;
 - (f) ime i adresu te podatke o bankovnom računu primatelja plaćanja;

(g) predmet rashoda;

(h) način plaćanja;

(i) upis u popis imovine u skladu s člankom 248.

2. Na nalog za plaćanje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje stavlja datum i potpis te ga prosljeđuje računovodstvenom službeniku.

Odjeljak 4.

Plaćanje rashoda

Članak 109.

Vrste plaćanja

(Članak 90. Financijske uredbe)

1. Pretfinanciranjem se osiguravaju likvidna sredstva. Ono se može podijeliti na više plaćanja u skladu s dobrim financijskim upravljanjem.

2. Privremenim plaćanjem, koje se može plaćati višekratno, mogu se pokriti rashodi za provedbu odluke ili sporazuma ili za plaćanje usluga, robe ili radova obavljenih i/ili isporučenih u privremenim fazama ugovora. S privremenim plaćanjem se može u cijelosti ili djelomično poravnati pretfinanciranje, ne dovodeći u pitanje odredbe temeljnog akta.

3. Zaključivanje rashoda ima oblik plaćanja preostalog iznosa, koje nije moguće plaćati višekratno i s kojim se poravnaju svi prethodni rashodi ili nalog za povrat.

Članak 110.

Popratna dokumentacija

(Članak 90. Financijske uredbe)

1. Pretfinanciranje, uključujući slučajeve kada je ono podijeljeno na više plaćanja, plaća se na temelju ugovora, odluke, sporazuma ili temeljnog akta ili na temelju popratne dokumentacije koja omogućuje provjeru usklađenosti s uvjetima predmetnog ugovora, odluke ili sporazuma. Ako je u tim instrumentima određen datum plaćanja za pretfinanciranje, plaćanje dugovanog iznosa nije uvjetovano daljnjim zahtjevima.

2. Privremena plaćanja i plaćanja preostalih iznosa temelje se na popratnoj dokumentaciji koja omogućuje provjeru je li financirana aktivnost izvršena u skladu s temeljnim aktom ili odlukom ili u skladu s uvjetima ugovora ili sporazuma.

3. U skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje utvrđuje prirodu popratne dokumentacije iz ovog članka u skladu s temeljnim aktom, odlukama, ugovorima i sporazumima. Privremena i konačna tehnička i financijska izvješća o izvršenju predstavljaju popratnu dokumentaciju za potrebe stavka 2.

4. Dužnosnik za ovjeravanje čuva popratnu dokumentaciju u skladu s člankom 48.

Odjeljak 5.

Rokovi za izvršenje rashoda

Članak 111.

Rokovi za plaćanje i zatezne kamate

(Članak 92. Financijske uredbe)

1. Podrazumijeva se da vrijeme dopušteno za plaćanja uključuje potvrđivanje, odobravanje i plaćanje rashoda.

Počinje teći od datuma na koji je primljen zahtjev za plaćanje.

Zahtjev za plaćanje evidentira ovlaštena služba odgovornog dužnosnika za ovjeravanje što je prije moguće, a smatra se da je on primljen na datum kada je evidentiran.

Datum plaćanja smatra se datumom na koji se tereti račun institucije.

2. Zahtjev za plaćanje uključuje sljedeće bitne elemente:

(a) identifikaciju vjerovnika;

(b) iznos;

(c) valutu;

(d) datum.

Kada nedostaje barem jedan bitan element zahtjev za plaćanje se odbija.

Vjerovnik se obavješćuje u pisanom obliku o odbijanju i razlozima odbijanja što je prije moguće, a u svakom slučaju u roku od 30 kalendarskih dana od datuma kada je primljen zahtjev za plaćanje.

3. U slučaju suspenzije iz članka 92. stavka 2. Financijske uredbe, preostali rok za plaćanje počinje ponovno teći od datuma kada su primljene zatražene informacije ili revidirani dokumenti ili kada su obavljene potrebne dodatne provjere, uključujući provjere na licu mjesta.

4. Po isteku rokova iz članka 92. stavka 1. Financijske uredbe vjerovnik ima pravo na kamate u skladu sa sljedećim uvjetima:

(a) primjenjuju se kamate iz članka 83. stavka 2. ove Uredbe;

(b) kamata se plaća za razdoblje koje protekne od kalendarskog dana koji slijedi nakon dana isteka roka za plaćanje utvrđenog u članku 92. stavku 1. Financijske uredbe do dana plaćanja.

Međutim, kada su kamate obračunate u skladu s odredbama prvog podstavka niže ili jednake 200 EUR, one se isplaćuju vjerovniku samo na zahtjev podnesen u roku od dva mjeseca od primitka zakašnjelog plaćanja.

5. Svaka institucija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o poštovanju rokova i suspenziji rokova utvrđenih u članku 92. Financijske uredbe. Izvješće Komisije prilaže se sažetku godišnjeg izvješća o radu iz članka 66. stavka 9. Financijske uredbe.

POGLAVLJE 7.

Sustavi informacijske tehnologije

Članak 112.

Opis sustava informacijske tehnologije

(Članak 93. Financijske uredbe)

Kada se za obradu poslova izvršavanja proračuna koriste računalni sustavi i podsustavi, potreban je potpun i ažuran opis svakog sustava ili podsustava.

Svaki opis određuje sadržaj svih polja s podacima i opisuje kako sustav obrađuje svaku pojedinu radnju. Opis detaljno prikazuje kako sustav jamči postojanje potpunog revizijskog postupka za svaku radnju.

Članak 113.

Periodična pohrana podataka

(Članak 93. Financijske uredbe)

Podaci se u računalne sustave i podsustave pohranjuju periodički i čuvaju na sigurnom mjestu.

POGLAVLJE 8.

Unutarnji revizor

Članak 114.

Imenovanje unutarnjeg revizora

(Članak 98. Financijske uredbe)

1. Svaka institucija imenuje svojeg unutarnjeg revizora u skladu s pravilima koja su prilagođena njenim posebnostima i zahtjevima. Institucija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o imenovanju unutarnjeg revizora.

2. Svaka institucija u skladu sa svojim posebnostima i zahtjevima određuje opseg uloge unutarnjeg revizora i detaljno utvrđuje ciljeve i postupke za izvršavanje dužnosti unutarnjeg revizora, uz dužno uvažavanje međunarodnih standarda unutarnjeg revidiranja.

3. Za unutarnjeg revizora institucija može imenovati dužnosnika ili drugog službenika, na temelju njegove posebne osposobljenosti, na kojeg se primjenjuje Pravilnik o osoblju, a koji je državljanin države članice.

4. Ako dvije ili više institucija imenuju istog unutarnjeg revizora, one se dogovaraju o načinu uređenja da revizor odgovara za svoje djelovanje u skladu s člankom 119.

5. Kada unutarnji revizor prestane obavljati svoje dužnosti, institucija o tome obavješćuje Europski parlament i Vijeće.

Članak 115.

Sredstva za unutarnjeg revizora

(Članak 99. Financijske uredbe)

Institucija osigurava potrebna sredstva kako bi unutarnji revizor mogao pravilno izvršavati svoju revizijsku dužnost i dokument koji detaljno opisuje njegove zadaće, dužnosti i obveze.

Članak 116.

Program rada

(Članak 99. Financijske uredbe)

1. Unutarnji revizor donosi svoj program rada te ga podnosi instituciji.

2. Institucija može zatražiti od unutarnjeg revizora izvršavanje revizija koje nisu uključene u program rada iz stavka 1.

Članak 117.**Izvješća unutarnjeg revizora****(Članak 99. Financijske uredbe)**

1. Unutarnji revizor podnosi instituciji godišnje izvješće o unutarnjoj reviziji iz članka 99. stavka 3. Financijske uredbe, u kojem se navodi broj i vrsta provedenih unutarnjih revizija, glavne preporuke koje je dao i radnje poduzete na temelju takvih preporuka.

U tom se godišnjem izvješću također navode svi problemi sustava koje utvrdi posebno povjerenstvo uspostavljeno na temelju članka 73. stavka 6. Financijske uredbe.

2. Svaka institucija razmatra jesu li preporuke dane u izvješćima unutarnjeg revizora prikladne za razmjenu najboljih praksi s drugim institucijama.

3. Unutarnji revizor se prilikom sastavljanja svog izvješća posebno usredotočuje na cjelokupno poštovanje načela dobrog financijskog upravljanja i osigurava poduzimanje prikladnih mjera s ciljem kontinuiranog poboljšavanja i osnaživanja njegove primjene.

Članak 118.**Neovisnost****(Članak 100. Financijske uredbe)**

Unutarnji revizor pri izvršavanju svojih revizorskih zadaća uživa potpunu neovisnost. Unutarnjem revizoru ne smiju se davati nikakve upute niti ga se smije na bilo koji način ograničavati pri obavljanju dužnosti koje su mu na temelju njegova imenovanja dodijeljene Financijskom uredbom.

Članak 119.**Odgovornost unutarnjeg revizora****(Članak 100. Financijske uredbe)**

Samo institucija, postupajući u skladu s ovim člankom, može pokrenuti postupak za utvrđivanje odgovornosti unutarnjeg revizora, koji je dužnosnik ili drugi službenik koji podliježe Pravilniku o osoblju, za svoje djelovanje.

Institucija donosi obrazloženu odluku o otvaranju istrage. Ta se odluka priopćava predmetnom dužnosniku ili službeniku u postupku. Institucija može pod svojom izravnom odgovornošću zadužiti za istragu jednog ili više dužnosnika istog ili višeg razreda od dotičnog člana osoblja. Tijekom istrage, saslušava se zainteresirana strana.

Izvješće o istrazi priopćava se zainteresiranoj strani, koju zatim saslušava institucija o predmetu tog izvješća.

Na temelju izvješća i saslušanja, institucija donosi obrazloženu odluku kojom se okončava postupak ili obrazloženu odluku u

skladu s člancima 22. i 86. te Prilogom IX. Pravilniku o osoblju. Odluke kojima se izriču disciplinske mjere ili financijske sankcije dostavljaju se zainteresiranoj strani i, u svrhe informiranja, priopćavaju drugim institucijama i Revizorskom sudu.

U vezi s takvim odlukama, zainteresirana strana može u skladu s odredbama Pravilnika o osoblju izjaviti žalbu Sudu Europske Unije.

Članak 120.**Postupak pred Sudom Europske unije****(Članak 100. Financijske uredbe)**

Ne dovodeći u pitanje pravna sredstva koja predviđa Pravilnik o osoblju, unutarnji revizor može pokrenuti postupak izravno pred Sudom Europske unije u vezi s bilo kojom radnjom koja se odnosi na izvršavanje njegovih dužnosti unutarnjeg revizora. Takav se postupak mora pokrenuti u roku od tri mjeseca koji počinje teći od kalendarskog dana službene obavijesti o predmetnoj radnji.

Istraživanja i saslušanja u takvom postupku provode se u skladu s člankom 91. stavkom 5. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije.

GLAVA V.

JAVNA NABAVA

POGLAVLJE 1.

Opće odredbe

Odjeljak 1.

Područje primjene i načela sklapanja ugovora**Članak 121.****Definicije i područje primjene****(Članak 101. Financijske uredbe)**

1. Ugovori u vezi s nekretninama obuhvaćaju kupoprodaju, dugoročni zakup, plodouživanje, leasing, najam ili najam s ili bez prava na kupoprodaju za zemljišta, postojeće zgrade ili druge nekretnine.

2. Ugovori o nabavi robe obuhvaćaju kupoprodaju, leasing, najam ili najam s ili bez prava na kupoprodaju robe. Ugovori o nabavi proizvoda i, prema potrebi, postavljanju i instalaciji smatraju se ugovorima o nabavi robe.

3. Ugovori o radovima obuhvaćaju izvršavanje ili izvršavanje i plan rada ili radova koji se odnose na jednu ili više aktivnosti navedenih u Prilogu I. Direktivi 2004/18/EZ ili realizaciju na bilo koji način rada koji odgovara zahtjevima naručitelja. „Radovi” znači rezultat radova u niskogradnji i

građevinarstvu uzetih u cjelini, koji je sam po sebi dovoljan za ispunjavanje svoje ekonomske ili tehničke funkcije.

4. Ugovori o uslugama obuhvaćaju sve intelektualne i neintelektualne usluge, osim onih koje su obuhvaćene ugovorima o robi, ugovorima o radovima i ugovorima u vezi s nekretninama.

Ugovor koji obuhvaća dvije vrste nabave ili više njih (radovi, usluge ili roba) sklapa se u skladu s odredbama koje se primjenjuju na vrstu nabave koja obilježava glavni predmet dotične nabave.

U slučaju mješovitih ugovora koji se sastoje od usluga i robe, glavni predmet se određuje usporedbom vrijednosti odnosnih usluga ili robe.

Za sva upućivanja na nomenklature u sklopu javne nabave upotrebljava se „Jedinstveni rječnik javne nabave (CPV)” kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

5. Pojmovi „izvoditelj radova”, „dobavljač” i „pružatelj usluga” odnose se na svaku fizičku ili pravnu osobu ili javne subjekte ili konzorcije takvih osoba i/ili tijela koji izvršavaju radove, isporučuju proizvode ili pružaju usluge. Pojam „gospodarski subjekt” znači „izvoditelji radova”, „dobavljači” i „pružatelji usluga”. „Ponuditelji” znači gospodarski subjekti koji su dostavili ponudu. „Natjecatelji” znači oni koji su tražili da im se odobri sudjelovanje u ograničenom postupku, konkurentskom dijalogu ili pregovaračkom postupku. „Dobavljači” znači gospodarski subjekti koji su evidentirani u popisu dobavljača u skladu s člankom 136. stavkom 1. točkom (b).

Konzorciji gospodarskih subjekata ovlašteni su podnositi ponude ili biti natjecatelji. Za podnošenje ponude ili zahtjeva za sudjelovanje javni naručitelji ne mogu zahtijevati da konzorciji moraju imati određeni pravni oblik, ali se od odabranog konzorcija može zahtijevati da prihvati određeni pravni oblik nakon što je s njim sklopljen ugovor, ako je takva promjena potrebna za pravilno izvršavanje ugovora.

6. Službe institucija Unije smatraju se javnim naručiteljima, osim ako između sebe donesu administrativne mjere o pružanju usluga, isporuci proizvoda, izvršavanju radova ili provedbi ugovora u vezi s nekretninama.

7. Tehnička pomoć znači aktivnosti potpore i izgradnje kapaciteta koje su potrebne za izvršenje programa ili mjere, a posebno aktivnosti pripremanja, upravljanja, praćenja, evaluacije, revizije i kontrole.

8. Sve razmjene s izvoditeljima, uključujući sklapanje ugovora i njihovih izmjena, mogu se obaviti preko elektroničkih sustava razmjene podataka koje uspostavlja javni naručitelj.

9. Ti sustavi moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:

(a) samo ovlaštene osobe mogu imati pristup sustavu i dokumentima koji se šalju kroz sustav;

(b) samo ovlaštene osobe mogu elektronički potpisivati ili slati dokument kroz sustav;

(c) ovlaštene osobe moraju biti identificirane u sustavu preko uspostavljenih mehanizama;

(d) vrijeme i datum elektroničke transakcije moraju biti točno određeni;

(e) mora se očuvati cjelovitost dokumenata;

(f) mora se očuvati dostupnost dokumenata;

(g) prema potrebi, mora se očuvati povjerljivost dokumenata;

(h) mora se osigurati zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

10. Za podatke koji su poslani ili primljeni preko takvog sustava vrijedi pravna pretpostavka o cjelovitosti podataka te točnosti datuma i vremena slanja ili primanja podataka koji su navedeni u sustavu.

Dokument poslan ili priopćen preko takvog sustava smatra se istovjetnim papirnatom dokumentu, prihvatljiv je kao dokaz u pravnim postupcima, smatra se izvornikom i za njega vrijedi pravna pretpostavka o autentičnosti i cjelovitosti, pod uvjetom da ne sadržava dinamična obilježja koja ga mogu automatski promijeniti.

Elektronički potpisi iz točke (b) stavka 9. imaju istovjetan pravni učinak kao vlastoručni potpisi.

⁽¹⁾ SL L 340, 16.12.2002., str. 1.

Članak 122.

Okvirni ugovori i posebni ugovori**(Članak 101. Financijske uredbe)**

1. Rok na koji se zaključuje okvirni ugovor ne smije biti duži od četiri godine, osim u iznimnim slučajevima, opravdanim posebno predmetom okvirnog ugovora.

Posebni ugovori koji se temelje na okvirnim ugovorima sklapaju se u skladu s uvjetima okvirnog ugovora, isključivo između javnih naručitelja i izvoditelja koji su stranke okvirnog ugovora.

Prilikom sklapanja posebnih ugovora, ugovorne stranke ne smiju bitno mijenjati uvjete utvrđene u okvirnom ugovoru.

2. Kada se okvirni ugovor sklapa s jednim gospodarskim subjektom, posebni ugovori sklapaju se u okviru uvjeta utvrđenih u okvirnom ugovoru.

U valjano opravdanim okolnostima, javni naručitelji se mogu u pisanom obliku posavjetovati s izvoditeljem te od njega, prema potrebi, zahtijevati dopunu ponude.

3. Kada se okvirni ugovor sklapa s više gospodarskih subjekata, on se sklapa s najmanje tri subjekta, pod uvjetom da postoji dostatan broj gospodarskih subjekata koji udovoljavaju uvjetima sposobnosti ili dostatan broj prihvatljivih ponuda koje udovoljavaju kriterijima za odabir.

Okvirni ugovor s nekoliko gospodarskih subjekata može se sklopiti u obliku zasebnih ugovora koji sadržavaju jednake uvjete.

Posebni ugovori koji se temelje na okvirnim ugovorima sklopljenim s nekoliko gospodarskih subjekata sklapaju se u skladu sa sljedećim postupcima:

- (a) u slučaju okvirnih ugovora bez ponovnog otvaranja natječaja uz primjenu uvjeta utvrđenih u okvirnom ugovoru;
- (b) u slučaju okvirnih ugovora s ponovnim otvaranjem natječaja, nakon što su se ugovorne stranke ponovno nadmetale na temelju istih i, prema potrebi, preciznije određenih uvjeta te, gdje je potrebno, na temelju drugih uvjeta navedenih u specifikacijama okvirnog ugovora.

Za svaki posebni ugovor koji se sklapa u skladu s uvjetima navedenima u točki (b) trećeg podstavka javni naručitelji se u pisanom obliku savjetuju s izvoditeljima okvirnog ugovora,

određujući dovoljno dug rok za podnošenje ponuda. Ponude se dostavljaju u pisanom obliku. Javni naručitelji sklapaju svaki posebni ugovor s ponuditeljem koji je dostavio najbolju ponudu na temelju kriterija za odabir određenih u specifikacijama okvirnog ugovora.

4. U sektorima s brzim promjenama cijena i tehnološkim razvojem, okvirni ugovori bez ponovnog otvaranja natječaja sadrže odredbu o srednjoročnoj reviziji ili sustavu referentnih vrijednosti. Ako prvotno utvrđeni uvjeti nakon srednjoročne revizije više nisu usklađeni s kretanjima cijena ili tehnološkim razvojem, javni naručitelj ne smije koristiti okvirni ugovor te mora poduzeti odgovarajuće mjere za njegovu otkazivanje.

5. Proračunske obveze predviđaju se samo za posebne ugovore sklopljene na temelju okvirnih ugovora.

Odjeljak 2.

Objavljanje

Članak 123.

Oglašavanje ugovora koji su obuhvaćeni Direktivom 2004/18/EZ**(Članak 103. Financijske uredbe)**

1. Objavljanje u vezi s ugovorima čija je vrijednost jednaka ili veća od graničnih vrijednosti iz članka 170. stavka 1. sastoji se od poziva na nadmetanje, ne dovodeći u pitanje članak 134., te obavijesti o sklopljenom ugovoru. Prethodna obavijest je obvezna samo ako javni naručitelj namjerava iskoristiti mogućnost skraćivanja rokova za primanje ponuda u skladu s člankom 152. stavkom 4.

2. Prethodna obavijest je obavijest kojom javni naručitelji objavljuju indikativne procijenjene ukupne vrijednosti i predmet ugovora i okvirnih ugovora koje namjeravaju sklopiti u financijskoj godini, ali isključujući ugovore koji su u pregovaračkom postupku javne nabave bez prethodnog objavljanja poziva na nadmetanje.

Prethodnu obavijest objavljuje Ured za publikacije Europske unije (dalje u tekstu: „Ured za publikacije”) ili javni naručitelj u svojem „profilu kupca”.

Obvezna prethodna obavijest šalje se Uredu za publikacije ili se objavljuje u profilu kupca što je prije moguće, a u svakom slučaju najkasnije do 31. ožujka svake financijske godine.

Javni naručitelji koji objavljuju prethodnu obavijest u svojem profilu kupca šalju Uredu za publikacije, elektronički i u skladu s obrascem i načinom slanja koji je naveden u točki 3. Priloga VIII. Direktivi 2004/18/EZ, obavijest o objavi prethodne obavijesti u profilu kupca.

3. Poziv na nadmetanje je način na koji javni naručitelji objavljuju svoju namjeru pokretanja postupka za sklapanje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog ugovora ili uspostavljanja dinamičkog sustava nabave u skladu s člankom 131. Ne dovodeći u pitanje ugovore sklopljene nakon pregovaračkog postupka iz članka 134., objava poziva na nadmetanje obavezna je za ugovore čije je procijenjena vrijednost jednaka ili viša od graničnih vrijednosti iz članka 170. stavka 1.

Ona nije obvezna za posebne ugovore koji se temelje na okvirnim ugovorima.

U otvorenom postupku poziv na nadmetanje mora sadržavati datum, vrijeme i, kada je potrebno, mjesto sastanka komisije za otvaranje ponuda, na kojem mogu prisustvovati ponuditelji.

Javni naručitelji izjavljuju odobravaju li ili ne varijante ponude, te određuju minimalnu razinu stupnjeva sposobnosti koju zahtijevaju ako koriste mogućnost predviđenu u članku 146. stavku 2. drugom podstavku. Oni navode uvjete sposobnosti iz članka 146. koje namjeravaju koristiti, najmanji broj natjecatelja koje namjeravaju pozvati na podnošenje ponuda i, prema potrebi, njihov najveći broj, te objektivne i nediskriminirajuće kriterije koje namjeravaju primijeniti radi ograničavanja broja, u skladu s člankom 128. stavkom 1. drugim podstavkom.

Ako postoji neograničen, izravan i potpun pristup pozivu za podnošenje ponuda elektroničkim sredstvima, posebno u dinamičkim sustavima nabave iz članka 131., u pozivu na nadmetanje navodi se internetska adresa na kojoj se može pristupiti tim dokumentima.

Javni naručitelji koji organiziraju natječaj moraju objaviti obavijest o svojoj namjeri.

Javni naručitelji, prema potrebi, u pozivu na nadmetanje navode da je postupak javne nabave međuinstitucionalni postupak javne nabave. U tim slučajevima, u pozivu na nadmetanje također se navode institucije, izvršne agencije ili tijela iz članka 208. Financijske uredbe koja su uključena u postupak javne nabave, institucija odgovorna za postupak javne nabave i cjelokupnu vrijednost javne nabave za sve navedene institucije, izvršne agencije ili tijela.

4. U obavijesti o sklopljenom ugovoru objavljuje se ishod postupka sklapanja ugovora, okvirnih ugovora ili ugovora koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave. U slučaju ugovora

čija je vrijednost jednaka ili veća od graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 170. stavku 1., obavijest o sklopljenom ugovoru je obvezna. Ona nije obvezna za posebne ugovore koji se temelje na okvirnim ugovorima.

Obavijest o sklopljenom ugovoru šalje se Uredu za publikacije najkasnije 48 kalendarskih dana od dana potpisivanja ugovora ili okvirnog ugovora. Međutim, obavijesti koje se odnose na ugovore koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave mogu se grupirati na tromjesečnoj osnovi. U takvim slučajevima, oni se dostavljaju Uredu za publikacije najkasnije 48 dana nakon kraja svakog tromjesečja.

Javni naručitelji koji su održali natječaj šalju Uredu za publikacije obavijest o rezultatima natječaja.

U slučaju postupka nabave na međuinstitucionalnoj osnovi, obavijest o sklopljenom ugovoru šalje javni naručitelj odgovoran za postupak.

Obavijest o sklopljenom ugovoru također se pravovremeno šalje Uredu za publikacije u slučaju ugovora ili okvirnih ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 170. stavku 1., a koji su sklopljeni pregovaračkim postupkom bez prethodne objave poziva na nadmetanje, kako bi objava bila moguća prije potpisivanja ugovora u skladu s uvjetima iz članka 171. stavka 1.

Ne dovodeći u pitanje članak 21., informacije o vrijednosti i izvoditeljima posebnih ugovora koji se temelje na okvirnom ugovoru tijekom financijske godine objavljuju se na internetskoj stranici javnog naručitelja najkasnije do 30. lipnja po isteku te financijske godine ako, kao posljedica sklapanja posebnog ugovora ili zbog ukupnog opsega posebnih ugovora, dođe do prekoračenja graničnih vrijednosti iz članka 170. stavka 1.

5. Obavijesti se sastavljaju u skladu sa standardnim obrascima koje je Komisija donijela na temelju Direktive 2004/18/EZ.

Članak 124.

Oglašavanje ugovora koji nisu obuhvaćeni Direktivom 2004/18/EZ

(Članak 103. Financijske uredbe)

1. Ugovori čija je vrijednost niža od graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 170. stavku 1. oglašavaju se na odgovarajući način kako bi se osiguralo konkurentno nadmetanje i nepristranost postupka javne nabave. To oglašavanje uključuje:

(a) poziv na nadmetanje iz članka 123. stavka 3. ili obavijest o pozivu na iskaz interesa za ugovore koji obuhvaćaju slične predmete s vrijednošću većom od iznosa iz članka 137. stavka 1.;

(b) odgovarajuću *ex ante* objavu na internetu za ugovore čija je vrijednost veća od iznosa iz članka 137. stavka 2.

2. Popis izvoditelja s kojima su sklopljeni ugovori u vezi s nekretninama i tajni ugovori iz članka 134. stavka 1. točke (j) ove Uredbe objavljuje se samo jednom godišnje s naznakom predmeta i vrijednosti sklopljenih ugovora. Taj se popis šalje Europskom parlamentu i Vijeću. U slučaju Komisije, taj se popis prilaže sažetku godišnjeg izvješća o radu iz članka 66. stavka 9. Financijske uredbe.

3. Informacije u vezi s ugovorima čija je vrijednost veća od iznosa iz članka 137. stavka 1., a za koje nije objavljena pojedinačna obavijest o sklopljenom ugovoru šalju se Uredu za publikacije. Godišnji popisi izvoditelja šalju se najkasnije do 30. lipnja sljedeće financijske godine.

4. Informacije u vezi s ugovorima čija je vrijednost veća od iznosa iz članka 137. stavka 2., objavljuju se na internetskoj stranici institucije najkasnije do 30. lipnja sljedeće financijske godine.

Članak 125.

Objava obavijesti

(Članak 103. Financijske uredbe)

1. Ured za publikacije objavljuje obavijesti iz članaka 123. i 124. u *Službenom listu Europske unije* najkasnije 12 kalendarskih dana nakon njihova slanja.

Rok iz prvog podstavka skraćuje se na pet kalendarskih dana u slučaju ubrzanih postupaka iz članka 154.

2. Javni naručitelji moraju moći osigurati dokaz o datumu slanja obavijesti.

Članak 126.

Drugi oblici oglašavanja

(Članak 103. Financijske uredbe)

Pored oglašavanja iz članaka 123., 124. i 125. ugovori se mogu oglašavati i na bilo koji drugi način, posebno u elektroničkom obliku. U svakom takvom oglašavanju upućuje se na obavijest objavljenu u *Službenom listu Europske unije* u skladu s člankom 125., ako je ona bila objavljena, a oglašavanje ne smije pretihoditi objavi te obavijesti koja je jedina vjerodostojna.

Takvo oglašavanje ne smije dovoditi ni do kakve diskriminacije među natjecateljima ili ponuditeljima niti sadržavati pojedinosti

osim onih sadržanih u pozivu na nadmetanje, ako je on objavljen.

Odjeljak 3.

Postupci nabave

Članak 127.

Vrste postupaka nabave

(Članak 104. Financijske uredbe)

1. Ugovori se sklapaju pozivom za podnošenje ponuda u otvorenom, ograničenom ili pregovaračkom postupku nakon objave poziva na nadmetanje ili u pregovaračkom postupku bez prethodne objave poziva na nadmetanje na temelju natječaja, ako je to primjereno.

2. Postupci nabave otvoreni su kada svi zainteresirani gospodarski subjekti mogu podnijeti ponude. Ovo se primjenjuje i u slučaju dinamičkih sustava nabave iz članka 131.

Postupci nabave ograničeni su u slučaju kada se svi gospodarski subjekti mogu prijaviti za sudjelovanje, ali samo natjecatelji koji zadovoljavaju uvjete sposobnosti iz članka 146. i koje javni naručitelji istodobno pisanim putem pozovu mogu podnijeti ponudu ili rješenje u okviru postupka natjecateljskog dijaloga iz članka 132.

Faza odabira može se ponoviti za svaki pojedini ugovor, kao i u slučaju natjecateljskog dijaloga, ili može uključivati sastavljanje popisa potencijalnih natjecatelja u skladu s postupkom iz članka 136. stavka 1. točke (a).

3. U pregovaračkom postupku javni naručitelji savjetuju se s natjecateljima prema njihovom izboru koji ispunjavaju uvjete sposobnosti utvrđene u članku 146. i pregovaraju o uvjetima njihovih ponuda s jednim ili više njih.

Kada je u pregovaračkom postupku objavljen poziv na nadmetanje kako je navedeno u članku 135., javni naručitelji istodobno i pisanim putem pozivaju odabrane natjecatelje na pregovore.

4. Natječaji su postupci koji javnim naručiteljima omogućuju da steknu, uglavnom u području arhitekture i građevinarstva ili obrade podataka, plan ili nacrt koji predloži povjerenstvo za odabir nakon konkurentnog nadmetanja, uz nagradu ili bez dodjele nagrada.

Članak 128.

Broj natjecatelja u ograničenim ili pregovaračkim postupcima

(Članak 104. Financijske uredbe)

1. U ograničenom postupku i u postupcima iz točaka (a) i (b) članka 136. stavka 1., broj natjecatelja pozvanih na podnošenje ponuda ne može biti manji od pet, pod uvjetom da dovoljan broj natjecatelja ispunjava uvjete sposobnosti.

Javni naručitelj može također predvidjeti maksimalan broj natjecatelja, ovisno o predmetu ugovora i na temelju objektivnih i nediskriminirajućih uvjeta sposobnosti. U takvim se slučajevima područje primjene i uvjeti navode u pozivu na nadmetanje ili u pozivu za iskaz interesa iz članka 123. i 124.

U svakom slučaju, broj natjecatelja pozvanih da podnesu ponude mora biti dovoljan da osigura istinsko nadmetanje.

2. U pregovaračkim postupcima i nakon natjecateljskog dijaloga, broj natjecatelja koji se pozivaju na pregovore ili podnošenje ponuda ne smije biti manji od tri, pod uvjetom da dovoljan broj natjecatelja zadovoljava uvjete sposobnosti.

Broj natjecatelja pozvanih na podnošenje ponuda mora biti dovoljan da osigura istinsko nadmetanje

Prvi i drugi podstavak ne primjenjuju se na:

- (a) ugovore vrlo male vrijednosti kako je navedeno u članku 137. stavku 2.;
- (b) ugovore za pravne usluge u skladu s nomenklaturom CPV;
- (c) ugovore koji su proglašeni tajnima, kako je navedeno u članku 134. stavku 1. točki (j).

3. U slučaju kada je broj natjecatelja koji ispunjavaju uvjete sposobnosti i koji imaju minimalni stupanj sposobnosti ispod minimalnog broja navedenog u stavcima 1. i 2., javni naručitelj može nastaviti postupak pozivanjem jednog ili više natjecatelja koji imaju potrebnu sposobnost. Međutim, javni naručitelj ne smije uključiti druge gospodarske subjekte koji nisu prvobitno bili pozvani da sudjeluju u postupku ili natjecatelje koji nemaju potrebne sposobnosti.

Članak 129.

Način provedbe pregovaračkih postupaka

(Članak 104. Financijske uredbe)

Javni naručitelji pregovaraju s ponuditeljima o ponudama koje su podnijeli kako bi se prilagodili zahtjevima određenima u

pozivu na nadmetanje iz članka 123. ili u specifikacijama i u svim dodatnim dokumentima te kako bi se izabrala ponuda koja daje najbolju vrijednost za novac.

Tijekom pregovora, javni naručitelji osiguravaju jednak odnos prema svim ponuditeljima.

U slučaju kada javni naručitelji mogu, u skladu s člankom 135., sklapati ugovore primjenom pregovaračkog postupka nakon objave poziva na nadmetanje, oni mogu odlučiti da se pregovarački postupak provodi u fazama kako bi se smanjio broj ponuda o kojima će se pregovarati, primjenjujući kriterije za odabir navedenih u pozivu na nadmetanje ili specifikaciji. U pozivu na nadmetanje ili specifikaciji navodi se da će se koristiti ova mogućnost.

Članak 130.

Natječaji

(Članak 104. Financijske uredbe)

1. Pravila za organizaciju natječaja dostavljaju se zainteresiranim za sudjelovanje.

Broj natjecatelja pozvanih da sudjeluju mora biti dovoljan da osigura istinsko nadmetanje.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje imenuje povjerenstvo za odabir. Povjerenstvo čine isključivo fizičke osobe koje su neovisne o sudionicima natječaja. U slučaju kada je potrebna posebna stručna kvalifikacija za sudjelovanje u natječaju, barem jedna trećina članova povjerenstva za odabir mora imati istu ili istovrsnu kvalifikaciju.

Povjerenstvo za odabir je autonomno u donošenju mišljenja. Ono donosi mišljenja na temelju projekata koji su mu natjecatelji anonimno dostavili i isključivo uzimajući u obzir kriterije određene u pozivu na natječaj.

3. Prijedlozi povjerenstva za odabir, koji se temelje na sadržaju svakog projekta, te njegova opažanja evidentiraju se u izvješću koje potpisuju svi članovi povjerenstva.

Natjecatelji ostaju anonimni sve dok povjerenstvo za odabir ne donese svoje mišljenje.

Povjerenstvo za odabir može zatražiti od natjecatelja da odgovore na pitanja zabilježena u izvješću da bi razjasnili projekt. Sastavlja se potpuno izvješće o dijalogu koji je uslijedio.

4. Javni naručitelj zatim donosi odluku navodeći ime i adresu odabranog natjecatelja te razloge za taj odabir u odnosu na kriterije najavljene u pozivu na natječaj, posebno ako se odstupa od prijedloga navedenih u mišljenju povjerenstva za odabir.

Članak 131.

Dinamički sustav nabave

(Članak 104. Financijske uredbe)

1. Dinamički sustav nabave je u potpunosti elektronički postupak za uobičajene nabave koji je otvoren tijekom čitavog trajanja svim gospodarskim subjektima koji zadovoljavaju uvjete sposobnosti i koji su dostavili okvirnu ponudu koja je u skladu sa specifikacijama i sve dodatne dokumente. Okvirne ponude mogu se poboljšati u svakom trenutku pod uvjetom da su i dalje u skladu sa specifikacijama.

2. Za potrebe uspostavljanja dinamičkog sustava nabave, javni naručitelji objavljuju poziv na nadmetanje u kojem se navodi da se koristi dinamički sustav nabave i koji sadrži uputu na internetsku adresu koja nudi neograničen, izravan i potpun pristup specifikacijama i svim dodatnim dokumentima od trenutka objave poziva do isteka sustava.

U specifikacijama javni naručitelji, između ostalog, navode vrstu nabava predviđenih u okviru tog sustava, kao i sve potrebne informacije u vezi sa sustavom nabave, korištenu elektroničku opremu te rješenja i specifikacije tehničkih veza.

3. Javni naručitelji tijekom trajanja dinamičkog sustava nabave svakom gospodarskom subjektu pružaju mogućnost podnošenja okvirne ponude radi primanja u sustav u skladu s uvjetima iz stavka 1. Oni provode evaluaciju u roku od najviše 15 dana od dana podnošenja okvirne ponude. Međutim, oni mogu produljiti razdoblje evaluacije pod uvjetom da u međuvremenu nije upućen ni jedan poziv na podnošenje ponuda.

Javni naručitelj u najkraćem mogućem roku obavješćuje ponuditelje da su primljeni u dinamički sustav nabave ili da je njihova ponuda odbijena.

4. Svaki pojedini ugovor podliježe pozivu na podnošenje ponuda. Prije upućivanja tog poziva, javni naručitelji objavljuju pojednostavljeni poziv na nadmetanje kojim se pozivaju svi zainteresirani gospodarski subjekti da podnesu okvirnu ponudu u roku koji ne smije biti kraći od 15 dana od dana slanja pojednostavljenog poziva. Javni naručitelji ne mogu nastaviti s nadmetanjem dok ne završe evaluaciju svih okvirnih ponuda zaprimljenih u tom roku.

Javni naručitelji pozivaju sve ponuditelje primljene u sustav da podnesu ponudu u prihvatljivom roku. Na temelju kriterija za

odabir utvrđenih u pozivu na nadmetanje za uspostavljanje dinamičkog sustava nabave, javni naručitelji sklapaju ugovor s ponuditeljem koji je dostavio ponudu koja pruža najbolju vrijednost za novac. Prema potrebi ti kriteriji mogu biti formulirani preciznije u pozivu na podnošenje ponuda.

5. Dinamički sustav nabave ne smije trajati dulje od četiri godine, osim u opravdanim iznimnim slučajevima.

Javni naručitelji ne smiju koristiti ovaj sustav s ciljem sprečavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja.

Nikakvi se troškovi ne smiju zaračunati zainteresiranim gospodarskim subjektima ili stranama u sustavu.

Članak 132.

Natjecateljski dijalog

(Članak 104. Financijske uredbe)

1. U slučaju posebno složenih ugovora, u slučaju kada javni naručitelj smatra da izravna primjena otvorenog postupka ili postojećih aranžmana kojima se uređuje ograničeni postupak neće omogućiti dodjelu ugovora ponudi koja nudi najbolju vrijednost za novac, javni naručitelj može primijeniti natjecateljski dijalog iz članka 29. Direktive 2004/18/EZ.

Ugovor se smatra „posebno složenim” u slučaju kada javni naručitelj nije objektivno u mogućnosti utvrditi tehnička sredstva potrebna za ispunjavanje zahtjeva ili ciljeva, ili ne može odrediti pravnu ili financijsku strukturu projekta.

2. Javni naručitelji objavljuju poziv na nadmetanje u kojem određuju svoje potrebe i zahtjeve, koje definiraju u tom pozivu i/ili u opisnoj dokumentaciji.

3. Javni naručitelji započinju dijalog s natjecateljima koji zadovoljavaju uvjete sposobnosti određene u članku 146. radi utvrđivanja i definiranja sredstava koja najbolje ispunjavaju njihove potrebe.

Javni naručitelji tijekom dijaloga osiguravaju jednako postupanje sa svim ponuditeljima i povjerljivost predloženih rješenja ili drugih informacija koje su dostavili natjecatelji koji sudjeluju u dijalogu, osim ako oni ne pristanu na njihovo objavljivanje.

Javni naručitelji mogu omogućiti da se postupak odvija u uzastopnim fazama kako bi se smanjio broj rješenja o kojima se treba raspravljati tijekom faze dijaloga primjenjujući kriterije za odabir u pozivu na nadmetanje ili u opisnoj dokumentaciji, ako je ta mogućnost predviđena u pozivu na nadmetanje ili u opisnoj dokumentaciji.

4. Nakon obavješćivanja sudionika o završetku dijaloga, javni naručitelji ih pozivaju na podnošenje konačnih ponuda na temelju jednog ili više rješenja koja su predstavili i utvrdili tijekom dijaloga. Ove ponude sadrže sve potrebne elemente nužne za izvršavanje projekta.

Na zahtjev javnog naručitelja te se ponude mogu pojašnjavati, utvrđivati i usklađivati, pod uvjetom da se time ne mijenjaju temeljni aspekti ponude ili poziva za podnošenje ponuda, čije bi promjene mogle narušiti tržišno natjecanje ili imati diskriminirajući učinak.

Na zahtjev javnog naručitelja od ponuditelja za kojeg se utvrdilo da je predao ponudu s najboljom vrijednosti za novac može se zatražiti da pojasni aspekte ponude ili potvrdi obveze sadržane u ponudi, pod uvjetom da se time ne mijenjaju bitni aspekti ponude ili poziva na podnošenje ponuda, te da se time ne uzrokuje narušavanje tržišnog natjecanja ili diskriminacija.

5. Javni naručitelji mogu utvrditi cijene ili plaćanja za sudionike u dijalogu.

Članak 133.

Zajednička nabava

(Članak 104. Financijske uredbe)

U slučaju zajedničkog postupka nabave između jedne institucije i javnog naručitelja iz jedne ili više država članica, država EFTA-e ili država kandidatkinja Unije, primjenjuju se postupovne odredbe koje se primjenjuju na tu instituciju.

Institucija može, u slučaju kada je udio u ukupnoj procijenjenoj vrijednosti ugovora koji se odnosi na javnog naručitelja iz države članice ili kojim on upravlja jednak ili viši od 50 %, ili u drugim opravdanim slučajevima, odlučiti da se primjenjuju postupovna pravila koja se primjenjuju na javnog naručitelja iz države članice, pod uvjetom da se ona smatraju jednakima pravilima institucije.

Institucija i javni naručitelj iz države članice, države EFTA-e ili država kandidatkinja Unije na koje se odnosi zajednički postupak nabave posebno se dogovaraju o praktičnom načinu evaluacije zahtjeva za sudjelovanje ili ponuda, o sklapanju ugovora, pravu koje se primjenjuje na ugovor i o sudu nadležnom za rješavanje sporova.

Članak 134.

Primjena pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje

(Članak 104. Financijske uredbe)

1. Bez obzira na procijenjenu vrijednost ugovora, javni naručitelji mogu primijeniti pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje u sljedećim slučajevima:

- (a) u slučaju kada nije dostavljena ni jedna ponuda ili ni jedna odgovarajuća ponuda, ili ni jedan zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na otvoreni postupak ili ograničeni postupak nakon što je dovršen početni postupak, pod uvjetom da se bitno ne mijenjaju izvorni uvjeti ugovora kako su navedeni u dokumentaciji za nadmetanje iz članka 138.;
- (b) u slučaju kada se zbog tehničkih ili umjetničkih razloga, ili zbog razloga povezanih sa zaštitom isključivih prava, ugovor može sklopiti samo s određenim gospodarskim subjektom;
- (c) ako je to nužno potrebno, u slučaju kada, zbog izuzetne hitnosti izazvane nepredviđenim događajima koji se ne mogu pripisati javnim naručiteljima, nije moguće udovoljiti utvrđenim rokovima određenim za druge postupke i utvrđenim u člancima 152., 153. i 154.;
- (d) u slučaju kada se ugovor o uslugama sklapa nakon provedenog natječaja i kada mora prema pravilima koja se primjenjuju biti sklopljen s najuspješnijim natjecateljem ili jednim od najuspješnijih natjecatelja; u potonjem slučaju se na sudjelovanje u pregovorima pozivaju svi uspješni natjecatelji;
- (e) za dodatne usluge i radove koji nisu uključeni u prvobitnom prijedlogu projekta niti u izvornom ugovoru, ali koji su zbog nepredviđenih okolnosti postali nužni za pružanje usluga ili izvršavanje radova, podložno uvjetima određenima u stavku 2.;
- (f) za nove usluge ili radove koji se sastoje od ponavljanja sličnih usluga ili radova povjerenih gospodarskom subjektu s kojim je taj isti javni naručitelj ranije sklopio ugovor, pod uvjetom da su te usluge ili radovi u skladu s osnovnim projektom i da je taj projekt predmet izvornog ugovora sklopljenog u otvorenom ili ograničenom postupku, podložno uvjetima određenima u stavku 3.;
- (g) za ugovore o nabavi robe:
 - i. u slučaju dodatnih isporuka koje su namijenjene ili kao djelomična zamjena uobičajenih isporuka ili instalacija ili kao produljenje postojećih isporuka ili instalacija, u slučaju kada bi promjena dobavljača obvezala javnog naručitelja da nabavi opremu koja ima različite tehničke karakteristike, što bi imalo za posljedicu neusklađenost ili nerazmjerne tehničke poteškoće u radu i održavanju; trajanje takvih ugovora ne smije prelaziti tri godine;

ii. ako je roba proizvedena isključivo za potrebe istraživanja, pokusa, studije ili razvoja, uz iznimku komercijalnih analiza održivosti i proizvodnje u velikoj seriji koji imaju za cilj povrat troškova istraživanja i razvoja;

iii. u pogledu nabava robe koja kotira i kupuje se na robnom tržištu;

iv. u pogledu nabave po posebno povoljnim uvjetima, bilo od dobavljača koji u potpunosti likvidira svoje poslovanje ili od stečajnih upravitelja ili likvidatora u stečaju, na temelju dogovora s vjerovnicima, ili sličnog postupka u skladu s nacionalnim pravom;

(h) za ugovore u vezi s nekretninama, nakon istraživanja lokalnog tržišta;

(i) za ugovore o pravnim uslugama u skladu s nomenklaturom CPV, pod uvjetom da se takvi ugovori na odgovarajući način oglašavaju;

(j) za ugovore koje su institucije ili tijela koja je odredila institucija proglasila tajnima ili za ugovore čije izvršavanje mora biti praćeno posebnim sigurnosnim mjerama u skladu s upravnim propisima na snazi ili ako to zahtijeva zaštita osnovnih interesa Unije.

2. Za dodatne usluge i radove iz stavka 1. točke (e) javni naručitelj može primijeniti pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje, pod uvjetom da ugovor sklopi s izvoditeljem koji izvršava ugovor u jednom od sljedećih slučajeva:

(a) u slučaju kada takve dodatne ugovore nije moguće tehnički ili ekonomski odvojiti od glavnog ugovora bez ozbiljnih poteškoća za javnog naručitelja;

(b) u slučaju kada su takve usluge ili radovi, iako odvojivi od izvršavanja izvornog ugovora, neophodni za njegovo dovršenje.

Ukupna vrijednost dodatnih ugovora ne smije prelaziti 50 % iznosa izvornog ugovora.

3. U slučajevima iz stavka 1. točke (f) ovog članka, mogućnost primjene pregovaračkog postupka navodi se čim se objavi konkurentno nadmetanje za prvu operaciju, te se ukupni procijenjeni iznos za daljnje usluge ili radove uzima u obzir prilikom izračuna graničnih vrijednosti iz članka 170. stavka 1. Taj se

postupak može primjenjivati samo tijekom izvršavanja izvornog ugovora, a najkasnije tri godine od njegovog potpisivanja.

Članak 135.

Primjena pregovaračkog postupka nakon prethodne objave poziva na nadmetanje

(Članak 104. Financijske uredbe)

1. Neovisno o procijenjenoj vrijednosti ugovora, javni naručitelji mogu primijeniti pregovarački postupak nakon što objave poziv na nadmetanje u sljedećim slučajevima:

(a) u slučaju podnošenja nepravilnih ili neprihvatljivih ponuda, posebno u vezi s uvjetima sposobnosti ili kriterijima za odabir, nakon dovršenog otvorenog ili ograničenog postupka ili natjecateljskog dijaloga, uz uvjet da izvorni uvjeti ugovora kako su određeni u pozivu za podnošenje ponuda iz članka 138. nisu bitno izmijenjeni, ne dovodeći u pitanje primjenu stavka 2. ovog članka;

(b) u izvanrednim slučajevima koji uključuju radove, robu ili usluge kada njihova priroda ili rizici ne dozvoljavaju ponuditelju prethodno ukupno određivanje cijene;

(c) u slučaju kada je priroda usluge koja se nabavlja, a posebno u slučaju financijskih i intelektualnih usluga, takva da se ugovorne specifikacije ne mogu utvrditi s dovoljnom preciznošću kojom se omogućuje sklapanje ugovora na temelju izbora najbolje ponude u skladu s pravilima kojima se uređuje otvoreni ili ograničeni postupak;

(d) kod ugovora o radovima, u slučaju kada se radovi provode izvršavaju za potrebe istraživanja, ispitivanja ili razvoja, a ne s ciljem osiguranja profitabilnosti ili povrata troškova istraživanja i razvoja;

(e) za ugovore o uslugama iz Priloga II.B Direktivi 2004/18/EZ, podložno točkama (i) i (j) članka 134. stavka 1. ove Uredbe i njegovog drugog podstavka;

(f) za usluge u području istraživanja i razvoja, osim onih čiji rezultati isključivo služe javnom naručitelju pri izvršavanju vlastitih poslova, pod uvjetom da javni naručitelj u potpunosti plati pruženu uslugu;

(g) za ugovore o uslugama u pogledu kupnje, razvoja, produkcije ili koprodukcije programskog materijala namijenjenog emitiranju programa od strane organizacija za radiodifuziju ili za ugovore o vremenu emitiranja.

2. U slučajevima iz stavka 1. točke (a) javni naručitelji mogu odustati od objave poziva na nadmetanje ako u pregovarački postupak uključe sve ponuditelje i samo one ponuditelje koji ispunjavaju uvjete sposobnosti koji su tijekom prethodnog postupka podnijeli ponude u skladu s formalnim zahtjevima postupka nabave.

Članak 136.

Postupak s pozivom na iskaz interesa

(Članak 104. Financijske uredbe)

1. Za ugovore čija vrijednost ne premašuje vrijednost iz članka 170. stavka 1. i ne dovodeći u pitanje članke 134. i 135., javni naručitelji mogu se koristiti pozivom na iskaz interesa radi:

- (a) preliminarnog odabira natjecatelja koji će biti pozvani na podnošenje ponuda vezano uz buduće ograničene pozive na podnošenje ponuda;
- (b) prikupljanja popisa dobavljača koji će biti pozvani na podnošenje zahtjeva za sudjelovanje ili podnošenje ponuda.

2. Popis koji se sastavlja nakon poziva za iskaz interesa važi za sljedeće razdoblje:

- (a) najviše tri godine od datuma kada je obavijest iz članka 124. stavka 1. točke (a) poslana Uredu za publikacije u slučaju iz stavka 1. točke (a) ovog članka;
- (b) najviše pet godina od datuma kada je obavijest iz članka 124. stavka 1. točke (a) poslana Uredu za publikacije u slučaju popisa dobavljača iz stavka 1. točke (b) ovog članka.

Popis iz prvog podstavka može sadržavati podpopise.

Svaka zainteresirana osoba može podnijeti zahtjev u bilo kojem trenutku tijekom razdoblja važenja popisa, osim u posljednja tri mjeseca tog razdoblja.

3. Prilikom sklapanja ugovora, javni naručitelj je poziva sve natjecatelje ili dobavljače koji se nalaze na dotičnom popisu ili podpopisu radi:

- (a) podnošenja ponude u slučaju iz stavka 1. točke (a);
- (b) podnošenja, u slučaju popisa iz stavka 1. točke (b), bilo:

i. ponuda s dokumentima koji se odnose na razloge za isključenje i uvjete sposobnosti;

ii. dokumenata koji se odnose na razloge za isključenje i uvjete sposobnosti i, u drugoj fazi, ponuda za one koji ispunjavaju te kriterije.

Članak 137.

Ugovori male vrijednosti

(Članak 104. Financijske uredbe)

1. Pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje uz savjetovanje najmanje tri natjecatelja može se koristiti za ugovore male vrijednosti ne veće od 60 000 EUR.

Ako nakon savjetovanja s natjecateljima, javni naručitelj primi samo jednu ponudu koja je administrativno i tehnički valjana, ugovor se može sklopiti pod uvjetom da su ispunjeni kriteriji za odabir.

2. Ugovori vrlo male vrijednosti ne veće od 15 000 EUR mogu se sklopiti na temelju samo jedne ponude nakon završetka pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje.

3. Plaćanja za stavke rashoda čija je vrijednost manja od 1 000 EUR mogu se sastojati samo od plaćanja na temelju faktura, bez prethodnog prihvaćanja ponude.

Članak 138.

Dokumentacija za nadmetanje

(Članak 105. Financijske uredbe)

1. Dokumentacija za nadmetanje sadrže barem:

(a) poziv za podnošenje ponuda, poziv na pregovaranje ili sudjelovanje u dijalogu u skladu s postupkom iz članka 132.;

(b) priložene specifikacije ili, u slučaju natjecateljskog dijaloga iz članka 132., dokument koji opisuje potrebe i zahtjeve javnog naručitelja ili uputu na internetsku adresu na kojoj se takve specifikacije ili dokument mogu pregledati;

(c) nacrt ugovora koji se temelji na predlošku ugovora.

Točka (c) prvog podstavka ne primjenjuje se u slučajevima kada se predložak ugovora ne može upotrijebiti zbog iznimnih i opravdanih okolnosti.

Dokumentacija za nadmetanje sadrži uputu na poduzete mjere oglašavanja u skladu s člancima 123. do 126.

2. U pozivu za podnošenje ponuda ili pozivu na pregovaranje ili sudjelovanje u dijalogu mora se barem:

- (a) navesti pravila kojima se uređuje podnošenje i prezentiranje ponuda, uključujući posebno krajnji datum i vrijeme podnošenja, sve zahtjeve u pogledu upotrebe standardnog obrasca za odgovor, dokumente koje treba priložiti, uključujući one koji dokazuju financijsku, ekonomsku, tehničku i stručnu sposobnost iz članka 146., ako nisu navedeni u pozivu na nadmetanje, te adresu na koju ih treba poslati;
- (b) navesti da podnošenje ponude podrazumijeva prihvatanje specifikacije iz stavka 1. na koju se ponuda odnosi te da ovo podnošenje obvezuje izvoditelja s kojim se sklapa ugovor tijekom izvršavanja ugovora;
- (c) navesti razdoblje tijekom kojeg je ponuda valjana i ne može se mijenjati ni u kojem pogledu;
- (d) zabraniti svaki kontakt između javnog naručitelja i ponuditelja tijekom postupka, osim u iznimnom slučaju, pod uvjetima utvrđenim u članku 160., te u slučaju da postoji odredba o posjeti na licu mjesta, navesti pravila za obavljanje takve posjete.
- (e) navesti, u slučaju natjecateljskog dijaloga, datum i adresu koji su određeni za početak faze savjetovanja.

3. U specifikacijama se navodi barem:

- (a) razloge za isključenje i uvjete sposobnosti koji se primjenjuju na ugovor, osim u natjecateljskom dijalogu, u ograničenom postupku i u pregovaračkom postupku nakon objave obavijesti iz članka 135.; u takvim slučajevima ti se kriteriji navode isključivo u pozivu na nadmetanje ili u pozivu za iskaz interesa;
- (b) kriterije za odabir i njihov relativni ponder ili, prema potrebi, njihova važnost padajućim redoslijedom, ako to nije navedeno u pozivu na nadmetanje;
- (c) tehničke specifikacije iz članka 139.:

(d) minimalne zahtjeve koje moraju ispunjavati varijante u postupcima iz članka 149. stavka 2., po kojemu se ugovor sklapa s ponuditeljem koji nudi najbolju vrijednost za novac, u slučaju kada je javni naručitelj naveo u pozivu na nadmetanje da su takve varijante dozvoljene;

(e) da se primjenjuje Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije ili, prema potrebi, Bečka konvencija o diplomatskim odnosima ili Bečka konvencija o konzularnim odnosima;

(f) dokaze o pristupu ugovorima, kako je određeno u članku 172.;

(g) u dinamičkim sustavima nabave iz članka 131., prirodu predviđenih nabava, kao i sve potrebne informacije koje se odnose na sustav nabave, korištenu elektroničku opremu i načine i specifikacije tehničkog spajanja.

4. U predlošku ugovora treba posebno:

(a) navesti kazne za nepridržavanje njegovih odredaba;

(b) navesti detaljan sadržaj faktura ili odgovarajuće popratne dokumentacije u skladu s člankom 102.;

(c) navesti da je, u slučaju kada su javni naručitelji institucije, pravo Unije ono pravo koje se primjenjuje na ugovor te ga prema potrebi dopunjuje nacionalno pravo kako je određeno u ugovoru;

(d) navesti sud nadležan za rješavanje sporova.

Za potrebe točke (c) prvog podstavka ovog stavka, u slučaju ugovora iz članka 121. stavka 1., nacrt ugovora može se pozivati isključivo na nacionalno pravo.

5. Javni naručitelji mogu zahtijevati informacije od ponuditelja o bilo kojem dijelu ugovora kojeg ponuditelj namjerava dati trećim stranama u podizvođenje i o identitetu podizvođitelja. Uz informacije iz članka 143., javni naručitelj može od natjecatelja ili ponuditelja zahtijevati i podnošenje informacija o financijskim, ekonomskim, tehničkim i stručnim sposobnostima, kako je navedeno u člancima 146., 147. i 148., predviđenog podizvođitelja, a posebno kad poslovanje s podizvođiteljima čini značajan dio ugovora.

Članak 139.

Tehničke specifikacije**(Članak 105. Financijske uredbe)**

1. Tehničke specifikacije moraju omogućiti jednak pristup natjecateljima i ponuditeljima te ne smiju stvarati neopravdane prepreke za konkurentno nadmetanje.

Njima se određuju zahtijevane karakteristike proizvoda, usluge, materijala ili rada s obzirom na svrhu za koju ih je namijenio javni naručitelj.

2. Karakteristike iz stavka 1. uključuju:

(a) razine kvalitete;

(b) učinak na okoliš;

(c) kad god je to moguće, kriterije pristupačnosti za osobe s invaliditetom ili oblikovanje prilagođeno svim korisnicima;

(d) razine i postupke ocjenjivanja sukladnosti;

(e) spremnost za korištenje;

(f) sigurnost ili dimenzije, uključujući, za robu, trgovački naziv i upute za korisnike i, za sve ugovore, terminologiju, simbole, ispitivanje i metode ispitivanja, pakovanje, oznake i označavanje, proizvodne postupke i metode;

(g) za ugovore o radovima, postupke o osiguranju kvalitete te pravila planiranja i obračuna troškova, ispitivanje, inspekcijske preglede i uvjete prihvatanja poslova i metoda ili tehnika izgradnje i sve druge tehničke uvjete koje javni naručitelj može zahtijevati na temelju općih ili posebnih propisa u vezi s dovršenim radovima i s materijalima ili sastavnim elementima.

3. Tehničke specifikacije se utvrđuju na jedan od sljedećih načina:

(a) upućivanjem na europske norme ili na europska tehnička odobrenja ili zajedničke tehničke specifikacije, u slučaju kada takve specifikacije postoje, na međunarodne norme ili na druge tehničke referentne sustave koje su uspostavila europska tijela za normizaciju, ili ako oni ne postoje, na njihove nacionalne ekvivalente; svakom upućivanju dodaje se izraz „ili ekvivalent“;

(b) u pogledu izvršavanja ili funkcionalnih zahtjeva koji mogu uključivati ekološke karakteristike i dovoljno su detaljni kako bi se ponuditeljima omogućilo utvrđivanje svrhe ugovora, a javnim naručiteljima sklapanje ugovora;

(c) kombinacijom ove dvije metode utvrđivanja.

4. U slučaju kada javni naručitelji koriste mogućnost upućivanja na specifikacije iz stavka 3. točke (a), oni ne smiju odbiti ponudu na temelju toga što ona nije u skladu s tim specifikacijama, ako ponuditelj ili natjecatelj dokaže pomoću odgovarajućih sredstava i na način koji je zadovoljavajući za javnog naručitelja da ponuda na istovrstan način ispunjava utvrđene zahtjeve.

Odgovarajuće sredstvo može biti tehnička dokumentacija proizvođača ili izvješće o ispitivanju priznatog tijela.

5. U slučaju kada javni naručitelji koriste mogućnost iz stavka 3. točke (b) kojom se propisuju specifikacije u pogledu izvršavanja ili funkcionalnih zahtjeva, oni ne smiju odbiti ponudu koja je u skladu s nacionalnom normom kojom se prenosi europska norma, europsko tehničko odobrenje ili zajedničke tehničke specifikacije, međunarodna norma ili tehnički referentni sustavi koje uspostavljaju europska tijela za normizaciju, ako se te specifikacije odnose na potrebno izvršavanje ili funkcionalne zahtjeve.

Ponuditelj mora dokazati, na način koji je prihvatljiv javnom naručitelju i bilo kojim odgovarajućim sredstvima, da je ponuda u skladu sa zahtjevima izvršavanja ili funkcionalnim zahtjevima koje je postavio javni naručitelj. Odgovarajuće sredstvo može biti tehnička dokumentacija proizvođača ili izvještaj o ispitivanju priznatog tijela.

6. U slučaju kada javni naručitelji utvrde ekološke karakteristike u smislu izvršavanja ili funkcionalnih zahtjeva, oni se mogu koristiti detaljnim specifikacijama ili, prema potrebi, njihovim dijelovima kako je utvrđeno europskim, multinacionalnim ili nacionalnim eko-oznakama ili bilo kojim drugim eko-oznakama, pod uvjetom da su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) korištene specifikacije odgovarajuće su za utvrđenje karakteristika robe ili usluga koji su predmet ugovora;

(b) zahtjevi označavanja postavljeni su na temelju znanstvenih podataka;

(c) eko-oznake donose se na temelju postupka u kojem mogu sudjelovati sve zainteresirane stranke, kao na primjer državna tijela, potrošači, proizvođači, distributeri i organizacije za zaštitu okoliša;

(d) eko-oznake dostupne su svim zainteresiranim stranama.

7. Javni naručitelji mogu naznačiti da se za usluge ili proizvode koji nose eko-oznaku podrazumijeva da su u skladu s tehničkim specifikacijama utvrđenima u ugovornoj dokumentaciji. Oni prihvaćaju svako drugo odgovarajuće sredstvo dokazivanja, kao na primjer tehničku dokumentaciju proizvođača ili izvještaj o ispitivanju koje izdaje priznato tijelo. Za potrebe stavaka 4., 5. i 6., priznato tijelo je laboratorij za ispitivanje i kalibraciju ili tijelo za ovjeravanje i inspekcije koje udovoljava europskim normama koje se primjenjuju.

8. Osim u iznimnim slučajevima valjano opravdanima predmetom ugovora, te specifikacije ne smiju upućivati na određenu izradu ili izvor ili na poseban postupak ili na žigove, patente, vrste ili specifično podrijetlo ili proizvodnju koji bi mogli utjecati na favoriziranje ili eliminaciju određene robe ili gospodarskih subjekata.

U slučaju kada nije moguće osigurati dovoljno detaljan i razumljiv opis predmeta ugovora, nakon upućivanja navodi se izraz „ili ekvivalentno”.

Članak 140.

Promjena cijene

(Članak 105. Financijske uredbe)

1. U dokumentaciji za nadmetanje jasno navode treba li se u ponudi navesti konačna cijena koju nije moguće mijenjati.

2. U suprotnom, u dokumentaciji za nadmetanje utvrđuju se uvjeti i/ili formule za promjenu cijena za vrijeme trajanja ugovora. U takvim slučajevima javni naručitelj posebno vodi računa o:

(a) predmetu postupka nabave i gospodarskim prilikama u kojima se on provodi;

(b) vrsti poslova i ugovora te njihovu trajanju;

(c) svojim financijskim interesima.

Članak 141.

Nezakonite djelatnosti koje dovode do isključenja

(Članak 106. Financijske uredbe)

Slučajevi iz članka 106. stavka 1. točke (e) Financijske uredbe uključuju sve nezakonite djelatnosti koje štete financijskim interesima Unije, a posebno:

(a) slučajeve prijevare iz članka 1. Konvencije o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica, koja je sastavljena Aktom Vijeća od 26. srpnja 1995. ⁽¹⁾;

(b) slučajeve korupcije iz članka 3. Konvencije o borbi protiv korupcije u kojoj sudjeluju službenici Europskih zajednica ili službenici država članica Europske unije koja je sastavljena Aktom Vijeća od 26. svibnja 1997. ⁽²⁾;

(c) slučajeve sudjelovanja u kriminalnoj organizaciji kako je definirano u članku 2. Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP ⁽³⁾;

(d) slučajeve pranja novca, kako je definirano u članku 1. Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾;

(e) slučajeve kaznenih djela terorizma, kaznenih djela vezanih uz terorističke aktivnosti i poticanje, pomaganje i supočiniteljstvo ili pokušaja počinjenja takvih kaznenih djela, kako je definirano u člancima 1., 3. i 4. Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP ⁽⁵⁾.

Članak 142.

Primjena razloga za isključenje i trajanje isključenja

(Članci 106., 107., 108. i 109. Financijske uredbe)

1. Kako bi se odredilo trajanje isključenja i osiguralo poštovanje načela proporcionalnosti, odgovorna institucija posebno uzima u obzir ozbiljnost činjenica, uključujući njihove utjecaje na financijske interese i ugled Unije te proteklo vrijeme, trajanje i ponavljanje povrede, namjeru ili stupanj nepažnje dotičnog subjekta te mjere koje je subjekt poduzeo za ispravljanje situacije.

Pri određivanju razdoblja isključenja, odgovorna institucija daje dotičnom natjecatelju ili ponuditelju mogućnost za iskazivanje svojih stavova.

Ako trajanje razdoblja isključenja, u skladu s mjerodavnim pravom, određuju tijela iz članka 108. stavaka 2. i 3. Financijske uredbe, Komisija to trajanje primjenjuje do najduljeg maksimalnog trajanja utvrđenog u članku 106. stavku 4. Financijske uredbe. Maksimalno razdoblje iz članka 106. stavka 4. Financijske uredbe određeno je na pet godina, računajući od sljedećih datuma:

(a) od dana pravomoćne presude u slučajevima iz članka 106. stavka 1. točaka (b) i (e) Financijske uredbe;

⁽¹⁾ SL C 316, 27.11.1995., str. 48.

⁽²⁾ SL C 195, 25.6.1997., str. 1.

⁽³⁾ SL L 300, 11.11.2008., str. 42.

⁽⁴⁾ SL L 309, 25.11.2005., str. 15.

⁽⁵⁾ SL L 164, 22.6.2002., str. 3.

(b) od dana počinjenja povrede ili, u slučaju počinjenja kontinuiranih ili ponovljenih povreda, od dana prestanka povrede, u slučajevima iz članka 106. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe kada se propust odnosi na ugovore s dotičnom institucijom.

Za potrebe točke (b) trećeg podstavka, ako je odlukom javnog tijela ili međunarodne organizacije utvrđen ozbiljan profesionalni propust, prednost ima datum odluke.

Razdoblje isključenja može se produžiti na deset godina u slučaju ponovljene povrede u roku od pet godina od datuma iz točaka (a) i (b) trećeg podstavka, podložno stavku 1.

2. Natjecatelji i ponuditelji isključuju se iz postupaka nabave i dodjele bespovratnih sredstava sve dok se nalaze u nekoj od situacija iz članka 106. stavka 1. točaka (a) i (d) Financijske uredbe.

Članak 143.

Dokazi

(Članci 106. i 107. Financijske uredbe)

1. Natjecatelji i ponuditelji prilažu uredno potpisanu i datiranu časnu izjavu u kojoj navode da se ne nalaze ni u jednoj od situacija opisanih u člancima 106. ili 107. Financijske uredbe.

Međutim u slučaju ograničenog postupka, natjecateljskog dijaloga i pregovaračkog postupka nakon objave poziva na nadmetanje, kad god javni naručitelj ograniči broj natjecatelja koji se pozivaju na pregovaranje ili na podnošenje ponude, svi natjecatelji su dužni dostaviti potvrde iz stavka 3.

Na temelju svoje procjene rizika, javni naručitelj može odustati od zahtijevanja izjave iz prvog podstavka za ugovore iz članka 137. stavka 2. Međutim, za ugovore iz članka 265. stavka 1., članka 267. stavka 1. i članka 269. stavka 1., javni naručitelj može odustati od zahtijevanja te izjave za ugovore čija je vrijednost manja ili jednaka iznosu od 20 000 EUR.

2. Ponuditelj s kojim će se sklopiti ugovor dostavlja, u roku koji određuje javni naručitelj te prije potpisivanja ugovora, dokaze iz stavka 3. ovog članka koji potvrđuju izjavu iz stavka 1. ovog članka u sljedećim slučajevima:

(a) za ugovore koje za vlastiti račun sklapaju institucije čija je vrijednost jednaka ili veća od graničnih vrijednosti iz članka 170. stavka 1.;

(b) za ugovore u području vanjskog djelovanja čija je vrijednost jednaka ili veća od graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 265. stavku 1. točki (a), članku 267. stavku 1. točki (a) ili članku 269. stavku 1. točki (a).

Za ugovore čija je vrijednost manja od graničnih vrijednosti iz točaka (a) i (b) prvog podstavka ovog stavka, javni naručitelj može, ako sumnja da se ponuditelj s kojim će se sklopiti ugovor nalazi u jednoj od situacija koje uzrokuju isključenje, zahtijevati od ponuditelja da mu dostavi dokaze iz stavka 3.

3. Javni naručitelj prihvaća kao zadovoljavajući dokaz da se natjecatelj ili ponuditelj s kojim će se sklopiti ugovor ne nalazi ni u jednoj od situacija iz članka 106. stavka 1. točaka (a), (b) ili (e) Financijske uredbe izvadak iz sudskog registra novijeg datuma ili, u suprotnom, ekvivalentni dokument novijeg datuma koji je izdalo sudsko ili upravno tijelo matične države ili države podrijetla koji dokazuje da su ti zahtjevi ispunjeni. Kao zadovoljavajući dokaz da se natjecatelj ili ponuditelj ne nalazi u situaciji opisanoj u točki (a) ili (d) članka 106. stavka 1. Financijske uredbe javni naručitelj prihvaća potvrdu novijeg datuma koju je izdalo nadležno tijelo predmetne države.

U slučaju kada dotična država ne izda dokument ili potvrdu iz stavka 1. ovog članka te u drugim slučajevima koji dovode do isključenja iz članka 106. Financijske uredbe, njih može zamijeniti izjava pod prisegom ili, u suprotnom, svečana izjava zainteresirane stranke pred sudskim ili upravnim tijelom, bilježnikom ili kvalificiranim strukovnim tijelom u njegovoj matičnoj državi ili državi podrijetla.

4. Ovisno o nacionalnom zakonodavstvu države u kojoj natjecatelj ili ponuditelj imaju poslovni nastan, dokumenti iz stavaka 1. i 3. odnose se na pravne i/ili fizičke osobe, uključujući, kada javni naručitelj smatra da je to potrebno, direktore poduzeća ili bilo koju drugu osobu ovlaštenu za zastupanje, odlučivanje ili kontrolu u vezi s natjecateljem ili ponuditeljem.

5. U slučaju kada postoji sumnja da se natjecatelji ili ponuditelji nalaze u nekoj od situacija koje dovode do isključenja, javni naručitelji mogu sami podnijeti zahtjev nadležnim tijelima iz stavka 3. kako bi došli do informacija koje smatraju potrebnima u vezi s tom situacijom.

6. Javni naručitelj može se odreći zahtjeva kojim obvezuje natjecatelja ili ponuditelja da dostave pisane dokaze iz stavka 3. ako su mu takvi dokazi već dostavljeni za potrebe drugog postupka nabave i pod uvjetom da dokumenti nisu izdani prije više od godinu dana i da su još valjani.

U takvom slučaju natjecatelj ili ponuditelj časnio izjavljuje da su pisani dokazi već bili dostavljeni u prethodnom postupku nabave i potvrđuje da nije došlo ni do kakvih promjena u njegovom položaju.

7. Natjecatelj ili ponuditelj na zahtjev javnog naručitelja dostavlja časnu izjavu svog predviđenog podizvoditelja da se ne nalazi u nekoj od situacija iz članka 106. i 107. Financijske uredbe.

U slučaju sumnje u tu časnu izjavu, javni naručitelj traži dokaze iz stavaka 3. i 4. Stavak 5. primjenjuje se prema potrebi.

Članak 144.

Središnja baza podataka

(Članak 108. Financijske uredbe)

1. Institucije, izvršne agencije i tijela iz članka 108. stavka 1. Financijske uredbe dostavljaju Komisiji, u obliku koji odredi Komisija, informacije o trećim stranama koje su u nekoj od situacija iz članka 106. i 107., članka 109. stavka 1. točke (b) i članka 109. stavka 2. točke (a) Financijske uredbe, o razlozima za isključenje i trajanju razdoblja isključenja.

Oni također dostavljaju informacije o osobama ovlaštenima za zastupanje, donošenje odluka i kontrolu nad trećim osobama koje su pravni subjekti, u slučaju kada su se te osobe našle u nekoj od situacija iz članka 106. i 107., članka 109. stavka 1. točke (b) i članka 109. stavka 2. točke (a) Financijske uredbe.

Tijela iz stavaka 2. i 3. članka 108. Financijske uredbe dostavljaju Komisiji, u obliku koji odredi Komisija, informacije o trećim stranama koje se nalaze u nekoj od situacija iz članka 106. stavka 1. točke (e) Financijske uredbe, kada je njihovo ponašanje štetno za financijske interese Unije i osobama ovlaštenima za zastupanje, odlučivanje ili kontrolu nad trećim stranama koje su pravni subjekti, poput:

(a) vrstu njihove presude;

(b) trajanje razdoblja isključenja iz postupaka nabave, prema potrebi.

2. Institucije, agencije, i tijela iz stavka 1. imenuju osobe ovlaštene za obavješćivanje Komisije i primanje od Komisije informacija koje se čuvaju u bazi podataka.

U slučaju institucija, agencija, i tijela iz članka 108. stavka 1. Financijske uredbe, imenovane osobe upućuju informacije što je

prije moguće računovodstvenom službeniku Komisije i traže, prema potrebi, unos, izmjenu ili uklanjanje podataka iz baze podataka.

U slučaju tijela iz članka 108. stavka 2. Financijske uredbe, imenovane osobe upućuju potrebne informacije dužnosniku za ovjeravanje Komisije koji je odgovoran za dotični program ili djelovanje, u roku od tri mjeseca od donošenja relevantne presude.

Računovodstveni službenik Komisije unosi, mijenja ili uklanja podatke iz baze podataka. On imenovanim osobama putem zaštićenog protokola pruža jednom mjesečno potvrđene podatke iz baze podataka.

3. Institucije, agencije i tijela iz stavka 1. potvrđuju Komisiji da su informacije koje su oni dostavili utvrđene i prenesene u skladu s načelima određenima u Uredbi (EZ) br. 45/2001 i Direktivi 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ o zaštiti osobnih podataka.

Oni posebno unaprijed obavješćuju sve treće strane ili osobe iz stavka 1. da će njihovi podaci možda biti uključeni u bazu podataka i da će ih Komisija dostaviti imenovanim osobama iz stavka 2. Oni prema potrebi ažuriraju prenesene informacije nakon ispravaka ili brisanja ili izmjene podataka.

Svaka strana koja je unesena u bazu podataka ima pravo biti informirana o pohranjenim podacima koji se odnose na tu stranu, na temelju zahtjeva računovodstvenom službeniku Komisije.

4. U skladu s Direktivom 95/46/EZ, države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za pomoć Komisiji u učinkovitom upravljanju bazom podataka.

U sporazumima s tijelima trećih zemalja i svim tijelima iz članka 108. stavaka 2. i 3. Financijske uredbe utvrđuju se odgovarajuće mjere s ciljem osiguravanja poštovanja tih odredaba i načela koja se odnose na zaštitu osobnih podataka.

Članak 145.

Administrativne i financijske sankcije

(Članci 109. i 131. Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje primjenu kazni utvrđenih u ugovoru, natjecatelje ili ponuditelje i izvoditelje koji su dali

⁽¹⁾ SL L 281, 23.11.1995., str. 31.

lažne izjave, počinili značajne pogreške ili nepravilnosti ili prijevare ili za koje je ustanovljeno da su značajno prekršili ugovorne odredbe može se isključiti iz svih ugovora i dodjele bespovratnih sredstava koji se financiraju iz proračuna Unije tijekom maksimalnog razdoblja od pet godina od dana kada je utvrđeno da je povreda potvrđena nakon kontradiktornog postupka s natjecateljem, ponuditeljem ili izvoditeljem.

To se razdoblje može produžiti na deset godina u slučaju ponovljene povrede tijekom razdoblja od pet godina od dana iz prvog podstavka.

2. Ponuditeljima ili natjecateljima koji su dali lažne izjave, počinili značajne pogreške, nepravilnosti ili prijevare mogu biti izrečene i financijske sankcije koje predstavljaju od 2 % do 10 % ukupne procijenjene vrijednosti ugovora koji se sklapa.

Izvoditeljima za koje se ustanovilo da su značajno prekršili svoje ugovorne obveze mogu biti izrečene novčane kazne koje predstavljaju od 2 % do 10 % ukupne vrijednosti predmetnog ugovora.

Ta stopa može se povećati na stopu od 4 % do 20 % u slučaju ponovljene povrede u roku od pet godina od datuma iz prvog podstavka stavka 1.

3. Institucija određuje administrativne ili financijske sankcije uzimajući posebno u obzir elemente iz članka 142. stavka 1.

Članak 146.

Uvjeti sposobnosti

(Članak 110. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelji sastavljaju jasne i nediskriminirajuće uvjete sposobnosti.

2. Uvjeti sposobnosti primjenjuju se u svim postupcima nabave za potrebe procjene financijske, ekonomske, tehničke i stručne sposobnosti natjecatelja ili ponuditelja.

Javni naručitelj može odrediti minimalne stupnjeve sposobnosti ispod kojih natjecatelji ne mogu biti odabrani.

3. Od svakog ponuditelja ili natjecatelja može se tražiti da dokaže da je ovlašten za izvršavanje ugovora prema nacionalnom pravu, što se dokazuje upisom u trgovački ili strukovni registar ili izjavom danom pod prisegom ili potvrdom, članstvom u posebnoj organizaciji, izričitim ovlaštenjem ili upisom u registar poreza na dodanu vrijednost (dalje u tekstu: „registar PDV-a”).

4. Javni naručitelji navode u pozivu na nadmetanje ili u pozivu za iskaz interesa ili u pozivu za podnošenje ponuda reference za ispitivanje statusa i pravne sposobnosti ponuditelja ili natjecatelja.

5. Informacije koje zahtijeva javni naručitelj kao dokaz financijske, ekonomske, tehničke i stručne sposobnosti natjecatelja ili ponuditelja i minimalnih stupnjeva sposobnosti koji se traže u skladu sa stavkom 2. ne smiju izlaziti iz okvira predmeta ugovora i trebaju voditi računa o zakonitim interesima gospodarskih subjekata, posebno s obzirom na zaštitu tehničkih i poslovnih tajni poduzeća.

6. Javni naručitelj se, ovisno o svojoj procjeni rizika, može odlučiti ne zahtijevati dokaze o financijskoj, ekonomskoj, tehničkoj ili stručnoj sposobnosti natjecatelja ili ponuditelja u slučaju sljedećih ugovora:

(a) ugovori koje institucije sklapaju za svoj račun, a čija vrijednost ne prelazi vrijednost iz članka 137. stavka 1.;

(b) ugovori sklopljeni u području vanjskog djelovanja čija je vrijednosti ispod graničnih vrijednosti iz članka 265. stavka 1. točke (a), članka 267. stavka 1. točke (a) ili članka 269. stavka 1. točke (a).

U slučaju kada se javni naručitelj odluči ne zahtijevati dokaze o financijskoj, ekonomskoj, tehničkoj i stručnoj sposobnosti natjecatelja ili ponuditelja, ne smije se obavljati nikakvo prefinansiranje osim ako nije dano financijsko jamstvo u jednakom iznosu.

Članak 147.

Ekonomska i financijska sposobnost

(Članak 110. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Dokaz o ekonomskoj i financijskoj sposobnosti može se posebno dostaviti u obliku jednog od sljedećih dokumenata:

(a) odgovarajući bankovni izvadci ili, prema potrebi, dokaz o osiguranju od profesionalnih rizika;

(b) financijski izvještaji za najviše tri zadnje godine za koje je pripremljen završni račun;

(c) izvještaj o sveukupnom prometu i prometu u vezi s radovima, isporukama ili uslugama na koje se odnosi ugovor tijekom razdoblja koje ne može biti dulje od zadnje tri financijske godine za koje su dostupni podaci.

2. Javni naručitelj može odustati od zahtijevanja od natjecatelja ili ponuditelja da dostave pisane dokaze iz stavka 1. ako su mu takvi dokazi već dostavljeni za potrebe drugog postupka nabave i oni još uvijek ispunjavaju uvjete iz stavka 1.

Ako zbog nekog iznimnog razloga za koji javni naručitelj smatra da je opravdan, ponuditelj ili natjecatelj ne može dostaviti dokaze koje traži javni naručitelj, on može dokazati svoju ekonomsku i financijsku sposobnost na bilo koji drugi način koji javni naručitelj smatra prikladnim.

3. Gospodarski se subjekt može, prema potrebi i za određeni ugovor, osloniti na sposobnost drugih tijela, bez obzira na pravnu prirodu veza koje s njima ima. U tom slučaju on mora dokazati javnom naručitelju da će imati na raspolaganju potrebna sredstva za izvršavanje ugovora, na primjer predočavanjem dokaza o preuzimanju obveze od strane tih subjekata da mu daju ta sredstva na raspolaganje.

Javni naručitelj može zatražiti da gospodarski subjekt i subjekti iz prvog podstavka budu solidarno odgovorni za izvršavanje ugovora.

Pod jednakim uvjetima, konzorcij gospodarskih subjekata iz članka 121. stavka 5. može se osloniti na sposobnosti članova konzorcija ili drugih subjekata.

Članak 148.

Tehnička i stručna sposobnost

(Članak 110. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Tehnička i stručna sposobnost gospodarskih subjekata ocjenjuje se i provjerava u skladu sa stavcima 2. i 3. U postupcima nabave robe koja zahtijeva poslove, usluge i/ili radove smještanja ili instalacije, takva se sposobnost procjenjuje posebno u pogledu njihovog znanja, učinkovitosti, iskustva i pouzdanosti.

2. Dokaz o tehničkoj i stručnoj sposobnosti gospodarskih subjekata može se dostaviti na temelju sljedećih dokumenata, ovisno o prirodi, količini ili opsegu i svrsi isporuka, usluga, ili radova koji se trebaju izvršiti:

(a) dokaza o obrazovnim i stručnim kvalifikacijama pružatelja usluga ili izvoditelja i/ili rukovodećeg osoblja poduzeća, te posebno, osobe ili osoba odgovornih za pružanje usluga ili obavljanje radova;

(b) popisa:

i. glavnih pruženih usluga i isporučenih roba u zadnje tri godine, s iznosima, datumima i primateljima, javnim ili privatnim;

ii. radova izvršenih u zadnjih pet godina, s iznosima, datumima i mjestima;

(c) opisa tehničke opreme, alata i postrojenja kojima će se poduzeće koristiti za izvršenje ugovora o uslugama ili radovima;

(d) opisa tehničke opreme i mjera korištenih za osiguranje kvalitete robe i usluga te opisa studijskih i istraživačkih mogućnosti poduzeća;

(e) navođenje tehničara i tehničkih tijela uključenih u izvođenje, bez obzira pripadaju li izravno poduzeću ili ne, posebno onih odgovornih za kontrolu kvalitete;

(f) u pogledu nabave robe: uzoraka, opisa i/ili vjerodostojnih fotografija i/ili potvrda koje su izdale službene institucije za kontrolu kvalitete ili agencije priznate stručnosti, kojima se potvrđuje sukladnost proizvoda s važećim specifikacijama ili normama;

(g) izjava o prosječnom godišnjem broju zaposlenih i broju rukovodećeg osoblja pružatelja usluga ili izvoditelja radova u zadnje tri godine;

(h) naznaku udjela ugovora koji pružatelj usluga namjerava dati podizvoditeljima;

(i) za ugovore o javnim radovima i ugovore o javnim uslugama, i samo u odgovarajućim slučajevima, navođenje mjera za gospodarenje okolišem koje će gospodarski subjekt moći primjenjivati kod izvršavanja ugovora.

U slučaju kada se usluge ili roba iz točke (b) podtočke i. prvog podstavka pružaju javnim naručiteljima, dokaz o izvršenju je u obliku potvrda koje izdaje ili supotpisuje nadležno tijelo.

Za potrebe točke (b) podtočke ii. prvog podstavka, uz opis najvažnijih radova prilaže se potvrda o zadovoljavajućoj izvedbi, uz navođenje jesu li oni izvedeni stručno i u potpunosti.

3. U slučaju kada su usluge ili roba koji se isporučuju složeni ili se iznimno naručuju za posebnu namjenu, dokazi o tehničkoj i stručnoj sposobnosti može se osigurati provjerom koju obavlja javni naručitelj ili, u njegovo ime, nadležno službeno tijelo

države u kojoj pružatelj usluge ili dobavljač ima poslovni nastan, podložno suglasnosti tog tijela. Takve se provjere odnose na tehničku sposobnost dobavljača ili njegovu proizvodnu sposobnost, te, prema potrebi, njegove studijske ili istraživačke mogućnosti i mjere za kontrolu kvalitete.

4. U slučaju kada javni naručitelji zahtijevaju da se prilože potvrde koje izdaju neovisna tijela kojima se potvrđuje da se gospodarski subjekt pridržava određenih standarda osiguranja kvalitete, te potvrde upućuju na sustave za osiguranje kvalitete koji se temelje na odgovarajućoj seriji europskih normi koje potvrđuju akreditirana tijela. Međutim, javni naručitelji također prihvaćaju druge dokaze o jednakim mjerama osiguranja kvalitete od gospodarskih subjekata koji nemaju pristup navedenim potvrđama ili nemaju mogućnost dobivanja tih potvrda u predviđenom roku.

5. U slučaju kada javni naručitelji zahtijevaju da se prilože potvrde koje izdaju neovisnih tijela kojima se potvrđuje da se gospodarski subjekt pridržava određenih programa ili standarda gospodarenja okolišem, one upućuju na Program Europske unije za upravljanje okolišem i neovisno ocjenjivanje ili na druge priznate programe gospodarenja okolišem u skladu člankom 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾, ili na druge standarde gospodarenja okolišem koji se temelje na relevantnim europskim ili međunarodnim normama akreditiranih tijela. Oni priznaju jednakovrijedne potvrde tijela osnovanih u drugim državama članicama. Oni također moraju od gospodarskih subjekata prihvatiti i druge dokaze o jednakovrijednim mjerama za gospodarenje okolišem.

6. Gospodarski se subjekt može, prema potrebi i za određeni ugovor, osloniti na sposobnost drugih tijela, bez obzira na pravnu prirodu veza koje s njima ima. U tom slučaju on mora dokazati javnom naručitelju da će imati na raspolaganju potrebna sredstva za izvršavanje ugovora, na primjer predočavanjem dokaza o preuzimanju obveze od strane tih subjekata da mu daju ta sredstva na raspolaganje.

Pod jednakim uvjetima, konzorcij gospodarskih subjekata iz članka 121. stavka 5. može se osloniti na sposobnosti članova konzorcija ili drugih subjekata.

7. U slučaju ugovora o radovima, ugovora o uslugama i poslovima smještaja ili instalacije u kontekstu ugovora o nabavi robe, javni naručitelj može zahtijevati da pojedine važne zadaće obavlja izravno sam ponuditelj ili, ako ponudu podnosi konzorcij gospodarskih subjekata iz članka 121. stavka 6., sudionik konzorcija.

8. Javni naručitelji mogu zaključiti da gospodarski subjekti neće izvršiti ugovor u skladu s odgovarajućim standardom

kvalitete kada javni naručitelj utvrdi postojanje sukoba interesa u tim gospodarskim subjektima koji mogu negativno utjecati na izvršavanje ugovora.

Članak 149.

Pravila i kriteriji za odabir

(Članak 110. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje članak 107. Financijske uredbe, ugovori se sklapaju na jedan od sljedeća dva načina:

(a) prema postupku automatskog sklapanja ugovora, u kojem slučaju se ugovor dodjeljuje ponudi u kojoj se, ako je ispravna i ispunjava utvrđene uvjete, nudi najniža cijena;

(b) prema postupku za najbolju vrijednost za novac.

2. Kako bi utvrdili koja ponuda nudi najbolju vrijednost za novac, javni naručitelj uzima u obzir ponuđenu cijenu i ostale kriterije kvalitete koje opravdava predmet ugovora poput tehničke vrijednosti, estetskih i funkcionalnih obilježja, ekoloških obilježja, tekućih troškova, rentabilnosti, dovršenja ili vremena isporuke, usluga nakon prodaje i tehničke pomoći. Javni naručitelj može utvrditi minimalne razine kvalitete. Ponude čija je razina kvalitete ispod navedene odbijaju se.

3. Javni naručitelj u pozivu na nadmetanje ili u specifikaciji ili opisnoj dokumentaciji navodi ponder koji pridaje svakom kriteriju za određivanje najbolje vrijednosti za novac. Taj ponder može biti izražen kao niz vrijednosti s odgovarajućim maksimalnim rasponom.

Ponder koji se pridaje cijeni u odnosu na druge kriterije ne smije dovesti do toga da cijena nema utjecaja na izbor izvoditelja, ne dovodeći u pitanje raspon naknada za određene usluge koje utvrđuju institucije, kao što su one koje pružaju stručnjaci za potrebe evaluacije.

Ako u iznimnim slučajevima ponderiranje nije tehnički moguće, posebno zbog predmeta ugovora, javni naručitelj samo navodi kriterije koje primjenjuje, prema redoslijedu važnosti, počevši od najvažnijeg do najmanje važnog.

Članak 150.

Upotreba elektroničkih dražbi

(Članak 110. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelji se mogu koristiti elektroničkim dražbama na kojima se predstavljaju nove cijene, izmijenjene naniže i/ili nove vrijednosti pojedinih elemenata ponuda.

⁽¹⁾ SL L 342, 22.12.2009., str. 1.

Za potrebe prvog podstavka, javni naručitelji koriste se elektroničkim procesom koji se ponavlja (elektronička dražba), a koji se provodi nakon početne potpune evaluacije ponuda i koji omogućava njihovo rangiranje pomoću automatskih metoda evaluacije.

2. U otvorenim, ograničenim ili pregovaračkim postupcima u slučaju iz članka 135. stavka 1. točke (a), javni naručitelji mogu odlučiti da sklapanju ugovora o javnoj nabavi prethodi elektronička dražba kada se specifikacije ponude mogu precizno utvrditi.

U jednakim okolnostima, elektronička se dražba može održati nakon ponovnog otvaranja natječaja između stranaka u okvirnom sporazumu kako je navedeno u članku 122. stavku 3. točki (b) i nakon otvaranja natječaja za ugovore koji se sklapaju prema dinamičkom sustavu nabave iz članka 131.

Elektronička dražba temelji se ili isključivo na cijenama, u kojem slučaju se ugovor sklapa s ponuditeljem s najnižom cijenom, ili na cijenama i/ili vrijednostima svojstava ponuda navedenih u specifikacijama, u kojem slučaju se ugovor sklapa s ponuditeljem koji nudi najbolju vrijednost za novac.

3. Javni naručitelji koji odluče održati elektroničku dražbu taj podatak navode u pozivu na nadmetanje.

Specifikacija treba sadržavati sljedeće podatke:

- (a) svojstva, čije su vrijednosti predmet elektroničke dražbe, pod uvjetom da su ta svojstva mjerljiva te da se mogu izraziti brojkama ili postocima;
- (b) bilo koja ograničenja na vrijednosti koje se mogu podnositi, a koja proizlaze iz specifikacija koje se odnose na predmet ugovora;
- (c) informacije koje će biti dostupne ponuditeljima tijekom elektroničke dražbe i, prema potrebi, vrijeme kada će im biti dostupne;
- (d) bitne informacije koje se odnose na postupak elektroničke dražbe;
- (e) uvjete pod kojima će ponuditelji moći davati svoje ponude i, posebno, minimalne razlike koje će, ako je prikladno, biti potrebne tijekom davanja ponuda;
- (f) bitne informacije koje se odnose na elektroničku opremu koja se koristi te rješenja i tehničke specifikacije za povezivanje.

4. Javni naručitelji prije provođenja elektroničke dražbe obavljaju potpunu početnu evaluaciju ponuda u skladu s utvrđenim kriterijima za odabir i ponderima koji su im dodijeljeni.

Svi ponuditelji koji su podnijeli prihvatljive ponude istodobno se pozivaju elektroničkim putem da podnesu nove cijene i/ili nove vrijednosti; poziv sadrži sve bitne informacije koje se odnose na pojedinačno spajanje na elektroničku opremu koja se koristi te navodi datum i vrijeme početka elektroničke dražbe. Elektronička dražba može se provesti u više uzastopnih faza. Elektronička dražba može započeti najranije dva radna dana od datuma slanja poziva.

5. Kada se ugovor sklapa na temelju ponude koja nudi najbolju vrijednost za novac, pozivu se prilažu rezultati potpune evaluacije relevantne ponude, provedene u skladu s ponderiranjem kako je predviđeno u prvom podstavku članka 149. stavka 3.

U pozivu se također navodi matematička formula koja će se koristiti u elektroničkoj dražbi za utvrđivanje automatske promjene u rangiranju na temelju ponuđenih novih cijena i/ili novih vrijednosti. Ta formula uključuje ponderiranje svih utvrđenih kriterija za određivanje ponude koja pruža najbolju vrijednost za novac, kako je navedeno u pozivu na nadmetanje ili u specifikaciji. Međutim, u tu se svrhu svi rasponi unaprijed umanjuju na određenu vrijednost.

U slučaju kada su dopuštene varijante, osigurava se posebna formula za svaku varijantu.

6. Tijekom svake faze elektroničke dražbe javni naručitelji svim ponuditeljima trenutačno dostavlja dovoljno informacija kako bi im omogućili da utvrde svoj relativni položaj u svakom trenutku. Također mogu dostavljati i druge informacije u vezi s ostalim podnesenim cijenama ili vrijednostima, pod uvjetom da je tako navedeno u specifikacijama. Mogu također u svakom trenutku objaviti broj sudionika u toj fazi dražbe. Međutim, ni u kojem slučaju ne smiju otkrivati identitet ponuditelja tijekom bilo koje faze elektroničke dražbe.

7. Javni naručitelji zatvaraju elektroničku dražbu na jedan ili više sljedećih načina:

- (a) u pozivu za sudjelovanje na dražbi unaprijed navode određeni datum i vrijeme;
- (b) kada ne prime nove cijene ili vrijednosti koje ispunjavaju zahtjeve u vezi minimalnih razlika;
- (c) kada je dovršen broj faza u dražbi određen u pozivu za sudjelovanje u dražbi.

Za potrebe točke (b) prvog podstavka, javni naručitelji navode u pozivu za sudjelovanje na dražbi vrijeme koje može proteći nakon zaprimanja zadnjeg podnošenja, a prije zatvaranja elektroničke dražbe.

U slučaju da javni naručitelji odluče zatvoriti elektroničku dražbu u skladu s točkom (c) prvog podstavka, po mogućnosti u kombinaciji s aranžmanima utvrđenima u točki (b) prvog podstavka, u pozivu za sudjelovanje na dražbi navode vremenski raspored za svaku fazu dražbe.

8. Nakon zatvaranja elektroničke dražbe, javni naručitelji sklapaju ugovor u skladu s člankom 149. na temelju rezultata elektroničke dražbe.

Javni naručitelji ne smiju se koristiti elektroničkim dražbama na neprimjeren način ili ih koristiti tako da sprečavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišno natjecanje ili mijenjaju predmet ugovora kako je naveden u objavljenom pozivu na nadmetanje i definiran u specifikaciji.

Članak 151.

Izuzetno niske ponude

(Članak 110. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Ako se ponude za određeni ugovor čine izuzetno niske, prije nego što odbije takve ponude samo iz tog razloga, javni naručitelj mora zatražiti pisanim putem podatke o sastavnim elementima ponude koju smatra bitnom i provjeriti te sastavne elemente nakon odgovarajućeg saslušanja uključenih stranaka, uzimajući u obzir dobivena obrazloženja. Ti se podaci mogu posebno odnositi na sukladnost s odredbama koje se odnose na zaštitu na radu i uvjete rada koji su na snazi na mjestu na kojem će se izvršiti rad, pružiti usluga ili isporučiti roba.

Javni naručitelj posebno može uzeti u obzir obrazloženja koja se odnose na:

- (a) ekonomičnost proizvodnog procesa, pružanja usluga ili načina gradnje;
- (b) odabrana tehnička rješenja ili iznimno povoljne uvjete koje ima ponuditelj;
- (c) originalnost ponude.

2. U slučaju da javni naručitelj ustanovi da je ponuda izuzetno niska zbog dobivene državne potpore, on može odbiti ponudu samo iz tog razloga ako ponuditelj u razumnom roku koji odredi javni naručitelj ne dokaže da je predmetna potpora dodijeljena konačno i u skladu s postupcima i odlukama koje su navedene u pravilima Unije o državnoj potpori.

Članak 152.

Rokovi za primanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje

(Članak 111. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelji utvrđuju fiksne i konačne rokove izražene u kalendarskim danima za primanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje. Rokovi moraju biti dovoljno dugi da bi se zainteresiranim stranama omogućilo prihvatljivo i primjereno vremensko razdoblje za pripremu i dostavu njihovih ponuda, posebno uzimajući u obzir složenost ugovora ili potrebu posjećivanja lokacije ili uvida na licu mjesta u dokumente priložene specifikacijama.

2. U otvorenim postupcima čija je vrijednost jednaka ili iznad graničnih vrijednosti iz članka 170. stavka 1., rok za primanje ponuda ne smije biti kraći od 52 dana od dana kada je poslan poziv na nadmetanje.

3. U ograničenim postupcima, u slučajevima upotrebe natjecateljskog dijaloga iz članka 132. i u pregovaračkim postupcima s objavom poziva na nadmetanje za ugovore iznad graničnih vrijednosti određenih u članku 170. stavku 1., rok za primanje zahtjeva za sudjelovanje ne smije biti kraći od 37 dana od dana kada je poslan poziva na nadmetanje.

U ograničenim postupcima za ugovore čija je vrijednosti jednaka ili iznad graničnih vrijednosti određenih u članku 170. stavku 1., rok za primanje ponuda ne smije biti kraći od 40 dana od dana kada je poslan poziv za podnošenje ponuda.

Međutim, u postupcima nakon poziva za iskaz interesa iz članka 136. stavka 1., rok:

- (a) najmanje 21 dan od dana kada je poslan poziv za podnošenje ponuda za primanje ponuda u slučaju postupka iz članka 136. stavka 1. točke (a) i članka 136. stavka 3. točke (b) podtočke i.;
- (b) najmanje 10 dana za primanje zahtjeva za sudjelovanje i najmanje 21 dan za primanje ponuda u slučaju dvofaznog postupka iz članka 136. stavka 3. točke (b) podtočke ii.

4. U slučaju kada su javni naručitelji u skladu s člankom 123. stavkom 2. poslali predinformativnu obavijest za objavu ili su sami objavili prethodnu obavijest o svojem profilu kupca za ugovore iznad graničnih vrijednosti određenih u članku 170. stavku 1., rok za primitak ponuda može se općenito skratiti na 36 dana, ali on nikako ne može biti kraći od 22 dana od dana kada je poslan poziv na nadmetanje ili poziv za podnošenje ponuda.

Skraćeni rokovi iz prvog podstavka dozvoljeni su samo ako prethodna obavijest ispunjava sljedeće uvjete:

- (a) sadrži sve potrebne informacije za poziv na nadmetanje u mjeri u kojoj su te informacije dostupne u vrijeme objave obavijesti;
- (b) poslana je na objavu između 52 dana i 12 mjeseci prije datuma slanja poziva na nadmetanje.

5. Rokovi za primitak ponuda mogu se skratiti za pet dana ako je dostupan neograničen i izravan pristup elektroničkim sredstvima svim dokumentima koji čine poziv za podnošenje ponuda od datuma objave poziva na nadmetanje ili poziva za iskaz interesa.

Članak 153.

Rok za pristup dokumentaciji za nadmetanje

(Članak 111. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Uz uvjet da je zahtjev podnesen dovoljno prije roka za podnošenje ponuda, specifikacija ili opisna dokumentacija u postupku iz članka 132. te dodatna dokumentacija šalju se u roku pet radnih dana od primitka zahtjeva svim gospodarskim subjektima koji su zatražili specifikacije ili iskazali interes za sudjelovanje u dijalogu ili podnošenju ponuda, podložno stavku 4. Javni naručitelji nisu obvezni odgovoriti na zahtjeve za dokumente koji su podneseni manje od pet radnih dana prije isteka roka za podnošenje ponuda.

2. Uz uvjet da je zahtjev podnesen dovoljno prije roka za podnošenje ponuda, dodatne informacije koje se odnose na specifikacije ili opisnu dokumentaciju ili dodatnu dokumentaciju dostavljaju se istodobno svim gospodarskim subjektima koji su zatražili specifikacije ili su izrazili interes za sudjelovanje u dijalogu ili za podnošenje ponuda što je prije moguće, a najkasnije u roku od šest kalendarskih dana prije isteka roka za primitak ponuda, ili u slučaju zahtjeva za informacijama koji se prime u roku kraćem od osam kalendarskih dana prije isteka roka za primitak ponuda, čim je prije moguće nakon primitka zahtjeva. Javni naručitelji nisu obvezni odgovoriti na zahtjeve za dodatnim informacijama koji su podneseni manje od pet radnih dana prije isteka roka za podnošenje ponuda.

3. Ako se iz bilo kojeg razloga specifikacije i dodatni dokumenti ili informacije ne mogu dostaviti u rokovima određenima u stavcima 1. i 2. ovog članka, ili ako ponude mogu biti dane samo nakon posjeta lokaciji ili nakon uvida na licu mjesta u dokumente priložene specifikacijama, rokovi za primitak ponuda iz članka 152. produžuju se kako bi se omogućilo svim gospodarskim subjektima da se upoznaju sa svim

potrebnim informacijama za pripremu ponuda. To se produženje oglašava na odgovarajući način, u skladu s aranžmanima određenima u člancima 123. do 126.

4. U otvorenom postupku, uključujući dinamičke sustave nabave iz članka 131., ako postoji neograničen i potpun izravan pristup elektroničkim sredstvima cijelom pozivu za podnošenje ponuda i svim dodatnim dokumentima, ne primjenjuje se stavak 1. ovog članka. U pozivu na nadmetanje iz članka 123. stavka 3. navodi se internetska adresa na kojoj je omogućen pristup toj dokumentaciji.

Članak 154.

Rokovi u hitnim slučajevima

(Članak 111. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Kod ograničenih postupaka i pregovaračkih postupaka s prethodnom objavom poziva na nadmetanje, u slučaju kada opravdana hitnost dovede do nemogućnosti ispunjavanja minimalnih rokova utvrđenih u članku 152. stavku 3., javni naručitelji mogu odrediti sljedeće rokove izražene u kalendarskim danima:

- (a) rok za primanje zahtjeva za sudjelovanje ne smije biti kraći od 15 dana od dana slanja poziva na nadmetanje, ili 10 dana u slučaju kada je taj poziv poslan Uredu za publikacije elektroničkim putem;
- (b) rok za primanje ponuda ne smije biti kraći od 10 dana od dana slanja poziva na podnošenje ponuda.

2. U ograničenim postupcima i ubrzanim pregovaračkim postupcima dodatne informacije o specifikacijama, pod uvjetom da su pravovremeno zatražene, dostavljaju se svim natjecateljima ili ponuditeljima najkasnije četiri kalendarska dana prije isteka roka za primitak ponuda.

Članak 155.

Načini komunikacije

(Članak 111. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Aranžmane za podnošenje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje određuje javni naručitelj koji može odabrati isključiv način podnošenja. Ponude i zahtjevi za sudjelovanje mogu se dostaviti pismom ili elektroničkim putem. Zahtjevi za sudjelovanje također se mogu dostaviti i telefaksom.

Odabrana sredstva komunikacije moraju biti opće dostupna i ne ograničavaju pristup gospodarskih subjekata postupku nabave.

Odabrana sredstva komunikacije moraju osigurati udovoljavanje sljedećim uvjetima:

- (a) svako podnošenje treba sadržavati sve informacije potrebne za njegovu evaluaciju;
- (b) očuvan je integritet podataka;
- (c) očuvana je povjerljivost ponuda i zahtjeva za sudjelovanje i javni naručitelji ispituju sadržaj ponuda i zahtjeva za sudjelovanje tek nakon isteka roka određenog za njihovo podnošenje;
- (d) zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

Kada je to potrebno za potrebe pravnog dokaza, javni naručitelji mogu odlučiti da zahtjevi za sudjelovanje koji su podneseni telefaksom moraju biti potvrđeni pismom ili elektroničkim putem što je prije moguće, a svakako prije roka utvrđenog u članku 152.

2. U slučajevima kada javni naručitelj odobri podnošenje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje elektroničkim putem, korišteni alati i njihova tehnička obilježja ne smiju biti diskriminirajući, moraju biti općenito dostupni i interoperabilni s proizvodima informacijske i komunikacijske tehnologije u općoj upotrebi i ne smiju ograničiti pristup gospodarskih subjekata postupku nabave.

3. Osim u slučaju ugovora ispod granične vrijednosti utvrđene u članku 170. stavku 1., uređaji za elektroničko primanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje trebaju jamčiti tehničkim sredstvima i odgovarajućim postupcima:

- (a) točnu provjeru gospodarskih subjekata;
- (b) precizno utvrđivanje točnog vremena i datuma primitka ponuda i zahtjeva za sudjelovanje;
- (c) da je moguće prihvatljivo osigurati da prije roka koji je za to određen nitko ne može imati pristup podacima koji se prenose u skladu s ovim zahtjevima;
- (d) da, ako je prekršena ta zabrana pristupa, može se prihvatljivo osigurati jasno otkrivanje povrede;
- (e) da samo ovlaštene osobe mogu odrediti ili izmijeniti datume za otvaranje primljenih podataka;
- (f) da tijekom raznih faza postupka nabave pristup svim podnesenim podacima ili dijelu tih podataka može biti moguć samo istovremenim djelovanjem ovlaštenih osoba;

(g) da istodobno djelovanje ovlaštenih osoba mora omogućiti pristup prenesenim podacima samo nakon propisanog datuma;

(h) da podaci koji su primljeni i otvoreni u skladu s ovim zahtjevima moraju biti dostupni samo osobama koje su ovlaštene da s njima budu upoznate.

4. U slučajevima kada javni naručitelj odobri podnošenje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje elektroničkim putem, elektronički dokumenti podneseni pomoću takvih sustava smatraju se izvornicima i potpisanim ovlaštenim predstavnikom gospodarskog subjekta.

5. U slučaju podnošenja pismom, ponuditelji ili natjecatelji mogu podnijeti ponude ili zahtjeve za sudjelovanje:

- (a) putem pošte ili kurirske službe, pri čemu se u pozivu za podnošenje ponuda navodi da dokaz čini datum otpreme, poštanski žig ili datum na potvrdu o predaji pošiljke;
- (b) osobnom dostavom ponuditelja ili natjecatelja ili njegovog zastupnika u prostorijama institucije, pri čemu se u pozivu za podnošenje ponuda navodi uz informacije iz članka 138. stavka 2. točke (a) služba u koji se dostavljaju ponude ili zahtjevi za sudjelovanje uz potpisanu i datiranu potvrdu o primitku.

6. Kako bi se očuvala tajnost i izbjegle poteškoće prilikom slanja ponuda pismom, pozivi na dostavu ponuda moraju uključivati sljedeću odredbu:

Ponude moraju biti dostavljene u zatvorenoj omotnici koja mora biti uložena u drugu zatvorenu omotnicu. Na unutarnjoj omotnici, pored naziva službe na koju je naslovljena i koja je bila navedena u pozivi za podnošenje ponuda, mora stajati „Poziv za podnošenje ponuda - Poštanska služba ne smije otvarati”. Ako se koriste samoljepive omotnice, one moraju biti zatvorene samoljepivom trakom i pošiljatelj se mora potpisati preko te trake.

Članak 156.

Jamstva za ozbiljnost ponude

(Članak 111. stavak 3. Financijske uredbe)

Javni naručitelj može tražiti jamstvo za ozbiljnost ponude koja se podnosi u skladu s člankom 163. i predstavlja od 1 % do 2 % ukupne vrijednosti ugovora.

Jamstvo za ozbiljnost ponude vraća se kada se sklopi ugovor. Jamstvo se zadržava ako se ponuda ne dostavi do utvrđenog roka ili ako se ponuda naknadno povuče.

Članak 157.

Otvaranje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje

(Članak 111. stavak 4. Financijske uredbe)

1. Svi zahtjevi za sudjelovanje i ponude koje ispunjavaju zahtjeve iz članka 155. otvaraju se.
2. U slučaju kada vrijednost ugovora prelazi graničnu vrijednost utvrđenu u članku 137. stavku 1., odgovorni dužnosnik za ovjeravanje imenuje komisiju za otvaranje ponuda.

Komisija za otvaranje ponuda sastavljena je od najmanje tri osobe koje predstavljaju najmanje dvije organizacijske jedinice dotične institucije koje nisu međusobno hijerarhijski povezane, od kojih barem jedna nije odgovorna odgovornom dužnosniku za ovjeravanje. Kako bi se izbjegao sukob interesa, te osobe podliježu obvezama utvrđenima u članku 57. Financijske uredbe. U predstavništvima ili lokalnim jedinicama iz članka 72. ove Uredbe ili odvojenim jedinicama u državama članicama, ako nema posebnih jedinica, ne primjenjuje se zahtjev u vezi s organizacijskim jedinicama koje nisu međusobno hijerarhijski povezane.

U slučaju postupka nabave pokrenutog na međuinstitucionalnoj osnovi, komisiju za otvaranje imenuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje institucije odgovorne za postupak nabave. Sastav komisije za otvaranje ponuda odražava u najvećoj mogućoj mjeri međuinstitucionalni značaj postupka nabave.

3. U slučajevima kada se ponude dostavljaju poštom, jedan ili više članova komisije za otvaranje ponuda parafira dokumente koji dokazuju datum i vrijeme slanja svake ponude.

Oni također parafiraju:

- (a) svaku stranicu svake ponude; ili
- (b) naslovnu stranicu i stranice koje sadrže financijske podatke svake ponude, pri čemu se cjelovitost inicijalne ponude jamči odgovarajućom tehnikom kojom se koristi odjel koji je neovisan o službi za ovjeravanje, osim u slučajevima iz drugog podstavka stavka 2.

Kada se ugovor sklapa u skladu s postupkom automatskog sklapanja ugovora u skladu s člankom 149. stavkom 1. točkom (a), cijene iz ponuda koje ispunjavaju uvjete se objavljuju.

Članovi komisije potpisuju zapisnik o otvaranju primljenih ponuda u kojem se navode ponude koje ispunjavaju uvjete iz članka 155. i ponude koje ih ne ispunjavaju te se navode razlozi zbog kojih su ponude odbijene zbog neispunjavanja uvjeta, uputom na načine za podnošenje ponuda iz članka 155. Taj zapisnik može biti potpisan pomoću elektroničkog sustava koji osigurava dovoljnu identifikaciju potpisnika.

Članak 158.

Komisija za evaluaciju ponuda i zahtjeva za sudjelovanje

(Članak 111. stavak 5. Financijske uredbe)

1. Sve zahtjeve za sudjelovanje i ponude za koje je objavljeno da ispunjavaju zahtjeve iz članka 155. ocjenjuje i rangira komisija za evaluaciju osnovana za svaku od dvije faze na temelju prethodno objavljenih razloga za isključenje i uvjeta sposobnosti odnosno kriterija za odabir.

Tu komisiju imenuje dužnosnik za ovjeravanje koji je odgovoran za davanje savjetodavnog mišljenja za ugovore čija je vrijednost iznad granične vrijednosti iz članka 137. stavka 1.

Međutim, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može odlučiti da komisija za evaluaciju ocjeni i rangira ponude samo na temelju kriterija za odabir te da se razlozi za isključenje i uvjeti sposobnosti ocjenjuju na drugi odgovarajući način kojim se jamči nepostojanje sukoba interesa.

2. Komisija za evaluaciju sastavljena je od najmanje tri osobe koje predstavljaju najmanje dvije organizacijske jedinice institucija ili tijela iz članka 208. Financijske uredbe bez hijerarhijske veze među njima, od kojih barem jedna nije podređena odgovornom dužnosniku za ovjeravanje. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava da te osobe ispunjavaju obveze utvrđene u članku 57. Financijske uredbe.

U predstavništvima i lokalnim jedinicama iz članka 72. ili odvojenim jedinicama u državama članicama, ako nema posebnih jedinica, ne primjenjuje se zahtjev u vezi s organizacijskim jedinicama koje nisu međusobno hijerarhijski povezane.

Komisija za evaluaciju može biti sastavljena od istih članova kao i komisija za otvaranje ponuda.

Na temelju odluke odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, komisiji mogu pomagati vanjski stručnjaci. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava da te osobe ispunjavaju obveze iz članka 57. Financijske uredbe.

U slučaju postupka nabave pokrenutog na međuinstitucionalnoj osnovi, komisiju za evaluaciju imenuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje institucije odgovorne za postupak nabave. Sastav komisije za evaluaciju odražava u najvećoj mogućoj mjeri međuinstitucionalni značaj postupka nabave.

3. Odbacuju se zahtjevi za sudjelovanje i ponude koji ne ispunjavaju sve bitne zahtjeve određene u dokumentaciji za nadmetanje.

Međutim, komisija za evaluaciju ili javni naručitelj mogu od natjecatelja ili ponuditelja zatražiti da dostave dodatnu dokumentaciju ili da pojasne predanu popratnu dokumentaciju u vezi s razlozima za isključenje i uvjetima sposobnosti unutar roka koji odredi.

Prihvatljivima se smatraju zahtjevi za sudjelovanje i ponude koji nisu isključeni i koji zadovoljavaju uvjete sposobnosti.

4. U slučaju izuzetno niskih ponuda iz članka 151., komisija za evaluaciju treba zatražiti sve relevantne informacije o sastavu ponude.

Članak 159.

Rezultati evaluacije

(Članak 112. Financijske uredbe)

1. Sastavlja se i datira pisani zapisnik o evaluaciji i rangiranju zahtjeva za sudjelovanje i ponuda za koje je proglašeno da ispunjavaju uvjete.

Pisani zapisnik potpisuju svi članovi komisije za evaluaciju. Taj zapisnik može biti potpisan pomoću elektroničkog sustava koji omogućuje dovoljnu identifikaciju potpisnika.

Ako komisija za evaluaciju nije bila odgovorna za provjeru ponuda u odnosu na razloge za isključenje i uvjete sposobnosti, pisani zapisnik također potpisuju osobe kojima je odgovorni dužnosnik za ovjeravanje dao tu odgovornost. Pisani zapisnik čuva se za buduće potrebe.

2. Pisani zapisnik iz stavka 1. sadrži najmanje sljedeće:

- (a) ime i adresu javnog naručitelja, predmet i vrijednost ugovora, okvirnog ugovora ili dinamičkog sustava nabave;
- (b) imena odbijenih natjecatelja ili ponuditelja i razloge njihova odbijanja;
- (c) imena odabranih natjecatelja ili ponuditelja, te razloge za njihov odabir;

(d) razloge za odbijanje ponuda za koje je ustanovljeno da su izuzetno niske;

(e) imena predloženih natjecatelja ili izvoditelja te razloge za njihov odabir i, ako se zna, udio ugovora ili okvirnog ugovora koji izvoditelj namjerava dati u podizvođenje trećim osobama.

3. Javni naručitelj zatim donosi odluku koja sadrži najmanje sljedeće:

(a) ime i adresu javnog naručitelja, predmet i vrijednost ugovora ili predmet i maksimalnu vrijednost okvirnog ugovora ili dinamičkog sustava nabave;

(b) imena odbijenih natjecatelja ili ponuditelja i razloge njihova odbijanja;

(c) imena odabranih natjecatelja ili ponuditelja, te razloge za njihov odabir;

(d) razloge za odbijanje ponuda za koje je ustanovljeno da su izuzetno niske;

(e) imena odabranih natjecatelja ili izvoditelja te razloge za njihov odabir upućivanjem na unaprijed objavljene uvjete sposobnosti i kriterije za odabir i, ako se zna, dio ugovora ili okvirnog ugovora koji izvoditelj namjerava dati u podizvođenje trećim osobama;

(f) u slučaju pregovaračkih postupaka i natjecateljskog dijaloga, okolnosti iz članaka 132., 134., 135., 266., 268., 270. i 271. koje opravdavaju njihovu primjenu;

(g) prema potrebi, razloge zbog kojih je javni naručitelj odlučio da ne sklopi ugovor.

U slučaju postupka nabave pokrenutog na međuinstitucionalnoj osnovi, odluku iz prvog podstavka donosi dužnosnik za ovjeravanje odgovoran za postupak nabave.

Članak 160.

Kontakti između javnih naručitelja i ponuditelja

(Članak 112. Financijske uredbe)

1. Kontakt između javnog naručitelja i ponuditelja u postupku sklapanja ugovora iznimno se može ostvariti pod uvjetima određenima u stavcima 2. i 3.

2. U vezi s dodatnim dokumentima i informacijama iz članka 153. javni naručitelj može prije zadnjeg dana roka za dostavu ponuda:

(a) na zahtjev ponuditelja priopćiti dodatne informacije koje su namijenjene samo u svrhu pojašnjenja prirode ugovora, pri čemu te informacije mora na isti datum priopćiti svim ponuditeljima koji su zatražili specifikacije;

(b) na vlastiti zahtjev, ako u tekstu poziva na nadmetanje, poziva za podnošenje ponuda ili specifikacija otkrije pogrešku, nepreciznost, ispuštene podatke, ili bilo koju drugu vrstu administrativne pogreške, o tome obavješćuje zainteresirane osobe na isti datum i na isti način poput onoga koji se primjenjuje u vezi s izvornim pozivom za podnošenje ponuda.

3. Ako su nakon otvaranja ponuda potrebna neka pojašnjenja u vezi s ponudom ili ako u ponudi treba ispraviti očite administrativne pogreške, javni naručitelj može kontaktirati ponuditelja, ali takav kontakt ne smije dovesti do bilo kakve izmjene uvjeta ponude.

4. U svakom slučaju kada je uspostavljen kontakt i u opravdanim slučajevima kada kontakt nije uspostavljen kako je navedeno u članku 96. Financijske uredbe, o tome se vodi evidencija u spisu o nabavi.

Članak 161.

Obavješćivanje natjecatelja i ponuditelja (Članci 113., 114. i 118. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelji u najkraćem mogućem roku obavješćuju natjecatelje i ponuditelje o odlukama donesenim u vezi sa sklapanjem ugovora ili okvirnog ugovora, ili primanjem u dinamički sustav nabave, kao i o razlozima za svaku negativnu odluku o sklapanju ugovora ili okvirnog ugovora, ili uspostavi dinamičkog sustava nabave koji je bio predmet konkurentnog nadmetanja ili razloge za ponavljanje postupka.

2. Javni naručitelj priopćava informacije iz članka 113. stavka 2. Financijske uredbe najkasnije u roku od 15 kalendarskih dana od datuma kada je primljen pisani zahtjev.

3. U slučaju ugovora koje institucije Unije sklapaju u vlastito ime, čija je vrijednost jednaka ili veća od graničnih vrijednosti iz članka 170. stavka 1. te koji nisu isključeni iz područja primjene Direktive 2004/18/EZ, javni naručitelj obavješćuje sve neuspješne ponuditelje ili natjecatelje istodobno i pojedinačno elektroničkim putem o neprihvatanju njihovog zahtjeva ili ponude u jednoj od sljedećih faza:

(a) nedugo nakon donošenja odluka na temelju razloga za isključenje i uvjeta sposobnosti te prije odluke o sklapanju ugovora, u postupcima nabave organiziranima u dvije zasebne faze;

(b) u pogledu odluka o sklapanju ugovora i odluka o odbijanju ponuda, što je prije moguće nakon odluke o sklapanju ugovora, a najkasnije tijekom narednog tjedna.

U svakom slučaju, javni naručitelj navodi razloge zašto ponuda ili zahtjev nije prihvaćen i raspoloživi pravni lijek.

Neuspješni ponuditelji ili natjecatelji mogu zatražiti dodatne informacije o razlozima za njihovo odbijanje u pisanom obliku poštom, telefaksom ili elektroničkom poštom, a svi ponuditelji čije ponude nisu odbijene mogu dobiti informacije o obilježjima i relativnim vrijednostima prihvaćene ponude i imenu uspješnog ponuditelja, ne dovodeći u pitanje drugi podstavak članka 113. stavka 2. Financijske uredbe. Javni naručitelj dostavlja svoj odgovor najkasnije u roku od 15 kalendarskih dana od primitka zahtjeva.

Članak 162.

Potpisivanje ugovora

(Članci 113. i 118. Financijske uredbe)

Izvršavanje ugovora ne smije započeti prije nego što je ugovor potpisan.

Odjeljak 4.

Jamstva i korektivne mjere

Članak 163.

Jamstva

(Članak 115. Financijske uredbe)

1. U slučaju kada se od izvoditelja zahtjeva da unaprijed dostavi jamstvo, ono mora biti na iznos i za razdoblje koji su dovoljni za njegovu aktivaciju.

2. Jamstvo daje banka ili ovlaštena financijska institucija. Može ga zamijeniti solidarno jamstvo treće strane, nakon što ga prihvati javni naručitelj.

Jamstvo se izražava u eurima.

Jamstvom banka ili financijska institucija ili treća strana daju neopozivo kolateralno osiguranje, ili se obvezuju da će na prvi poziv ispuniti obveze izvoditelja.

*Članak 164.***Jamstvo za ispunjavanje obveza****(Članak 115. Financijske uredbe)**

1. Kako bi se osiguralo da radovi, roba ili usluge budu u cijelosti isporučeni i kada prilikom konačnog plaćanja nije moguće dati konačno prihvaćanje u skladu s uvjetima ugovora, dužnosnik za ovjeravanje može zatražiti jamstvo za ispunjavanje obveza za svaki pojedinačni slučaj, na temelju prethodne analize rizika.

2. Jamstvo u visini 10 % ukupne vrijednosti ugovora može se osigurati tako da se pri plaćanju odbije iznos koji predstavlja taj dio.

Jamstvo može biti nadomješteno iznosom koji se zadržava od konačnog plaćanja i koji predstavlja jamstvo do konačnog prihvaćanja usluga, robe ili radova. Taj iznos utvrđuje dužnosnik za ovjeravanje i razmjern je utvrđenim rizicima vezanim uz izvršavanje ugovora, uzimajući u obzir predmet ugovora kao i uobičajene komercijalne uvjete koji se primjenjuju na taj sektor.

Uvjeti za to jamstvo objavljuju se u dokumentaciji za nadmetanje.

3. Nakon konačnog prihvaćanja radova, usluga ili robe, jamstva se vraćaju u skladu s uvjetima ugovora.

*Članak 165.***Jamstvo za pretfinanciranje****(Članak 115. Financijske uredbe)**

1. Nakon što je utvrdio potrebu za pretfinanciranjem, a prije pokretanja postupka nabave, javni naručitelj procjenjuje rizike povezane s plaćanjima pretfinanciranja, vodeći posebno računa o sljedećim kriterijima:

- (a) procijenjenoj vrijednosti ugovora;
- (b) predmetu ugovora;
- (c) trajanju i brzini izvršavanja ugovora;
- (d) strukturi tržišta.

2. Jamstvo se zahtijeva u slučaju isplate pretfinanciranja iz drugog podstavka članka 146. stavka 6., ili kada dužnosnik za ovjeravanje tako odluči u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

Za ugovore niske vrijednosti iz članka 137. stavka 1. nisu potrebna jamstva.

Jamstvo se vraća kada se pretfinanciranje oduzme od privremenih plaćanja ili plaćanja preostalog iznosa izvoditelju u skladu s uvjetima ugovora.

*Članak 166.***Suspenzija u slučaju pogrešaka ili nepravilnosti****(Članak 116. Financijske uredbe)**

1. U skladu s člankom 116. Financijske uredbe ugovori se mogu suspendirati kako bi se provjerilo jesu li se stvarno dogodile pretpostavljene značajne pogreške ili nepravilnosti ili prijevara. Ako one nisu potvrđene, izvršavanje ugovora nastavlja se čim je to moguće.

2. Značajna pogreška ili nepravilnost je svaka povreda odredbe ugovora ili propisa koja proizlazi iz postupanja ili propusta koji uzrokuje ili može uzrokovati štetu za proračun Unije.

*POGLAVLJE 2.***Odredbe koje se primjenjuju na ugovore koje institucije Unije sklapaju u za svoj račun***Članak 167.***Utvrđivanje odgovarajuće razine za izračun graničnih vrijednosti****(Članci 117. i 118. Financijske uredbe)**

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti u svakoj instituciji ocjenjuje jesu li postignute granične vrijednosti utvrđene u članku 118. Financijske uredbe.

*Članak 168.***Zasebni ugovori i ugovori u dijelovima****(Članak 104. i 118. Financijske uredbe)**

1. Procijenjena vrijednost ugovora ne smije se utvrđivati s ciljem izbjegavanja zahtjeva utvrđenih u ovoj Uredbi, niti se u tu svrhu ugovor smije razdijeliti.

Kad god je to primjereno, tehnički izvedivo i troškovno učinkovito, ugovori čija je vrijednost jednaka ili veća od graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 170. stavku 1. sklapaju se istodobno u obliku zasebnih dijelova.

2. U slučaju kada je predmet ugovora o nabavi robe, pružanju usluga ili radovima podijeljen u nekoliko dijelova od kojih je svaki predmet zasebnog ugovora, prilikom sveukupne procjene primjenljive granične vrijednosti uzima se u obzir ukupna vrijednost svih dijelova.

U slučaju kada je ukupna vrijednost svih dijelova jednaka ili premašuje granične vrijednosti utvrđene u članku 170. stavku 1., na svaki dio primjenjuje se članak 97. stavak 1. i članak 104. stavci 1. i 2. Financijske uredbe.

3. U slučaju kada se ugovor sklapa u obliku zasebnih dijelova, ponude se procjenjuju zasebno za svaki dio. Ako je nekoliko dijelova dodijeljeno istom ponuditelju, može se potpisati jedan ugovor koji obuhvaća sve te dijelove.

Članak 169.

Pravila za procjenu vrijednosti određenih ugovora

(Članak 118. Financijske uredbe)

1. Za potrebe izračuna procijenjene vrijednosti ugovora javni naručitelj uključuje ukupnu procijenjenu naknadu izvoditelju.

Ako ugovor predviđa mogućnost opcija ili mogućeg obnavljanja, osnovica za izračun je maksimalni odobreni iznos, uključujući korištenje klauzula opcije i obnavljanja.

Ova procjena se obavlja pri slanju poziva na nadmetanje ili, u slučajevima kada nema takve objave, kada javni naručitelj pokrene postupak sklapanja ugovora.

2. Za okvirne ugovore i dinamičke sustave nabave, vrijednost koja se uzima u obzir je najviša vrijednost svih ugovora predviđenih tijekom ukupnog trajanja okvirnog ugovora ili dinamičkog sustava nabave.

3. Kod ugovora o uslugama, uzima se u obzir:

(a) u slučaju usluga osiguranja, visina premije i drugi oblici naknade;

(b) u slučaju bankovnih ili drugih financijskih usluga, troškovi, provizije, kamate i druge vrste naknada;

(c) u slučaju ugovora o projektiranju, honorari, platve provizije i drugi oblici naknada.

4. U slučaju ugovora o uslugama koji ne navode ukupnu cijenu ili kod ugovora o nabavi robe na temelju leasinga, najma ili kupoprodaje s obročnom otplatom cijene, vrijednost koja se uzima kao osnovica za izračun procijenjene vrijednosti jest:

(a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme:

i. ako je taj rok 48 mjeseci ili manje u slučaju usluga ili 12 mjeseci ili manje u slučaju nabave robe, ukupna vrijednost ugovora za vrijeme njihovog trajanja;

ii. ako je taj rok dulji od 12 mjeseci u slučaju nabave robe, ukupna vrijednost uključujući procijenjenu preostalu vrijednost;

(b) u slučaju ugovora na neodređeno vrijeme ili, u slučaju usluga za razdoblje koje prelazi 48 mjeseci, mjesečna vrijednost pomnožena s četrdeset osam.

5. U slučaju ugovora o uslugama ili o nabavi robe koji se sklapaju redovno ili se obnavljaju u određeno vrijeme, vrijednost ugovora određuje se na temelju:

(a) stvarne ukupne vrijednosti sličnih ugovora za iste kategorije usluga ili robe koji su sklopljeni u prethodnoj financijskoj godini ili u zadnjih 12 mjeseci, koje prema potrebi treba prilagoditi za očekivane promjene količine ili vrijednosti tijekom 12 mjeseci nakon prvotnog ugovora;

(b) ili procijenjene ukupne vrijednosti uzastopnih ugovora sklopljenih tijekom 12 mjeseci koji slijede nakon prve izvršene usluge ili prve isporuke ili tijekom trajanja ugovora, ako je ono dulje od 12 mjeseci.

6. U slučaju ugovora o radovima, uzima se u obzir ne samo vrijednost radova, nego i procijenjena ukupna vrijednost nabave robe koja je potrebna da se izvrše radovi i koju javni naručitelj daje na raspolaganje izvoditelju.

Članak 170.

Granične vrijednosti za primjenu postupaka na temelju Direktive 2004/18/EZ

(Članak 118. Financijske uredbe)

1. Granične vrijednosti iz članka 118. Financijske uredbe su granične vrijednosti određene u Direktivi 2004/18/EZ za ugovore o nabavi robe, ugovore o uslugama i radovima.

2. Rokovi iz članka 118. Financijske uredbe su rokovi utvrđeni u člancima 152., 153. i 154.

Članak 171.

Razdoblje mirovanja prije potpisivanja ugovora

(Članak 118. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelj s uspješnim ponuditeljem ne potpisuje ugovor ili okvirni ugovor na koje se odnosi Direktiva 2004/18/EZ prije isteka razdoblja od 14 kalendarskih dana.

To razdoblje počinje teći od jednog od sljedećih dana:

- (a) dana nakon istovremene otpreme obavijesti uspješnim i neuspješnim ponuditeljima;
- (b) kada se ugovor ili okvirni ugovor sklapa na temelju pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje, sljedećeg dana od dana objave obavijesti o sklopljenom ugovoru iz članka 123. u *Službenom listu Europske unije*.

U slučaju kada se otprema iz točke (a) drugog podstavka obavlja putem telefaksa ili elektroničkim sredstvom razdoblje mirovanja iznosi 10 kalendarskih dana.

Prema potrebi, javni naručitelj može suspendirati potpisivanje ugovora radi dodatnog ispitivanja, ako je to opravdano zahtjevima ili komentarima neuspješnih ili oštećenih ponuditelja ili natjecatelja ili na temelju primljenih drugih relevantnih informacija. Zahtjevi, komentari ili informacije moraju biti zaprimljeni u roku određenom u prvom podstavku. U slučaju suspenzije obavješćuju se svi natjecatelji ili ponuditelji u roku od tri radna dana nakon odluke o suspenziji.

Osim u slučajevima iz stavka 2., svi ugovori potpisani prije isteka razdoblja određenog u prvom podstavku smatraju se ništavnima.

U slučaju kada ugovor ili okvirni ugovor nije moguće sklopiti s predviđenim uspješnim ponuditeljem, javni naručitelj ga može sklopiti sa sljedećim najboljim ponuditeljem.

2. Razdoblje određeno u stavku 1. ne primjenjuje se u sljedećim slučajevima:

- (a) u otvorenim, ograničenim ili pregovaračkim postupcima nakon objave poziva na nadmetanje ako je podnesena samo jedna ponuda;
- (b) u slučaju posebnih ugovora koji se temelje na okvirnom ugovoru;
- (c) u slučaju pregovaračkih postupaka iz članka 134. stavka 1. točke (c), članka 134. stavka 1. točke (g) podtočke iii., članka 134. stavka 1. točke (h) i članka 134. stavka 1. točke (j).

Članak 172.

Dokaz o pristupu tržištu

(Članak 119. Financijske uredbe)

U specifikacijama se zahtijeva da ponuditelji navedu u kojoj državi imaju sjedište ili domicil, te da dostave dokaze uobičajeno prihvatljive prema njihovom vlastitom pravu.

GLAVA VI.

BESPOVRATNA SREDSTVA

POGLAVLJE 1.

Područje primjene i oblik bespovratnih sredstava

Članak 173.

Doprinosi

(Članak 121. Financijske uredbe)

Doprinosi iz članka 121. stavka 2. točke (d) Financijske uredbe su iznosi koji se plaćaju tijelima čiji je Unija član, u skladu s proračunskim odlukama i uvjetima plaćanja koje je odredilo dotično tijelo.

Članak 174.

Sporazum i odluka o bespovratnim sredstvima

(Članak 121. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Bespovratna sredstva se uređuju odlukom ili pisanim sporazumom.
2. Kako bi se odredio instrument koji će se koristiti, uzimaju se u obzir sljedeći elementi:

(a) mjesto korisnika, u ili izvan Unije;

(b) složenost i standardizacija sadržaja financiranih djelovanja ili programa rada.

Članak 175.

Rashodi za članove institucija

(Članak 121. Financijske uredbe)

Rashodi za članove institucija iz članka 121. stavka 2. točke (a) Financijske uredbe uključuju doprinose udrugama sadašnjih i bivših članova Europskog parlamenta. Plaćanje tih doprinosa provodi se u skladu s internim administrativnim pravilima Europskog parlamenta.

Članak 176.

Djelovanja za koje se mogu odobriti bespovratna sredstva

(Članak 121. Financijske uredbe)

Djelovanje za koje se može odobriti bespovratno sredstvo u smislu članka 121. Financijske uredbe mora biti jasno određeno.

Ni jedno djelovanje ne smije se razdijeliti na manje dijelove radi izbjegavanja financijskih pravila utvrđenih u toj Uredbi.

Članak 177.

Tijela koja za svoj cilj imaju opći interes Unije

(Članak 121. Financijske uredbe)

Tijelo koje za svoj cilj ima opći interes Unije je:

- (a) tijelo uključeno u obrazovanje, osposobljavanje, obavješćivanje, inovacije ili istraživanje te u proučavanje europskih politika, svih aktivnosti koje doprinose promicanju građanskih ili ljudskih prava ili europsko tijelo za normizaciju;
- (b) subjekt koji predstavlja neprofitna tijela koja djeluju u državama članicama, državama kandidatkinjama ili u potencijalnim državama kandidatkinjama i koja promiču načela i politike koji su u skladu s ciljevima ugovora.

Članak 178.

Partnerstva

(Članak 121. Financijske uredbe)

1. Posebna bespovratna sredstva za djelovanje i bespovratna sredstva za poslovanje mogu predstavljati dio okvirnog partnerstva.
2. Okvirno partnerstvo može se uspostaviti kao dugoročni mehanizam suradnje između Komisije i korisnika bespovratnih sredstava. Ono može biti u obliku okvirnog sporazuma o partnerstvu ili okvirne odluke o partnerstvu.

Okvirnim sporazumom ili odlukom o partnerstvu određuju se zajednički ciljevi, vrsta jednokratnih planiranih djelovanja ili djelovanja koja su dio odobrenoga godišnjeg plana rada, postupak za dodjeljivanje posebnih bespovratnih sredstava, u skladu s načelima i postupovnim pravilima iz ove glave te opća prava i obveze svih stranaka prema posebnim sporazumima ili odlukama.

Partnerstvo ne smije trajati duže od četiri godine osim u iznimnim slučajevima koji su opravdani predmetom okvirnog partnerstva.

Dužnosnici za ovjeravanje ne smiju neopravdano koristiti okvirne sporazume ili odluke o partnerstvu ili ih koristiti tako da namjena ili učinak bude u suprotnosti s načelima transparentnosti ili jednakog postupanja prema podnositeljima zahtjeva.

3. Okvirna partnerstva tretiraju se kao bespovratna sredstva u pogledu programiranja, *ex ante* objave i sklapanja ugovora.

4. Posebna bespovratna sredstva koja se temelje na okvirnim sporazumima ili odlukama o partnerstvu dodjeljuju se u skladu s postupcima utvrđenima u tim sporazumima ili odlukama te u skladu s ovom glavom.

Posebna bespovratna sredstva podliježu postupcima *ex post* objave utvrđenima u članku 191.

Članak 179.

Elektronički sustav razmjene podataka

(Članak 121. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Sve razmjene podataka s korisnicima, uključujući sklapanje sporazuma o bespovratnim sredstvima, obavijesti o odluci o bespovratnim sredstvima i njihovim izmjenama, mogu se obavljati putem elektroničkog sustava razmjene podataka koji je uspostavila Komisija.
2. Ti sustavi moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:
 - (a) samo ovlaštene osobe mogu imati pristup sustavu i dokumentima koji se šalju putem njega;
 - (b) samo ovlaštene osobe mogu elektronički potpisati ili slati dokument putem sustava;
 - (c) ovlaštene osobe moraju biti identificirane pomoću utvrđenih sredstava;
 - (d) vrijeme i datum elektroničke transakcije trebaju biti precizno određeni;
 - (e) mora biti očuvana cjelovitost dokumenata;
 - (f) mora se čuvati dostupnost dokumenata;
 - (g) prema potrebi, treba čuvati povjerljivost dokumenata;
 - (h) mora biti osigurana zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

3. Podaci koji se šalju ili primaju posredstvom tog sustava uživaju pravnu pretpostavku cjelovitosti podataka i točnosti datuma i vremena slanja ili primanja podataka koje sustav pokazuje.

Dokument koji se šalje ili o kojem se šalje obavijest posredstvom tog sustava smatra se jednakim dokumentu u papirnatom obliku te se prihvaća kao dokaz u sudskom postupku, smatra se izvornikom te uživa pravnu pretpostavku autentičnosti i cjelovitosti, pod uvjetom da ne sadrži određena dinamička obilježja koja omogućavaju njegovo automatsko mijenjanje.

Elektronički potpisi iz točke (b) stavka 2. imaju pravni učinak jednak vlastoručnom potpisu.

Članak 180.

Sadržaj sporazuma i odluka o bespovratnim sredstvima

(Članak 122. Financijske uredbe)

1. Sporazum o bespovratnim sredstvima utvrđuje najmanje sljedeće:

- (a) predmet;
- (b) korisnika;
- (c) trajanje, odnosno:
 - i. datum njegova stupanja na snagu;
 - ii. datum početka i trajanje djelovanja ili financijsku godinu u kojoj se financira;
- (d) maksimalni iznos koji financira Unija izražen u eurima i oblik bespovratnih sredstava te, prema potrebi:
 - i. ukupne procijenjene prihvatljive troškove djelovanja ili programa rada i stopu financiranja prihvatljivih troškova;
 - ii. jedinični trošak, jednokratni ili paušalni iznos iz točaka (b), (c) i (d) članka 123. Financijske uredbe, ako su utvrđeni;
 - iii. kombinaciju elemenata određenih u podtočkama i. i ii. ove točke;
- (e) opis djelovanja ili, u slučaju bespovratnog sredstva za poslovanje, programa rada za tu financijsku godinu koji je odobrio dužnosnik za ovjeravanje kao i opis očekivanih rezultata provedbe djelovanja ili programa rada;
- (f) opće uvjete koji se primjenjuju na sve sporazume ove vrste, poput prihvaćanja od strane korisnika provjera i revizija koje provode Komisija, OLAF i Revizorski sud;
- (g) procijenjeni ukupni proračun djelovanja ili programa rada;
- (h) kada provedba djelovanja uključuje nabavu, načela iz članka 209. ili pravila za nabavu koje korisnik mora poštovati;

(i) odgovornosti korisnika, a posebno:

- i. u pogledu dobrog financijskog upravljanja i dostavljanja izvješća o radu i financijskih izvještaja; kad god je to potrebno, treba odrediti prijelazne ciljeve o kojima se podnose izvješća;
- ii. u slučaju sporazuma između Komisije i određenog broja korisnika, specifične obveze koordinatora, ako one postoje, kao i ostalih korisnika prema koordinatoru te financijska odgovornost korisnika za iznose dugovanja prema Komisiji;
- (j) načine i rokove u kojima Komisija potvrđuje ta izvješća i izvršava plaćanje.
- (k) prema potrebi, podatke o prihvatljivim troškovima djelovanja ili odobrenog programa rada ili o jediničnim troškovima, jednokratnim iznosima ili paušalnom financiranju iz članka 123. Financijske uredbe;
- (l) odredbe o vidljivosti financijske potpore Unije, osim u opravdanim slučajevima kada javno iskazivanje nije moguće ili primjereno.

Općim uvjetima iz točke (f) prvog podstavka treba se barem:

- i. navesti da je pravo Unije pravo koje se primjenjuje na sporazum o bespovratnim sredstvima i koje prema potrebi dopunjuje nacionalno pravo, kako je određeno u sporazumu o bespovratnim sredstvima. Odstupanja su moguća u sporazumima sklopljenima s međunarodnim organizacijama;
- ii. navesti nadležni sud ili arbitražni sud za rješavanje sporova.

2. Sporazumom o bespovratnim sredstvima mogu se utvrditi aranžmani i rokovi za suspenziju ili raskid u skladu s člankom 135. Financijske uredbe.

3. U slučajevima iz članka 178., okvirnom odlukom o partnerstvu ili okvirnim sporazumom o partnerstvu određuju se informacije iz točaka (a), (b), točke (c) podtočke i., točke (f) i točaka (h) do (j) i točke (l) prvog podstavka stavka 1. ovog članka.

Odluka ili sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava sadrži informacije iz točaka (a) do (e), točaka (g) i (k) prvog podstavka stavka 1. i, prema potrebi, točke (i) prvog podstavka stavka 1.

4. Sporazumi o bespovratnim sredstvima mogu se mijenjati samo pisanim putem. Svrha ili učinak tih izmjena, kao i izmjena kojima se dodaje ili uklanja korisnik, ne smije biti takva da dovede do takvih promjena u sporazumima koje bi dovele u pitanje odluku o dodjeli bespovratnog sredstva ili bi bile protivne jednakom postupanju s podnositeljima zahtjeva.

5. Stavci 1., 2., 3. i 4. primjenjuju se *mutatis mutandis* na odluke o bespovratnim sredstvima.

Neke se od informacija iz stavka 1. mogu navesti u pozivu za podnošenje prijedloga ili nekom drugom povezanom dokumentu umjesto u odluci o bespovratnim sredstvima.

Članak 181.

Oblici bespovratnih sredstava

(Članak 123. Financijske uredbe)

1. Bespovratna sredstva u obliku iz članka 123. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe izračunavaju se na temelju prihvatljivih troškova koje je korisnik zaista imao, u skladu s preliminarnom procjenom proračuna kako je podnesen zajedno s prijedlogom i uključen u odluku ili sporazum o bespovratnim sredstvima.

2. Jedinični troškovi iz točke (b) članka 123. stavka 1. Financijske uredbe pokrivaju sve ili pojedine posebne kategorije prihvatljivih troškova koji su jasno iskazani unaprijed upućivanjem na iznos po jedinici.

3. Jednokratni iznosi iz članka 123. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe općenito pokrivaju sve ili pojedine posebne kategorije prihvatljivih troškova koji su jasno iskazani unaprijed.

4. Paušalno financiranje iz članka 123. stavka 1. točke (d) Financijske uredbe pokriva posebne kategorije prihvatljivih troškova koji su jasno iskazani unaprijed primjenom postotka.

Članak 182.

Jednokratni iznosi, jedinični troškovi i paušalno financiranje

(Članak 124. Financijske uredbe)

1. Odobrenje za primjenu jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnog financiranja iz članka 124. stavka 1. Financijske uredbe primjenjuje se za vrijeme trajanja programa. Ovo odobrenje se može preispitati ako su potrebne značajne izmjene. Povremeno se obavlja ocjena podataka i iznosa te se, prema potrebi, usklađuju jednokratni iznosi, jedinični troškovi ili paušalno financiranje.

U slučaju sporazuma između Komisije i određenog broja korisnika, najviši iznos iz drugog podstavka članka 124. stavka 1. Financijske uredbe primjenjuje se na svakog korisnika.

2. Odluka ili sporazum o bespovratnim sredstvima sadrži sve potrebne odredbe kako bi se moglo potvrditi poštovanje uvjeta za isplatu bespovratnih sredstava na temelju jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnog financiranja.

3. Isplata bespovratnih sredstava na temelju jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnog financiranja ne dovodi u pitanje pravo pristupa zakonom propisanoj evidenciji korisnika za potrebe iz prvog podstavka stavka 1. i članka 137. stavka 2. Financijske uredbe.

4. Ako se *ex post* kontrolom financiranog događaja otkrije da se događaj nije dogodio te da je korisniku izvršena neopravdana isplata bespovratnih sredstava na temelju jednokratnog iznosa, jediničnih troškova ili paušalnog financiranja, Komisija ima pravo povrata do visine iznosa bespovratnih sredstava ne dovođeci u pitanje sankcije iz članka 109. Financijske uredbe.

POGLAVLJE 2.

Načela

Članak 183.

Načelo sufinanciranja

(Članak 125. stavak 3. Financijske uredbe)

1. U skladu s načelom sufinanciranja, sredstva potrebna za provedbu djelovanja ili programa rada ne osiguravaju se u cijelosti iz doprinosa Unije.

Sufinanciranje može biti u obliku vlastitih sredstava korisnika, dohotka ostvarenog djelovanjem ili programom rada ili financijskih doprinosa ili doprinosa u naravi trećih strana.

2. Doprinosi u naravi znače nefinancijska sredstva koja treće strane besplatno stavljaju na raspolaganje korisniku.

Članak 184.

Načelo zabrane ostvarivanja dobiti

(Članak 125. stavak 5. Financijske uredbe)

Financijski doprinosi trećih strana kojima se korisnik može služiti za pokriće troškova koji nisu prihvatljivi troškovi pokriveni bespovratnim sredstvima Unije ili koji se ne duguju trećoj strani ako nisu iskorišteni do završetka djelovanja ili programa rada, ne smatraju se financijskim doprinosima koje donatori posebno dodjeljuju za financiranje prihvatljivih troškova u smislu članka 125. stavka 5. Financijske uredbe.

Članak 185.

Bespovratna sredstva male vrijednosti

(Članak 125. stavak 4. Financijske uredbe)

Bespovratnim sredstvima vrlo male vrijednosti smatraju se bespovratna sredstva koja ne prelaze 60 000 EUR.

Članak 186.

Tehnička pomoć

(Članci 101. i 125. Financijske uredbe)

„Tehnička pomoć” znači aktivnosti potpore i izgradnje kapaciteta potrebnih za provedbu programa ili djelovanja, a posebno pripremnih aktivnosti i aktivnosti upravljanja, praćenja, evaluacije, revizije i kontrole.

Članak 187.

Prihvatljivi troškovi

(Članak 126. stavak 3. točka (c) Financijske uredbe)

Smatra se da se ne može izvršiti povrat PDV-a u skladu s važećim nacionalnim zakonodavstvom o PDV-u, ako se prema nacionalnom pravu on može pripisati jednoj od sljedećih djelatnosti:

- (a) izuzete djelatnosti bez prava na odbitak;
- (b) djelatnosti koje su izvan područja primjene PDV-a;
- (c) djelatnosti iz točaka (a) ili (b) gdje se PDV ne odbija već se izvršava povrat za njegov iznos pomoću posebnih aranžmana za povrat ili fondova za kompenzaciju koji nisu predviđeni Direktivom 2006/112/EZ, čak i kada je takav program ili fond osnovan u skladu s nacionalnim zakonodavstvom o PDV-u.

Smatra se da PDV koji se odnosi na djelatnosti navedene u članku 13. stavku 2. Direktive 2006/112/EZ plaća korisnik, osim osoba koje nisu porezni obveznici kako je definirano u prvom podstavku članka 13. stavka 1. te Direktive, neovisno smatra li dotična država članica te djelatnosti djelatnostima koje uređuju javnopravna tijela u svojstvu tijela javne vlasti.

Članak 188.

Planiranje rada

(Članak 128. Financijske uredbe)

1. Svaki odgovorni dužnosnik za ovjeravanje priprema godišnji ili višegodišnji program rada za bespovratna sredstva. Program rada donosi institucija koja ga što je prije moguće, a najkasnije do 31. ožujka u godini izvršavanja, objavljuje na internetskoj stranici za bespovratna sredstva dotične institucije.

U programu rada navodi se razdoblje koje on pokriva, temeljni akt, ako postoji, planirani ciljevi, očekivani rezultati, okvirni vremenski raspored poziva za podnošenje prijedloga s okvirnim iznosom i maksimalnom stopom sufinanciranja.

Program rada također sadrži informacije određene u članku 94. koje su potrebne kako bi se odluka o njegovom donošenju mogla smatrati odlukom o financiranju za bespovratna sredstva u dotičnoj godini.

2. Svaka značajna promjena u programu rada također se donosi i objavljuje kako je predviđeno u stavku 1.

Članak 189.

Sadržaj poziva za podnošenje prijedloga

(Članak 128. Financijske uredbe)

1. Poziv za podnošenje prijedloga navodi:
 - (a) planirane ciljeve;
 - (b) kriterije prihvatljivosti, razloge za isključenje, uvjete sposobnosti i kriterije za odabir iz članka 131. i 132. Financijske uredbe te odgovarajuću popratnu dokumentaciju;
 - (c) način financiranja Unije;
 - (d) način i rok za podnošenje prijedloga i planirani datum do kojeg svi podnositelji zahtjeva trebaju biti informirani o rezultatu evaluacije njihovih zahtjeva i okvirni datum za potpisivanje sporazuma o bespovratnim sredstvima ili obavijesti o odlukama o bespovratnim sredstvima.
2. Pozivi za podnošenje prijedloga objavljuju se na internetskim stranicama institucija Unije i uz objavljivanje na internetskim stranicama po mogućnosti i nekim drugim prikladnim medijem, uključujući Službeni list Europske unije, kada je to potrebno, kako bi se osigurala dodatna obaviještenost potencijalnih korisnika. Oni se mogu objavljivati od donošenja odluke o financiranju iz članka 84. Financijske uredbe, uključujući i tijekom godine koja prethodi izvršenju proračuna. Sve izmjene sadržaja poziva za podnošenje prijedloga podliježu obvezi objavljivanja pod istim uvjetima koji vrijede za pozive za podnošenje prijedloga.

Članak 190.

Iznimke u vezi s pozivima za podnošenje prijedloga

(Članak 128. Financijske uredbe)

1. Bespovratna sredstva mogu se dodijeliti bez poziva za podnošenje prijedloga samo u sljedećim slučajevima:
 - (a) za potrebe humanitarne pomoći i djelovanjima civilne zaštite ili za pomoć u upravljanju kriznim situacijama u smislu stavka 2.;

- (b) u drugim iznimnim i valjano obrazloženim hitnim slučajevima;
- (c) tijelima koja imaju *de jure* ili *de facto* monopol, što je valjano obrazloženo u odluci o sklapanju ugovora;
- (d) tijelima koja su temeljnim aktom, u smislu članka 54. Financijske uredbe, utvrđena kao korisnici bespovratnog sredstva ili tijelima koja odrede države članice, za koja su one odgovorne, ako su te države članice utvrđene temeljnim aktom kao korisnice bespovratnih sredstava;
- (e) u slučaju istraživanja i tehnološkog razvoja, tijelima utvrđenim u programu rada iz članka 128. Financijske uredbe, u slučaju da je ta mogućnost izričito predviđena temeljnim aktom te pod uvjetom da projekt nije obuhvaćen opsegom poziva za podnošenje prijedloga;
- (f) za djelovanja posebnih karakteristika koja zahtijevaju poseban tip tijela radi njegove tehničke sposobnosti, njegovog visokog stupnja specijalizacije ili administrativnih ovlasti, pod uvjetom da djelovanja o kojima je riječ nisu obuhvaćena opsegom poziva za podnošenje prijedloga.

Slučajeve iz točke (f) prvog podstavka treba valjano obrazložiti u odluci o sklapanju ugovora.

2. Kriznim situacijama u trećim zemljama smatraju se situacije neposredne ili izravne opasnosti koja prijete eskalacijom u oružani sukob ili destabilizacijom zemlje. Kriznim situacijama smatraju se i situacije prouzročene prirodnim katastrofama, krize koje uzrokuje čovjek, poput ratova i drugih sukoba ili izvanredne okolnosti usporedivih učinaka povezane između ostalog s klimatskim promjenama, degradacijom okoliša, uskraćivanjem pristupa energiji i prirodnim resursima ili iznimnim siromaštvom.

Članak 191.

Ex post objava

(Članak 128. Financijske uredbe)

1. Informacije koje se odnose na bespovratna sredstva dodijeljena tijekom financijske godine objavljuju se u skladu s člankom 21.

2. Nakon objave iz stavka 1., na zahtjev Europskog parlamenta i Vijeća, Komisija im šalje izvješće o:

- (a) broju podnositelja zahtjeva tijekom protekle godine;

- (b) broju i postotku uspješnih zahtjeva po pozivu za podnošenje prijedloga;
- (c) prosječnom trajanju postupka od dana zatvaranja poziva za podnošenje prijedloga do dodjele bespovratnih sredstava;
- (d) broju i iznosu bespovratnih sredstava u slučaju kada prethodne godine je ukinuta obveza *ex post* objave u skladu s člankom 21. stavkom 4.

Članak 192.

Obavješćivanje podnositelja zahtjeva

(Članak 128. Financijske uredbe)

Komisija podnositeljima zahtjeva pruža informacije i savjete na sljedeći način:

- (a) utvrđivanjem zajedničkih standarda za obrasce zahtjeva za slična bespovratna sredstva te praćenjem veličine i razumljivosti obrazaca zahtjeva;
- (b) pružanjem informacija potencijalnim podnositeljima zahtjeva posebno putem seminara i priručnika;
- (c) održavanjem stalnih podataka za korisnike u dokumentaciji pravnog subjekta iz članka 63.

Članak 193.

Financiranje iz različitih proračunskih linija

(Članak 129. Financijske uredbe)

Više odgovornih dužnosnika za ovjeravanje mogu zajednički financirati određeno djelovanje iz različitih proračunskih linija.

Članak 194.

Retroaktivni učinak financiranja u slučajevima iznimne hitnosti i sprečavanja sukoba

(Članak 130. Financijske uredbe)

U okviru članka 130. stavka 1. Financijske uredbe, rashodi koje je korisnik imao prije datuma podnošenja zahtjeva prihvatljivi su za financiranje Unije pod sljedećim uvjetima:

- (a) razlozi za takvo odstupanje primjereno su obrazloženi u odluci o financiranju;
- (b) odluka o financiranju i sporazum ili odluka o bespovratnim sredstvima izričito navode kao datum prihvatljivosti datum koji prethodi datumu podnošenja zahtjeva.

Članak 195.

Podnošenje zahtjeva za bespovratna sredstva**(Članak 131. Financijske uredbe)**

1. Aranžmane za podnošenje zahtjeva za bespovratna sredstva određuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, koji može odabrati način podnošenja. Zahtjevi za bespovratna sredstva mogu se podnijeti pismom ili u elektroničkom obliku.

Odabrana sredstva komunikacije ne smiju biti diskriminirajuća te ne smiju ograničavati pristup podnositeljima zahtjeva postupku sklapanja ugovora.

Odabrana sredstva komunikacije moraju osigurati udovoljavanje sljedećim uvjetima:

- (a) svaki podneseni zahtjev treba sadržavati sve informacije potrebne za njegovu evaluaciju;
- (b) mora biti očuvana cjelovitost podataka;
- (c) mora biti očuvana povjerljivost prijedloga;
- (d) mora biti osigurana zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

Za potrebe točke (c) trećeg podstavka, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje pregledava sadržaj zahtjeva tek nakon isteka roka za njihovo podnošenje.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može zahtijevati da uz elektronički dostavljene zahtjeve bude priložen napredni elektronički potpis u smislu Direktive 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

2. U slučaju kada odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odobri podnošenje zahtjeva elektroničkim putem, alati koji se koriste i njihove tehničke značajke moraju biti nediskriminirajuće prirode, opće dostupni i interoperabilni s proizvodima informacijske i komunikacijske tehnologije u općoj uporabi. Podnositeljima zahtjeva trebaju se staviti na raspolaganje informacije koje se odnose na specifikacije potrebne za prezentaciju zahtjeva, uključujući šifriranje.

Nadalje, uređaji za elektroničko zaprimanje zahtjeva trebaju jamčiti sigurnost i povjerljivost. Oni također moraju jamčiti precizno utvrđivanje vremena i datuma primitka zahtjeva.

3. U slučaju podnošenja zahtjeva pismom, podnositelji zahtjeva mogu odabrati jedan od sljedećih načina:

(a) putem pošte ili kurirske službe, u kojem slučaju se u pozivu za podnošenje prijedloga navodi da se dokazom smatra datum otpreme, poštanski žig ili datum na potvrdi o predaji pošiljke;

(b) osobnom dostavom podnositelja zahtjeva ili njegovog zastupnika u prostorijama institucije, u kojem slučaju se u pozivu za podnošenje prijedloga navodi služba u koji se predaju zahtjevi uz potpisanu i datiranu potvrdu o primitku.

POGLAVLJE 3.

Postupak dodjele

Članak 196.

Sadržaj zahtjeva za bespovratna sredstva**(Članak 131. Financijske uredbe)**

1. Zahtjevi se dostavljaju na obrascu koji je utvrđen u skladu sa zajedničkim standardima utvrđenima u skladu s člankom 192. točkom (a), a koji na raspolaganje stavlja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, i u skladu s kriterijima utvrđenima u temeljnom aktu i u pozivu za podnošenje prijedloga.

Popratna dokumentacija iz drugog podstavka članka 131. stavka 3. Financijske uredbe može se posebno sastojati od računa dobiti i gubitka te bilance za zadnju financijsku godinu za koju je pripremljen završni račun.

2. Procijenjeni proračun za djelovanje ili program rada koji se prilaže uz zahtjev ima uravnotežene prihode i rashode, uzimajući u obzir rezervacije za nepredviđene događaje ili moguće promjene tečaja koji mogu biti odobreni u opravdanim slučajevima te navodi procijenjene prihvatljive troškove djelovanja ili programa rada.

3. Ako se zahtjev odnosi na bespovratna sredstva za djelovanje čiji iznos prelazi 750 000 EUR ili na bespovratna sredstva za poslovanje čiji iznos prelazi 100 000 EUR, podnosi se revizorsko izvješće koje sastavlja ovlašteni vanjski revizor. Navedenim izvješćem potvrđuju se računi za posljednju financijsku godinu za koju su dostupni podaci.

Prvi podstavak ovog stavka primjenjuje se samo na prvi zahtjev koji je korisnik dostavio odgovornom dužnosniku za ovjeravanje u bilo kojoj financijskoj godini.

U slučaju sporazuma između Komisije i određenog broja korisnika granične vrijednosti određene u prvom podstavku primjenjuju se na svakog korisnika.

⁽¹⁾ SL L 13, 19.1.2000., str. 12.

U slučaju partnerstva iz članka 178., revizorsko izvješće iz prvog podstavka ovog stavka koje obuhvaća zadnje dvije financijske godine za koje postoje podaci mora biti sastavljeno prije potpisivanja okvirnog sporazuma o partnerstvu ili objave okvirne odluke o partnerstvu.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, ovisno o procjeni rizika, izuzeti od obveze provođenja revizije iz prvog podstavka obrazovne ustanove i ustanove za osposobljavanje i, u slučaju sporazuma s određenim brojem korisnika, korisnike koji su prihvatili solidarnu odgovornost ili koji ne snose nikakvu financijsku odgovornost.

Prvi podstavak ovog stavka ne primjenjuje se na javna tijela i međunarodne organizacije iz članka 43.

4. Podnositelj zahtjeva navodi izvore i iznose primljenog financiranja Unije ili primijenjenog financiranja Unije za isto djelovanje ili dio djelovanja ili za njegovo funkcioniranje u istoj financijskoj godini kao i svako drugo primljeno ili primijenjeno financiranje za isto djelovanje.

Članak 197.

Dokaz o nepostojanju razloga za isključenje

(Članak 131. Financijske uredbe)

Podnositelji zahtjeva daju časnu izjavu da se ne nalaze u nekoj od situacija iz članka 106. stavka 1. i članka 107. Financijske uredbe, osim u slučajevima iz točaka (a) i (b) članka 131. stavka 4. Financijske uredbe. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, ovisno o procjeni rizika, zatražiti od uspješnih podnositelja zahtjeva da podnesu dokaze iz članka 143. Na zahtjev odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, uspješni podnositelji zahtjeva podnose te dokaze, osim ako to nije moguće i odgovorni dužnosnik za ovjeravanje to prihvati ili su ti dokazi već bili podneseni za potrebe drugog postupka dodjele bespovratnih sredstava ili postupka nabave, pod uvjetom da ti dokumenti nisu stariji od godinu dana računajući od datuma njihovog izdavanja i da su još valjani.

Članak 198.

Podnositelji zahtjeva koji nemaju pravnu osobnost

(Članak 131. Financijske uredbe)

U slučaju kada zahtjev za bespovratna sredstva podnosi podnositelj zahtjeva koji nema pravnu osobnost u skladu s člankom 131. stavkom 2. Financijske uredbe, predstavnici tog podnositelja zahtjeva dokazuju da imaju sposobnost za preuzimanje pravnih obveza u ime podnositelja zahtjeva i da podnositelj zahtjeva ima financijsku i poslovnu sposobnost istovjetnu onima pravnih osoba.

Članak 199.

Subjekti koji čine jednog podnositelja zahtjeva

(Članak 131. Financijske uredbe)

U slučaju kada nekoliko subjekata ispunjava kriterije za podnošenje zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava i zajedno čine jedan subjekt, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može s tim subjektom postupati kao s jedinstvenim podnositeljem zahtjeva, pod uvjetom da se u zahtjevu navode subjekti koji čine tog podnositelja a koji su uključeni u predloženo djelovanje ili program rada.

Članak 200.

Financijske i administrativne kazne

(Članak 131. Financijske uredbe)

Financijske ili administrativne kazne, ili oboje, mogu biti izrečene podnositeljima zahtjeva koji su dali lažne izjave ili počinili značajne pogreške, nepravilnosti ili prijevaru, u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 145.

Takve financijske ili administrativne kazne, ili oboje, mogu biti izrečene i korisnicima za koje se ustanovilo da su ozbiljno povrijedili svoje ugovorne obveze.

Članak 201.

Kriteriji prihvatljivosti

(Članak 131. Financijske uredbe)

1. Kriteriji prihvatljivosti objavljuju se u pozivu za podnošenje prijedloga.
2. Kriterijima prihvatljivosti određuju se uvjeti za sudjelovanje u pozivu za podnošenje prijedloga. Ti kriteriji određuju se vodeći računa o ciljevima djelovanja te udovoljavaju načelima transparentnosti i nediskriminacije.

Članak 202.

Uvjeti sposobnosti

(Članak 132. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Uvjeti sposobnosti objavljuju se u pozivu za podnošenje prijedloga i trebaju biti takvi da omogućuju procjenu financijske i poslovne sposobnosti podnositelja zahtjeva za dovršenje predloženog djelovanja ili programa rada.
2. Podnositelj zahtjeva mora imati stalne i dovoljne izvore financiranja za održavanje svojeg djelovanja tijekom cijelog razdoblja izvođenja djelovanja ili u godini za koju je dodijeljeno bespovratno sredstvo i mora doprinosti njegovom financiranju. Podnositelj zahtjeva mora imati stručnu sposobnost i kvalifikacije potrebne za dovršenje predloženog djelovanja ili programa rada, osim ako je izričito drukčije određeno u temeljnom aktu.

3. Financijska i poslovna sposobnost provjeravaju se posebno na temelju analize sve popratne dokumentacije iz članka 196. koju traži odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u pozivu za podnošenje prijedloga.

Ako u pozivu za podnošenje prijedloga nije zatražena popratna dokumentacija i ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje dvoji o financijskoj ili poslovnoj sposobnosti podnositelja, on od njih zahtjeva dostavu odgovarajuće dokumentacije.

U slučaju partnerstva iz članka 178., takva se provjera obavlja prije potpisivanja okvirnog sporazuma o partnerstvu ili objave okvirne odluke o partnerstvu.

Članak 203.

Kriteriji za odabir

(Članak 132. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Kriteriji za odabir objavljuju se u pozivu za podnošenje prijedloga.

2. Kriteriji za odabir trebaju biti takvi da omogućuju dodjelu bespovratnih sredstava bilo za djelovanja koja najviše povećavaju ukupnu učinkovitost programa Unije koje provode ili tijelima čiji je program rada usmjeren postizanju istog rezultata. Ti se kriteriji određuju tako da osiguravaju pravilno upravljanje sredstvima Unije.

Kriteriji za odabir primjenjuju se tako da omogućuju odabir planiranih djelovanja i programa rada za koje može biti Komisija sigurna da će biti u skladu s njezinim ciljevima i prioritetima te koji jamče vidljivost financiranja Unije.

3. Kriteriji za odabir utvrđuju se tako da je naknado moguće izvršiti evaluaciju.

Članak 204.

Evaluacija zahtjeva i dodjela bespovratnih sredstava

(Članak 133. Financijske uredbe)

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje imenuje komisiju za evaluaciju prijedloga, osim ako Komisija odluči drukčije u okviru određenog sektorskog programa.

Komisija se sastoji od najmanje tri osobe koje predstavljaju najmanje dvije organizacijske jedinice institucija ili tijela iz članka 62. i 208. Financijske uredbe bez hijerarhijske veze među njima. Kako bi se izbjegao svaki sukob interesa, te osobe podliježu obvezama utvrđenima u članku 57. Financijske uredbe.

Ako u predstavništvima i lokalnim jedinicama iz članka 72. ove Uredbe i tijelima na koja se delegiraju ovlasti iz članaka 62. i 208. Financijske uredbe nema zasebnih jedinica, ne primjenjuje se zahtjev u vezi s organizacijskim jedinicama koje nisu međusobno hijerarhijski povezane.

Na temelju odluke odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, komisiji mogu pomagati vanjski stručnjaci. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava da ti stručnjaci ispunjavaju obveze utvrđene u članku 57. Financijske uredbe.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje prema potrebi dijeli postupak na nekoliko postupovnih faza. Pravila koja uređuju postupak objavljuju se u pozivu za podnošenje prijedloga.

U slučaju kada je pozivom za podnošenje prijedloga predviđen postupak podnošenja zahtjeva u dvije faze, samo oni zahtjeva koji ispunjavaju kriterije evaluacije iz prve faze pozivaju se na podnošenje cjelokupnog zahtjeva u drugoj fazi.

U slučaju kada je pozivom za podnošenje prijedloga predviđen postupak evaluacije prijedloga u dvije faze, na daljnju evaluaciju nastavlja samo oni prijedlozi koji su prošli prvu fazu na temelju evaluacije ispunjavanja određene skupine kriterija.

Podnositelji čiji su prijedlozi odbijeni u bilo kojoj fazi obavješćuju se u skladu s člankom 133. stavkom 3. Financijske uredbe.

Svaka sljedeća faza postupka mora se jasno razlikovati od prethodne.

Iste dokumente i informacije nije potrebno dostavljati više puta tijekom istog postupka.

3. Komisija za evaluaciju ili, prema potrebi, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može podnositelja zahtjeva zatražiti dostavu dodatnih informacija ili pojašnjenje popratne dokumentacije dostavljene u vezi sa zahtjevom, pod uvjetom da te informacije ili pojašnjenja ne mijenjaju značajno prijedlog. U skladu s člankom 96. Financijske uredbe, u slučaju očitih administrativnih pogrešaka, komisija za evaluaciju ili dužnosnik za ovjeravanje mogu odustati od toga samo u opravdanim slučajevima. Dužnosnik za ovjeravanje vodi odgovarajuću evidenciju o kontaktima s podnositeljima zahtjeva tijekom postupka.

4. Po završetku rada, članovi komisije za evaluaciju potpisuju zapisnik o svim pregledanim prijedlozima, koji sadrži ocjenu kvalitete i utvrđuje one koji mogu dobiti financiranje. Ovaj zapisnik može biti potpisan pomoću elektroničkog sustava koji osigurava odgovarajuću identifikaciju potpisnika.

U zapisniku se, prema potrebi, rangiraju pregledani prijedlozi, pružaju prijedlozi o maksimalnom iznosu bespovratnih sredstava i mogućim manjim usklađenjima zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava.

Zapisnik se čuva za buduće potrebe.

5. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može pozvati podnositelja zahtjeva da uskladi svoj prijedlog u skladu s preporukama komisije za evaluaciju. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje vodi odgovarajuću evidenciju o kontaktima s podnositeljima zahtjeva tijekom postupka.

Nakon evaluacije, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje donosi svoju odluku, pri čemu navodi najmanje sljedeće:

- (a) predmet i ukupni iznos iz odluke;
- (b) imena uspješnih podnositelja, naziv djelovanja, prihvaćene iznose i razloge za odabir, pri čemu se navodi i ako postoji nepodudarnost s mišljenjem komisije za evaluaciju;
- (c) imena svih odbijenih podnositelja i razloge za njihovo odbijanje.

6. Stavci 1., 2. i 4. ovog članka nisu obavezni za dodjelu bespovratnih sredstava u skladu s člankom 190. ove Uredbe i člankom 125. stavkom 7. Financijske uredbe.

Članak 205.

Obavješćivanje podnositelja zahtjeva

(Članak 133. Financijske uredbe)

Odbijeni podnositelji zahtjeva se obavješćuju što je prije moguće o rezultatu evaluacije njihovog zahtjeva, a u svakom slučaju najkasnije u roku 15 kalendarskih dana nakon obavješćivanja uspješnih podnositelja zahtjeva.

POGLAVLJE 4.

Plaćanje i kontrola

Članak 206.

Jamstvo za prefinanciranje

(Članak 134. Financijske uredbe)

1. Kako bi se ograničili financijski rizici povezani s plaćanjima prefinanciranja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje na temelju ocjene rizika može zahtijevati da korisnik unaprijed podnese jamstvo do iznosa jednakog iznosu prefinanciranja, osim u slučaju bespovratnih sredstava male vrijednosti ili plaćanja podijeliti na više dijelova.

2. Kad god se zahtijeva jamstvo, ono podliježe procjeni i prihvaćanju odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

Jamstvo mora vrijediti dovoljno dugo da ga se može aktivirati.

3. Jamstvo izdaje ovlaštena banka ili financijska institucija s poslovnim nastanom u jednoj od država članica. Ako korisnik ima poslovni nastan u trećoj zemlji, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može pristati da banka ili financijska institucija s poslovnim nastanom u toj trećoj zemlji izda jamstvo ako smatra da ta banka ili financijska institucija nude jednako osiguranje i jednaki su svojstava kao i banka ili financijska institucija s poslovnim nastanom u državi članici.

Na zahtjev korisnika jamstvo iz prvog podstavka može se zamijeniti solidarnim jamstvom treće strane ili neopozivim i bezuvjetnim zajedničkim jamstvom korisnika djelovanja koji su stranke istog sporazuma ili iste odluke o dodjeli bespovratnog sredstva, po odobrenju odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

Jamstvo je nominirano u eurima.

Jamstvom banka ili financijska institucija, treća strana ili ostali korisnici daju neopozivo kolateralno osiguranje ili se obvezuju da će na prvi poziv ispuniti obveze korisnika bespovratnih sredstava.

4. Jamstvo se oslobađa prema tome kako se prefinanciranje postupno poravnava s privremenim plaćanjima ili plaćanjem preostalih iznosa korisniku, u skladu s uvjetima utvrđenima u sporazumu ili odluci o bespovratnom sredstvu.

Članak 207.

Popratni dokumenti za zahtjeve za plaćanja

(Članak 135. Financijske uredbe)

1. Za svako bespovratno sredstvo prefinanciranje se može podijeliti na više dijelova u skladu s dobrim financijskim upravljanjem.

Isplata u cijelosti novog iznosa prefinanciranja podliježe korištenju najmanje 70 % ukupnog iznosa bilo kojeg prethodnog prefinanciranja.

Ako je korištenje prethodnog prefinanciranja manje od 70 %, iznos novog prefinanciranja umanjuje se za neiskorištene iznose prethodnog iznosa prefinanciranja.

Uz svaki zahtjev za novo plaćanje korisnik prilaže izvješće o izdacima.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 110., korisnik časno potvrđuje da su informacije u zahtjevima za plaćanje potpune, pouzdane i istinite. On također potvrđuje da se nastali troškovi mogu smatrati prihvatljivima u skladu sa sporazumom ili odlukom o bespovratnim sredstvima te da su zahtjevi za plaćanje potkrijepljeni odgovarajućom popratnim dokumentima koje je moguće provjeriti.

3. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može na temelju procjene rizika za svako plaćanje zatražiti potvrdu o financijskim izvještajima o djelovanju ili programu rada i s njima povezanim računima, koju izdaje ovlašteni vanjski revizor ili, u slučaju javnih tijela, nadležni i neovisni javni dužnosnik. Ta se potvrda prilaže zahtjevu za plaćanje. Potvrdom se potvrđuje, u skladu s metodologijom koju je odobrio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje i na temelju dogovorenih postupaka u skladu s međunarodnim normama da su troškovi koje je korisnik iskazao u financijskim izvještajima na kojima se temelji zahtjev za plaćanje stvarni, točno evidentirani i prihvatljivi u skladu sa sporazumom ili odlukom o bespovratnim sredstvima.

U posebnim i opravdanim slučajevima odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može zatražiti potvrdu u obliku mišljenja ili u drugom obliku u skladu s međunarodnim normama.

Potvrda o financijskim izvještajima i s njima povezanim računima obvezna je za privremena plaćanja i za plaćanja preostalih iznosa u sljedećim slučajevima:

(a) u slučaju bespovratnih sredstava za djelovanje čiji iznos dodijeljen u obliku iz članka 123. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe iznosi 750 000 EUR ili više, ako su kumulativni iznosi zahtjeva za plaćanje u tom obliku najmanje 325 000 EUR;

(b) u slučaju bespovratnih sredstava za poslovanje čiji iznos dodijeljen u obliku iz članka 123. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe iznosi 100 000 EUR ili više.

Ovisno o procjeni rizika, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje također može odustati od obveze podnošenja navedene potvrde o financijskim izvještajima i s njima povezanim računima u slučaju:

(a) javnih tijela i međunarodnih organizacija iz članka 43.;

(b) korisnika bespovratnih sredstava u vezi s humanitarnom pomoći, hitnim operacijama civilne zaštite i upravljanjem kriznim situacijama, osim u vezi s plaćanjima preostalih iznosa;

(c) u pogledu plaćanja preostalih iznosa, korisnika bespovratnih sredstava vezanih uz humanitarnu pomoć koji su potpisali okvirni sporazum o partnerstvu ili koji su obaviješteni o okvirnoj odluci o partnerstvu kako je navedeno u članku 178. i koji koriste sustav kontrole koji nudi jednaka jamstva za takva plaćanja;

(d) korisnika višestrukih bespovratnih sredstava koji su osigurali neovisno potvrđivanje koje daje jednaka jamstva o sustavima kontrole i metodologije korištene pri pripremi zahtjeva za plaćanjem.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može također odustati od obveze pružanja potvrde o financijskim izvještajima i s njima povezanim računima u slučaju da je osoblje Komisije ili tijelo koje je ovlastila Komisija u njezino ime provelo izravnu reviziju ili će provesti izravnu reviziju koja pruža jednaka jamstva o iskazanim troškovima.

U slučaju sporazuma između Komisije i više korisnika, granične vrijednosti iz točaka (a) i (b) trećeg podstavka primjenjuju se na svakog korisnika.

4. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, na temelju procjene rizika, za svako plaćanje zatražiti izvješće o operativnoj provjeri koje izrađuje neovisna treća strana i koje odobrava odgovorni dužnosnik za ovjeravanje. Na zahtjev odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, izvješće o provjeri prilaže se zahtjevu za plaćanje i odgovarajući iznosi su prihvatljivi pod istim uvjetima kao i troškovi koji se odnose na potvrde o obavljenoj reviziji kako je utvrđeno u članku 126. Financijske uredbe. U izvješću o provjeri navodi se da je operativna provjera izvršena u skladu s metodologijom koju je odobrio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje i jesu li djelovanje ili program rada stvarno provedeni u skladu s uvjetima iz sporazuma ili odluke o bespovratnim sredstvima.

Članak 208.

Suspenzija i smanjenje bespovratnih sredstava

(Članak 135. Financijske uredbe)

1. Provedba sporazuma ili odluke o bespovratnim sredstvima, sudjelovanje korisnika u njihovoj provedbi ili u plaćanjima može se suspendirati kako bi se provjerilo je li stvarno došlo do pretpostavljenih značajnih pogrešaka ili nepravilnosti ili prijevare ili kršenja obveza. Ako oni nisu potvrđeni, provedba se nastavlja što je prije moguće.

2. U slučaju kada dogovoreno djelovanje ili program rada nije izvršeno ili nije izvršeno na odgovarajući način, u cijelosti ili na vrijeme, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, pod uvjetom da je korisniku dana prilika za davanje očitovanja, proporcionalno smanjuje ili traži povrat dodijeljenih sredstava, ovisno o fazi postupka.

POGLAVLJE 5.

Provedba

Članak 209.

Ugovori o provedbi

(Članak 137. Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje primjenu Direktive 2004/18/EZ, u slučaju kada provedba djelovanja ili programa rada zahtijeva sklapanje ugovora o nabavi, korisnici sklapaju ugovor s ponuditeljem čija ponuda nudi najbolju vrijednost za novac ili, prema potrebi, ponuditeljem čija ponuda nudi najnižu cijenu, istodobno izbjegavajući svaki sukob interesa.

2. U slučaju kada provedba djelovanja ili programa rada zahtijeva sklapanje ugovora o nabavi čija je vrijednost veća od 60 000 EUR, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može uz pravila iz stavka 1. od korisnika zahtijevati poštovanje posebnih pravila.

Ta posebna pravila temelje se na pravilima sadržanim u Financijskoj uredbi te ih se određuje vodeći računa o vrijednosti predmetnih ugovora, relativnoj veličini doprinosa Unije u odnosu na ukupan trošak djelovanja i rizik. Takva posebna pravila uključuju se u odluku ili sporazum o bespovratnim sredstvima.

Članak 210.

Financijska potpora trećim stranama

(Članak 137. Financijske uredbe)

Ako su ciljevi ili rezultati koje treba ostvariti dovoljno detaljno određeni u uvjetima iz članka 137. stavka 1. Financijske uredbe, mogućnost diskrecionog prava može se smatrati iscrpljenom samo ako odluka ili sporazum o bespovratnim sredstvima također određuju:

- (a) maksimalni iznos financijske potpore koji se može isplatiti trećoj strani i koji ne premašuje 60 000 EUR, osim kada je financijska potpora primarni cilj djelovanja i kriterije za utvrđivanje točnog iznosa;
- (b) različite vrste aktivnosti za koje se može primiti takva vrsta financijske potpore, na temelju utvrđenog popisa;

(c) definiciju osoba ili kategorija osoba koje mogu primiti tu financijsku potporu i kriterije za njezinu dodjelu.

GLAVA VII.

NAGRADE

Članak 211.

Planiranje rada

(Članak 138. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Svaki odgovorni dužnosnik za ovjeravanje izrađuje godišnji ili višegodišnji program rada za nagrade. Program rada donosi institucija i objavljuje ga na internetskoj stranici dotične institucije, što je prije moguće, a najkasnije do 31. ožujka u godini provedbe.

U programu rada navodi se razdoblje koje on pokriva, temeljni akt, ako postoji, planirani ciljevi, očekivani rezultati, okvirni vremenski raspored natjecanja s okvirnim iznosom nagrada.

Program rada također treba sadržavati informacije određene u članku 94. koje su potrebne kako bi se odluka o njegovom donošenju mogla smatrati odlukom o financiranju nagrada u određenoj godini.

2. Sve značajne promjena u programu rada treba također donijeti i objaviti kako je predviđeno u stavku 1.

Članak 212.

Pravila natjecanja

(Članak 138. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Pravilima natjecanja utvrđuje se sljedeće:

(a) uvjeti sudjelovanja, koji barem:

- i. navode kriterije prihvatljivosti;
- ii. navode aranžmane i krajnji rok za registraciju sudionika, ako je potrebno, i za podnošenje prijave, pod uvjetima određenima u stavku 2.;
- iii. osiguravaju isključenje sudionika koji se nalaze u jednoj od situacija iz članka 106. stavka 1. i članaka 107., 108. i 109. Financijske uredbe;
- iv. osiguravaju isključivu odgovornost sudionika u slučaju zahtjeva koji se odnosi na aktivnosti koje se obavljaju u okviru natjecanja;

- v. osiguravaju da pobjednici pristanu na provjere i revizije koje obavljaju Komisija, OLAF i Revizorski sud i obveze u pogledu oglašavanja kako je navedeno u pravilima natjecanja;
 - vi. navode da je pravo Unije pravo koje se primjenjuje na natjecanje te da ga prema potrebi dopunjuje nacionalno pravo, kako je određeno u pravilima natjecanja;
 - vii. navode nadležan sud ili arbitražni sud za rješavanje sporova;
 - viii. navode da se mogu izreći financijske ili administrativne kazne, ili oboje, sudionicima koji su dali lažne izjave ili počinili nepravilnosti ili prijevaru, u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 145. razmjerno vrijednosti dotičnih nagrada;
- (b) kriteriji za odabir koji moraju biti takvi da omogućuju ocjenu kvalitete prijave u pogledu planiranih ciljeva i očekivanih rezultata i objektivno utvrđivanje ispunjavaju li prijave uvjete da budu pobjednici;
- (c) iznos nagrade ili nagrada;
- (d) način isplate nagrada pobjednicima nakon njihove dodjele.

Za potrebe točke (a) podtočke i. prvog podstavka, korisnici bespovratnih sredstava Unije su prihvatljivi, osim ako je drukčije navedeno u pravilima natjecanja.

Za potrebe točke (a) podtočke vi. prvog podstavka, može se dopustiti odstupanje u slučaju sudjelovanja međunarodnih organizacija.

2. Odgovorni službenik za ovjeravanje odabire sredstva komunikacije koja nisu diskriminirajuće prirode za podnošenje prijava i koja ne ograničavaju pristupa sudionika natjecanju.

Odabrana sredstva komunikacije su takva da mogu osigurati udovoljavanje sljedećim uvjetima:

- (a) svaka prijava sadrži sve informacije potrebne za njezinu evaluaciju;
- (b) očuvana je cjelovitost podataka;
- (c) očuvana je povjerljivost prijava;
- (d) osigurana je zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

3. Pravilima natjecanja mogu se odrediti uvjeti za otkazivanje natjecanja, posebno u slučaju kada nije moguće ispuniti njegove ciljeve ili kada pravna ili fizička osoba koja ne ispunjava uvjete sudjelovanja ispunjava uvjete da bude pobjednik.

4. Pravila natjecanja objavljuju se na internetskoj stranici institucija Unije. Uz objavu na internetskoj stranici, pravila natjecanja mogu se također objaviti i drugim odgovarajućim medijima, uključujući Službeni list Europske unije, kada je potrebno osigurati što bolja obaviještenost potencijalnih sudionika. Ona se mogu objavljivati od donošenja odluke o financiranju iz članka 84. Financijske uredbe, uključujući tijekom godine koja prethodi izvršenju proračuna. Sve izmjene sadržaja pravila natjecanja također podliježu objavi u skladu s istim uvjetima.

Članak 213.

Ex post objava

(Članak 138. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Informacije koje se odnose na nagrade dodijeljene tijekom financijske godine objavljuju se u skladu s člankom 21.

2. Nakon objave iz stavka 1., na zahtjev Europskog parlamenta i Vijeća, Komisija im šalje izvješće o:

- (a) broju sudionika tijekom protekle godine;
- (b) broju sudionika i postotku uspješnih prijava po natjecanju;
- (c) popisu stručnjaka koji su sudjelovali u odborima tijekom protekle godine, kao i uputu na postupak za njihov odabir.

Članak 214.

Evaluacija

(Članak 138. stavak 3. Financijske uredbe)

1. Za potrebe ocjenjivanja prijava, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje imenuje povjerenstvo od najmanje tri stručnjaka koji mogu biti vanjski stručnjaci ili osobe koje predstavljaju najmanje dvije organizacijske jedinice institucija ili tijela iz članka 62. i 208. Financijske uredbe bez hijerarhijske veze među njima, osim u predstavništvima ili lokalnim tijelima iz članka 72. ove Uredbe i tijelima na koje se delegiraju ovlasti iz članka 62. i 208. Financijske uredbe, ako nema zasebnih jedinica.

Stručnjaci iz prvog podstavka podliježu zahtjevima o sukobu interesa iz članka 57. Financijske uredbe.

Vanjski stručnjaci daju izjavu da nisu u situaciji sukoba interesa u trenutku imenovanja i da se obvezuju da će obavijestiti dužnosnika za ovjeravanje ako dođe do bilo kakvog sukoba interesa tijekom postupka evaluacije.

2. Nakon završetka njihovog rada, članovi povjerenstva potpisuju zapisnik o svim pregledanim prijavama koji sadrži ocjenu njihove kvalitete i u kojem se naznačuju one kojima se mogu dodijeliti nagrade. Ovaj zapisnik može biti potpisan pomoću elektroničkog sustava koji osigurava odgovarajuću autentifikaciju potpisnika.

Zapisnik iz prvog podstavka čuva se za buduće potrebe.

3. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje zatim odlučuje treba li dodijeliti nagradu ili ne. U toj odluci se između ostalog navodi sljedeće:

- (a) predmet i ukupan iznos dodijeljenih nagrada, ako postoje;
- (b) imena sudionika koji su pobijedili, ako postoje, iznos nagrade dodijeljen svakom sudioniku pobjedniku i razlozi za taj izbor;
- (c) imena svih odbijenih sudionika i razlozi za njihovo odbijanje.

Članak 215.

Informacije i obavješćivanje

(Članak 138. stavak 3. Financijske uredbe)

1. Sudionici se obavješćuju što je prije moguće o rezultatima evaluacije njihovih prijava, a u svakom slučaju najkasnije u roku 15 kalendarskih dana nakon što je dužnosnik za ovjeravanje donio odluku o dodjeli nagrade.

2. Sudionik pobjednik obavješćuje se o odluci o dodjeli nagrade koja je pravno obvezujuća u smislu članka 86. Financijske uredbe.

GLAVA VIII.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI

Članak 216.

Odabir subjekata kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata u neizravnom upravljanju

(Članak 139. Financijske uredbe)

1. Za izvršenje financijskih instrumenata pod neizravnim upravljanjem, Komisija treba dobiti dokaz da subjekt kojemu

je povjerena ta zadaća ispunjava zahtjeve iz članka 60. stavka 2. Financijske uredbe. Nakon što je taj dokaz dobiven, on je valjan za sva buduća izvršenja financijskih instrumenata od strane relevantnog subjekta, osim u slučaju kada kod subjekata kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata dođe do značajnih promjena u sustavima, pravilima i postupcima koji su obuhvaćeni tim zahtjevima.

2. Za odabir subjekata kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata u skladu s člankom 61. stavkom 2. Financijske uredbe, Komisija objavljuje poziv potencijalnim subjektima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata. Taj poziv uključuje uvjete sposobnosti i kriterije za odabir.

U pozivu iz prvog podstavka navodi se i treba li subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata dodijeliti vlastita financijska sredstva određenom financijskom instrumentu ili dijeliti rizik. U slučaju kada je to navedeno i kada je potrebno smanjiti mogući sukob interesa, u pozivu se također navodi da subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata treba predložiti mjere o usklađivanju interesa kako je navedeno u članku 140. stavku 2. Financijske uredbe. Mjere za usklađivanje interesa trebaju biti uključene u sporazum o određenom financijskom instrumentu.

Komisija započinje dijalog sa subjektima koji ispunjavaju uvjete sposobnosti na transparentan i objektivan način, bez izazivanja sukoba interesa. Nakon dijaloga, Komisija potpisuje sporazume o delegiranju sa subjektom ili subjektima koji su podnijeli prijedloge koji nude najbolju vrijednost za novac, uključujući, prema potrebi, dodjelu njihovih vlastitih financijskih sredstva ili podjele rizika.

3. Komisija može započeti izravne pregovore s potencijalnim subjektima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata prije potpisivanja sporazuma o delegiranju ako je subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja određen u relevantnom temeljnom aktu ili u članku 58. stavku 1. točki (c) podtočki iii. Financijske uredbe ili u valjano opravdanim i primjereno dokumentiranim posebnim slučajevima, a posebno kada:

- (a) na poziv potencijalnim subjektima kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata nisu podneseni prikladni prijedlozi;
- (b) financijski instrumenti s posebnim karakteristikama zahtijevaju određenu vrstu subjekta kojem je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata zbog njegove tehničke kompetencije, visoke razine specijalizacije ili administrativnih ovlasti;
- (c) zbog iznimne hitnosti zbog nepredviđenih događaja koji se ne mogu pripisati Uniji, nije moguće poštovati postupak iz stavka 2.

Članak 217.

Sadržaj sporazuma o delegiranju sa subjektima kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata u neizravnom upravljanju**(Članak 139. Financijske uredbe)**

Uz zahtjeve iz članka 40. sporazum o delegiranju sa subjektima kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata uključuje odgovarajuće aranžmane kojima se osigurava poštovanje načela i uvjeta iz članka 140. Financijske uredbe. Sporazumi o delegiranju sadrže posebno:

- (a) opis financijskog instrumenta, uključujući njegovu investicijsku strategiju ili politiku, vrstu osigurane potpore, kriterije za prihvatljivost financijskih posrednika i krajnjih primatelja kao i dodatne operativne zahtjeve za prenošenje ciljeva politike tog instrumenta;
- (b) zahtjeve za ciljni raspon vrijednosti za učinak poluge;
- (c) definiciju neprihvatljivih aktivnosti i razloga za isključenje;
- (d) odredbe kojima se osigurava usklađenost interesa i rješavanje mogućih sukoba interesa;
- (e) odredbe za odabir financijskih posrednika u skladu s drugim podstavkom članka 139. stavka 4. Financijske uredbe i, ako je potrebno, za osnivanje specijaliziranih investicijskih društava;
- (f) odredbe o odgovornosti subjekta kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskog instrumenta i drugih subjekata uključenih u izvršenje financijskog instrumenta;
- (g) odredbe o rješavanju sporova;
- (h) odredbe o upravljanju financijskim instrumentom;
- (i) odredbe o uporabi i ponovnoj uporabi doprinosa Unije u skladu s člankom 140. stavkom 6. Financijske uredbe;
- (j) odredbe za upravljanje doprinosima Unije i fiducijarnim računima, uključujući rizik druge ugovorne stranke, prihvatljive rizničke operacije, odgovornosti dotičnih strana, korektivne mjere u slučaju prekomjernih salda na fiducijarnim računima, vođenje evidencije i izvješćivanje;
- (k) odredbe o naknadi subjektu kojem je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata, uključujući stope upravljačke provizije i o izračunu i plaćanju troškova upravljanja i upravljačkih provizija subjektu kojem je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata u skladu s člankom 218.;

- (l) prema potrebi, odredbe o okvirnim uvjetima za doprinose iz fondova iz članka 175. Financijske uredbe, a posebno iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Kohezijskog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i Budućeg fonda za ribarstvo (dalje u tekstu „fondovi ZSO”);
- (m) odredbe o trajanju, mogućnosti produljenja i završetku financijskog instrumenta, kao i o uvjetima za prijevremeni raskid i, prema potrebi, izlaznim strategijama;
- (n) odredbe o praćenju provedbe potpore financijskim posrednicima i krajnjim primateljima, uključujući izvješćivanje od strane financijskih posrednika;
- (o) prema potrebi, vrstu i prirodu svih operacija zaštite od rizika iz članka 219.

Članak 218.

Troškovi upravljanja i provizije subjektima kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata**(Članak 139. Financijske uredbe)**

1. Komisija isplaćuje naknadu subjektima kojima se povjerava provedba financijskih instrumenata za provedbu tih zadaća provizijom koja ovisi o uspješnosti, nadoknadu iznimnih troškova i, u slučaju kada subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata upravlja riznicom financijskog instrumenta, proviziju za upravljanje riznicom.
2. Provizija koja ovisi o uspješnosti sadrži administrativne naknade koje se isplaćuju subjektu kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskog instrumenta za obavljeni rad u provedbi financijskog instrumenta. Prema potrebi, ta provizija može sadržavati i poticaje povezane s politikom promicanja postizanja ciljeva politike ili poticanja financijskih rezultata financijskog instrumenta.

Članak 219.

Posebna pravila za fiducijarne račune u neizravnom upravljanju**(Članak 139. Financijske uredbe)**

1. Subjekti kojima je povjerena provedba financijskih instrumenata mogu otvoriti fiducijarne račune u smislu članka 68. stavka 7. Financijske uredbe, u svoje ime i isključivo za račun Komisije. Ti subjekti kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata šalju izvode odgovarajućih računa odgovornoj službi Komisije.

2. Treba se održavati primjerena likvidnost fiducijarnih računa, a imovinom koja se drži na tim fiducijarnim računima upravlja se u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja i odgovarajućim bonitetnim pravilima u skladu s člankom 140. stavkom 7. Financijske uredbe.

3. Za provedbu financijskih instrumenata, subjekti kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata ne provode operacije zaštite od rizika u spekulativne svrhe. Komisija dogovara vrstu i prirodu svih operacija zaštite *ex ante* i uključuje ih u sporazume o delegiranju iz članka 217.

Članak 220.

Izravno izvršeni financijski instrumenti

(Članak 139. Financijske uredbe)

1. U iznimnim slučajevima, financijski se instrumenti mogu provoditi izravno u skladu s člankom 139. stavkom 4. Financijske uredbe posredstvom:

- (a) specijaliziranog investicijskog društva u kojem sudjeluje Komisija zajedno s drugim javnim ili privatnim ulagačima radi jačanja učinka poluge doprinosa Unije;
- (b) kredita, jamstava, vlasničkih udjela i ostalih instrumenata za podjelu rizika osim ulaganja u specijalizirana investicijska društva, koji se pružaju izravno krajnjim primateljima ili posredstvom financijskih posrednika.

2. Za provedbu financijskih instrumenata, Komisija ne provodi operacije zaštite u spekulativne svrhe. Komisija dogovara vrstu i prirodu svih operacija zaštite *ex ante* i uključuje ih u sporazume sa subjektima za provedbu financijskog instrumenta.

Članak 221.

Odabir financijskih posrednika, direktora specijaliziranih investicijskih društava i krajnjih primatelja

(Članak 139. Financijske uredbe)

1. U slučaju kada Komisija provodi financijske instrumente izravno ili neizravno putem specijaliziranog investicijskog društva, ta se društva osnivaju u skladu sa zakonima države članice. Njih je moguće osnovati i u skladu sa zakonima države koja nije država članica u području vanjskog djelovanja. Direktori takvih društava obvezni su u skladu sa zakonom ili ugovorom djelovati pažnjom profesionalnog direktora i u dobroj vjeri.

2. Direktori specijaliziranih investicijskih društava iz stavka 1. i financijski posrednici ili krajnji primatelji financijskih instrumenata biraju se vodeći računa o prirodi financijskog

instrumenta koji se treba provesti, iskustvu i poslovnoj i financijskoj sposobnosti predmetnih subjekata i/ili ekonomskoj održivosti projekata krajnjih primatelja. Izbor treba biti transparentan, objektivno opravdan i ne smije voditi sukobu interesa.

3. Ne odobrava se financijska potpora direktorima specijaliziranih investicijskih društava, financijskih posrednika i krajnjih primatelja koji se nalaze u jednoj od situacija iz članka 106. stavka 1., članaka 107., 108. i 109. Financijske uredbe.

Članak 222.

Uvjeti za upotrebu financijskih instrumenata

(Članak 140. Financijske uredbe)

1. Financijski instrumenti namijenjeni su za nepravilnosti na tržištu ili nedostatke ili investicijske okolnosti koje nisu optimalne i pružaju potporu samo krajnjim primateljima koji se u trenutku potpore Unije pomoću financijskog instrumenta smatraju potencijalno ekonomski održivima.

2. Financijski instrumenti pružaju potporu krajnjim primateljima na proporcionalan način. Preferencijalni tretman ulagača koji pružaju sufinanciranje ili podjelu rizika treba biti posebno opravdan, proporcionalan rizicima koje preuzimaju ulagači u financijski instrument i ograničen na minimum koji je potreban za osiguranje njihovog ulaganja ili podjelu rizika.

Članak 223.

Učinak poluge

(Članak 140. Financijske uredbe)

1. Financijski instrumenti imaju za cilj postizanje učinka poluge doprinosa Unije mobilizacijom globalnog ulaganja koje prelazi veličinu doprinosa Unije.

Učinak poluge sredstava Unije jednak je iznosu financiranja prihvatljivim krajnjim primateljima podijeljenom iznosom doprinosa Unije.

2. Ciljani niz vrijednosti za učinak poluge temelji se na *ex ante* evaluaciji odgovarajućeg financijskog instrumenta.

Članak 224.

Ex ante evaluacija financijskih instrumenata

(Članak 140. Financijske uredbe)

1. Financijski instrumenti temelje se na *ex ante* evaluacijama koje otkrivaju nepravilnosti na tržištu ili njegovo nedjelovanje ili investicijske okolnosti koje nisu optimalne i ocjenjuju investicijske potrebe u odnosu na ciljeve politike.

2. *Ex ante* evaluacija pokazuje da se utvrđene potrebe tržišta ne mogu primjereno i pravodobno riješiti aktivnostima na tržištu ili vrstama intervencija Unije koje nisu financiranje pomoću financijskog instrumenta, kao što su regulacija, liberalizacija, reforma ili ostala djelovanja politika. Ona ocjenjuje vjerojatnost i moguće troškove poremećaja na tržištu i istiskivanja privatnog financiranja putem financijskih instrumenata te utvrđuje sredstva za minimalizaciju negativnih učinaka tih poremećaja.

3. U skladu s načelom supsidijarnosti, *ex ante* evaluacija dokazuje da je financijski instrument na razini Unije primjereniji za rješavanje utvrđenih tržišnih potreba od sličnih financijskih instrumenata na nacionalnoj ili regionalnoj razini, uključujući one koji se financiraju ZSO fondovima. Prilikom ocjene dodane vrijednosti doprinosa Unije uzimaju se u obzir čimbenici poput otežanog pristupa financiranju na nacionalnoj razini, posebno u pogledu prekograničnih projekata, ekonomija razmjera ili snažni demonstracijski efekti povezani sa širenjem najboljih praksi državama članicama.

4. *Ex ante* evaluacijom se utvrđuju najdjelotvorniji načini za isporuku financijskog instrumenta.

5. *Ex ante* evaluacijom se također dokazuje da je planirani financijski instrument usklađen s:

(a) novim i postojećim financijskim instrumentima, čime se izbjegava neželjeno preklapanje i postiže sinergija i ekonomija razmjera;

(b) financijskim instrumentima i ostalim oblicima javne intervencije za rješavanje istog tržišnog okruženja, čime se izbjegavaju neusklađenosti i istražuju potencijalne sinergije.

6. *Ex ante* evaluacija ocjenjuje proporcionalnost predviđenih intervencija u odnosu na veličinu utvrđenih nedostajućih financijskih sredstva, očekivani učinak poluge planiranog financijskog instrumenta i također ispituje dodatne kvalitativne učinke, poput širenja najboljih praksi, učinkovitog promicanja ciljeva politike Unije tijekom cijelog provedbenog lanca ili pristupa posebnim stručnim znanjima aktera uključenih u provedbeni lanac.

7. *Ex ante* evaluacijom utvrđuje se skupina primjerenih pokazatelja uspješnosti predloženih financijskih instrumenata i određuju očekivana realizacija, rezultati i učinak.

8. Zasebna *ex ante* evaluacija financijskih instrumenata provodi se samo kada takva evaluacija koja u potpunosti ispunjava kriterije iz stavaka 1. do 7., nije uključena u *ex ante* evaluaciju ili ocjenu učinaka programa ili aktivnosti obuhvaćenih temeljnim aktom.

Članak 225.

Praćenje financijskih instrumenata

(Članak 140. Financijske uredbe)

1. Kako bi se osiguralo usklađeno praćenje financijskih instrumenata iz članka 140. stavka 12. Financijske uredbe, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje uspostavlja sustav praćenja kako bi se pridonijelo pružanju odgovarajućeg osiguranja da se sredstva Unije upotrebljavaju u skladu s člankom 32. stavkom 2. Financijske uredbe.

2. Sustav praćenja koristi se za procjenu napretka ostvarenog u provedbi postizanja ciljeva politike koji se odražavaju u relevantnim pokazateljima realizacije i rezultata utvrđenih u skladu s *ex ante* evaluacijom i za analizu usklađenosti provedbe s definiranim zahtjevima u skladu s člankom 140. stavkom 2. Financijske uredbe te za pružanje osnove za izvješćivanje Komisije u skladu s člankom 38. stavkom 5. i člankom 140. stavkom 8. Financijske Uredbe.

3. U slučaju neizravnog upravljanja, praćenje od strane Komisije nadograđuje se na izvješćivanje i račune koje dostavljaju subjekti kojima je povjerena zadaća izvršavanja financijskih instrumenata i na dostupne rezultate revizija i kontrola koje su obavili subjekti kojima je povjerena provedba financijskih instrumenata, vodeći pri tome računa o izvaji o upravljanju subjekta kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata i o mišljenju neovisnog revizorskog tijela iz članka 60. stavka 5. Financijske uredbe. Komisija preispituje informacije koje dostavljaju subjekti kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata i može provoditi kontrole, uključujući i kontrole na temelju uzoraka, na odgovarajućoj razini provedbe do konačnih primatelja.

Praćenje od strane subjekta kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata nadograđuje se na izvješćivanje i račune koje dostavljaju financijski posrednici i dostupne rezultate revizije i kontrola koje je proveo financijski posrednik, vodeći pri tome računa o izvaji o upravljanju financijskog posrednika i mišljenju neovisnih revizora.

U slučaju kada ne postoje financijski posrednici, subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskog instrumenta izravno prati upotrebu financijskog instrumenta na temelju izvješćivanja i računa koje dostave krajnji primatelji.

Subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskog instrumenta preispituje, prema potrebi na temelju uzorka, informacije koje dostavljaju financijski posrednici ili krajnji primatelji i provodi kontrole u skladu sa sporazumom iz članka 217.

4. U slučaju izravnog upravljanja, praćenje od strane Komisije nadograđuje se na izvješćivanje i račune koje dostavljaju financijski posrednici i krajnji primatelji, podložno odgovarajućim kontrolama. Odredbe iz stavka 3. primjenjuju se na izravno upravljanje *mutatis mutandis*.

5. Sporazumi o izvršenju financijskog instrumenta sadrže odredbe potrebne za primjenu stavaka 1. do 4.

Članak 226.

Postupanje s doprinosima iz fondova ZSO

(Članak 140. Financijske uredbe)

1. Za doprinose iz fondova ZSO financijskim instrumentima osnovanima u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe i koji primaju potporu iz fondova ZSO vodi se odvojena evidencija u skladu s posebnim pravilima koja važe za određeni sektor.

2. Doprinosi iz fondova ZSO uplaćuju se na posebne račune i upotrebljavaju u skladu s ciljevima dotičnih fondova ZSO za djelovanja i krajnje korisnike u skladu s programom ili programima iz kojih doprinosi dolaze.

3. U pogledu doprinosa iz fondova ZSO financijskim instrumentima osnovanima u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe, primjenjuju se posebna pravila specifična za određeni sektor.

GLAVA IX.

FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE I RAČUNOVODSTVO

POGLAVLJE 1.

Financijsko izvještavanje

Članak 227.

Izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju tijekom godine

(Članak 142. Financijske uredbe)

Izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju tijekom godine mora sadržavati točan opis:

- (a) ostvarenja ciljeva u financijskoj godini, u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja;
- (b) financijskih položaja i događaja koji su značajno utjecali na aktivnosti tijekom godine.

Izvješće o proračunskom i financijskom upravljanju odvaja se od izvješća o izvršenju proračuna.

Članak 228.

Iznimke od računovodstvenih načela

(Članak 144. Financijske uredbe)

Kada u posebnim slučajevima računovodstveni službenici smatraju da je potrebno dozvoliti iznimku prilikom primjene jednog ili više računovodstvenih načela iz računovodstvenih

pravila Unije, ta iznimka mora biti valjano utemeljena i o njoj je potrebno izvijestiti u bilješkama uz financijski izvještaj iz članka 232.

Članak 229.

Popratni dokumenti

(Članak 144. Financijske uredbe)

1. Svako knjiženje temelji se na popratnim dokumentima, koji su datirani i numerirani te su na papiru ili mediju koji osigurava pouzdanost i zaštitu sadržaja tijekom razdoblja utvrđenih u članku 48.

2. Radnje iste vrste koje se izvode na istom mjestu i istoga dana mogu se pribrojiti u jedan popratni dokument.

Članak 230.

Izvještaj o financijskom rezultatu

(Članak 145. Financijske uredbe)

U izvještaju o financijskom rezultatu prikazuju se prihodi i troškovi tijekom godine, klasificirani prema naravi.

Članak 231.

Izvještaj o novčanom toku

(Članak 145. Financijske uredbe)

U izvještaju o novčanom toku iskazuju se novčani tokovi tijekom razdoblja, čime se prikazuje kretanje između početnog i završnog stanja riznice

Riznicu čini sljedeće:

- (a) gotovina u blagajni,
- (b) sredstva na bankovnim računima i depoziti po viđenju,
- (c) druga raspoloživa sredstva koja je moguće brzo zamijeniti za gotovinu i čija je vrijednost stabilna.

Članak 232.

Bilješke uz financijske izvještaje

(Članak 145. Financijske uredbe)

Bilješke iz članka 145. Financijske uredbe čini sastavni dio financijskog izvještaja. Bilješke sadrže najmanje sljedeće informacije:

- (a) računovodstvena načela, pravila i metode,
- (b) objašnjenja, u kojima su navedene dodatne informacije koje nisu sadržane u financijskim izvještajima, a koje su potrebne za istinit i objektivan prikaz.

Članak 233.**Izvješća o izvršenju proračuna
(Članak 146. Financijske uredbe)**

1. Izvješće o izvršenju proračuna sadrži:
 - (a) informacije o prihodima koje sadrže:
 - i. promjene u procjeni prihoda proračuna,
 - ii. realizaciju prihoda,
 - iii. osigurana prava,
 - (b) informacije koje prikazuju promjene ukupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje,
 - (c) informacije koje prikazuju korištenje ukupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje,
 - (d) informacije koje prikazuju nepodmirene obveze, one prenesene iz prethodne godine i one koje su nastale u tekućoj godini.
2. U vezi s informacijama o prihodu prilaže se i izvještaj koji prikazuje za svaku državu članicu raščlambu iznosa vlastitih sredstava čiji je povrat još potrebno osigurati na kraju financijske godine, a za koje je izdan nalog za povrat.

Članak 234.**Načini prijenosa izvješća
(Članak 148. Financijske uredbe)**

Privremeni financijski izvještaji i konačni izvještaji iz članaka 147. i 148. Financijske Uredbe mogu biti dostavljeni elektroničkim putem.

POGLAVLJE 2.**Računovodstvo****Odjeljak 1.****Organizacija računovodstva****Članak 235.****Organizacija računovodstva
(Članak 151. Financijske uredbe)**

1. Računovodstveni službenik svake institucije i tijela iz članka 141. Financijske uredbe sastavlja i ažurira dokumente

o organizaciji računovodstva i računovodstvenim postupcima svoje institucije i tijela.

2. Proračunski prihodi i rashodi bilježe se u računalnom sustavu iz članka 236. prema ekonomskoj prirodi radnje kao tekući приход ili rashod, ili kao kapital.

Članak 236.**Računalni sustavi
(Članak 151. Financijske uredbe)**

1. Računovodstvene evidencije vode se pomoću integriranog računalnog sustava.

2. U slučaju kada se računovodstvene evidencije vode pomoću računalnih sustava i podsustava, takve je sustave i podsustave opisuje se u cijelosti.

U tom opisu određuje se sadržaj svih polja podataka i navodi kako sustav obrađuje pojedinačne radnje. U opisu se navodi na koji način sustav jamči postojanje potpunog revizijskog praćenja za sve promjene koje se učine u računalnim sustavima i podsustavima, tako da je moguće u svakom trenutku utvrditi vrstu promjene i osobu koja je izvršila promjenu.

Opis računalnih računovodstvenih sustava i podsustava ukazuje na svaku povezanost između tih sustava i središnjeg računovodstvenog sustava, posebno u pogledu prijenosa podataka i usklađivanja stanja.

3. Pristup računalnim sustavima i podsustavima ograničen je na osobe navedene u popisu ovlaštenih korisnika koji vodi i ažurira svaka institucija.

Odjeljak 2.**Poslovne knjige****Članak 237.****Poslovne knjige****(Članak 154. Financijske uredbe)**

Svaka institucija i svako tijelo iz članka 141. Financijske uredbe vodi dnevnik, glavnu knjigu i barem pomoćne poslovne knjige za dužnike, vjerovnike i dugotrajnu imovinu, osim ako to nije troškovno opravdano.

Poslovne knjige se sastoje od elektroničkih isprava koje odredi računovodstveni službenik, a koje daju potpuna jamstva kada se koriste kao dokazno sredstvo.

Knjiženja u dnevniku prenose se u glavnu knjigu koja je podijeljena na stavke u skladu s kontnim planom iz članka 212.

Dnevnik i glavna knjiga mogu se razdijeliti na onoliko pomoćnih dnevnika i pomoćnih knjiga koliko ih je potrebno za ispunjavanje zahtjeva.

Knjiženja u pomoćnim dnevnicima i pomoćnim knjigama najmanje se jednom mjesečno prenose u dnevnik i glavnu knjigu.

Članak 238.

Bruto bilanca

(Članak 154. Financijske uredbe)

Svaka institucija i svako tijelo iz članka 141. Financijske uredbe priprema bruto bilancu, koja obuhvaća sve račune iz glavne knjige, uključujući račune koji su bili poravnati tijekom godine, i koji sadrže:

- (a) broj računa;
- (b) opis;
- (c) ukupna dugovanja;
- (d) ukupna potraživanja;
- (e) stanje.

Članak 239.

Računovodstvena usklađenja

(Članak 154. Financijske uredbe)

1. Podaci u općoj knjizi vode se i organiziraju tako da opravdavaju sadržaj svakog računa uključenog u bruto bilancu.
2. U vezi s popisom dugotrajne imovine primjenjuju se odredbe članka 246. do 253.

Odjeljak 3.

Knjiženje

Članak 240.

Knjiženje u računovodstvenoj evidenciji

(Članak 154. Financijske uredbe)

1. Pri knjiženju se primjenjuje načelo dvojnog knjigovodstva, pri čemu se svaki promet ili promjena evidentirana u poslovnim knjigama predstavlja knjiženjem kojim se uspostavlja usklađenost između iznosa dugovanja i iznosa potraživanja na različitim kontima na koje se to knjiženje odnosi.

2. Za transakcije koje su iskazane u valuti koja nije euro, obračunava se protuvrijednost u eurima i knjiži u računovodstvenu evidenciju.

Transakcije u stranoj valuti na računima koje se mogu ponovno vrednovati, ponovno se vrednuju najmanje svaki put kada se priprema završni izvještaj.

To se ponovno vrednovanje zasniva na tečajevima utvrđenima u skladu s člankom 6.

Tečaj za konverziju između eura i druge valute za pripremu bilance na dan 31. prosinca godine N, je tečaj na zadnji radni dan godine N.

3. Računovodstvena pravila Unije donesena u skladu s člankom 152. Financijske uredbe određuju pravila za konverziju i ponovno vrednovanje koja se predviđaju za potrebe načela nastanka poslovnog događaja.

Članak 241.

Knjigovodstvene evidencije

(Članak 154. Financijske uredbe)

Sve računovodstvene evidencije navode izvor, sadržaj i knjigovodstvenu referencu svakog podatka i brojeve odgovarajućih popratnih isprava.

Članak 242.

Evidentiranje u dnevnik

(Članak 154. Financijske uredbe)

Računovodstvene radnje evidentiraju se u dnevnik na jedan od sljedećih načina koji se međusobno ne isključuju:

- (a) dnevno, svaka radnja posebno;
- (b) u obliku mjesečnog sažetka ukupnih iznosa radnji, uz uvjet da se čuvaju svi dokumenti koji omogućuju provjeru na dnevnoj osnovi.

Članak 243.

Potvrda knjiženja

(Članak 154. Financijske uredbe)

1. Knjiženje u dnevnik i u pomoćne knjige provodi se postupkom potvrđivanja koji zabranjuje bilo kakvu izmjenu ili brisanje knjiženja.

2. Postupak zaključivanja s kojim se zaključuje unos knjiženja i osigurava da se knjiženje ne mijenja, provodi se najkasnije prije konačne prezentacije financijskih izvještaja.

Odjeljak 4.

Usklađivanje i provjera

Članak 244.

Usklađivanje računa

(Članak 154. Financijske uredbe)

1. Stanje računa u bruto bilanci usklađuje se periodično i barem kod godišnjeg završnog izvještaja s podacima iz poslovnih sustava koje koriste ovlašteni dužnosnici za ovjeravanje za upravljanje imovinom i obvezama te za dnevne nosive podataka u računovodstveni sustav.

2. Periodično i barem kod pripreme završnog izvještaja, računovodstveni službenik provjerava odgovaraju li bankovna salda stvarnom stanju, a posebno u pogledu:

(a) gotovine na računima, usklađivanjem s izvodima financijskih institucija;

(b) gotovine u blagajni, usklađivanjem s podacima u blagajničkom dnevniku.

Evidencije dugotrajne imovine pregledavaju se u skladu s člankom 250.

3. Međuinstitucionalni računi usklađuju se mjesečno.

4. Privremene račune otvara i pregledava računovodstveni službenik jednom godišnje. Odgovornost za te račune snosi računovodstveni službenik te ih on poravnava što je prije moguće.

Odjeljak 5.

Proračunsko računovodstvo

Članak 245.

Sadržaj i vođenje proračunskog računovodstva

(Članak 156. Financijske uredbe)

1. Proračunsko računovodstvo za svako potpodjelu proračuna prikazuje:

(a) za rashode:

i. odobrena sredstva u početnom proračunu, odobrena sredstva uključena u izmjene proračuna, prenesena odobrena sredstva, odobrena sredstva iz namjenskih prihoda, prijenose odobrenih sredstava i ukupna raspoloživa odobrena sredstva;

ii. preuzete obveze i plaćanja za predmetnu financijsku godinu;

(b) za prihode:

i. procjene uključene u početni proračun, procjene uključene u izmjene proračuna, namjenski prihod i ukupan iznos tako određenih procjena;

ii. utvrđena prava i iznosi čiji je povrat osiguran za predmetnu financijsku godinu;

(c) preuzete obveze koje još treba platiti i prihode čiji povrat treba osigurati, a preneseni su iz ranijih financijskih godina.

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanja iz točke (a) prvog podstavka knjiže se i prikazuju odvojeno.

Ukupne okvirne obveze koje se odnose na Europski fond za jamstva u poljoprivredi (dalje u tekstu: „EFJP”) i odgovarajuća plaćanja također se evidentiraju u proračunskom računovodstvu.

Te preuzete obveze prikazuju se u odnosu na ukupna odobrena sredstva za EFJP.

2. Proračunsko računovodstvo odvojeno prikazuje:

(a) uporabu prenesenih odobrenih sredstava i odobrenih sredstava za tekuću financijsku godinu;

(b) poravnanje nepodmirenenih obveza.

Na prihodovnoj strani odvojeno se prikazuju iznosi iz ranijih proračunskih godina čiji povrat treba osigurati.

3. Proračunsko računovodstvo može se organizirati tako da se razvije u sustav troškovnog računovodstva.

4. Proračunsko računovodstvo vodi se pomoću računalnog sustava, u knjigama ili na karticama.

POGLAVLJE 3.

Popis imovine

Članak 246.

Popis imovine**(Članak 157. Financijske uredbe)**

Dužnosnik za ovjeravanje uspostavlja sustav vođenja popisa imovine uz tehničku pomoć računovodstvenog službenika. Taj sustav vođenja popisa imovine mora pružati sve informacije koje su potrebne za knjigovodstvo i za zaštitu imovine.

Članak 247.

Zaštita imovine**(Članak 157. Financijske uredbe)**

Svaka institucija ili tijelo iz članka 141. Financijske uredbe donosi odredbe o zaštiti imovine uključene u njihove odgovarajućim bilance te odlučuje koji su administrativni odjeli odgovorni za sustav vođenja popisa imovine.

Članak 248.

Unos stavki u popis**(Članak 157. Financijske uredbe)**

Sva stečena sredstva s rokom uporabe dužim od jedne godine, a koja nisu potrošna roba te čija je nabavna cijena ili trošak proizvodnje viši od navedenog u računovodstvenim pravilima Unije donesenima u skladu s člankom 152. Financijske uredbe, unose se u popis i bilježe na kontima dugotrajne imovine.

Članak 249.

Sadržaj unosa u popis za svaku stavku**(Članak 157. Financijske uredbe)**

Popis imovine sadrži odgovarajući opis svake stavke dugotrajne imovine i njezinu lokaciju, ili za pokretnu imovinu, odgovornu službu ili osobu, datum stjecanja i njezinu jediničnu cijenu.

Članak 250.

Provjere popisa pokretne imovine**(Članak 157. Financijske uredbe)**

Provjere popisa pokretne imovine koje obavljaju institucije i tijela iz članka 141. Financijske uredbe provode se na način kojim se osigurava da svaka stavka fizički postoji te da odgovara dotičnom upisu u popisu imovine. Takve se provjere obavljaju prema godišnjem programu provjera, osim za materijalnu i nematerijalnu dugotrajnu imovinu koja se provjerava najmanje svake tri godine.

Članak 251.

Ponovna prodaja materijalne imovine**(Članak 157. Financijske uredbe)**

Članovi, dužnosnici ili drugi službenici i sve drugo osoblje institucija i tijela iz članka 141. Financijske uredbe ne smiju steći sredstva koja te institucije i tijela ponovno prodaju, osim kada se ta sredstva prodaju u postupku javnog natječaja.

Članak 252.

Postupak za prodaju materijalne imovine**(Članak 157. Financijske uredbe)**

1. Prodaja materijalne imovine na odgovarajući se način oglašava na lokalnoj razini ako je jedinična nabavna vrijednost 8 100 EUR ili više. Razdoblje između objave posljednje obavijesti i sklapanja kupoprodajnog ugovora ne smije biti kraće od 14 kalendarskih dana.

Ako je jedinična nabavna vrijednost jednaka ili veća od 391 100 EUR, prodaja iz prvog podstavka podliježe obavijesti u *Službenom listu Europske unije*. Odgovarajući oglas može se objaviti i u tisku država članica. Razdoblje između dana objave obavijesti u *Službenom listu Europske unije* i sklapanja kupoprodajnog ugovora ne smije biti kraće od jednog mjeseca.

2. Institucije i tijela iz članka 141. Financijske uredbe mogu odustati od oglašavanja u slučaju kada troškovi oglašavanja premašuju očekivani prihod od prodaje.

3. Institucije i tijela iz članka 141. Financijske uredbe uvijek nastoje postići najbolju cijenu pri prodaji materijalne imovine.

4. Stavci 1., 2. i 3. ne primjenjuju se na prodaju između institucija Unije i njihovih tijela iz članka 208. Financijske uredbe.

Članak 253.

Postupak za raspolaganje materijalnom imovinom**(Članak 157. Financijske uredbe)**

Dužnosnik za ovjeravanje sastavlja izjavu ili zapisnik uvijek kada se imovina iz popisa imovine, uključujući zgrade, proda, riješi bez naknade, da na otpad, u najam ili ako nedostaje zbog gubitka, krađe ili bilo kojeg drugog razloga.

U izvaji ili zapisniku posebno se navodi je li sredstvo potrebno zamijeniti na teret dužnosnika ili drugog službenika Unije ili neke druge osobe.

U slučaju kada se nekretnina ili drugi veći objekt stavljaju na raspolaganje bez naknade, potrebno je sastaviti ugovor i o tome u godišnjem izvješću izvijestiti Europski parlament i Vijeće prilikom prikaza nacrtu proračuna.

Članovi, dužnosnici ili drugi službenici i sve drugo osoblje institucija i tijela iz članka 141. Financijske uredbe ne smiju biti primatelji imovine u popisu imovine koja se daje bez naknade ili na otpad.

DRUGI DIO

POSEBNE ODREDBE

GLAVA I.

ISTRAŽIVANJE

Članak 255.

Vrste operacija

(Članak 181. Financijske uredbe)

1. Ustanove Zajedničkog istraživačkog centra (ZIC) provode izravna djelovanja i u načelu se u cijelosti financiraju iz proračuna. Izravna djelovanja sadrže:

- (a) istraživačke programe;
 - (b) prethodna istraživanja;
 - (c) aktivnosti znanstvene i tehnološke potpore institucionalne naravi.
2. ZIC može sudjelovati u neizravnim djelovanjima pod uvjetima utvrđenima u članku 183. Financijske uredbe.
3. Procjena iznosa potraživanja iz članka 181. stavka 2. Financijske uredbe dostavlja se računovodstvenom službeniku radi evidentiranja.

Članak 256.

Dodatna pravila koja se primjenjuju na ZIC

(Članak 183. Financijske uredbe)

1. Konkurentne aktivnosti koje provodi ZIC obuhvaćaju:
- (a) aktivnosti koje se obavljaju nakon postupaka dodjele bespovratnih sredstava ili postupaka javne nabave;

Članak 254.

Popis imovine i objava prodaje u delegacijama Unije

(Članak 157. Financijske uredbe)

1. U slučaju delegacija Unije, trajni popisi pokretne imovine koja pripada Uniji vode se na lokalnoj razini. U skladu s pravilima koja donosi svaka institucija, ti se popisi redovito šalju središnjim službama.

Prije unosa u trajne popise imovine, pokretna imovina u prijenosu na delegacije Unije unosi se u privremeni popis.

2. Objava prodaje pokretne imovine delegacija Unije provodi se u skladu s lokalnim pravilima.

(b) aktivnosti u ime trećih osoba;

(c) aktivnosti poduzete u skladu s upravnim sporazumima s drugim institucijama ili drugim službama Komisije za pružanje tehničko-znanstvenih usluga.

2. U slučaju kada aktivnosti koje provodi ZIC za treće osobe uključuju javnu nabavu, postupak javne nabave mora biti u skladu s načelima transparentnosti i jednakog postupanja.

3. Procjene iznosa potraživanja iz članka 183. stavka 2. Financijske uredbe šalju se računovodstvenom službeniku radi evidencije.

GLAVA II.

VANJSKA DJELOVANJA

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 257.

Djelovanja koja se mogu financirati

(Članak 184. Financijske uredbe)

Odobrena sredstva za djelovanja iz glave IV. poglavlja 1. dijela drugog Financijske uredbe mogu se posebno primijeniti za ugovore o financiranju javnih nabava, bespovratnih sredstava,

uključujući subvencioniranje kamatnih stopa, posebne zajmove, jamstva za zajmove i financijsku pomoć, proračunsku potporu i druge posebne oblike proračunske pomoći.

POGLAVLJE II.

Proračunska potpora i skrbnički fondovi s više donatora

Članak 258.

Korištenje proračunske potpore

(Članak 186. Financijske uredbe)

1. U slučaju kada je to predviđeno u odgovarajućim temeljnim aktima, Komisija može upotrijebiti sektorsku ili opću proračunsku potporu u trećoj zemlji ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) upravljanje javnim financijama partnerske zemlje je dostatno transparentno, pouzdano i učinkovito;
- (b) partnerska zemlja je uspostavila dostatno pouzdane i odgovarajuće sektorske ili nacionalne politike; i
- (c) u slučaju kada je partnerska zemlja uspostavila makroekonomske politike usmjerene na stabilizaciju.

2. Sporazumi sklopljeni sa partnerskom zemljom uključuju obvezu te zemlje da Komisiji dostavlja pouzdane i pravodobne informacije koje joj omogućuju procjenu ispunjavanja uvjeta određenih u stavku 1.

Članak 259.

Uzajamni fondovi Unije za vanjska djelovanja

(Članak 187. Financijske uredbe)

Doprinosi dugih donatora uzimaju se u obzir ako se uplaćuju na poseban bankovni račun uzajamnog fonda i u iznosu u eurima preračunatom pri njihovoj uplati na određeni bankovni račun.

Doprinosi Unije se prenose pravodobno kako bi se pokrile preuzete pravne obveze uzajamnog fonda uzimajući u obzir raspoloživa sredstva koja su osigurali drugi donatori.

Kamate dospjele na posebnom bankovnom računu uzajamnog fonda ulažu se u uzajamni fond, osim ako je drukčije predviđeno u osnivačkom aktu uzajamnog fonda.

Sve transakcije na bankovnom računu iz trećeg stavka obavljene tijekom godine primjereno se knjiže na računima uzajamnog fonda.

Dužnosnik za ovjeravanja obavlja financijsko izvještavanje o operacijama uzajamnog fonda dva puta godišnje.

Uzajamni fondovi svake godine podliježu neovisnoj vanjskoj reviziji.

Uprava uzajamnog fonda odobrava godišnje izvješće uzajamnog fonda koje sastavlja dužnosnik za ovjeravanja zajedno s godišnjim financijskim izvještajima koje sastavlja računovodstveni službenik. Ta se izvješća prilažu godišnjem izvješću dužnosnika za ovjeravanja delegiranjem i predstavljaju Europskom parlamentu i Vijeću u okviru komisijinog postupka davanja razrješnice.

Pravila za sastavljanje uprave i njezinih internih pravila utvrđuju se u osnivačkom aktu uzajamnog fonda koji donosi Komisija i kojeg se pridržavaju donatori. Tim se pravilima osigurava pošteno zastupanje donatora te ona uključuju zahtjev za pozitivnim ishodom glasanja Komisije u pogledu konačne odluke o korištenju sredstava.

POGLAVLJE III.

Nabava

Članak 260.

Iznajmljivanje zgrada

(Članak 190. Financijske uredbe)

Iz odobrenih sredstava za poslovanje za vanjsko djelovanje mogu se financirati samo ugovori u vezi s nekretninama koji se odnose na iznajmljivanje zgrada koje su već bile izgrađene u trenutku potpisivanja ugovora o najmu. Ti se ugovori objavljuju kako je utvrđeno u članku 124.

Članak 261.

Definicije

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Ugovori o uslugama obuhvaćaju ugovore o studijama i tehničkoj pomoći.

Ugovor o studiji je ugovor o uslugama sklopljen između dobavljača i javnog naručitelja koji uključuje studije za utvrđivanje i pripremu projekata, studija izvedivosti, gospodarskih i tržišnih studija, tehničkih studija i revizija.

Ugovor o tehničkoj pomoći je ugovor u kojem dobavljač uključen radi savjetodavne uloge, radi upravljanja ili nadzora projekta, ili osiguranja stručnih savjetnika navedenih u ugovoru.

2. U slučaju kada treća zemlja ima osposobljeno rukovodeće osoblje u svojim službama ili jedinicama sa sudjelovanjem javnog sektora, ugovore mogu izvršiti izravno te službe ili jedinice.

Članak 262.

Posebne odredbe u vezi s graničnim vrijednostima i načinom sklapanja vanjskih ugovora

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Članci 123. do 126. osim definicija, stavci 3. i 4. članka 127., članci 128., 134. do 137., stavci 3. do 6. članka 139., članak 148. stavak 4., članak 151. stavak 2., članci 152. do 158., članak 160. i članak 164. ove Uredbe ne primjenjuju se na ugovore o nabavi koje su sklopili javni naručitelji iz članka 190. stavka 2. Financijske uredbe ili su sklopljeni u njihovo ime.

O provedbi odredaba o nabavi u skladu s ovim poglavljem odlučuje Komisija, uključujući o odgovarajućim kontrolama koje treba primijeniti odgovorni dužnosnik za ovjeravanja ako Komisija nije javni naručitelj.

2. U slučaju nepoštovanja postupaka iz stavka 1., rashodi za predmetne operacije nisu prihvatljivi za financiranje od strane Unije.

3. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na javne naručitelje iz članka 190. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe, u slučaju kada ih na temelju provjera iz članka 61. Financijske uredbe Komisija ovlasti za uporabu vlastitih postupaka nabave.

Članak 263.

Oglašavanje i nediskriminacija

(Članci 190. i 191. Financijske uredbe)

1. Komisija poduzima potrebne provedbene mjere kako bi zajamčila što šire sudjelovanje pod jednakim uvjetima u konkurentnom nadmetanju za sklapanje ugovora koje financira Unija. S tim ciljem posebno se vodi briga:

- (a) da se u razumnom vremenu osigura odgovarajuća objava prethodne obavijesti, poziva na nadmetanje i obavijesti o sklopljenom ugovoru;
- (b) da se uklone svi diskriminacijski postupci ili tehničke specifikacije koji bi mogli ometati što je moguće šire sudjelovanje po jednakim uvjetima svim fizičkim ili pravnim osobama iz članka 182. Financijske uredbe.

2. Članak 265. stavak 5., članak 267. stavak 3. i članak 269. stavak 4. ne dovode u pitanje upotrebu e-nabave.

Članak 264.

Oglašavanje

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Prethodna obavijest za međunarodne pozive za podnošenje ponuda šalje se Uredu za publikacije što je prije moguće

za ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama te što je prije moguće nakon donošenja odluke kojom se potvrđuje program za ugovore o radovima.

2. Za potrebe ovog poglavlja poziv na nadmetanje objavljuje se:

- (a) u slučaju međunarodnih poziva za podnošenje ponuda, barem u *Službenom listu Europske unije* i na internetu;
- (b) u slučaju lokalnih poziva za podnošenje ponuda, barem u službenom glasilu države primateljice ili u bilo kojoj jednakovrijednoj publikaciji.

U slučaju kada se poziv na nadmetanje također objavljuje lokalno, on mora biti identičan onome objavljenom u *Službenom listu Europske unije* i na internetu te mora biti objavljen istodobno. Komisija je odgovorna za objavu u *Službenom listu Europske unije* i na internetu. Ako se poziv objavljuje lokalno, to mogu učiniti subjekti iz članka 190. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe.

3. Obavijest o sklopljenom ugovoru šalje se kada je ugovor potpisan osim, prema potrebi, ako je ugovor proglašen tajnim ili kada izvršenje ugovora uključuje posebne sigurnosne mjere ili kada to nalaže zaštita ključnih interesa Europske unije ili države korisnice te kad se objava obavijesti o sklopljenom ugovoru ne smatra prikladnom.

Članak 265.

Granične vrijednosti i postupci za sklapanje ugovora o uslugama

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Granične vrijednosti i postupci iz članka 190. Financijske uredbe za ugovore o uslugama su sljedeći:

- (a) za ugovore čija je vrijednost 300 000 EUR ili viša:
 - i. međunarodni ograničeni poziv za podnošenje ponuda u smislu članka 127. stavka 2. i članka 264. stavka 2. točke (a);
 - ii. međunarodni otvoreni poziv za podnošenje ponuda u smislu članka 127. stavka 2. i članka 264. stavka 2. točke (a);
- (b) za ugovore čija je vrijednost manja od 300 000 EUR: konkurentni pregovarački postupak u smislu stavka 3. ovog članka ili okvirni ugovor.

Ugovori čija je vrijednost manja od ili jednaka 20 000 EUR, mogu se dodijeliti na temelju jedne ponude.

Plaćanja iznosa manjih od ili jednakih 2 500 EUR u vezi s rashodnim stavkama mogu se sastojati samo od plaćanja troškova po fakturama bez prethodnog prihvaćanja ponude.

2. U međunarodnom ograničenom postupku iz stavka 1. točke (a) u pozivu na nadmetanje navodi se broj natjecatelja pozvanih na podnošenje ponude. Za ugovor o uslugama poziva se barem četiri natjecatelja. Broj natjecatelja kojima je dozvoljeno da podnesu ponude mora biti dostatan kako bi se osiguralo istinsko nadmetanje.

Popis izabраниh natjecatelja objavljuje se na internetskoj stranici Komisije.

Ako je broj natjecatelja koji ispunjavaju uvjete sposobnosti ili minimalne stupnjeve osposobljenosti niži od najnižeg dopuštenog broja, javni naručitelj može pozvati na dostavu ponude samo one natjecatelje koji ispunjavaju uvjete za podnošenje ponude.

3. U okviru pregovaračkog postupka iz točke (b) stavka 1., javni naručitelj priprema popis od najmanje tri ponuditelja po svom izboru. Postupak uključuje ograničeno konkurentno nadmetanje bez objave poziva te se smatra konkurentnim pregovaračkim postupkom koji nije obuhvaćen člankom 129.

Ponuditelji u konkurentnom postupku pregovaranja mogu se odabrati s prikladno oglašenog popisa dobavljača kako je navedeno u članku 136. stavku 1. točki (b). Taj se popis sastavlja nakon poziva na iskaz interesa te vrijedi ne dulje od pet godina od datuma objave. Taj popis može uključivati podpopise. Svaka zainteresirana osoba može podnijeti svoj iskaz interesa bilo kada tijekom razdoblja valjanosti popisa, osim posljednja tri mjeseca tog razdoblja. Kada se dodjeljuje ugovor, javni naručitelj poziva sve dobavljače na dotičnom popisu ili podpopisu na podnošenje ponuda.

Ponude otvara i evaluira komisija za evaluaciju koja mora imati potrebno stručno i administrativno znanje. Članovi komisije za evaluaciju moraju potpisati izjavu o nepristranosti.

Ako nakon savjetovanja s ponuditeljima javni naručitelj primi samo jednu ponudu koja je administrativno i tehnički valjana, ugovor može biti sklopljen pod uvjetom da su ispunjeni svi kriteriji za dodjelu.

4. Za pravne usluge u skladu s nomenklaturom Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV), javni naručitelji mogu upotrijebiti konkurentski postupak pregovaranja neovisno o procijenjenoj vrijednosti ugovora.

5. Ponude se šalju u paketu ili u vanjskoj omotnici koja sadrži dvije posebne zatvorene omotnice, od kojih je na jednoj napisano „Omotnica A – Tehnička ponuda”, a na drugoj „Omotnica B – Financijska ponuda”. Na vanjskoj omotnici mora biti navedeno:

- (a) adresa koja je navedena u dokumentaciji za nadmetanje za dostavljanje ponuda;
- (b) upućivanje na broj poziva za podnošenje ponuda na koji se ponuditelj javlja;
- (c) ako je to primjerno, brojevi skupina za koje je ponude dostavljena;
- (d) izraz „Ne otvarati prije sastanka za otvaranje ponuda” na jeziku dokumentacije za nadmetanje.

Ako su u dokumentaciji za nadmetanje bili predviđeni razgovori, komisija za evaluaciju može razgovarati s glavnim članovima skupine stručnjaka predloženih u formalno prihvatljivim ponudama, nakon utvrđivanja pisanih privremenih zaključaka, a prije konačnog zaključivanja evaluacije tehničkih ponuda. U takvim slučajevima sa stručnjacima razgovara komisija za evaluaciju, po mogućnosti zajednički, ako čine skupinu, i u dovoljno kratkim vremenskim razmacima da omoguće uspoředbe. Razgovori se vode po standardnom postupku koji je komisija za evaluaciju dogovorila unaprijed, a primjenjuje se na sve stručnjake ili skupine pozvane na razgovor. Datum i vrijeme razgovora mora se pripćiti ponuditeljima najmanje deset kalendarskih dana unaprijed. U slučajevima više sile koja spriječi ponuditelja da prisustvuje razgovoru, ponuditelju je potrebno poslati novi datum i vrijeme za razgovor.

6. Kriteriji za odabir ponude služe kako bi se utvrdilo koja ponuda pruža najbolju vrijednost za novac.

Ponuda koja pruža najbolju vrijednost za novac odabire se korištenjem pondera tehničke kvalitete i cijene na temelju ključa raspodjele 80/20. S tim ciljem:

- (a) vrijednost koja se dodijeli tehničkim ponudama množi se s 0,80;
- (b) vrijednost koja se dodijeli cijenama ponuda množi se s 0,20.

Članak 266.

Korištenje pregovaračkog postupka za ugovore o uslugama (Članak 190. Financijske uredbe)

1. Za ugovore o uslugama javni naručitelji mogu primijeniti pregovarački postupak s jednom ponudom u sljedećim slučajevima:

- (a) kada zbog velike hitnosti uzrokovane događajima koje javni naručitelj nije mogao predvidjeti, a koji se nikako ne mogu pripisati njemu, nije moguće poštovati rok za postupke iz članka 104. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) Financijske uredbe;

- (b) kada su usluge povjerene tijelima javnog sektora ili neprofitnim institucijama ili udrugama, a odnose se na aktivnosti institucionalne prirode ili su namijenjene pružanju pomoći ljudima u socijalnom području;
- (c) za usluge koje predstavljaju proširenje već započelih usluga, uz primjenu uvjeta iz stavka 2.;
- (d) kada je postupak provedbe nadmetanja ili pokušaj primjene okvirnog ugovora neuspješan, naime kada javni naručitelj nije primio kvalitativno i/ili financijski vrijedne ponude, u kojem slučaju nakon poništavanja nadmetanja javni naručitelj može pregovarati s jednim ili s više ponuditelja po svojem izboru, među onima koji su sudjelovali u pozivu za podnošenje ponuda, uz uvjet da izvorni uvjeti ugovora nisu bitno izmijenjeni;
- (e) kada predmetni ugovor slijedi natječaj i mora prema pravilima koja se primjenjuju biti sklopljen sa najuspješnijim natjecateljem ili jednim od najuspješnijih natjecatelja, u kojem slučaju se na sudjelovanje u pregovorima pozivaju svi uspješni natjecatelji;
- (f) u slučaju kada se zbog tehničkih razloga ili zbog razloga u vezi sa zaštitom isključivih prava ugovor može sklopiti samo se određenim pružateljem usluga;
- (g) za ugovore koji su označeni kao tajni ili ugovore čije izvršenje uključuje posebne sigurnosne mjere ili kada tako nalaže zaštita temeljnih interesa Unije ili države korisnice;
- (h) kada se nakon prijevremenog raskida postojećeg ugovora mora sklopiti novi ugovor.

Za potrebe točke (a) prvog podstavka ovog stavka smatra se da operacije koje se izvrše u kriznim situacijama iz članka 190. stavka 2. ispunjavaju test velike hitnosti. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti, prema potrebi zajedno s drugim ovlaštenim dužnosnicima na osnovi delegiranja ovlasti, utvrđuje da postoji slučaj velike hitnosti i redovito preispituje svoju odluku s obzirom na načelo dobrog financijskog upravljanja.

Aktivnosti institucionalne prirode iz točke (b) prvog podstavka uključuju usluge koje su izravno povezane sa zakonskom zadaćom tijela javnog sektora.

2. Usluge koje su proširenje već započelih usluga, kako je navedeno u stavku 1. točke (c), su:

- (a) dodatne usluge koje nisu obuhvaćene glavnim ugovorom, ali koje su zbog nepredviđenih okolnosti postale potrebne za izvršenje ugovora, uz uvjet da se dodatne usluge ne mogu tehnički ni ekonomski odvojiti od glavnog ugovora bez ozbiljnih poteškoća za javnog naručitelja i ako ukupni iznos dodatnih usluga ne prelazi 50 % vrijednosti glavnog ugovora;
- (b) dodatne usluge koje se sastoje od ponavljanja sličnih usluga koje su povjerene istom izvođaču koji je pružao usluge u skladu s prvim ugovorom, pod uvjetom da:
 - i. poziv na nadmetanje je objavljen za prvu uslugu, a mogućnost primjene pregovaračkog postupka za nove usluge u vezi s projektom i procijenjeni troškovi bili su jasno navedeni u pozivu na nadmetanje objavljenom za prvu uslugu;
 - ii. produljenje ugovora je u vrijednosti i za razdoblje koje ne prelazi vrijednost i trajanje početnog ugovora.

Članak 267.

Granične vrijednosti i postupci za ugovore o nabavi robe

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Granične vrijednosti i postupci iz članka 190. Financijske uredbe za ugovore o nabavi robe su:

- (a) za ugovore čija je vrijednost 300 000 EUR ili više: otvoreni međunarodni poziv za podnošenje ponuda u smislu članka 127. stavka 2. i članka 264. stavka 2. točke (a);
- (b) za ugovore čija je vrijednost manja od 300 000 EUR: okvirni ugovor ili:
 - i. za ugovore čija je vrijednost 100 000 EUR ili više, ali manje od 300 000 EUR: lokalni otvoreni poziv za podnošenje ponuda u smislu članka 127. stavka 2. i članka 264. stavka 2. točke (b);
 - ii. za ugovore čija je vrijednost manja od 100 000 EUR: konkurenti pregovarački postupak u smislu stavka 2.

(c) plaćanja iznosa manjih od ili jednakih 2 500 EUR povezano s rashodnim stavkama mogu se sastojati samo od plaćanja troškova po fakturama bez prethodnog prihvaćanja ponude.

Ugovori čija je vrijednost manja od ili jednaka 20 000 EUR mogu se sklopiti na temelju jedne ponude.

2. U okviru pregovaračkog postupka iz stavka 1. točke (b) podtočke ii., javni naručitelj sastavlja popis od najmanje tri dobavljača po svom izboru. Postupak uključuje ograničeno konkurentno nadmetanje bez objave poziva te se smatra konkurentnim pregovaračkim postupkom koji nije obuhvaćen člankom 129.

Ponude otvara i evaluira komisija za evaluaciju koja mora imati potrebno stručno i administrativno znanje. Članovi komisije za evaluaciju moraju potpisati izjavu o nepristranosti.

Ako po savjetovanju s ponuditeljima javni naručitelj primi samo jednu ponudu koja je administrativno i tehnički valjana, ugovor može biti sklopljen pod uvjetom da su ispunjeni svi kriteriji za dodjelu.

3. Svaka tehnička i financijska ponuda mora se uložiti u posebnu zatvorenu omotnicu koja mora biti uložena u paket ili vanjsku omotnicu. Na unutarnjoj omotnici navodi se:

- (a) adresa koja je navedena u dokumentaciji za nadmetanje za dostavljanje ponuda;
- (b) upućivanje na broj poziva za podnošenje ponuda na koji se ponuditelj javlja;
- (c) ako je to primjerno, brojevi skupina za koje je ponude dostavljena;
- (d) izraz „Ne otvarati prije sastanka za otvaranje ponuda” na jeziku dokumentacije za nadmetanje.

Ponude javno otvara komisija za evaluaciju na mjestu i u vrijeme koje određeno u dokumentaciji za nadmetanje. Na sastanku za javno otvaranje ponuda moraju se javno objaviti imena ponuditelja, ponuđene cijene, je li priloženo potrebno jamstvo te sve ostale formalnosti koje javni naručitelj smatra primjerenima.

4. U slučaju ugovora o nabavi robe koji ne zahtijeva pružanje usluga nakon prodaje, jedini je kriterij za odabir ponude cijena.

U slučaju kada su prijedlozi za usluge nakon prodaje ili za osposobljavanje posebno značajni, odabire se ponuda ponuditelja koja pruža najbolju vrijednost za novac, uzimajući u obzir tehničke kvalitete ponuđene usluge i cijene.

Članak 268.

Korištenje pregovaračkog postupka za ugovore o nabavi robe

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Ugovori o nabavi robe mogu se dodijeliti pregovaračkim postupkom sa samo jednim ponuditeljem u sljedećim slučajevima:

- (a) kada zbog velike hitnosti uzrokovane događajima koje javni naručitelj nije mogao predvidjeti, a koji se nikako ne mogu pripisati njemu, nije moguće poštovati rok za postupke iz članka 111. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) Financijske uredbe;
- (b) kada je to opravdano prirodom ili posebnim obilježjima robe, na primjer kada je izvršenje ugovora isključivo rezervirano za nositelje patenata ili licencije za iskorištavanje patenata;
- (c) u slučaju dodatnih isporuka izvornog dobavljača koje su namijenjene za djelomičnu zamjenu uobičajenih zaliha ili instalacija ili za povećanje postojećih zaliha ili instalacija, kada bi promjena dobavljača prisilila javnog naručitelja da nabavi opremu koja ima drugačija tehnička obilježja koja bi mogla prouzročiti nekompatibilnosti ili nerazmjerne tehničke poteškoće prilikom rada i održavanja;
- (d) kada je postupak javnog nadmetanja bio neuspješan, odnosno kada javni naručitelj nije primio kvalitativno ili financijski vrijedne ponude;
- (e) za ugovore koji su označeni kao tajni ili ugovore čije izvršenje mora biti popraćeno posebnim sigurnosnim mjerama ili ako tako nalaže zaštita temeljnih interesa Unije ili države korisnice;
- (f) za ugovore koji se odnose na robu koja kotira i kupovinu na tržištu proizvoda;
- (g) za ugovore koji se odnose na kupovinu po posebnim pogodnim uvjetima, bilo od dobavljača koji prestaje poslovati ili od stečajnih ili likvidacijskih upravitelja u stečajnom postupku, putem sporazuma s vjerovnicima ili prema sličnom postupku u skladu s nacionalnim pravom;
- (h) kada se nakon prijevremenog raskida postojećeg ugovora mora sklopiti novi ugovor.

U slučajevima iz točke (d) prvog podstavka, nakon što se poništi postupak javnog nadmetanja, javni naručitelj može pregovarati s jednim ili više ponuditelja po svom odabiru između onih koji su sudjelovali u pozivu za podnošenje ponuda, uz uvjet da izvorni uvjeti ugovora nisu bitno izmijenjeni.

2. Za potrebe točke (a) stavka 1. smatra se da operacije koje se izvrše u kriznim situacijama kako je navedeno u članku 190. stavku 2. zadovoljavaju test velike hitnosti. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti, prema potrebi zajedno s

drugim ovlaštenim dužnosnicima na osnovi delegiranja ovlasti, utvrđuje da postoji slučaj velike hitnosti i redovito preispituje svoju odluku s obzirom na načelo dobrog financijskog upravljanja.

Članak 269.

Granične vrijednosti i postupci za ugovore o radovima

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Granične vrijednosti i postupci iz članka 190. Financijske uredbe za ugovore o radovima su:

(a) za ugovore čija je vrijednost 5 000 000 EUR ili viša, bilo koji od sljedećih:

i. međunarodni otvoren poziv za podnošenje ponuda u smislu članka 127. stavka 2. i članka 264. stavka 2. točke (a);

ii. zbog obilježja određenih radova, međunarodni ograničeni poziv za podnošenje ponuda u smislu članka 127. stavka 2. i članka 240. stavka 2. točke (a);

(b) za ugovore čija je vrijednost 300 000 EUR ili više, ali manja od 500 000 EUR: lokalni otvoreni poziv za podnošenje ponuda u smislu članka 127. stavka 2. i članka 264. stavka 2. točke (b);

(c) za ugovore čija je vrijednost manja od 300 000 EUR: konkurentni pregovarački postupak u smislu stavka 2. ovog članka.

Ugovori čija je vrijednost manja od ili jednaka 20 000 EUR mogu se dodijeliti na temelju jedne ponude.

2. U okviru pregovaračkog postupka iz točke (c) stavka 1., javni naručitelj sastavlja popis od najmanje tri izvoditelja po svom izboru. Postupak uključuje ograničeno konkurentno nadmetanje bez objave poziva te se smatra konkurentnim pregovaračkim postupkom koji nije obuhvaćen člankom 129.

Ponude otvara i evaluira komisija za evaluaciju koja mora imati potrebno stručno i administrativno znanje. Članovi komisije za evaluaciju moraju potpisati izjavu o nepristranosti.

Ako nakon savjetovanja s izvoditeljima javni naručitelj primi samo jednu ponudu koja je administrativno i tehnički valjana,

ugovor može biti sklopljen pod uvjetom da su ispunjeni svi kriteriji za dodjelu.

3. Uvjeti sposobnosti obuhvaćaju sposobnost ponuditelja da izvrši slične ugovore, posebno upućivanjem na radove izvršene posljednjih godina. Jednom kad je odabir izvršen i nakon što su neprihvatljive ponude odbačene, jedini kriterij za odabir ponude je cijena.

4. Svaka tehnička i financijska ponuda mora se uložiti u posebnu zatvorenu omotnicu koja mora biti uložena u paket ili vanjsku omotnicu. Na unutarnjoj omotnici navodi se:

(a) adresa koja je navedena u dokumentaciji za nadmetanje za dostavljanje ponuda;

(b) upućivanje na broj poziva za podnošenje ponuda na koji se ponuditelj javlja;

(c) ako je to primjerno, brojevi skupina za koje je ponude dostavljena;

(d) izraz „Ne otvarati prije sastanka za otvaranje ponuda” na jeziku dokumentacije za nadmetanje.

Ponude javno otvara komisija za evaluaciju na mjestu i u vrijeme koje određeno u dokumentaciji za nadmetanje. Na sastanku za javno otvaranje ponuda moraju se javno objaviti imena ponuditelja, ponuđene cijene, je li priloženo potrebno jamstvo te sve ostale formalnosti koje javni naručitelj smatra primjerenima.

Članak 270.

Korištenje pregovaračkog postupka za ugovore o radovima

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Ugovor o radovima može se dodijeliti pregovaračkim postupkom s jednim ponuditeljem u sljedećim slučajevima:

(a) kada zbog velike hitnosti uzrokovane događajima koje javni naručitelj nije mogao predvidjeti, a koji se nikako ne mogu pripisati njemu, nije moguće poštovati rok za postupke iz članka 111. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) Financijske uredbe;

(b) za dodatne radove koji nisu uključeni u prvotno sklopljeni ugovor, ali koji su zbog nepredviđenih okolnosti postali potrebni za izvođenje radova opisanih u ugovoru, podložno uvjetima utvrđenima u stavku 2.;

(c) kada je postupak javnog nadmetanja bio neuspješan, odnosno kada javni naručitelj nije primio kvalitativno ili financijski vrijedne ponude.

(d) za ugovore koji su označeni kao tajni ili ugovore čije izvršenje uključuje posebne sigurnosne mjere ili ako tako nalaže zaštita temeljnih interesa Unije ili države korisnice;

(e) kada se nakon prijevremenog raskida postojećeg ugovora mora sklopiti novi ugovor.

Za potrebe točke (a) stavka 1. smatra se da operacije koje se izvrše u kriznim situacijama kako je navedeno u članku 190. stavku 2. zadovoljavaju test velike hitnosti. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti, prema potrebi zajedno s drugim ovlaštenim dužnosnicima na osnovi delegiranja ovlasti, utvrđuje da postoji slučaj velike hitnosti i redovito preispituje svoju odluku s obzirom na načelo dobrog financijskog upravljanja.

U slučajevima iz točke (c) prvog podstavka, nakon što se poništi postupak javnog nadmetanja, javni naručitelj može pregovarati s jednim ili više ponuditelja po svom odabiru, između onih koji su sudjelovali u pozivu za podnošenje ponuda, uz uvjet da izvorni uvjeti ugovora nisu bitno izmijenjeni.

2. Dodatni radovi iz točke (b) stavka 1. dodjeljuju se izvoditelju koji već izvodi radove:

(a) ako takve radove nije moguće tehnički ili poslovno odvojiti od glavnog ugovora, a da to ne uzrokuje ozbiljne poteškoće za naručitelja;

(b) ako su takvi radovi, iako odvojivi od izvršenja izvornog ugovora, nužno potrebni za njegovo dovršenje;

(c) ako ukupna vrijednost ugovora za dodatne radove ne prelazi 50 % vrijednosti glavnog ugovora.

Članak 271.

Korištenje pregovaračkog postupka za ugovore u vezi s nekretninama

(Članak 190. Financijske uredbe)

Ugovori u vezi s nekretninama kako su navedeni u članku 260. mogu biti dodijeljeni pregovaračkim postupkom nakon provjere mogućnosti na lokalnom tržištu.

Članak 272.

Izbor postupka javne nabave za mješovite ugovore

(Članak 190. Financijske uredbe)

U slučaju ugovora koji uključuju i nabavu usluga i nabavu robe ili izvršenje radova, nakon što je Komisija dala svoju suglasnost ako sama nije javni naručitelj, javni naručitelj određuje granične vrijednosti i postupke koji se primjenjuju upućivanjem na prevladavajući aspekt procijenjen na temelju relativne vrijednosti i poslovnog značenja različitih sastavnih dijelova ugovora.

Članak 273.

Dokumentacija za nadmetanje

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Dokumentacija za nadmetanje iz članka 138. priprema se na temelju najbolje međunarodne prakse i u skladu s odredbama ovog poglavlja o objavljivanju i kontaktima između javnog naručitelja i ponuditelja.

2. Za ugovore o uslugama dokumentacija za nadmetanje mora sadržavati sljedeće dokumente:

(a) upute za ponuditelje koje moraju uključivati:

i. vrstu ugovora;

ii. kriterije za odabir ponude i njihove pondere;

iii. mogućnost razgovora i njihov vremenski raspored;

iv. jesu li dopuštene varijantne ponude;

v. udio podizvođenja koje se može dopustiti;

vi. najviša raspoloživa sredstva za ugovor;

vii. valutu ponuda;

(b) uži izbor odabranih natjecatelja (navodeći zabranu međusobnog udruživanja);

(c) opće uvjete za ugovore o uslugama;

(d) posebne uvjete koji proširuju, dopunjuju ili odstupaju od općih uvjeta;

(e) opis nabave sa planiranim tijekom projekta i datumima od kojih se planira da su glavni stručnjaci na raspolaganju;

(f) obrazac cjenika (koji ispunjava ponuditelj);

(g) obrazac ponude;

(h) obrazac ugovora;

(i) ako je to primjenljivo, obrazac bankovnog (ili sličnog) jamstva za plaćanje prefinanciranja.

Točka (h) prvog podstavka ne primjenjuje se na slučajeve kada se zbog iznimnih i opravdanih okolnosti ne može upotrijebiti model ugovora.

3. Za ugovore o nabavi robe dokumentacija za nadmetanje mora sadržavati sljedeće dokumente:

(a) upute za ponuditelje koje moraju uključivati:

i. uvjete sposobnosti i kriterije za odabir ponude;

ii. jesu li dopuštene varijantne ponude;

iii. valutu ponuda;

(b) opće uvjete za ugovore o nabavi robe;

(c) posebne uvjete koji proširuju, dopunjuju ili odstupaju od općih uvjeta;

(d) tehnički prilog s nacrtima, tehničkim specifikacijama i planiranim rokovima za izvršenje ugovora;

(e) obrazac cjenika (koji ispunjava ponuditelj) i raščlambu cijena;

(f) obrazac ponude;

(g) obrazac ugovora;

(h) ako je to primjenljivo, obrazac bankovnog (ili sličnog) jamstva za;

i. ozbiljnost ponude;

ii. plaćanje prefinanciranja;

iii. pravilno izvršenje.

Točka (g) prvog podstavka ne primjenjuje se na slučajeve kada se zbog iznimnih i opravdanih okolnosti ne može upotrijebiti model ugovora.

4. Za ugovore o radovima dokumentacija za nadmetanje mora sadržavati sljedeće dokumente:

(a) upute za ponuditelje koje moraju uključivati:

i. uvjete sposobnosti i kriterije za odabir ponude;

ii. jesu li dopuštene varijantne ponude;

iii. valutu ponuda;

(b) opće uvjete za ugovore o radovima;

(c) posebne uvjete koji proširuju, dopunjuju ili odstupaju od općih uvjeta;

(d) tehničke priloge s nacrtima, tehničkim specifikacijama i planiranim rokovima za izvršenje ugovora;

(e) obrazac cjenika (kojeg ispunjava ponuditelj) i raščlambu cijena;

(f) obrazac ponude;

(g) obrazac ugovora;

(h) ako je to primjenljivo, obrazac bankovnog (ili sličnog) jamstva za:

i. ozbiljnost ponude;

ii. plaćanje prefinanciranja;

iii. pravilno izvršenje.

Točka (g) prvog podstavka ne primjenjuje se na slučajeve kada se zbog iznimnih i opravdanih okolnosti ne može upotrijebiti model ugovora.

5. U slučaju proturječnosti između posebnih uvjeta iz stavka 2. točke (d), stavka 3. točke (c) i stavka 4. točke (c) i općih uvjeta, primjenjuju se ti posebni uvjeti.

6. U slučaju kada javni naručitelji zahtijevaju da se prilože potvrde izdane od neovisnih tijela koje potvrđuju da se gospodarski subjekt pridržava određenih normi osiguranja kvalitete, te se potvrde odnose na sustave za osiguranje kvalitete koji se temelje na odgovarajućim europskim normama ili, prema potrebi, međunarodnim normama koje potvrđuju tijela u skladu s europskim ili međunarodnim normama koje se odnose na izdavanje potvrda. Oni također prihvaćaju druge dokaze o jednakovrijednim mjerama osiguranja kvalitete od gospodarskih subjekata.

Članak 274.

Jamstva

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Odstupajući od članka 163., unaprijed dana jamstva izražavaju se u eurima ili u valuti ugovora koje ona pokrivaju.

2. Javni naručitelj može tražiti jamstvo za ozbiljnost ponude u smislu ovog poglavlja koje čini 1 % do 2 % ukupne vrijednosti ugovora za ugovore o nabavi robe i ugovore o radovima. Na jamstvo se primjenjuje članak 163. Jamstvo se vraća kada je ugovor potpisan. Jamstvo se zadržava ako ponuda koja je dostavljena do roka za konačno podnošenje ponuda bude kasnije povučena.

3. Javni naručitelj može zahtijevati jamstvo za ispunjenje obveza u iznosu koji je određen u dokumentaciji za nadmetanje i koji iznosi između 5 % i 10 % ukupne vrijednosti ugovora za ugovore o nabavi robe i ugovore o radovima. Jamstvo se utvrđuje na temelju objektivnih mjerila kao što su vrsta i vrijednost ugovora.

Međutim, u slučajevima kad su premašene sljedeće granične vrijednosti zahtjeva se jamstvo za ispunjenje obveza:

(a) 345 000 EUR za ugovore o radovima;

(b) 150 000 EUR za ugovore o nabavi.

Jamstvo mora važiti barem do konačnog prihvaćanja robe ili radova. Ako ugovor nije valjano izvršen, zadržava se cjelokupno jamstvo.

Članak 275.

Rokovi za provedbu postupaka

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Ponude moraju stići na adresu javnog naručitelja najkasnije do datuma i vremena koje je navedeno u pozivu za

podnošenje ponuda. Rok za primanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje koji utvrdi javni naručitelj je dovoljno dug da se omogući zainteresiranim stranama razumno i primjereno razdoblje za pripremu i podnošenje ponuda.

Za ugovore o uslugama, minimalni rok od datuma slanja pisma s pozivom za podnošenje ponuda do konačnog datuma primitka ponuda je pedeset dana. Međutim, u hitnim slučajevima mogu se odobriti drukčiji rokovi.

2. Ponuditelji mogu pisanim putem postaviti pitanja prije krajnjeg datuma za primitak ponuda. Javni naručitelj odgovara na pitanja prije krajnjeg datuma za primitak ponuda.

3. U međunarodnom ograničenom postupku rok za primanje zahtjeva za sudjelovanje je najmanje trideset dana od datuma objavljivanja poziva na nadmetanje. Razdoblje između datuma kada je poslano pismo s pozivom i konačnog datuma primitka ponuda nije kraće od pedeset dana. Međutim, u određenim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drukčiji rokovi.

4. U međunarodnom otvorenom postupku rokovi za primanje ponuda koji teku od datuma kada je poslan poziv na nadmetanje iznose najmanje:

(a) 90 dana za ugovore o radovima;

(b) 60 dana za ugovore o nabavi robe.

Međutim, u određenim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drukčiji rokovi.

5. U lokalnom otvorenom postupku rokovi za primanje ponuda koji teku od datuma kada je objavljen poziv na nadmetanje iznose najmanje:

(a) 60 dana za ugovore o radovima;

(b) 30 dana za ugovore o nabavi robe.

Međutim, u određenim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drukčiji rokovi.

6. Za konkurentne pregovaračke postupke iz članka 265. stavka 1. točke (b), članka 267. stavka 1. točke (c) i članka 269. stavka 1. točke (c), natjecateljima se odobrava najmanje trideset dana od datuma slanja pisma s pozivom za podnošenje ponuda na koje oni dostavljaju svoje ponude.

7. Rokovi navedeni u stavcima od 1. do 6. izraženi su u kalendarskim danima.

Članak 276.

Komisija za evaluaciju**(Članak 190. Financijske uredbe)**

1. Sve zahtjeve za sudjelovanje i ponude za koje je objavljeno da ispunjavaju uvjete, evaluira i rangira komisija za evaluaciju na temelju unaprijed objavljenih razloga za isključenje, uvjeta sposobnosti i kriterija za odabir ponude. Komisija ima neparan broj članova, najmanje tri, koji imaju svu potrebnu tehničku i administrativnu stručnost za evaluaciju ponude.

2. Ako Komisija nije javni naručitelj, ona može zatražiti presliku dokumentacije za natjecanje, ponuda, evaluacije ponuda i potpisanih ugovora. Ona također može sudjelovati pri otvaranju i evaluaciji ponuda u svojstvu promatrača.

3. Ponude koje ne sadrže sve bitne zahtijevane elemente iz dokumentacije za nadmetanje ili koje ne odgovaraju posebnim uvjetima isključuju se.

Međutim, Komisija za evaluaciju ili javni naručitelj mogu od natjecatelja ili ponuditelja zatražiti da u određenom roku i uz poštovanje načela jednakog tretmana dostave dodatne materijale ili pojasne popratnu dokumentaciju priloženu u vezi s razlozima za isključenje i uvjetima sposobnosti.

4. U slučaju izuzetno niskih ponuda kako je navedeno u članku 151., komisija za evaluaciju zahtijeva sva potrebna pojašnjenja u vezi sa sastavom ponude.

5. Može se odustati od obveze osnivanja komisije za evaluaciju za postupke čija je vrijednost manja ili jednaka 20 000 EUR.

POGLAVLJE IV.

Bespovratna sredstva

Članak 277.

Financiranje u cijelosti**(Članak 192. Financijske uredbe)**

U slučaju odstupanja od zahtjeva o sufinanciranju, razlozi se navode u odluci o dodjeli.

GLAVA III.

EUROPSKI UREDI

Članak 278.

Europski uredi i osnivanje dodatnih ureda**(Članak 195. Financijske uredbe)**

Uredi iz članka 195. Financijske uredbe su sljedeći:

(a) Ured za službene publikacije;

(b) Europski ured za borbu protiv prijevара;

(c) Europski ured za odabir osoblja i Europska škola za javnu upravu koja je u upravnom smislu dodijeljena Europskom uredu za odabir osoblja;

(d) Ured za upravljanje i plaćanje pojedinih prava;

(e) Ured za infrastrukturu i logistiku u Bruxellesu i Ured za infrastrukturu i logistiku u Luxembourg.

Jedna ili više institucija mogu ustanoviti dodatne urede, pod uvjetom da se to može opravdati na temelju studije troškova i koristi te kada se jamči preglednost djelovanja Unije.

Članak 279.

Delegiranje institucija u međuinstitucionalnim europskim uredima**(Članci 195. i 199. Financijske uredbe)**

Svaka institucija je odgovorna za preuzete proračunske obveze. Institucije mogu na direktora dotičnog međuinstitucionalnog europskog ureda delegirati sva naknadna djelovanja, a posebno pravne obveze, potvrđivanje rashoda, odobravanje plaćanja i izvršenje prihoda te postavljaju ograničenja i uvjete za takvo delegiranje ovlasti.

Članak 280.

Posebna pravila za Ured za službene publikacije**(Članci 195. i 199. Financijske uredbe)**

U vezi s Uredom za službene publikacije, svaka institucija odlučuje o svojoj izdavačkoj politici. Neto prihod od prodaje publikacija ponovno se upotrebljava kao namjenski prihod institucije koja je autor tih publikacija, u skladu s člankom 21. Financijske uredbe.

Članak 281.

Delegiranje određenih zadataka računovodstvenog službenika**(Članak 196. Financijske uredbe)**

Računovodstveni službenik Komisije može na prijedlog upravljačkog odbora predmetnog ureda delegirati na pojedinog člana osoblja ureda neke zadatke u vezi s naplatom prihoda i plaćanjem rashoda koje izravno obavlja predmetni ured.

Članak 282.

Riznica – bankovni računi**(Članak 196. Financijske uredbe)**

Za zadovoljavanje potreba međuinstitucionalnog ureda za gotovinom, Komisija može na prijedlog upravljačkog odbora u svoje ime otvoriti bankovne ili poštanske žiro račune. Takva plaćanja ne smiju prelaziti ukupni iznos odobrenih sredstava za tu namjenu u proračunu Komisije za tekuću financijsku godinu.

GLAVA IV.

ADMINISTRATIVNA ODOBRENA SREDSTVA

Članak 283.

Opće odredbe**(Članak 201. Financijske uredbe)**

Administrativna odobrena sredstva iz ove glave su sredstva određena u članku 41. Financijske uredbe.

Proračunske obveze koje odgovaraju administrativnim odobrenim sredstvima koja su zajednička za nekoliko glava te kojima se ukupno upravlja mogu se ukupno evidentirati u proračunskom računovodstvu nakon razvrstavanja kako je određeno u članku 25.

Odgovarajući rashodi knjiže se u proračunske linije svake glave u skladu s istom raspodjelom koja važi za odobrena sredstva.

Članak 284.

Jamstva za najam**(Članak 201. Financijske uredbe)**

Jamstva za najam koja daju institucije imaju oblik bankovnog jamstva ili depozita na blokiranom bankovnom računu, otvorenom u ime institucije i najmodavca, izraženom u eurima, osim u odgovarajuće obrazloženim slučajevima.

Međutim, u slučaju kada za transakcije u trećim zemljama nije moguće koristiti te oblike jamstava za najam, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može primiti jamstvo u drugim oblicima pod uvjetom da ti oblici osiguravaju jednaku zaštitu financijskih interesa Unije.

Članak 285.

Predujmi osoblju i članovima institucija**(Članak 190. Financijske uredbe)**

Predujmi se mogu platiti osoblju i članovima institucija u skladu s uvjetima utvrđenim u Pravilniku o osoblju.

Članak 286.

Nekretnine**(Članak 203. Financijske uredbe)**

1. Rashodi iz članka 203. stavka 3. točke (a) Financijske uredbe uključuju troškove opremanja nekretnina. Oni ne uključuju tekuće troškove.

2. Postupak ranog obavješćivanja određen u članku 203. stavku 4. Financijske uredbe i postupak prethodnog odobravanja određen u članku 203. stavku 5. Financijske uredbe ne primjenjuju se na stjecanje zemljišta bez naknade ili za simboličan iznos.

3. Postupak ranog obavješćivanja i postupak prethodnog odobravanja određeni u članku 203. točkama 3. do 7. Financijske uredbe ne primjenjuju se na stambene objekte. Europski parlament i Vijeće mogu od nadležne institucije zatražiti sve informacije u vezi sa stambenim objektima.

4. U iznimnim ili hitnim političkim okolnostima rano obavješćivanja iz članka 203. stavka 4. Financijske uredbe o projektima vezanim za nekretnine u vezi s delegacijama ili uredima Unije u trećim zemljama mogu se dostaviti zajedno s projektima vezanim za nekretnine u skladu s člankom 203. stavkom 5. Financijske uredbe. U tim slučajevima, postupci ranog obavješćivanja i prethodnog odobravanja obavljaju se što je prije moguće.

5. Postupak prethodnog odobravanja određen u članku 203. stavcima 5. i 6. Financijske uredbe ne primjenjuju se na pripreme ugovore ili studije potrebne za detaljnu evaluaciju troškova i financiranja projekta vezanog za nekretnine.

6. Granične vrijednosti od 750 000 EUR ili 3 000 000 EUR iz članka 203. stavka 7. točaka ii., iii. i iv. Financijske uredbe uključuju troškove opremanja nekretnine. Kod najmova ili ugovora o plodouživanju, te granične vrijednosti uzimaju u obzir troškove opremanja zgrade, ali ne i druge tekuće troškove.

7. Godinu dana nakon početka primjene Financijske uredbe, Komisija izvješćuje o primjeni postupaka određenih u članku 203. stavcima 3. do 8. Financijske uredbe.

GLAVA V.

STRUČNJACI

Članak 287.

Plaćeni vanjski stručnjaci**(Članak 204. Financijske uredbe)**

1. Za vrijednosti ispod graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 170. stavku 1. mogu se odabrati plaćeni vanjski stručnjaci na osnovi postupka utvrđenog u stavku 2.

2. Poziv za iskaz interesa objavljuje se u *Službenom listu Europske unije* ili, u slučaju kada je potrebno osigurati obaviještenost mogućih kandidata, na internetskoj stranici dotične institucije.

U pozivu na iskaz interesa se navodi opis zadaća, njihovo trajanje i fiksni uvjeti u vezi s naknadom. Ti se uvjeti mogu zasnivati na jediničnim cijenama.

Popis stručnjaka sastavlja se nakon poziva na iskaz interesa. On je važeći ne dulje od pet godina nakon objave ili tijekom trajanja višegodišnjeg programa koji se odnosi na zadaće.

3. Svaka zainteresirana fizička osoba može podnijeti svoj iskaz interesa bilo kada tijekom razdoblja važenja popisa, izuzev posljednja tri mjeseca tog razdoblja. Plaćeni vanjski stručnjaci ne odabiru se za obavljanje zadaća iz članka 204. Financijske uredbe ako se nalaze u jednoj od situacija za isključenje iz članaka 106. i 107. Financijske uredbe.

4. Sve razmjene podataka s odabranim stručnjacima, uključujući sklapanje ugovora i sve njihove moguće izmjene, mogu se obavljati putem elektroničkih sustava razmjene koje su uspostavile institucije.

Ti sustavi moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- (a) samo ovlaštene osobe mogu imati pristup sustavu i dokumentima koji se putem njega prenose;
- (b) samo ovlaštene osobe elektronički potpisati ili prenijeti dokument putem sustava;
- (c) ovlaštene osobe moraju se u sustavu identificirati sredstvima koja su za to određena;

(d) vrijeme i datum elektroničke transakcije mora biti točno određeno;

(e) mora biti očuvana cjelovitost dokumenata;

(f) mora biti očuvana raspoloživost dokumenata;

(g) prema potrebi, mora biti očuvana povjerljivost dokumenata;

(h) mora biti osigurana zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

Podaci poslani ili primljeni putem takvog sustava uživaju pravnu pretpostavku cjelovitosti podataka te točnosti datuma i vremena slanja ili primanja podataka koje sustav prikazuje.

Dokument koji je poslan ili priopćen putem takvog sustava smatra se istovjetnim papirnatom dokumentu, prihvaća se kao dokaz u pravnom postupku, smatra se originalnim dokumentom te uživa pravnu pretpostavku autentičnosti i cjelovitosti, pod uvjetom da ne sadrži dinamičke značajke koje ga mogu automatski izmijeniti.

Elektronički potpis iz točke (b) drugog podstavka ima istovjetan pravni učinak kao vlastoručni potpis.

5. Popis stručnjaka i njihovih zadaća objavljuje se jednom godišnje. Naknade se objavljuju ako premašuju 15 000 EUR za obavljenju zadaću.

6. Stavak 5. se na primjenjuje ako takva objava može narušiti prava i slobode dotičnih pojedinaca koja su zaštićena Poveljom o temeljnim pravima Europske unije ili naštetiti poslovnim interesima stručnjaka.

DIO TREĆI

KONAČNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 288.

Prijelazne odredbe

Članci 35 do 43. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 nastavljaju se primjenjivati na obveze ugovorene do 31. prosinca 2013. Članci 33. do 44. ove Uredbe primjenjuju se samo na obveze ugovorene od 1. siječnja 2014.

Glava VI. prvog dijela Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 može se nastaviti primjenjivati na potpisane sporazume o bespovratnim sredstvima i odluke o bespovratnim sredstvima priopćene do 31. prosinca 2013. u okviru ukupnih obveza iz proračuna za 2012. ili ranijih godina, ako nadležni dužnosnik

za ovjeravanje tako odluči uzimajući u obzir načela jednakog tretmana i transparentnosti.

Članak 289.

Stavljanje izvan snage

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002 stavlja se izvan snage.

Upućivanja na Uredbu stavljenju izvan snage tumače se kao upućivanja na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu.

Članak 290.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2013.

Međutim, članci od 216. do 226. primjenjuju se od 1. siječnja 2014.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 29. listopada 2012.

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO

PRILOG

Korelacijska tablica

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 1.	Članak 1.
Članak 4.a	Članak 2.
Članak 5.	Članak 3.
Članak 6.	Članak 4.
Članak 7.	Članak 5.
Članak 8.	Članak 6.
Članak 10.	Članak 7.
Članak 11.	Članak 8.
Članak 12.	Članak 9.
Članak 13.	Članak 10.
Članak 13.a	Članak 11.
Članak 15.	Članak 12.
Članak 17.	Članak 13.
Članak 17.a	Članak 14.
Članak 18.	Članak 15.
Članak 19.	Članak 16.
Članak 20.	Članak 17.
Članak 21.	Članak 18.
Članak 22.	Članak 19.
Članak 23.	Članak 20.
—	Članak 21.
—	Članak 22.
—	Članak 23.
Članak 26.	Članak 24.
Članak 27.	Članak 25.
Članak 28.	Članak 26.
Članak 29.	Članak 27.
Članak 30.	Članak 28.
Članak 43.a	Članak 29.
Članak 32.a	Članak 30.
Članak 33.	Članak 31.

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 34.	Članak 32.
—	Članak 33.
Članak 36.	Članak 34.
Članak 37.	Članak 35.
Članak 40.	Članak 36.
Članak 35.a	Članak 37.
—	Članak 38.
—	Članak 39.
Članak 41.	Članak 40.
—	Članak 41.
Članak 42.	Članak 42.
Članak 43.	Članak 43.
Članak 39.	Članak 44.
Članak 44.	Članak 45.
Članak 45.	Članak 46.
Članak 46.	Članak 47.
Članak 49.	Članak 48.
Članak 47.	Članak 49.
Članak 50.	Članak 50.
Članak 51.	Članak 51.
Članak 53.	Članak 52.
Članak 54.	Članak 53.
Članak 55.	Članak 54.
Članak 56.	Članak 55.
Članak 57.	Članak 56.
Članak 58.	Članak 57.
Članak 59.	Članak 58.
Članak 60.	Članak 59.
Članak 61.	Članak 60.
Članak 62.	Članak 61.
Članak 63.	Članak 62.
Članak 64.	Članak 63.
Članak 65.	Članak 64.

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 255.	Članak 65.
Članak 66.	Članak 66.
Članak 67.	Članak 67.
Članak 68.	Članak 68.
Članak 69.	Članak 69.
Članak 70.	Članak 70.
Članak 71.	Članak 71.
Članak 254.	Članak 72.
—	Članak 73.
Članak 72.	Članak 74.
Članak 74.	Članak 75.
Članak 75.	Članak 76.
Članak 73.	Članak 77.
Članak 76.	Članak 78.
Članak 77.	Članak 79.
Članak 78.	Članak 80.
Članak 79.	Članak 81.
Članak 80.	Članak 82.
Članak 86.	Članak 83.
Članak 81.	Članak 84.
—	Članak 85.
Članak 82.	Članak 86.
Članak 83.	Članak 87.
Članak 84.	Članak 88.
Članak 85.	Članak 89.
Članak 85.a	Članak 90.
Članak 87.	Članak 91.
Članak 88.	Članak 92.
Članak 85.b	Članak 93.
Članak 90.	Članak 94.
Članak 91.	Članak 95.
Članak 92.	Članak 96.
Članak 94.	Članak 97.

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 96.	Članak 98.
Članak 95.	Članak 99.
Članak 97.	Članak 100.
—	Članak 101.
Članak 98.	Članak 102.
Članak 99.	Članak 103.
Članak 100.	Članak 104.
Članak 101.	Članak 105.
—	Članak 106.
Članak 102.	Članak 107.
Članak 103.	Članak 108.
Članak 105.	Članak 109.
Članak 104.	Članak 110.
Članak 106.	Članak 111.
Članak 107.	Članak 112.
Članak 108.	Članak 113.
Članak 109.	Članak 114.
Članak 110.	Članak 115.
Članak 111.	Članak 116.
Članak 112.	Članak 117.
Članak 113.	Članak 118.
Članak 114.	Članak 119.
Članak 115.	Članak 120.
Članak 116.	Članak 121.
Članak 117.	Članak 122.
Članak 118.	Članak 123.
Članak 119.	Članak 124.
Članak 120.	Članak 125.
Članak 121.	Članak 126.
Članak 122.	Članak 127.
Članak 123.	Članak 128.
Članak 124.	Članak 129.
Članak 125.	Članak 130.

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 125.a.	Članak 131.
Članak 125.b	Članak 132.
Članak 125.c	Članak 133.
Članak 126.	Članak 134.
Članak 127.	Članak 135.
Članak 128.	Članak 136.
Članak 129.	Članak 137.
Članak 130.	Članak 138.
Članak 131.	Članak 139.
Članak 132.	Članak 140.
Članak 133.	Članak 141.
Članak 133.a	Članak 142.
Članak 134.	Članak 143.
Članak 134.a	Članak 144.
Članak 134.b	Članak 145.
Članak 135.	Članak 146.
Članak 136.	Članak 147.
Članak 137.	Članak 148.
Članak 138.	Članak 149.
Članak 138.a	Članak 150.
Članak 139.	Članak 151.
Članak 140.	Članak 152.
Članak 141.	Članak 153.
Članak 142.	Članak 154.
Članak 143.	Članak 155.
Članak 144.	Članak 156.
Članak 145.	Članak 157.
Članak 146.	Članak 158.
Članak 147.	Članak 159.
Članak 148.	Članak 160.
Članak 149.	Članak 161.
Članak 149.a	Članak 162.
Članak 150.	Članak 163.

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 151.	Članak 164.
Članak 152.	Članak 165.
Članak 153.	Članak 166.
Članak 154.	Članak 167.
Članak 155.	Članak 168.
Članak 156.	Članak 169.
Članak 158.	Članak 170.
Članak 158.a	Članak 171.
Članak 159.	Članak 172.
Članak 160.a	Članak 173.
Članak 160.e	Članak 174.
Članak 160.f	Članak 175.
Članak 161.	Članak 176.
Članak 162.	Članak 177.
Članak 163.	Članak 178.
—	Članak 179.
Članak 164.	Članak 180.
Članak 180.a	Članak 181.
Članak 181.	Članak 182.
Članak 165.a	Članak 183.
Članak 165.	Članak 184.
—	Članak 185.
Članak 236. stavak 1.	Članak 186.
Članak 172.a	Članak 187.
Članak 166.	Članak 188.
Članak 167.	Članak 189.
Članak 168.	Članak 190.
Članak 169.	Članak 191.
Članak 169.a	Članak 192.
Članak 170.	Članak 193.
Članak 171.	Članak 194.
Članak 172.c	Članak 195.
Članak 173.	Članak 196.

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 174.	Članak 197.
Članak 174.a	Članak 198.
—	Članak 199.
Članak 175.	Članak 200.
Članak 175.a	Članak 201.
Članak 176.	Članak 202.
Članak 177.	Članak 203.
Članak 178.	Članak 204.
Članak 179.	Članak 205.
Članak 182.	Članak 206.
Članak 180.	Članak 207.
Članak 183.	Članak 208.
Članak 184.	Članak 209.
Članak 184.a	Članak 210.
—	Članak 211.
—	Članak 212.
—	Članak 213.
—	Članak 214.
—	Članak 215.
—	Članak 216.
—	Članak 217.
—	Članak 218.
—	Članak 219.
—	Članak 220.
—	Članak 221.
—	Članak 222.
—	Članak 223.
—	Članak 224.
—	Članak 225.
—	Članak 226.
Članak 185.	Članak 227.
Članak 186.	Članak 228.
Članak 215.	Članak 229.

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 199.	Članak 230.
Članak 201.	Članak 231.
Članak 203.	Članak 232.
Članak 205.	Članak 233.
—	Članak 234.
Članak 207.	Članak 235.
Članak 208.	Članak 236.
Članak 209.	Članak 237.
Članak 210.	Članak 238.
Članak 211.	Članak 239.
Članak 213.	Članak 240.
Članak 214.	Članak 241.
Članak 216.	Članak 242.
Članak 217.	Članak 243.
Članak 218.	Članak 244.
Članak 219.	Članak 245.
Članak 220.	Članak 246.
Članak 221.	Članak 247.
Članak 222.	Članak 248.
Članak 223.	Članak 249.
Članak 224.	Članak 250.
Članak 225.	Članak 251.
Članak 226.	Članak 252.
Članak 227.	Članak 253.
Članak 256.	Članak 254.
Članak 229.	Članak 255.
Članak 230.	Članak 256.
Članak 231.	Članak 257.
—	Članak 258.
—	Članak 259.
Članak 235.	Članak 260.
Članak 236.	Članak 261.
Članak 237.	Članak 262.

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 239.	Članak 263.
Članak 240.	Članak 264.
Članak 241.	Članak 265.
Članak 242.	Članak 266.
Članak 243.	Članak 267.
Članak 244.	Članak 268.
Članak 245.	Članak 269.
Članak 246.	Članak 270.
Članak 247.	Članak 271.
Članak 248.	Članak 272.
Članak 249.	Članak 273.
Članak 250.	Članak 274.
Članak 251.	Članak 275.
Članak 252.	Članak 276.
Članak 253.	Članak 277.
Članak 257.	Članak 278.
Članak 258.	Članak 279.
Članak 258.a	Članak 280.
Članak 259.	Članak 281.
Članak 260.	Članak 282.
Članak 262.	Članak 283.
Članak 264.	Članak 284.
Članak 265.	Članak 285.
Članak 263.	Članak 286.
Članak 265.a	Članak 287.
—	Članak 288.
Članak 272.	Članak 289.
Članak 273.	Članak 290.